

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

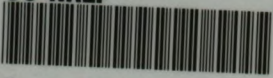
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

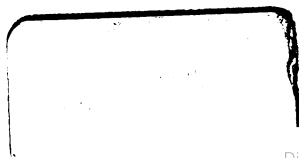
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

UC-NRLF

B 3 470 302

CONVERTED

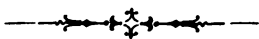
no records

СБОРНИКЪ
ОТДѢЛЕНІЯ РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.
ТОМЪ LXVII, № 3.

UNIVERSITY OF
CALIFORNIA

П. А. Лавровъ.

АПОКРИФИЧЕСКІЕ ТЕКСТЫ.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.
ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.
Вас. Остр., 9 л., № 12.
1899.

70 1001
1899.11.10

Напечатано по распоряженію Императорской Академіи Наукъ.
С.-Петербургъ, Ноябрь 1899 года.

Непремѣнный секретарь, Академикъ *И. Дубровинъ*.

ОГЛАВЛЕНІЕ.

	<i>Стран.</i>
Введеніе	I—XXVII
Видѣніе Давіла	1— 5
Слово Меодія Патарскаго I	6— 22
» » » II	23— 39
Дѣяніе св. апостолъ Андрея и Матея	40— 51
Первоевангеліе Іакова I	53— 63
» » » II	64— 69
Сказаніе объ Авраамѣ	70— 81
О Макаріи Римскомъ	82— 92
» » »	93—106
О двѣнадцати пятницахъ	107—110
Өмнио Евенгеліе	111—118
Вопросы, отъ сколькихъ частей былъ созданъ Адамъ	119—120
Мученіе св. апостола Матея	121—128
Мученіе св. апостола Филиппа	129—135
Мученіе св. апостола Өомы	136—143
Хожденіе Богородицы по мукамъ	144—148
Откровеніе Варуха	149—151
Епистомя о недѣлѣ	152—162

719188

ВВЕДЕНІЕ.

Печатаемые нами тексты собраны главнымъ образомъ во время заграничнаго путешествія въ 1894 г. Къ нимъ присоединено и нѣсколько новоболгарскихъ текстовъ, списанныхъ нами ранѣе изъ двухъ сборниковъ проф. Н. С. Тихонравова, которыми пользовались мы въ книгѣ «Обзоръ звуковыхъ и формальныхъ особенностей болгарскаго языка». Тексты слѣдуютъ одинъ за другимъ въ порядкѣ старшинства рукописей, изъ которыхъ они извлечены. Только въ томъ случаѣ, гдѣ при старшемъ спискѣ имѣется новый, онъ помѣщается тотчасъ вслѣдъ за нимъ. Предлагаемъ здѣсь замѣчанія объ отдѣльныхъ текстахъ и рукописяхъ, въ которыхъ они находятся.

Сборникъ XIII—XIV в. Аеонскаго Хиландарскаго монастыря принадлежитъ къ числу весьма важныхъ памятниковъ старо-славянскои письменности. Онъ писанъ въ два столбца довольно мелкимъ уставнымъ письмомъ на листахъ большого формата. Изъ этого сборника два листа находятся теперь въ Румянцовскомъ музеѣ въ собраніи проф. Григоровича. Мы убѣдились въ этомъ на основаніи сличенія фотографическаго снимка съ одного изъ листовъ Григоровича съ хиландарскои рукописью. Количество строкъ одно и то же по 30 на каждомъ столбцѣ; одинаковое характерное титло представляющее тонкую довольно длинную черту, пересѣченную по срединѣ точкой; паеркъ нѣсколько наклоненный; изъ буквъ ж почти совсѣмъ безъ верхней

части; правописание одинаковое сербское. Странно поэтому, что у Григоровича на этих листах есть пометка «Иверъ», между тѣмъ какъ полная рукопись находится теперь въ Хиландарѣ.

Въ 1894 г. бывъ въ Хиландарѣ, мы къ сожалѣнію не могли сравнить этотъ замѣчательный сборникъ съ Изборникомъ Святославовымъ 1073 г., съ которымъ онъ имѣетъ много общихъ статей, не имѣя подъ руками Описанія рукописей Синод. Библиотеки, которое могло бы облегчить такой трудъ. Мы списали два апокрифа ¹⁾, навѣрное зная, что ихъ нѣтъ въ Изборникѣ Свят. и сверхъ того сдѣлали нѣсколько выписокъ изъ другихъ мѣстъ рукописи. Вслѣдъ за нами В. М. Истринъ занимался тѣмъ же сборникомъ, и избравъ для своей докторской диссертациі изслѣдованіе текстовъ Откровенія Меѳодія Патарскаго и Видѣнія Даниїла, напечаталъ оба издаваемые текста въ Чтеніяхъ за 1897 присоединивъ также и другой текстъ Откровенія Меѳодія, помѣщенный нами на стр. 23—39. Къ сожалѣнію, начавъ печатаніе этихъ текстовъ ранѣе В. М. Истрина, мы не могли предупредить это совпаденіе, въ свою очередь и ему не была извѣстна начатая нами работа. Теперь, сравнивая оба изданія, мы находимъ, что наше точнѣе передаетъ текстъ и особенности языка, на которыя В. М. Истринъ не обращалъ очевидно большого вниманія: такъ въ текстѣ Откровенія Меѳодія, представляющемъ другой переводъ, нежели тотъ, который имѣется въ Хиландарскомъ Сборникѣ, въ изданіи В. М. Истрина нерѣдко опускаются ударенія, важныя для заключенія о времени происхожденія этого списка. Въ текстѣ Хиландарскаго Сборника мы также замѣтили различія. Такимъ образомъ уже въ силу этого можно менѣе сожалѣть о совпаденіи изданія; одно можетъ дополнять другое. В. М. Истринъ точно также, какъ и мы, не имѣлъ возможности ни описать подробно этотъ сборникъ, ни сличить его по статьямъ съ Изборникомъ Святославовымъ 1073 г. Полное описаніе сборника заслуживаетъ вниманія перваго изъ славистовъ, кото-

1) Помѣщены на стр. 1—22 настоящаго изданія.

рый будетъ заниматься рукописями литературнаго содержанія въ Хиландарѣ. Только тогда можетъ быть данъ точный отвѣтъ, насколько Хиландарскій Сборникъ расходится съ Изборникомъ Симеоновымъ. Теперь же мы можемъ сказать только одно, что переводъ общихъ въ томъ и другомъ сборникѣ статей одинъ и тотъ же: различіе въ нѣкоторыхъ вариантахъ зависитъ съ одной стороны отъ того, что одинъ изъ сборниковъ дошелъ до насъ въ трудѣ русскаго переписчика, другой въ сербской рецензій; съ другой стороны отъ неодинаковой древности списковъ, изъ которыхъ русскій 1073 г., а сербскій по опредѣленію Виктора XIII—XIV в., по нашему мнѣнію не старше XIII в. во всякомъ случаѣ. Располагая матеріаломъ изъ Хиландарскаго сборника въ бѣльшемъ размѣрѣ, чѣмъ есть на него указаніе въ отчетѣ В. М. Истрина¹⁾, считаемъ не лишнимъ познакомить съ нимъ, пока подробное описаніе сборника еще никѣмъ не дано.

Сборникъ начинается заставкой, послѣ которой слѣдуетъ киноварное заглавіе:

стго
 ш (т) нси мѣ
 дора
 танин. и без'мльвини и чрь
 ньстѣмь житни .:

начиная съ л. 5 мелкіе заголовки: къ тыщеславивымъ д; ҃̄ ѓ оукараюцихъ (зѣло дивлюсе како кза вражнаш и неокротима. сласти оубо непричестьна); ҃̄і ш помыслѣхъ (отькоудоурѣ з'лык помысли. Ѡ срѣа исходеть); ҃̄і ш без'мльвини .: толико пользно ксть. плиць грьдиньш шшьстейк. яко грады вставивъ снѣ вѣини; ҃̄і о томъ кже не честити съ женами (вѣгаи доврый. кланко же мощ'но. Ѡлнтеть съ женами); о цѣломоудри д̄і (слышалаь ксмы Ѡ нѣкого любива истинѣ моужа сказаник словесы и памяти достоино. яко дрѣвак юноши

1) Журн. Мин. Нар. Просв. 1896 Апрель.

влад'ню.); еі яко побакъ всѣмъ т'шаникмъ въсхлещати
 шчи.; ѡ мужихъ и женахъ зї; зї ѡ женахъ оутвара-
 ющихъ се.; иї ѡ злѣмъ оучении противоу глѹщимъ.
 яко не вѣсть сотона иже по свѣстни.; дї.; и тако плететь
 люкы.; ѣ Добрѣк имѣти дшнок яко цѣло (начало безъ заго-
 ловка); ѡ неразоумниихъ.; ка.; ѡ смѣркни къ велича-
 воу.; кѣ.; ѡ зависти кг.; ѡ томъ же кд; ѡ глѣдствѣ. кѣ
 ѡ виннѣмъ пийтнї.; кѣ; къ неоудржещїи кзѣ кѣ. къ
 тшеславиноу кз.; къ нечювьствѣноу стар'цю; ѡ острѣи
 рѣчи.; кд.; ѡ смок'ви л; ѡ владоущихъ ла; ѡ глшнїихъ.
 и не творещихъ лв; ѡ прѣвывающїи въ лѣности чрьн-
 цннїихъ лг; ѡ игоуменѣ лд; къ попоу лѣ; ѡ приשבщении
 лз; ѡ въз'држании лз.

На этомъ прерывается начатое нами подробное перечисле-
 ніе отдѣльныхъ главъ. Приводимъ далѣе сдѣланныя нами выпи-
 ски статей физиологическаго характера и слѣдующихъ за ними.

ѡ п'тици фуник'сѣ: Да слышите к симъ. и ѡ п'тици фун-
 ник'сѣ и да не вѣрбють. кже и клины оуцають финик'сѣ.
 величество имать паоунк. тварню же добрѣи ѣ и глѹть кмоу
 кдиночедоу выти. не имоуцоу соупроуга. нь инокоу выти и
 жити лѣ. ф въ врѣме же кыгда хотѣти кмоу оумрѣтнї. про-
 оувѣсть во свою смр'ть и по пети съть лѣ. придетъ въ кгупть.
 на слнчи хлѣмъ неси множество блгѣи вонь корице. и г'воздица
 и ѡ дрѣвееъ вальсамовъ. и на высоко мѣсто вшшшоу на
 востокъ разъкрилившоусе стояти. и ѡ лоуче слнчникъ всемоу
 изгорѣти и въ прахъ расыпатнсе таже ѡ пепела родитнсе
 чрвню. и ѡ чрвниа въ прьваго фуникса преложит'се. и въ ара-
 вню Флетѣти. такоже же и шрляю глѹть. състарѣвшоусе и
 всльпльшоу. и крилома Фтежьчавшоу. на источникъ нѣко ле-
 тить. и ѡ слнца и зноа распленоу. и ясно прозрѣвшоу. на
 источникъ пакы возвращатнсе. и трицини погроузившоусе. и
 пакы поновитнсе како и прѣже. да ѡ того мнїю и пѣсннї'цоу
 глѣти шеновит'се яко шрляю юность твою. бще же некснть че-

долюбивоу соуцоу зѣло и питающе п'тице. выкмоу выти ѿ
 ныхъ крили по лицоу. разгнѣвав'шоусе и хаплюцоу оуморити
 ꙗ. и разѣланѣ'шоусе. плакати над' ними ꙗ. дни. мѣти же ихъ
 пришѣд'ши прорѣветъ ребра своя и источитъ кровь свою на
 п'тѣнце и ѡживѣтъ ꙗ. аще ли нароутаютсе клани не вѣроующе.
 нашимъ писаникмъ да оувѣрять ꙗ. понѣ пррчица ихъ савила
 иерудреа. глѣци по словесы сице. нь кгѣ боутъ вса пепелѣ
 испрахнѣвша и ѡгнь оутолить бѣ бесмртнѣ. иже въже кости
 пепеломъ выше. тѣ пакы бѣ соупротивнѣ моужьскы швразь
 въшвразить. поставитъ же члѣкы пакыи. ѡкоже и прѣжѣ вѣше.
 и тѣгѣ соудъ боудеть. на немже соудити иметь (21) бѣ самъ
 паки соудить мирови. да кланко же ихъ въ безаконнѣ сѣгрѣ-
 шите. тикъ пакы землѣ покрить. а кланко же ихъ блѣгочествуоу-
 ютъ пакы и живоутъ въ мирѣ. дхъ боу дав'шоу жизнь стѣоу
 коуп'но. и блѣтъ тѣмъ блѣгочтивимъ. тѣгѣ же вси оузреть
 друтъ друга. да аще тако въскрнѣ исповѣдають и сѣдѣ и
 пакы пороженнѣ не ѡмечет'се. разлоучактъ же и блѣгочтивикъ
 ѿ нечѣстивый. всѣкъ оубо нашимъ не вѣроуктъ ꙗ. Многаци
 почоуднх'се везоумно и ѡ вѣрѣ и ѡ жити доврѣ ни кдино
 твореще словесе. нь ѡнѣхъ пытающинимъ. много ихъже ни шв-
 рѣсти могоутъ. и вѣтънокъ прогнѣвати ицоуци. и ни прѣ-
 моудрааго глѣца слоушають. ѡко не пода стѣнимъ гѣ исповѣ-
 дати чюдесъ своихъ множан во дѣлѣ своихъ потакнихъ. ꙗже
 дѣдѣ прошевалѣ глѣше. и мракъ под' ногама кго. положить тѣ-
 моу потакникъ его и глаубочаншекъ. и везвѣстьнокъ и не ѡбак-
 нокъ вѣжихъ словесъ нарокъ. да кгѣже ихъже бѣ не въсхоти намъ
 вѣти да ноудимое вѣдѣти а не оувѣми тога кланко боу не хо-
 тецоу. ꙗже пострѣти намъ шпытаникъ прибывактъ тѣчно да
 что ѡже ѡ себѣ не вѣды члѣче ѡже соутъ выше тебе члѣче
 пытакши. и что глѣо ѡже ѡ себѣ кдиноке же въ роукоу ми ꙗ
 скажи ми. и тѣгѣ ѡже выше тебе м'ного пытающе не имамъ
 тебе вин'на. ѡгнѣ ѿ негоже изрицоу все хытлости не тѣчно ѿ
 желѣза и мѣди и ѿ камика. нь и ѿ дрѣвесъ и ѿ воды. искрини.
 силакъ ꙗ сѣкажи ми оубо чю тѣ. воле въноутрѣ ꙗ въ дрѣвѣ

угнѣ да како не ижежеть кго огнѣ аще ли нѣ в немь оу-
 ноутрь. то како ѿ него ражаѣтсе. без никгоже члѣци не мо-
 гоуть ничесоже оухытрити. помощь бо ꙗко въ зимѣ. и въ тмѣ
 пользѣнокъ вилки. и помогать же на всѣ хытрость и казнь ни
 едины же можетъ извѣщати како выгнѣжаѣтсе въ тѣхъ вещь.
 не пожизакть же ихъ кѣже въ нь искочить. и пожизакть ро-
 дивѣшек кго вещь стависе пытакъ тѣхъ иже лѣво вѣдома соуть
 люво (об.) невѣдома не могууть ничесоже приложити на доброкъ
 дѣло. кын во оуспѣхъ приложитъ на бл҃гокъ дѣло кже много
 пытати санѣнааго теченна и лоунѣнааго кроута. и звѣзѣннихъ
 поставленни. и землѣнаго растоенна. клика же ина внѣшнии
 прѣмоудрин. много пытавѣше. и самого истинѣнааго лювомоу-
 дрина. помѣногоу ѿпадоше въ влѣди же житикъ своекъ скончавше.
 ни кдиноаго дѣши своики пользѣна ѿ того прихвѣртоше.

ꙗко оудовъ ищѣлимихъ. и неисщѣлимый грѣсѣхъ.
 аще хоудими и оудовъ исщѣлимимы грѣхы съгрѣ-
 шивѣше постражемъ что здѣ лоуты. загладимъ грѣ-
 хы. аще ли не члѣчскы и вольше прощениа аще зѣ
 приемемъ казни исправленниа не боудеть и тамо при-
 иметь льгчанишѣ и прочекъ сд 22 л. златооустааго яко не
 достонть. ни ксть пользѣно комоу себѣ завѣщати чѣто
 или творити или глѣти чѣто иже мѣнитъ добра везѣ оу-
 чениа и казниа. 23 об. рѣ. ѿ томъ кже трѣпѣти довлѣ
 и съ бл҃годарьствомъ вса находеѣш. златооустааго рѣ.
 Нѣсть бл҃гы иравѣ воли кже прѣпѣти довлѣ 26 васили-
 кво. Начало: не вѣсе вещьныкъ соуть врачевы. имѣже противоу
 или кѣга вѣми врачевьскоую строинноу многаши во и рани соуть
 грѣхомъ лѣчви покаениа во ради наносимы. 26 об. рѣ златооу-
 стааго ѿ томъ кже не воитисе смрѣти нь грѣха. и не
 плакатисе оумрѣши. аще хрѣтианынь кси лювоимиче и вѣ-
 роукши въ вѣ оукажи дѣланъ вѣроу свою. 31 об. рѣ сѣло. ст҃го
 максима. ѿ соудѣ въздѣни. сѣло златооустааго ѿ кпи-
 столник. иже къ жидомъ: Аще вѣроукемъ братна. якоже рѣ
 апль. яко хѣ оумрѣ и въскрѣсе 35 об. рз упатна кфесскааго.

Ѡ невѣдомихъ. Ѡ томъ когѧ скончаник воудеть¹⁾ 36 рѣ
 сло. полита римскааго. Ѡ тлькованиѣ данилева Гѣ
 оубо Ѡ антхрѣстѣ рече кгѧ видите мръзость и Ѡпоустѣнни
 стоцкоу на мѣстѣ стѣмь* — рѣ сло како въздѣнню не вые-
 шоу вѣати моучашесе. а лазар' же почиваше 37: рѣ слѣ.
 тѣже злѣоустааго Ѡ томъ яко нѣ въ смѣрти поминани
 тебе и прочек.: ib. об. рѣ слѣ григориа римскѣа.: ib. рѣ
 сло анастасиа патриар'ха вѣни грѣ. 38 злѣоустааго сло
 рѣ.: — тѣже рѣ.: ib. тѣже злѣоустѣго рѣ. василеикво
 рѣ ib. вѣослов'ца кже Ѡ кесарни*.: рѣ ib. григориа ну-
 синскаг рѣ. злѣоустѣго рѣ 39: слѣ. кѣрема Ѡ словесъ
 кже Ѡ севѣ рѣ. ib. об. паладикво Ѡ расоужѣнни.: рѣ.
 40: златоустааго Ѡ чесо познавакт'се хрѣтианынь. рѣ.
Истин'номуу хрѣтианиноу свѣтлоу пѣвактъ выти мироу и со-
ли Ѡвѣсѣу вѣдомоу и Ѡ похожѣнни. и Ѡ възора и Ѡ вѣраза
и Ѡ гѣа и Ѡ стоаниа и Ѡ сѣдѣнни сих' же рѣхъ не да наказа-
ник и анцемѣрство не да на възгражѣнни и пользоу виде-
цимъ. сами се чинимъ. нѣа же Ѡноудоу же ницоу те познати
въздѣ те Ѡ соупротивниѣ вѣрѣтаю видима аще во Ѡ мѣста
въсхоцоу те оувѣти на иподрѣми игрицин. и безакони виждѣ
вьсь днѣ прѣвѣвающа въ лоукавнихъ свѣрѣхъ члѣкъ свѣстнио
погыбъшихъ. аще и Ѡ вѣраза възорнааго грохоцоущасе
виждѣ выноу и сѣгрѣжѣна. акы сѣничавоу рибцоу и по-
гыбшоу и блѣдноу. аще Ѡ ризъ на стѣни соущиѣ ни кѣдиноаго
дѣвѣтѣ виждѣ лежеца. ни кѣдиноаго зрава ни потрѣвѣна ни поль-
зна слышоу вѣщающа аще Ѡ трѣпезы то боли тоу лазорѣ ви-
дит'се и Ѡ того оуже вѣр'нааго нице свѣст'въ. Ни аще и члѣкъ
кѣси цѣвѣ наоучитисе могоу. кгѧ во гнѣваки се пѣхаки акы
всѣль. скачѣши акы выкъ. рѣжѣши же на жены акы конь. пыта-
киши се акы медѣдѣ дѣвѣлѣкиши плѣть акы и мѣскъ и вѣпрѣ
помниши же (злѣоу) акы вѣльбѣоудѣ въсхѣщакиши же акы

1) Отмѣченныя звѣздочкой слова находятся также въ сборникѣ проф. Среѣковиѣа. См. Споменикъ V стр. 9 и 14.

вѣкъ. гнѣвакши се акы змиа. хапашши акы скорьфини. лоукоу-
кши акы лисица. идъ же држиши злобыи акы аспида и
кхыдна. ненавидиши же члѣка акы рись враждѹкши же на
врата акыи лоукавыи вѣсь и просто рещи акы коза или ще-
ница. по внешни вещи и блѣдыи выеь безъ чьства прѣвыва-
кши. и неисцѣлнмъ же и вестоуда. и аще вѣше дшбоу таковоу
видѣти. Вѣдѣль выи яко м'нозѣмъ добрѣк въ гробѣ лежати и
камень имѣти належащъ нежелан тегость грѣховноу. и нера-
зоумнок стрѣтнык волк повлачити акы члѣкоу поскотив-
шоусе являти и видѣти :.

На этомъ снова обрывается сдѣланное нами перечисление
статей. Приводимъ поэтому общія съ Изборникомъ 1073 г.
статьи, списанныя нами, съ отмѣтой вариантовъ изъ списка
1073 г.

что ꙗ¹ кѣоудъ им' же въпраше ст'а' ба :. Име оубо ко-
такоуемо явленик или извѣкѣ. ² вбразъ же ко пѣды истъ-
канъ вѣше. акыи чпагъ златѣми жицами ³ хытросьтми ⁴ раз-
личныими створено. да посрѣ оубо имѣше акыи звѣзду коу-
златоу. вбоюдоу оубо. два змарг'гда имоуцоу. пошести вба
полы и написаник имоуцоу двоюнадесяте племенѹ излѣвоу
междѹ двѣма з'марг'дома. камикъ адаманть. да ꙗга оубо
хотѣше ст'ль въпрашаше ⁵ ба ꙗ коки лоубо рѣчни. привезаше
нарм'ници ⁶ посрѣ перьсен. и под'лагаше ⁷ роуцѣ под' не и спро-
стрѣшесе на дланию ꙗкы дьска. и зре на кѣоудъ въпрашаше
ба ꙗ въпросѣ и аще боудѣаше боу годѣ въпросъ. то авыкъ вьси-
яше адамась. и свѣтомъ вблнсташе се. ⁸ аще ли не вѣше год'но.
прѣвынеаше въ своемъ чинноу камикъ. аще ли хотѣаше на мьчь
прѣти лю. боудѣаше кр'вакы аще ли хотѣше смрѣтъ нантин. боу-
дѣше ⁹ чрнь :.

1) вѣшаше. 2) извѣсленик. 3) ништьми. 4) и отъ хытрости.
5) въпрашати. 6) ꙗ на рамьници. 7) под'ложаше. 8) бланкашеся.
9) хоташе.

Златоустаго Ѡ того ꙗже въ ризѣ стѣльсцѣхъ: Овлѣдше
се стѣль въ ветьсѣмъ закѣ. ¹ въ стѣмъ стѣнимъ въ подирь. рекъше
въ ризоу Ѡ главы и даже и до ² ногоу вѣтшено. и кпомида
дроугоую ризоу врьховноюу ³ тьчию до стегноу сходуцоу
встегънницоу иже наричоуть ашма ⁴ подь подрагомь. и цѣтѣве
иронскы ⁵ и звонци. ⁶ тиароу. и дцицоу златоу. на книже
вѣше въвбражено писанимы ⁷ вѣжикъ име. на рамоу же два
змарьга. имоуща ⁸ е. пленень ⁸ въ десноу ⁹ страну. ⁸ е. же въ
дроугоую. на прьсехъ же логинь ¹⁰ налѣпленъ. имыи ¹¹ вѣ камника. ¹¹
ѣ же видѣти иныи вбразы имыи же разоумни нево ¹² вѣ почи-
вакть на синктѣ ни на вагрѣ. нь въ плѣтнѣи цѣтѣхъ. назна-
меноукъ добртнѣи вбразыи. аце бо въ истиноу на славенухъ
тѣхъ ризахъ ви почилъ. ¹² то почто прѣже арона и моуси ¹³ не
вблѣче. нь вѣше мочи нагъ ризы токъ. и вблѣчаше стѣль. моуси
не вѣ вмыванъ ¹⁴ водою и вмываше не вѣ мазанъ маслоу и
мазаше. не ноша ¹⁵ ризыи стѣльскыи и стѣль вблѣчаше. да ра-
зоумѣкиши ѡко сврьшеномоу въ вѣ довлѣкть. ¹⁶ добротна ¹⁷
оутварь. да тѣмъ оубо въ вбразѣ стѣльства ¹⁸ вбразажать ¹⁹
доброта съ горны на главѣ име вѣжикъ. и на прьсехъ слогу. долѣ
же цѣтѣве и плодѣ добротнаа оуправлениа:

стго кпифаниа въ двоюнадесяте камикоу иже вѣхоу
на логы ст(н)телкѣ вѣ насаженѣи: —

Гарьдишнъ вавулоньскыи нарицаемѣи вчрьмнѣи ѣ акы кровь.
ываекть же въ вавулонѣ на землѣи. ѡже къ асирѣкѣмъ. прозрченъ
ѣ. силыи цѣльвении имѣже лѣкоують врачеве. штокы и казени
Ѡ желѣза вывающеи помазающе к: Паньзионъ. ²⁰ тврьдъ ²¹
же ѣ паче андракъса камыка. вываекть же въ паньзѣ ²² гра инѣ-

1) законѣ. 2) доже и до. 3) врьханюж. 4) лома. 5) иронскоу.
6) на главѣ же ношаше. рекъше клѣбоучьцъ. 7) писменѣмъ. 8) пламень.
9) оудниъ. 10) логинѣи. 11) камыкѣ. 12) почивалъ. 13) моуѣсиѣ.
14) оумыванъ. 15) не ношаше. 16) довлѣтъ. 17) доброта на, въ
серб. спискѣ искаженіе. 18) свѣтитѣльсцѣ. 19) вѣображають, опять
искаженіе. 20) в. Панзонъ. 21) вьдръ. 22) вѣзѣ.

вѣлькѣ. грѣвакши се акы змиа. хуплеши акы скорѣфин. лоукоу-
кши акы лисица. шдѣ же дръжиши злобыи акы аспида и
кѣхыдна. ненавидиши же члѣка акы рись враждѣкши же на
врата акыи лоукавыи вѣсь и просто реци акы коза или це-
ница. по внѣшни реци и блѣдыи вывъ везѣ чѣстка прѣвыва-
кши. и неисцѣлимѣ же и вестоуда. и лице вѣше дшѣоу таковоу
видѣти. Бѣдѣль выи яко м'нозѣмѣ добрѣк въ гробѣ лежати и
камень имѣти належащѣ нежели тегость грѣховьноу. и нера-
зоумнок стрѣьнык волк повлачити акы члѣкоу поскотив-
шоусе явлати и видѣти :•

На этомъ снова обрывается сдѣланное нами перечисленіе
статей. Приводимъ поэтому общія съ Изборникомъ 1073 г.
статьи, списанныя нами, съ отмѣтой вариантовъ изъ списка
1073 г.

что ꙗ¹ кѣфоудѣ им' же въпраше стл' ба :•. Име оубо ко
тлькоуемо явланик или извавлѣ. ² швразѣ же ко пѣды истъ-
канѣ вѣше. акыи чпагѣ златѣми жицами ³ хытросьтми ⁴ раз-
личныими створено. да посрѣ оубо имѣше акыи звѣзду всоу
златоу. швоюдоу оубо. два змаргѣда имоуцоу. пошести шва
полы и написаник имоуцоу двоюнадесете племенѣ излѣкоу
междѣ двѣма змарг'дома. камикѣ адаманьтѣ. да ꙗга оубо
хотѣше стлѣ въпрашаше ⁵ ба ш коки лоубо рѣчини. привезаше
нарм'ници ⁶ посрѣ перьсен. и под'лагаше ⁷ роуцѣ под' не и спро-
стрѣшесе на дланию шкы дѣска. и зре на кѣфоудѣ въпрашаше
ба ш въпросѣ и аще боудѣаше боу годѣ въпросѣ. то авык вѣси-
ише адамась. и свѣтомѣ швансташе се. ⁸ аще ли не вѣше год'но.
прѣвыиваше въ своемѣ чинноу камикѣ. аще ли хотѣаше на мѣчь
прѣти лю. боудѣаше кр'вавь аще ли хотѣше смрѣтѣ нантни. боу-
дѣше ⁹ чрѣнь :•.

1) вѣшаше. 2) извавленикѣ. 3) ништѣми. 4) и ѣтъ хытросѣи.
5) въпрашати. 6) ꙗ на рамьници. 7) под'лажаше. 8) бланскашесѣ.
9) хоташе.

Златоуустаго Ѡ того ꙗже в ризѣ стлѣсцѣ: Облѣше се стлѣ въ ветьсѣмъ зак. ¹ въ стѣа стѣимъ въ подирь. рекъше въ ризоу Ѡ главы и даже и до ² ногоу швѣшено. и ѡпомида другоую ризоу врьховноюу ³ тьчию до стегноу сходуещоу встегнѣнницоу иже наричють ашма ⁴ подь подрагомь. и цвѣтове иронскы ⁵ и звон'ци. ⁶ тлароу. и д'щицоу златоу. на нкиже вѣше въвбражено писанимы ⁷ вѣжикъ име. на ramoу же два змарьгѣ. и моуца ѣ. пленень ⁸ в десною ⁹ страну. ѣ. же в другоую. на прьсех' же логинь ¹⁰ налѣплень. и мыи бѣ камника. ¹¹ ꙗже же видѣти иныи вбразы и мыи же разоумни нево бѣ почи ваекъ на синктѣ ни на вагрѣ. нь въ пль'тнѣи цвѣтѣхъ. назна меноукъ доврѣтныи вбразы. аце бо въ истиноу на славныхъ тѣхъ ризахъ ви почналь. ¹² то поч'то прѣже арона и моуслик ¹³ не швѣтче. нь вѣше мочи нагъ ризы ток. и швѣлачаше стлѣк. моуси не вѣ шмыванъ ¹⁴ водоу и шмываше не вѣ мазанъ масломь и мазаше. не ноша ¹⁵ ризыи стлѣскык и стлѣк швѣлачаше. да разоумѣиши ꙗко сврьшеномоу в бѣѣ довлѣкть. ¹⁶ доврѣот'на ¹⁷ оутварь. да тѣмъ оубо въ вбразѣ стлѣства ¹⁸ вбразажатъ ¹⁹ доврѣота съ горыи на главѣ име вѣжик. и на прьсех' слоко. долѣ же цвѣтове и плодѣ доврѣотна оуправленни:

стго кпифаниа в двоюнадесете камикоу иже вѣхуоу на логы ст(и)телкеѣ насаженни:—

Гардишнь кавулоньскыи нарицакми дчрѣмнь ꙗ акы кровь. вываекъ же въ вавулонѣ на землѣи. ꙗже къ асирѣкмы: прозрѣчень ꙗ. силыи цѣлѣбныи им'же лѣвоують врачеве. штокы и ѡзвни Ѡ желѣза вываюшекъ помазующе к: Паньзионь. ²⁰ тв'рьдь ²¹ же ꙗ паче ан'дрок'са камыка. вываекъ же въ паньзѣ ²² гра' ин'

1) законѣ. 2) доже и до. 3) врьх'нюж. 4) лѣма. 5) иронскоу. 6) на главѣ же ношаше. рекъше клебоучьць. 7) писменьмь. 8) пламень. 9) ѡ'удинѣ. 10) логинѣи. 11) камыкѣ. 12) почнеалѣ. 13) моу'си'к. 14) оу'мыванѣ. 15) не ношаше. 16) довлѣтъ. 17) доврѣота на, въ серб. спискѣ искаженіе. 18) свѣтителѣсцѣ. 19) вѣ'ображають, опять искаженіе. 20) в. Пазнон'. 21) рьдрѣ. 22) пазѣ.

динсѣмь. встрим' же по врачѣвнѣи всаѣ. не чръвень испоу-
цать ¹ сокъ нь акын маѣво напльнакть же чашѣ ² многын.
кливо же хоцеть ³ встрен. тоже ни мѣрою нѣ ѣлом' вхоу-
дѣеть. на потрѣвоу же ꙗко ѿ него възем'лемок. на учьникъ бо-
лѣзныи. и на водныи трюдыи пиемь. ⁴ иже се неистѣоуютъ ѿ
вина морьскааго. Змаргдъ зеленъ ꙗко. въ горахъ же инднскы ⁵
копающе. варьвари сѣкоутъ сила же ꙗко ꙗко лице видѣти въ
немь. ѡ. д. андраксъ зѣло чръвень ꙗко вбразомь. выивакть же въ
кархидонѣ лювинсѣмь кже наричет'се африкын. глѣють же не
днью. нь ноцию вбрѣтакт'се излече во акы доуплатица
или акы оугль. искрамы мьчѣще и кдинь ча прѣстане разоу-
мѣвше ицоу ⁶ ꙗко ꙗко тыи ꙗко и дошд'ше ⁷ на блѣскъ ꙗко и
вбещоутъ ꙗко. носим' же кацѣми во люво ризамин да вбѣ-
внкт'се ⁸ блѣскъ ꙗко вьнѣ ризи сикакть. ѡ. е. Гамьфирь ⁹ же
оубагръ ¹⁰ ꙗко. вывактъ же въ индин въ ктишпыи. встрым' же и
штокын. и напичеа ¹¹ цѣлить с маѣкомь помазаеми ¹² на горѣ
же данын монси ¹³ законъ на камнцѣ самьфирѣ глѣкт'се вывъ. ѡ.
з. Иасьпъ же зеленъ ¹⁴ ꙗко вбрѣтакт'се на оустѣхъ дер'модон'та
рѣкын. и на аматиньсѣмь купрѣ. трѣвѣ же ꙗко въ клипи-
тин ¹⁵. ѡ. з. уакунть акы оучрм'нь ꙗко. вбрѣтактъ же се въ
оутрныи кар'вари сур'сцѣи. скыитию же нарицаю ветѣсѣи
страноу тоу всю сѣвѣрьскоую. иже соутъ готи и давнись. да
тоу во вьноутрѣ въ поустинни. великук скудикъ ¹⁶ ꙗко же добръ ¹⁷
зѣло гльвокъ ¹⁸ и члѣкомь невъход'но ¹⁹ стѣнами камен'ныими
вбоудоу оградивъшисе. да тѣмь с горыи прѣникъшоу ²⁰ комоу
люво акы съ стѣныи не моци долоу зрѣтти. ²¹ ѿ глоубины же
мракъ ꙗко акы пропасть нѣкаа. послаакмы же ѿ блѣжъныихъ црѣ.
тоу всюоужѣнныици ноудима. ²² заклав'ше агьн'це и шдрьк'ше ²³

1) испоуштаитъ по образоу. 2) Значить въ оригиналѣ было: чашъ.
3) аште хошти. 4) пьемъ. 5) инднйскыхъ. 6) иштжштен.
7) идоутъ. 8) обькт'са. 9) сапъдиръ. 10) ѡбага. 11) напы-
штенин. 12) помазаемъ по блѣштреныи мѣстомъ. 13) мшѣсн.
14) оузелень. 15) ипнанпѣсѣ. 16) великыи скоудикъ. 17) дьбрь.
18) гльвока. 19) невъходна. 20) приникъшоу. 21) дозрѣти дьна
дьбрь тон нъ. 22) нбдъми. 23) одьрвакше.

смецоут' се съ горы Ѡ каменнѣ въ пропасть д'ври ток. и при-
липають на месѣхъ тѣхъ каменнѣ. и шрѣли бо въ каменнѣ томъ
живоуще и на воноу месноую сѣодеце. ¹ и възносетъ ѡгнета
прилипающимъ ² каменнѣмъ и кѣа изѣдетъ меса каменнѣ оста-
нетъ връхоу ³ горы ѡсоужѣнныци же смотрише гдѣ възно-
сетъ ⁴ идоутъ тако приносеть каменнѣ. иматъ же каменнѣ ⁵
то ⁶ ѡ дѣство то ⁶ сицѣ. наместеть ⁷ бо на оуглик ѡгньноѣ ⁸
погасить ѡгнь сами же безъ врѣда прѣбываютъ ⁹ не тѣчию же се.
нѣ и възмѣ нѣкто камикъ тѣ. и швывъ въ понѣвицоу ¹⁰ надъ
оугла'ми дръже роукоу си ижѣжеть. ¹¹ понѣвица же безъ врѣда ¹²
прѣбывають. глѣюще ¹³ ражѣющимъ женамъ на потрѣбоу ѣ.: ѣ
ахатись оусинень ¹⁴ ѣ. шврѣтають же и того въ скынтѣхъ
тѣжѣ ¹⁵ встримъ же и помазаемъ на лицнѣ оусѣканикъ въспа-
плакть ¹⁶ скорфино и кѣид'нино.: ѣ ѣметись акы пламень ¹⁷ ѣ
зѣло въ горѣ же шврѣтакт' се лувинскахъ на краи ¹⁸ морьскы-
ныхъ.: ѣ Хроусолить ѣко златъ ѣ. шврѣтакть же се въ кладез-
нѣмъ ¹⁹ каменнѣ на краи ахимениды вавулоньскык.: ²⁰ ѣ Ву-
рилиньнѣ изѣкръ ѣ. бывають же при врѣзѣхъ горы нарицакник
тау'ра.: ѣ онухиинь роусъ ѣ шврѣтакть же се въ то'же горѣ.:

Вслѣдъ за этой статьей, какъ и въ Изборникѣ 1073 г., чи-
тается статья: деѡритово Ѡ сказаниа кже Ѡ исхода име
ми кѣ гѣ нѣ не швиух' се кмоу. Текстъ вполне совпадаетъ съ
переводомъ 1073 г.

ишана дамаскѣна ѡ македоньскыныхъ мѣциныхъ ²¹.: рѣв.:
Глѣють канинсь соуще .ѣ. животынъ зѣзѣми протывноѣ. пошк-

1) сѣходать. 2) съ лѣващимъ. 3) на връхоу. 4) оръли меса.
5) Въ Изб. 1073 г. нѣтъ этихъ словъ. 6) дѣство. 7) наместимъ.
8) на оугли огньныи. 9) сами не врѣждаются. нѣ оугли оугашають.
10) Прибавлено: нѣкѣ. 11) и дръжа роукоу надъ оугла'ми. самъ отъ
огня роукоу си ижѣжеть. 12) сѣпроста. 13) глѣють. 14) акы жиннѣ.
15) тѣхъжѣ. 16) въсталаплакть. 17) ѣмедус акн ѣ пламеннѣ зѣло.
18) краихъ. 19) кладьчнѣмъ. 20) Что за тѣмъ слѣдуетъ въ Изборникѣ
1073 г., въ сербскомъ спискѣ пропущено. 21) Въ Изб. 1073 г. отъ црѣвъ-
наго прѣданнѣ.

стник имоуца сѣнце же и лѣноу.¹ инкамь .ѣ. планитомь и въ
 бѣ. животъ приходеще² седми тон. седми же планить соутъ
 имена сын. сѣнце лоуна. зеоусь кр'мись. арнсь. аф'родить кро-
 нось. планити же наричуют'се.³ им'же страна нѣви пошьстнѣ
 имоуть. кѣ же по кокмоужо покасоу. д. Ѡ .з. планить .д. на
 прѣвѣмь и выш'немь кронь. в. на в'торѣм' же днѣ⁴ .г. на тре-
 тим'же арн. оу⁵ .д. на чет'врьтѣм' же. сѣнце на .ѣ. мь же.
 аф'родить. оу.⁵ з. на з. мь же. кр'минь⁶ .з. на .з. мь. и до-
 лѣш'нимь лоуноу. да сѣнце оубо по кокмоужо животоу хо-
 дить. мѣць .д. и на .бѣ. мѣца. шбанадесете минноукта⁷ животъ. и
 бѣ. животъ соутъ имена. и тѣхъ мѣци. д. швѣнь. мѣца мр'та. кѣ.
 прикметь сѣнце. в. тел'ць. мѣца априлѣ. кѣ. близньць.⁸ маѣ.
 кѣ.⁸ д. ракъ. июна. кѣ. е. лвь. июля. кѣ. з. дѣца. ае'гоуста
 кѣ. з. юрмь. сектем'бра. кѣ. и. скорпиус. шктебра. кѣ. д
 стрѣл'ць. ноюбра. кѣ. козьльрогъ. декевр' кѣ. дѣ. вѣд'виць.
 кноуара. кѣ.⁹ бѣ. рива. фер'фарѣ. к. лоуна же по кокмоужо по-
 касоу¹⁰ прѣходить. нижшии соуци. и въскорѣ к швѣходещиѣ.
 какоже во аще створиши кроугъ.¹¹ въ нѣмь кроузѣ. въноутрѣни
 кроугъ малѣи се швещеть. такоже и теченик лоуньнок.
 нижшии соуце и хоужѣ кѣ. и швидеть скорѣ.:

мѣци п римланиом' о разлѣч'ныхъ мѣцихъ.: рѣг.:
 и мар'та. лѣ. сладко шж и ши. в' априлѣ. л. рѣпи не шж. г.
 маѣ. лѣ. прасета¹² не шжѣ. д. июна. въ чѣ въ. в. пи води мало.
 е. июля. лѣ. въ днѣ з¹³ сѣкт'бра.¹⁴ малѣка не шжѣ. и. шкт'бра.
 лѣ. не шжѣ Ѡцц'тѣна. д. шктем'бра. л. не ми се често. т. де-

1) славяцъ же и лоуниѣ. 2) прѣходѣшта. 3) наричати и. 4) дни.
 5) Въ Изб. 1078 г. передъ буквами, обозначающими счетъ, стоитъ особый
 знакъ Ѵ въ первомъ случаѣ и Ѳ во второмъ. Отсюда должно быть въ
 серб. спискѣ оу, такъ какъ первый знакъ можно принять за з. 6) юрминѣ.
 7) минноукта. 8—8) Пропущено въ Изб. 9) к. 10) мѣсѣцъ. 11) Приб.
 оутра. 12) Въ Изб. русская форма: порсѣти. 13) Въ рукописи здѣсь
 осталась незаписанной строка, отчего оказывается пропускъ сравнительно
 съ Изб.: въ здѣшнѣмъ отъ аф'родиснѣ. в. а'гоуста. слѣва не шжѣ.
 14) Проп. л.

кѣм'бра. ѡа. нѡпоуса¹ не ѡжѣ. ѡі. кнвара. ѡа. въ чѡ. бѣ. пи вин'ца²
 цѣла. бѣ. фер'варя. кн. свек'ла не ѡжѣ. мѡи по нюдѣшмь. ѡ.
 нисань. бѣ. ноуарсь.³ г. сноуань. ѡ. дамоуз. бѣ. левъ. бѣ. нлоумь.
 з. деур'си.⁴ и. мареуань. ѡ. хаслевъ. і. тивить. ѡі. саваъ.
 бѣ. адарь :• мѡи по македономь. ѡ. таоурось. бѣ. дидоумь. г.
 кар'кыинь. ѡ. левъ. бѣ. партенось. бѣ. зугось. з. скар'пишсь. и.
 ток'тотось.⁵ ѡ. кюкерь. і. оударикось. ѡі. ахоусь.⁶ кн. кришь :•
 мѡи по клиномь. ѡ. к'сантискъ. бѣ. ар'демисини. г. дисни. д. па-
 немь. бѣ. лоушь. бѣ. гор'пнишсь.⁷ з. оуперкетен.⁸ и. ндишс ѡ. д. дпи-
 лнѡ. і. адоунешс.⁹ бѣ. дистор'сь :• мѡи по кгуп'тѣномь. ѡ.
 фар'моутнѣ. бѣ. пахонь. г. гаув'ни.¹⁰ ѡ. кпифи бѣ. меври. бѣ.
 дотъ. з. флофи. и. атоурь. ѡ. хоуакъ. і. тоувьни. ѡі. мехирь.
 бѣ. фаметонь :•¹¹ л. 191 об. — 192.

Изъ того, что пока мы знаемъ о Хиландарскомъ сборникѣ, можно сдѣлать одно заключеніе, что онъ вполне не совпадаетъ съ Изборникомъ 1073 г., но въ общихъ съ нимъ статьяхъ даетъ одинаковый переводъ. Кромѣ тѣхъ статей, которыя указаны выше нами или же отмѣчены В. М. Истринымъ, мы хорошо помнимъ статьи о книгахъ Ветхаго и Новаго Завета, имѣющіяся въ Изборникѣ на лл. 252 и 253 и, если не обманываетъ память въ немъ есть статья Георгія Хоуровьска о образѣхъ и др. Во всякомъ случаѣ для возстановленія текста Изборника 1073 г. Хиландарскій сборникъ будетъ имѣть большое значеніе какъ по древности его, такъ и потому, что онъ списокъ югославянскій.

Принадлежа къ сербской рецензій по письму, онъ часто сохраняетъ особенности болгарскаго оригинала, который заключалъ уже характерныя черты средне-болгарскихъ текстовъ: въ немъ была смѣна юсовъ.

1) капоусты. 2) вина. 3) и ар'съ. 4) дѣрси. 5) тождотнѣ.
 6) и х'дусъ. 7) гор'пнишсь. 8) уперкетен. 9) Проп. гѡ. пертнѣ.
 10) пауни. 11) фаменшдъ.

Рукопись Хиландарскаго монастыря, по которой напечатанъ второй текстъ Откровенія Мееодія Патарскаго представляетъ также сербскій списокъ, но съ такого болгарскаго оригинала, который возникъ въ средѣ говоровъ, произносившихъ ж, ѝ какъ а и я. Такъ объясняются примѣры: втѣрѣма р. п., на моужа в. мн., нарекоша; на болгарскій оригиналъ указываютъ случаи съ ѣ вмѣсто ѡ=ѣ, напр. печѣтѣѣ, тѣготѣу и сохраненіе ѣ на своемъ мѣстѣ. Рукопись эта заключаетъ списокъ Манассиной лѣтописи. Ударенія въ этой рукописи тѣ же, какія мы находимъ и въ сборникѣ 1845 г. Синодальной библіотеки. Старшій образецъ, въ которомъ встрѣчается подобная постановка ударенія, мы знаемъ отъ 1230 г. Это записъ на колоннѣ Іоанна Асѣвня, на снимкѣ съ которой у Даскалова больше удареній, чѣмъ у Срезневскаго въ Свѣд. и Зам. С. П. 1879, стр. 10.

Дѣяніе св. апостоль Андрѣя и Матѣея, напечатанное нами по рукописи Зографскаго монастыря, представляетъ переводъ этого апокрифа, отличный отъ текста, напечатаннаго Новаковичемъ въ VIII книгѣ Старинъ, равно и отъ другого текста, который у него приводится въ вариантахъ. Что касается языка, то печатаемый нами текстъ представляетъ обычную средне-болгарскую рецензію.

Слѣдующій за нимъ текстъ Первоевангелія Іакова, печатаемый нами по рукописи № 42 Зографскаго монастыря, наоборотъ представляетъ переводъ, вполне совпадающій съ сербскимъ текстомъ, напечатаннымъ въ X книгѣ Старинъ Новаковичемъ. Мы его печатаемъ только по тому, что онъ дошелъ до насъ въ редакціи средне-болгарской. Примѣчанія взяты изъ сербскаго текста. Сербскій списокъ также указываетъ на средне-болгарскій оригиналъ. Напр. въ гл. XVII съ моуштакъ къю предполагаетъ въ болгарскомъ: къж. Слѣдующій за этимъ текстъ изъ сборника XVII в. Н. С. Тихонравова интересенъ тѣмъ, что представляетъ юго-славянскій, именно новоболгарскій текстъ въ

народномъ пересказѣ, близкій къ тому, который напечатанъ М. Н. Сперанскимъ въ его Изслѣдованіи (Труды VIII Арх. Съѣзда стр. 158—160). Разница только въ томъ, что ново-болгарскій текстъ гораздо бѣльшаго объема сравнительно съ южно-русскимъ, оканчивающимся седьмой строкой стр. 67. Въ ново-болгарскомъ сборникѣ это слово не на день Рождества Богородицы, а на день Введенія Ея во храмъ.

Рукопись № 109 монастыря св. Павла дошла до насъ въ сербскомъ спискѣ. Оттого встрѣчаемъ въ ней оу вмѣсто въ стр. 70, оутыпта оу каль стр. 71, оузврѣ стр. 75, оузе стр. 79 и др. Вѣроятно на счетъ сербскаго говора слѣдуетъ отнести ш вмѣсто с: ш нимъ стр. 79, ср. стр. 80. Въ склоненіи: изъ землѣ стр. 71, ѿ землѣ ханаѡнскыѣ іѡ. вин. мн. ризе стр. 73, имен. множ. дѣѣре лотове стр. 75, вин. множ. поуѣте стр. 73; род. единств. на а въ мѣстоименіяхъ: своѣга 78, га стр. 79. Въ спряженіи: идѣмо стр. 74, 77; въздамо стр. 74, снѣмо стр. 79. Слѣдуетъ отмѣтить также: нѣтко стр. 87. И въ самомъ правописаніи есть слѣды обычнаго сербскимъ рукописямъ удвоенія гласныхъ, напр.: тѣѣ стр. 80, ср. 90, гоѡѡ стр. 75.

Но сербскій списокъ ведетъ происхожденіе отъ болгарскаго оригинала, какъ это видно по уцѣлѣвшимъ въ немъ болгаризмамъ. Частые примѣры смѣшенія юсовъ: поють стр. 71, глѣю іѡ., стоюща стр. 72, лежоущоу стр. 89, мою стр. 76, стоють стр. 88; плачеши стр. 79, нетрень стр. 86. Можно указать примѣры, позволяющіе заключать, что болгарскій оригиналь смѣшивалъ носовые съ глухими: съть стр. 72, ср. іѡ. 74. Есть примѣры, гдѣ вмѣсто ж является о: мльво стр. 75, потника стр. 78, можа стр. 87, съ клетво іѡ., ѡстопахѣ стр. 88. Быть можетъ это о является, какъ слѣдствіе смѣшенія о и у, примѣры котораго можно указать: своѣмо дат. п. стр. 72, постыню стр. 77, възаклюѣненомо стр. 81.

Часто сохраняется ѣ, какъ въ болгарскихъ рукописяхъ: питѣюцаго 86, чѣ 73, высочѣши 86, оупитѣнна 74, погмѣль 75, маѣко 86, скончѣи 85.

Вмѣсто ѣ въ такихъ случаяхъ есть примѣры съ а, и, указывающіе на выговоръ ѣ = и, а: зало 77, всѣ 81, прѣближатѣ 88, вѣни 89, лѣвети шни 91, изманли 77. Языкъ апокрифовъ носить слѣды живого выговора. Часты случаи опущенія согласныхъ: чѣсныимъ 90, сладоснѣ 86, ѣсны ив., шче 72, салпоу 82. Наоборотъ: пострѣдѣ 83. Можно указать примѣры уподобленія согласныхъ: лѣхо 79, процѣфтоу 76, штешчѣше 74, безоднѣ 72, нохти 73, догдѣ 73. Есть примѣры смѣшенія ч и ц, которые встрѣчаются и въ другихъ средне-болгарскихъ текстахъ: цлѣкъ 71, 73, 88, чѣтъць 85, црътогъ 90.

Напечатанные изъ этого сборника тексты Сказанія объ Авраамѣ представляютъ сходство съ текстами, помѣщенными въ книгѣ: «Апокрифическія Сказанія о ветхозавѣтныхъ лицахъ и событіяхъ» И. Я. Порфирьева. С.-Петербургъ 1877. Что же касается апокрифа о Макаріи Римскомъ, то печатаемый текстъ не совпадаетъ съ текстами, изданными Н. С. Тихонравовымъ, и какъ дошедшій до насъ въ югославянскомъ спискѣ получаетъ тѣмъ большій интересъ. Рядомъ съ этимъ старшимъ текстомъ мы помѣстили и новоболгарскій, который опять-таки не представляетъ полного совпаденія съ извѣстными списками этого апокрифа. Мы должны наконецъ прибавить, что въ рукописи монастыря св. Павла № 109 за этими двумя апокрифами слѣдовалъ еще третій, видѣніе Исаіи: «слово ишна залтоуустаго Ѡ пророка исаію ѡ послѣднемъ врѣмени и о пшкяущиныхъ», но къ сожалѣнію рукопись въ этомъ мѣстѣ сохранилась дурно, листы на половину оборваны, а потому мы этотъ текстъ не списали.

Апокрифъ о двѣнадцати пятницахъ напечатанъ нами по ру-

кописи Григоровича ради бѣльшей точности, такъ какъ въ Православномъ Собесѣдникѣ онъ былъ напечатанъ безъ соблюденія правописанія. На этотъ текстъ ссылается И. В. Ягичъ въ рецензїи на «Матеріалы и замѣтки по старинной славянской литературѣ» М. Соколова. Спб. 1892, стр. 14—15, только напрасно называя его отрывкомъ. Приведа начало текста Игнатїй Викентьевичъ прибавляетъ: «Дальше у меня нѣтъ, да кажется вообще только этотъ отрывокъ остался». Это недоразумѣніе: текстъ сохранился вполне.

Сборникъ № 68 Софійской народной библіотеки описанъ недавно въ «Извѣстіяхъ» Отд. р. яз. и слов. И. А. Н. 1899, т. IV, кн. 1 проф. А. С. Архангельскимъ. Не ограничиваясь описаніемъ статей, проф. Архангельскій напечаталъ нѣсколько ихъ цѣликомъ. Жаль, что въ число послѣднихъ попало и евангеліе Ѳомы, хотя издателю безъ сомнѣнія было извѣстно изъ книги «Славянскія апокрифическія Евангелія» М. Н. Сперанскаго, что мы владѣемъ полнымъ спискомъ этого апокрифа и собираемся его печатать. Когда надъ печатаніемъ этого текста трудился проф. Архангельскій, нами тотъ же самый текстъ уже былъ давно напечатанъ для Сборника съ тою только разницею, что у насъ соблюдено правописаніе текста, представляющее интересъ по смѣшенію чертъ болгарскихъ съ сербскими, а проф. Архангельскій не придерживался строго правописанія рукописи. Въ такихъ текстахъ, гдѣ является вопросъ объ отношеніи списка къ оригиналу, всѣ двойственныя черты правописанія получаютъ особенное значеніе, а потому несоблюденіе правописанія рукописи не можетъ быть одобрено. Съ этой стороны изданіе проф. Архангельскаго совершенно неудовлетворительно. Но и помимо того въ нѣсколькихъ мѣстахъ проф. Архангельскому не удалось прочесть рукопись правильно; мы должны отмѣтить всѣ эти ошибочныя чтенія.

Вмѣсто дѣти строка 103, стр. 4 должно быть дѣте: въ ру-

кописи и часто пишется такъ, что его можно принять за и, не за и.

Вмѣсто вѣке (?) стр. 103, стр. 5 должно быть вѣие.

Вмѣсто съ стр. 103, стр. 11 въ рукописи ясно читается: сы.

Вмѣсто на рамене стр. 103 стр. 4 снизу въ рукописи: на раме.

Вмѣсто мене стр. 104 стр. 9 снизу въ рукописи: ме.

Вмѣсто Глишавше (поправка текста) же юден яко стр. 105 стр. 3 въ рукописи читаемъ: Глишав' же іудѣие яко; оговорка въ примѣчаніи къ этому мѣсту, будто бы въ рукописи стоитъ не яко объясняется вѣроятно тѣмъ, что при торопливомъ чтеніи издатель принялъ не за не.

Вмѣсто прогнивасе стр. 105 стр. 11 должно быть: прогнѣвасѣ.

Вмѣсто прежде даже стр. 105 стр. 12 снизу должно быть: прѣж'де аще, сравни аще и у Новаковича.

Вмѣсто острѣминуше стр. 105 стр. 8 снизу должно быть: ѡстрі и т. д.

Вмѣсто начело стр. 106 стр. 7 сверху въ рукописи: начела, сравни у Новаковича: зачала во учении ни конца не знаю.

Вмѣсто пренесе стр. 106 стр. 10 должно быть: принесе.

Вмѣсто чюдѣ семь стр. 106 стр. 2 снизу должно быть: чюдѣсемь. Сравни у Новаковича: о вывѣшихъ ко чюдѣсехъ.

Вмѣсто въ нихъ стр. 110 стр. 8 должно быть: въ нѣже.

Вмѣсто въ врем (странный способъ разрѣшать титло) должно быть: въ врѣ.

Вмѣсто **овръше** стр. 107 стр. 13 должно быть: **ов'ръше**.

Вмѣсто **заврати** стр. 107 стр. 16 должно быть: **за
врати**.

Вмѣсто **протѣза** въ стр. 107 стр. 20 должно быть: **прѣ-
тезѣвъ**.

Въ той же строкѣ нѣтъ предлога: **къ**.

На стр. 107 стр. 3 снизу въ рукописи ясно читается:
мани чѣ.

Стр. 108 стр. 2 вмѣсто **зѣло** должно быть: **зѣлѣ**.

Вмѣсто **из дом** (опять такое же разрѣшеніе титла): **из' дѣ**.

Вмѣсто **сѣдети** стр. 108 стр. 7 снизу должно быть: **сѣ
дети**.

Вмѣсто **ко отцу** должно быть: **кѣт'цѣ**, при чемъ въ руко-
писи стоитъ двойное о, чѣмъ и объясняется чтеніе проф. Ар-
хангельскаго.

Вмѣсто **приноси ми** стр. 109 стр. 8 должно читать: **при-
носи ми**, при чемъ первоначально было вѣроятно: **принесыи**,
ср. у Новаковича: **кто кси ты иже ми таковаи принесеси**.

Вмѣсто **о тебе** стр. 109 стр. 9 должно быть: **Ѡ тебе**, ср. у
Новаковича.

Вмѣсто **очи** стр. 109 стр. 12 должно быть: **ми очи**.

Вмѣсто **рекох** стр. 109 стр. 17 должно быть: **рѣ**.

Вмѣсто **плакашесе** стр. 109 стр. 6 снизу въ рукописи:
плакаше.

Стр. 109 стр. 2 снизу должно быть: **къ немѣ**.

На стр. 110 стр. 2 должно стоять ясно читающееся въ ру-
кописи: **слово**.

Вмѣсто нѣсное стр. 110 стр. 9 должно быть: нѣно.

Послѣ искаста его стр. 110 стр. 16 пропущено: и по трѣ дни ѣ ѡврѣтоста его.

Вмѣсто съ дѣтищѣ стр. 110 стр. 19 должно быть: съи дѣтищѣ.

На стр. 110 стр. 22 въ рукописи стоитъ требующее исправленія: искате.

Обращаясь къ языку этой рукописи, мы должны отмѣтить въ ея сербскомъ спискѣ слѣды болгарскаго оригинала. Сюда относятся смѣна юсовъ: лежѣще стр. 117, лѣжѣща ів. прѣстоюще стр. 116. Далѣе формы ноу, рекоухѣ стр. 116, зачехусе стр. 119 указываютъ на болгарскія: нж, рекоухж. Форма чюдѣ ти се стр. 116, 117, гдѣ д вмѣсто жд, указываетъ на болгарскій оригиналъ. Правильное употребленіе ѣ указываетъ на сохраненіе болгарскаго правописанія, напр.: прѣмльчю стр. 112, дѣтища ів., сѣло и т. д., а иногда вмѣсто љ, въ чемъ также нельзя не видѣть уклоненія отъ обычныхъ правилъ сербской рецензіи, напр.: грѣдѣ стр. 112, клѣти ів. свѣже стр. 117 и наконецъ ѣ вмѣсто ѣ, напр.: родителѣ стр. 112, вѣлика стр. 117.

Изъ болгарскаго оригинала, можно думать, остаются въ рукописи слѣды нерѣдкаго употребленія ѣ вмѣсто љ, но это ѣ часто бываетъ не легко отличить отъ љ; оттого могутъ быть случаи колебанія и при изданіи.

Наконецъ на счетъ болгарскаго оригинала слѣдуетъ отнести и тѣ случаи, гдѣ является несоблюденіе склоненія, напр.: въ градѣ Назарѣта стр. 111, сѣа (вмѣсто именит. пад.), ів. ни оучителѣ закѣнѣ ни книга стр. 113; азъ наоучю егѣ книги ів. на зыдѣ на пѣрагѣ стр. 114; прѣ сѣдѣа ів. прѣ сѣдищи ів. за врати стр. 115; единѣ дрѣвѣ вѣ кратко сѣщѣ ів. ѡ волнѣ ѣко стр. 117; зыжѣ члѣкъ хрѣминѣ нека ів.

Сохраняя слѣды болгарскаго оригинала, рукопись въ то же время представляет и не мало сербизмовъ, напр.: еса стр. 112, повинанъ стр. 114, мани стр. 115, пирагъ стр. 114, слыначна ив. оупроси вм. въпроси стр. 117; въ склоненіи р. пад.: жетве, сетве стр. 115; въ спряженіи: въпросимо стр. 114¹.

Кромѣ Оомина Евангелія по этой рукописи мы напечатали еще статью «Вопросы, отъ сколькихъ частей былъ созданъ Адамъ». Кромѣ текстовъ, напечатанныхъ Н. С. Тихонравовымъ во II т. Памятниковъ Отреченной литературы послѣдняя статья напечатана по средне-болгарскому списку Шафарикомъ въ его Славянскихъ Древностяхъ: «Здѣ како сжтъ части азыкомъ и котори естъ» по рукописи библиотекы въ Карловцахъ.

Считаемъ не лишнимъ напечатать списанныя нами статьи физиолога, текстъ котораго близко подходитъ къ напечатанному проф. И. В. Ягичемъ по рукописи Миклошича въ Разборѣ книги А. Карнѣева «Матеріалы и Замѣтки по литературной исторіи физиолога». С.-Петербургъ 1894 г.

Въ рукописи эти статьи находятся въ безпорядкѣ, такъ какъ листы сборника, какъ видно и въ другихъ мѣстахъ, безъ сомнѣнія, перепутаны. Мы возстановляемъ текстъ, насколько онъ сохранился, слѣдуя порядку дошедшихъ до насъ статей. Онѣ слѣдующія: 1) слово о еленіи; 2) слово о едропе; 3) слово о ор'ла; 4) слово о дѣтлѣ. Здѣсь текстъ за пропускомъ листовъ прерывается. Далѣе сохранилось безъ начала 5) слово о еревицѣ; 6) слово о голуби; 7) слово о вьлка; 8) слово о хину; 9) слово о зми; 10) слово о пауиѣ и 11) слово о лисици.

слѣ ѡ еленѣи ѡ блѣмъ. Елень ѣ имѣющи красотоу и възоръ днѣни. и живетъ нѣ лѣтѣ. егда състараетсе тогѣ тичеть пѣбрьжѣ горы и долове. и облавѣметъ въсемь свѣрѣ ложѣ да еѣа обрѣщеть змию коа се, ѣ. съвѣлачила. познаваетъ ю и раздѣметъ ю.

1) Замѣчанія о языкѣ рукописи уже были сдѣланы и М. Н. Сперанскимъ. См. Труды VIII Арх. Съѣзда т. II, стр. 166.

и рикаѣ, ꙗко причюуѣи ѿко волю и поставляеть носъ на исхѣдѣ
 змѣинѣ и поемаѣ дшѣ въ себѣ и къзымаеть ю въ носѣри и
 погльнеть ю. того рѣ влень наричет'се. занѣ изымаеть змѣю. да
 аще вѣдѣ змѣа въ каменѣи не въз'можетъ ю изети. ище водѣ
 аще и далече ѣ и носѣ водѣ въ оустѣ. и заличаваеть лѣжѣ
 змѣи. из'мѣтъ ю и погльнѣ ю да аще не обрѣщѣ елень воды да
 пѣть оумрѣ. аще ли обрѣщѣ живѣ вѣдѣть дрѣзѣ, ꙗко лѣ. того
 рѣ рѣ прѣркѣ дѣвъ ѿкоже жѣлаеть елень на источники водѣные
 тако и ты безвѣмны члѣче ꙗко велика дѣла дал' ти ѣ бѣ. крѣщенѣ и
 просѣненѣ и възлюбакникѣ быти бѣжѣи текѣщѣ влень на водѣ.
 теци (об.) и ты на покаянѣ къ оучителю жежѣе члѣка мысль в
 црѣкѣе. да аще текоуѣи на покаянѣ въ црѣковѣ цѣль вѣдѣши ѿ
 грѣ ѿкоже во влень оумираеть без' води. тако и ты оумрѣши
 не боее страха бѣжѣа. аще ли боещисе не оумрѣши въ вѣкы тако
 разоумѣи: ~

слово ѿ едрѣе.

Едрѣ ѣ въ мори ѿко и фарѣа ѣ. среди вел'ми лепѣ ѣ ѿ
 половинѣ долѣ ѿко рѣба ѣ. воинькѣ мор'скы ꙗко вѣсѣли рѣбами
 овладѣть. въ нѣкоемъ земанъ рѣба злата ѣ къ далець. ѣ во
 възорѣ еи въсе злато лежѣи въ единѣи мѣсте. и приходѣи къ немъ
 едрѣи еднѣи въ годѣне и покаянѣетсе (163) рѣбѣ тонъ ѿко црѣ.
 такоже въсе рѣбы по нѣ. потѣ пакы въз'вращаютьсе въ свое мѣ-
 сто и плодетсе ~ ѿвѣ.

Едрѣ ѣ оучитель црѣков'ныи рѣбы соу людѣе. рѣба злата
 вѣра хрѣтан'скаа ѣ. цо се рѣбы кланяю то сѣтъ приходѣи въ
 црѣковѣ. члѣче въ днѣ црѣа почитанъ. а въ ноци се боу мѣи боу
 дѣгоднѣи црѣа тебѣ почѣтетъ: ~

Слово ѿ орѣла ѿ влѣи.

Орѣль лѣтещи п'тица црѣ ѣ. за, р. лѣ. вес печали живѣ
 потѣ охрѣвѣе и заливаютьсе емѣ очѣи. и не въз'можетъ себѣ
 хранити. и закнѣетсе въ виснѣи нѣный. и паднѣтъ на корѣни тѣ

каменїи (об.) и седить, и днїи на каменнїи испаднеть вьса хыра ѿ
 нїего на каменнїи. и омиваетсе оу породиме влатѣ и сѣдїть про-
 тивѣ снѣцѣ. е҃га разгѣоритсе ѿ снѣца тогѣ мѣ се ѿчи ичицають.
 и боудѣ іако и млѣа. и пакы добре живеть рѣ лѣѣ іако и млѣа ~
 Тако и ты бездмны члѣче е҃га оумножетсе грѣси твои притеци
 въ цркви. тебѣ ꙗко камень хсѣ. а снѣце ти ꙗко млѣви црковныи. а
 порѣдїи заповѣѣ дхѣовнаго оца. а высина ꙗко правѣвѣрныи поствѣ.
 а старость есть грѣси: ~

слѣдѣ ѿ дѣтѣ ~ Дѣтель ꙗко пѣстра пѣтица. летаетъ ѿ дрѣва
 до дрѣва клячѣ дльветъ а оухомъ слышїи. аще дѣиѣно дрѣво
 вѣдѣѣ (164) и пакы идѣ и крадетъ еднѣи дрѣвѣи зане несѣ
 своа досїи нѣ и тѣжѣ прибываетъ. за тѣ еревница наричетсе. Тако
 и ты бездмны члѣче е҃га сътвориши млѣвию. не рци доситѣ сѣ
 сътвориши нѣ теци пакы къ инѣи заповѣдїи и напальни срѣце своеа.
 а не фалисе понеже фалиевѣ члѣкѣ мѣ надѣвевѣ ꙗко видитсе пальнѣ
 да е҃га его пѣстиши не вишѣ что вѣ вѣ нѣ. члѣче хвалишисе. ни
 члѣкѣ насладиши. ни себѣ оупокониши. члѣче таина бѣ любовь: ~
 Слово ѿ гдѣловїи: ∴ ∴ ∴ Гдѣловѣ ꙗко доверѣши ...ци. свеза едно
 лѣ... и влюдетсе ѿ ис... тѣ не оуловїи... оукѣпѣ вьси. Тако и
 ты члѣче притеци въ цркви да не вѣрѣцетъ те врагѣ раслаблѣ-
 наа и оуловїи те. и ведѣ те въ свое хотенїе. вратѣ влюдетесе ѿ
 врагѣ како се влюдїи днѣи свѣрѣ ѿ локѣца. врагѣ бо не творитъ
 ничесѣже ноу гдѣи да оуловїи члѣка. нѣ приходи въ цркви и
 прѣтѣрпїи вѣвѣдѣ члѣкѣ и вѣнець ѿ хѣ прїимешъ: ~

слово. ѿ вѣлка: ∴ ∴ ∴ ~

Вѣлкѣ ꙗко пофатлѣевѣ свѣрѣ. да е҃га не обрѣцетъ мршѣ да
 се наствѣ. изы... тѣ на пространное мѣстѣ ...тѣ вѣлѣема гласѣ...
 гѣи сътвориши мѣ... тѣи. и не далѣ еси правѣ пасти ни дрѣва гри-
 сти. ноу ѿ животна хранитсе. да ачлѣнѣ есмѣ гѣи чюють и
 меншїи дрѣвѣи его и вѣпѣю еднѣи гласѣ. пошлїи на гѣи пошлїи. и
 оуслышїи гѣи млѣнїе и и прїѣстїи имѣ хранѣ. и не оставитъ
 ѣ. Тако и ты члѣче послѣшан глѣ црковныи. притеци къ боу. бѣ

не остави те свое мѣти. чѣче послѣдшан матен црков'ные: ~
 слѣдъ ш хинѣ. Хинь ѣ въ мори. не имѣ ни ногѣ ни перѣ. е бо шѣ
 и кадп'ко на кадпѣ. трѣса его яко ежъ. стонѣ на еднѣмъ мѣсте
 да егѣ всѣтѣрпитѣ море. привираетъ каменѣ и покриваетъ да
 го море (об.) не измѣтнетъ на соухѣ понеже оусил'но мѣ се ѣ
 на свое место вратити ~ Тако и ты бездмны чѣче. вѣди добръ
 къ дрѣжинѣ своен. сладокъ житѣмь вѣдн. да егѣ вѣдетъ не-
 воля твоя да покрѣютъ тебѣ дрѣси твои да не погѣбнешн. вра-
 тѣ не рци яко вѣгѣтъ есмь или великѣ мѣти имѣ ш господара.
 нь не грѣдн ш помѣнши свой. да не изриновенъ вѣдешн: ~

слово ш змѣи.: ~

Змѣа ѣ напютаа вещь паче всѣхъ вѣщи. еда имѣющн лю-
 тоть. сътвори бѣ враждѣ между змѣю и между члѣкы. егѣ по-
 ходн змѣа (2) водѣ пити. изелюветъ едѣ свои на край. да не
 съ едѣмъ въ водѣ вьлезѣ понеже хощѣ водѣ наидити да кто би
 пилъ ш водѣ тоу. мрѣтъвъ хощетъ быти. Тако и ты чѣче егѣ
 имашн едѣ на срѣци своѣ. да не идеши въ тѣи чѣ въ црковѣ. да
 не фѣр'макосашъ стѣи. или аггѣлъ гнѣ не вѣдчитсе ш тѣ ноу
 прѣвое съ вьсакѣмъ прости се и оумири срѣце свое. тогѣ вьлезы въ
 црковѣ. чѣче егѣ видн члѣка змѣа вѣгѣетъ еда како вьз'могла бы
 себе съкрити. аще лн ю стигнѣ члѣкѣ она свнеть вьсе тѣло свое и
 покрѣтъ главоу свою. пакы троуѣ съ главою исцѣлѣтѣ: тако и
 ты бездмны чѣче съхрани свою дшѣ аще и вьсе тело твое по-
 ражен'но вѣдетъ. вьсхошетъ бо дшѣ и тѣло исцѣлѣти. аще лн
 дшѣ погѣбнши и вьса твоя погѣбноу гдѣ тебѣ привѣжице вѣ-
 деть: ~

слово ш паоунѣ.: Паоунъ ѣ прѣкраснаа вещь ходѣщи съ
 красотѣю великою. срамляющн се красотѣ и вьзвѣлитсе зѣло.
 а егѣ си видитъ носѣ вел'ми жалостно вьз'зоветъ велѣмь
 гласѣмъ. гн чѣмѣ ми нѣсѣд носѣ яко и тело. Тако и ты чѣче вѣю-
 джши вьса краснаа кже (3) ты даде бѣ. и вьзвншиши оумь свои.
 и не блюдеши шкоуѣ еси камо лн хощеши понти аще бо ранд

доевдѣши ницешни врача врачъ во ти ꙗ дши црѣкѣ: ~ слѣ ѡ ли-
сици: ~ Лисица ѣ много технита вещь. егѣ не оврѣтаеть исти.
приходѣи на присое и шмрътемытсе и оудръжѣи дшѣ въ себѣ. и
наддѣтсе ѡко мрътеа. и приходеть п'тице нѣные. и нач'нѣтъ да
очи ен исклювоуѣ. она скочѣи и врьзо оушеть ихъ. Тако и дѣаволь
егѣ хоцѣе да оврѣцетъ члѣка въ свое хотѣнїе. прьвое шбленити
се ѡ црѣке. в'торѣе къ вражданицѣ хѣдити. тогѣ (об.) възымееть
его врагъ въ свое хотенїе ~ Члѣче, д аггли дръжеть прѣстоль
гнѣ. и тыи не знають чтѣ мыслѣи нѣ члѣкѣ. а тебѣ чтѣ ꙗ съблѣ-
зѣнѣ. то и любов'но ѡко же рѣ прркъ дѣвѣ. не воудете ѡко конь
и мьскъ нѣ вѣдете моудрѣи ѡко з'мѣе и цѣли ѡко голѣви. члѣче
по митѣ сѣдеще. комѣ хоцешни митѣ дѣти да въ т'мѣ не по-
ндѣши: ~

Изъ рукописи Н. С. Тихонравова XVII в. нами напеча-
таны кромѣ слова на введение стр. 64—69 сказанїя о мученїи
апостоловъ Матѣея стр. 121—128, Филиппа стр. 129—135,
Ѡомы стр. 136—143.

Изъ рукописи Н. С. Тихонравова XVIII в. нами напеча-
таны апокрифъ о Макаріи Римскомъ стр. 93—106, хождение
Богородицы по мукамъ стр. 144—148, откровенїе Варуха стр.
149—151, епистолиа о недѣлѣ стр. 152—162. Оба эти сбор-
ника описаны нами въ книгѣ «Обзоръ звуковыхъ и формальныхъ
особенностей болгарскаго языка». М., 1893.

Пользуясь при занятїяхъ рукописями фотографїей, мы къ
сожалѣнїю по возвращенїи изъ путешествїя не досчитались
одного снимка съ рукописи XIII в. Хиландарскаго монастыря,
на которомъ долженъ былъ находиться текстъ апокрифа о Ме-
еодїи Патарскомъ л. 73 об. Въ виду трудности сдѣлать съ него
новый фотографическїй снимокъ, или поручить списать вновь
недостающїй листъ, мы печатаемъ его по изданїю В. М.
Истрина. На стр. 14 стр. 21 послѣ словъ творецини то долженъ
былъ слѣдовать об. л. 73: истинноу. кже во Ѡ племене того

възвѣжесе црѣво то. то вѣрѣте великоѣ и чѣноѣ дрѣво стго и чѣнааго крѣа подроуженьнааго посрѣ всеѣ землѣ. тѣмъ же рѣ вѣжи ѿцѣ дѣа кдишпиа варить роука к к боу. нѣ ꙗзыка или црѣва пѣ нѣсемъ моугоуца шдолѣти црѣвоу грѣчьскомоу. тѣмъже и заврало имъ ксть, на нѣмъже вса ѣселенаа до конца твердо написакть и ѿ вѣстока до запада и ѿ пладне пѣ полоунощии. каа во моцъ и каа сила можетъ грѣкы повѣдитии. защищени во соу крѣтомъ. послаушанте что вѣжѣствннн пауль глѣ ѿ послѣднимъ днѣи и ѿ грѣчьсцѣ црѣтѣ. рѣ во нѣге въ нарѣччии кже къ солоунѣномъ поусти: повѣдаю же вамъ братик ѿ пришѣстѣ гѣ нашего їс хѣа прѣ народомъ, ꙗко да не стоупите си своѣго оума ни смоутитесе ни дхѣомъ ни словомъ ни оучениемъ, ꙗко се мы оучимъ вси. аще ви начнеть кто оучити инако донелѣже не придетъ пришѣстѣе гнѣ, да васъ не прѣлѣститѣ никтоже никакоже, донелѣже не придетъ попоущениѣ гнѣ прѣвок и вѣлчнѣсе члѣкъ беззаконна соупротивакиесе и възносеесе надъ всѣми и творесе бѣ и сѣдетъ на мѣстѣ бѣжи чѣтисе всѣмъ веле ꙗко бѣ, донелѣже владыи нѣа ѿ срѣды не придетъ. тога ꙗвитѣсе снѣ пагоубннн. кто сын ѣ срѣда грѣчьско црѣствнѣ. вса во власть и дрѣжава мира сего раздрѣшитѣсе развѣ ток. та во рать приметъ, нѣ не прѣметѣсе николиже. и все странннн кже на ню покоушаютѣсе ѿ неѣ повѣженнн воутъ. и стоѣти ки ксть до соуднаго днѣ. и того црѣва роука варить къ боу и ѿ боу. коѣго црѣва. хрѣтианьска. нѣ во црѣва иноѣ вышѣша сего. разоумѣнн добрѣ, помысли моиснн толика знаменна и чюдеса и потокъ морьскнн, из нѣгоже мшснн изведе, и смотри ми їса наугѣина, ꙗмоуже слнѣце на гаваунѣ постѣа и лѣна на фарагѣннн, ꙗкико же инѣхъ нѣкынхъ изредннхъ члѣкъ и спрѣста рещии всего жидѣвска рода власть помислы, како

На стр. 111 стр. 8 должно быть: некаа, стр. 11: дети, стр. 14 послѣ сѣвѣтѣ должно быть: иже не дѣтой творити;

стр. 17 слово **возвѣстиша**, которое прибавляетъ проф. Архангельскій въ рукописи пропущено, слѣдуетъ: **инѣ**. На стр. 117 стр. 5 съ конца пропущено: **ѣі. лѣ. въздыста рѣдѣтелѣ егѣ въ иерлмь.**

Видѣніе Даниила.

Печатается по Хиландарскому сборнику XIII—XIV в. сербского письма.

Скипетръ Ѡ чрѣсла кго име кѣмѹ пишетьсѣ клинъскомь пи-
сменемь. въ пръвоюю граматуѹ. алфавитни. а римьскы начьнъ-
шоу Ѡ ѡсмиѣ грамати. и ксть црѣвоукъ с мѣрию своєю¹.
мрѣвимь² въскрѣшениа творить и семоу съцрѣвоующоу. лъстню
лѣтн кго на нѣ³ же възложить³ роуцѣ свои кгоже⁴ рекохъ азъ
даниль къ ангѣлоу гѣи мон кнеже ангѣломь. и роговъ кже ви-
дѣхъ. црѣвни⁵ сеуть римьска та встаноуть⁵ въ послѣднѣк
днѣи. пръвокъ кѣ възношениа⁶ на сѣа своего роукоу. црѣвнѣтъ
же потомь лѣтъ .ѣ. горе тебѣ седморьше⁷ вавулоне. яко въ
тебѣ кдиносьсница⁸ црѣвоукѣтъ⁹ .∴ Дроугни же рога¹⁰ воста-
неть. инь црѣ Ѡ рода гофина. имѣк число. Ѡ г. б. а.¹¹ и кѣ
црѣво кго крѣпко¹² и силно въ днѣи же кго изидеть кзыкъ крѣпкѣ

Варианты къ этому тексту приводятся изъ сборника попа Драголя, при-
надлежащаго проф. Срепковићу. Въ этомъ сборникѣ видѣніе даниила пророка ѡ
црѣхъ и послѣднихъ днѣхъ и ѡ кончинѣ вѣка находится на л. 243. Оно напечатано
владѣльцемъ рукописи въ изданіи сербской королевской Академіи «Споменикъ»
V стр. 10—11. Въ Хиландарской рукописи начала не сохранилось, такъ какъ
нѣсколько листовъ передъ тѣмъ утрачены.

1) вѣснанию. 2) Пропущено. 3) възложить нанѣ. 4) шкожи. 5) Тѣ же
формы въ единственномъ числѣ. 6) възложьшии. 7) седмѣхъамѣ. 8) нѣдънось-
сница. 9) съцрѣвоукѣтъ. 10) скипетръ. 11) Вставлено н. 12) крѣпо.

и поворотѣсе с нимъ. и ѿвѣжить кзыкъ тѣ ѿ лица кого и потомъ възвратитѣсе кзыкъ тѣ. ибо ¹ рѣ ¹ прочек ѿслабѣеть. црѣ тѣ немощню злѣ прѣдасть дшюу свою тѣга дрюгъ рога ² вьстанеть ѿ сѣмене кого ³ малокрѣменнъ паче всѣхъ. дрюгын же рога ² вьстанеть имѣ англово имѣк прѣстолю кѣ ѣ же рога вьстанеть и прѣидеть врѣмень з̄. и потомъ вьстанеть дрбгын рога. ѿ прѣвѣкь граматини црѣкын и томоу (имоу)цоу прѣстолю ⁴ дрюгын рога. и възглють хоули ⁵ на вышнего. и хоули кого ради злѣ погнѣноуть ⁶. и ведоуть и къ лоуцоу. И по семь ⁷ дрюгын рога ² вьстанеть ⁸. илии прѣстолю на чело лоуто всемоу мироу на землан цртѣа кого. въ днн же кого вьстаноуть .д̄. црн. двѣ ѿ вьстока. двѣ же ѿ запада имже ѿвразомъ видѣ д̄. вѣтри исходуеще и سموушающе море си соуть и сьразетѣсе вранью крѣпкою исѣкоуть ⁹ дрюгъ дрюга яко травоу польскоую. и боудеть неоустроеник ¹⁰ много на землан. и вьстанеть црѣ ѿ слнча гра̄ и изьвнть ¹¹ к. и створитъ к повѣдоу келикоу. и внидетъ въ семоврѣхъ и створитъ людемъ миръ. и по семь ¹² сѣченик. и влжѣннын въ вѣрѣ ¹³ почикшиен и поуститъ въ силы ¹⁴ и въ страни западннѣ. пѣвнн ¹⁵ вѣрнын севѣ и дошѣшекъ страни западннѣ ¹⁵. ти нарицакмааго тыннарди ¹⁶ гра̄ моучещей изидоуть и начноуть творити и ѿбнн ¹⁷. и по сихъ вьстаноуть соущи въ ¹⁸ мѣстѣ томъ. и снѣ погоубеть мьчель и вьстанеть дрюгъ на дрбгъ ¹⁹ и створеть враны ²⁰ въ севѣ. и вьстанета двѣ мчѣлаи. прѣвѣкь же ѿ вьстока ѿ тѣга гра̄. а дрюгын ѿ запада ²¹. и срецоутсе дрюгъ с дрюгомъ. на мѣстѣ нарицакмѣмъ акродоуннн ²². и сѣкоутѣсе ²³ дрюгъ съ дрюгомъ ²⁴. якоже ѿ кровен ²⁵ ихъ разьчрѣпатисе мороу. и придетъ жена врѣжа ²⁶ соущий. ѿ страни т̄(га) гра̄. идѣже стоа въ днн ѿбнн знаменникъ ²⁷.

1) неорѣ. 2) скипетръ. 3) Вст. сннъ моу гакрнлѣ. 4) Вст. и потомъ. 5) хоулоу. 6) погнѣнеть. 7) по сихъ. 8) Вст. нмы имѣ вѣ. есла. 9) и сѣсѣкоуть. 10) неустроеник. 11) изьвнеть. 12) и потомъ. 13) Вст. моюн. 14) слы. 15) Все это мѣсто пропушено. 16) тоуриннды срѣдѣца. 17) обнды. 18) на. 19) Въ рукописи стоить излишне на дрюга, у Среѣковиѣа: дрюгъ на дрюга. 20) врань. 21) Вст. ѿ глаѣннице. 22) кродоуннн. 23) сѣсѣкоутѣсе. 24) Вст. ихъ. 25) ѿ крове. 26) врѣжа. 27) Вст. оу пьрнника.

и видѣвши своихъ брата мѣтва¹ соуща¹. и бывши прѣсыи своихъ. и младѣнца своего². и швнметъ³ ю скръвь⁴ на врѣме много. и кышѣше измалытти на краинноу того шстрова⁵. и створетъ плѣнь много. якоже принти нмъ на мѣсто нарицаемо маринни⁶ и поставитъ и мѣтъ на томъ мѣстѣ. и приидѣ до мѣста нарицаемаго кѣнк⁷. и послѣшьте⁸ ють тоу. и не възмогутъ⁸ кѣмъ и рѣ данна въ англоу. рци ми ги мон. чесо ради вынидоутъ скрѣи си въ весь миръ и рѣ ми аѣлъ понже не любитьъ гъ бѣ измалца. да дактъ кѣмоу⁹ силоу швѣржатн землю римскоу⁹. нь грѣхъ ради живущихъ на нѣи. възметѣсе чѣи икрѣиска и ѡскудѣктъ жрѣтва ѡ цркви¹⁰. и воутъ икрѣи акы и люк въ врѣме шно въ .ѣ. вѣкъ вѣнегѣ скончатисѣ¹¹ число измалытоу¹². своимъ нмъ власть юже дрѣжаше. и шпоустѣктъ же перьсида и романиа и прочи штровыи живущи близъ икрѣима. илавриа же и с(и)килиз. и хоулишен рекоутъ. исходетъ римляне ѡ роукъ нашѣи. и не повѣдающе се тан. и излазетъ изъ гра того нарицаемаго турнина¹³ и швѣрцоутъ нѣкого ѡ явленна вѣиа. посрѣ¹⁴ того носѣца .ѣ. мѣдници¹⁴. да би прикель оукроухи. и сего оудрѣжавше кѣмоуже нмѣ кѣ столъ кефалеоу. и ведоутъ и въ акродоунъ¹⁵. и авик же тоу и помажоутъ на црѣво кже нмѣахоу члѣцѣ яко мѣтва тѣ изидетъ на измалытти съ великою яростию и множѣтѣмъ людин. срѣщетъ измалытти. на мѣстѣ нарицаемѣмъ пертонъ¹⁶ и сьразетъ¹⁷ брань крѣпкоу¹⁷ и кетъ на мѣстѣ томъ кладезъ двокоустъ. яко крѣвыи римьщѣ и измалытѣщѣи сѣмѣсь бытти. и прѣдастъ гъ бѣ въ роуцѣ цркви измалытти. и по сѣмъ поуститъ въ ѣси своѣ. и створитъ шроужиа корабельнаа. и поуститъ силы⁴ свои въ внютрннкѣ страни римьскыи. и оукротитъ роуьскѣ брдыи шбако¹⁸ проженетъ измалца и тѣгѣ скон-

1) матерню соущи. 2) Вст. породитъ. 3) швнметъ. 4) сишь. 5) Вст. дзунаш. 6) Вст. и на мракы. 7) Вст. вельваоуда. 8) Вст. тоу. 9) роуьскоую. 10) цркви. 11) койчатѣсе. 12) измалытоу. 13) тоурнина срѣдѣца. 14) мѣднициѣ. 15) акродоунъ. 16) Вст. .н. юста хѣлма. шв оноу строноу срѣдѣца. 17) сьразетѣсе бранню крѣпкою. 18) и тако.

чаются рѣнное яко псы и скумень. въкоупѣ ꙗже на село
идоущоу црю въ римь. и придетъ на мѣсто нарицаемок ивар-
диа¹. и соупротиветсе. лонги соущи въ мѣстѣ томь. и тыи
прѣикъ² въидеть въ римь. и придетъ на мѣсто въ немже
кестъ скрвьень съсоудъ. и оударивъ харьзаномь³ своимъ въ ка-
пище мѣдною. въ немже кестъ⁴ съсоудъ скрвьень. повелѣниемъ
вѣикемъ. и шерьзетсе⁵ и створить дани людемъ ш злата того. и
изидеть ш рима с множествомъ люднн. и идеть въ с^одѣмоврѣ⁶
тѣмже поутемъ соухъимъ⁷ по землн и не боудеть проти-
влякисе кмоу никтоже. илже гъ бѣ кст с нимъ и оуслышнтсе
стра цра кмоуже ие име въ трехъ стѣхъ гла .т. въ вѣхъ и
въ всехъ оуслышавъ двѣ сътнаи гла .с. лютость кго швѣжить
ш седмобрѣхъ⁸. вънутрнннхъ страни. въсточннхъ⁹ землѣ. и поги-
внеть злѣ. и встанеть десети рогъ маловрѣменинн кдинолмъ
лѣтоу. и боретсе съ цремъ кдиншпсколмъ. и мнози ш вельможъ
кго оувѣжетъ к нему. и потрѣвнтсе десети рогъ. ш цра кти-
шпска¹⁰. и въидеть въ .з. врѣхъ¹¹. ш запада и дрѣжить
црѣво своею силою и смѣрнть врагы свои под нозѣ свои. и
црѣвоуктъ скупетръ¹² лѣ .лв.¹³ и боудеть вса ярость кго. и
на гнѣвъ кго. на шмѣтавшексе га. и оумирнтсе¹⁴ землѣ. и
боудеть велика радость на землн. якоже не бѣ ни быти
имать. и боудеть¹⁵ вельможе якоже црк. и оубози якоже
бѣгати. и поуститъ на четири оуглѣ всего мира. и свероуть
моуже влговѣрнык вокше(се) ба. ище шмьщенинн крвѣ неповнн-
ныѣ. и пороуганинн црковнааго. и слб въ сворннннн мнози боу-
доуть и сѣдеть црѣ с нимн и съвпрашаютсе въкоупѣ и шню-
ветъ¹⁶ цркѣ стѣихъ и въ шбразнн. и съжнждутъ стренныѣ
шльтаре. и не боудеть швндесяааго¹⁷ и не¹⁸ швндесяааго въ крѣ-

1) варднн. 2) прѣикъ. 3) харьзаномъ. 4) самъ. 5) штервактсе. 6) седѣ-
мохлмъ. 7) Проп. 8) Вст. въ. 9) Вст. страны. 10) Вст. мца августа настоющаго
пондетъ првыи днъ. мнханъ црѣво вѣзмъ. и вчнхутъ горы растоупатнсе. рыби нзмн-
рати въ рѣкхъ. и господа боудеть с нимъ въ всегда. 11) въ солбн. 12) Вст. въ
солонѣ. 13) лг. 14) Вст. вса. 15) боудоуть. 16) шновѣтсе. 17) шннша.
18) нн.

МЕНА ТА. И СКОНЫЧАКЪ СЕ СКУПЕТРЬ С МИРОМЪ ¹. ПО СИХЪ ВЪСТАНЕТЬ ДРОУГЫ СКУПЕТРЬ ВЪ ВРЪМЕНА КГО ВЪСТАНЕТА .БІ. ЦРІИ. Ѡ АСПИДОВЪ ВРАТЬ. И ПОТРЕСЕТЪ СЕ ЗЕМЛІА Ѡ ЛИЦА НХЪ. И ОУБОУЮТЪ СЕ ЧЛѢЦИ. И ВЪЖЕТЬ ВЪ ГОРЫ И ВЪ ВРЪТЬПЫИ И ПОГИБНОУТЬ МНОЗИИ. И НЕ БОУДЕ КТО ПОГРЪВАКЪ ТѢЛЕСЬ. НЕВОНЬ НЕЧТІКЪ ТИ И СТРАНЫ ИСХОДЕЩЕ Ѡ ГОРЬ ² И ³ ІДЕТЬ НЕЧТІКЪ ТЫ МРЪТѢА ⁴ ТЕЛЕСА. И ѠСКРЪРНЕТЪ СЕ ⁵ Ѡ НЫИХЪ ЗЕМЛІА И НЕ ВЪЗМОЖЕТЬ ПРОТИВОУ ИМЪ СТАТИИ НИКТОЖЕ ДО ВРЪМЕНЕ ПОВЕЛѢННАГО ИМЪ. И КОНЧАЕШОУ СЕ ВРЪМЕННЫИХЪ ⁶. ПОУСТИТЬ ГЪ. КДИИНОГО Ѡ АРХИСТРАТИГЪ И ПОГОУБИТЬ К. И ВЪСТАНЕТЬ ЦРЪ РИМСЬКЫИ И ВЪСЕЛИТЪ СЕ ВЪ КРЪЛМЪ. АТЪ .БІ. И ПО СИХЪ ІВНІТЪ СЕ СНЪ ПОГЫВѢЛНЫИ. ТАКО РАЖАКЪ СЕ ⁷ (ВЪ) ВЪСИ ХОУЗЪ ⁸ И ВЪСПИТАКЪ СЕ ВЪ ВИТЬСАИДЪ. И ЦРЮКЪТЪ ⁹ ВЪ КАПЕРЬНАОУМЪ. ГОРЕ ТЕВЪ ХОУЗИНЕ ІАКО РОДИТЪ СЕ ¹⁰ ВЪ ТЕВЪ И ТЫИ ВИТЬСАИДО. ІАКО КЪСПЫТАСЕ ВЪ ТЕВЪ И ТЫИ КАПЕРЬНАОУМЕ ІАКО ЦРТВОУКЪТЪ ВЪ ТЕВЪ ВЪНЕГЪ ІВНІТЪ СЕ СНЪ ПОГЫВѢЛНЫИ. ВЪЗІДЕ ЦРЪ РИМСЬКЪ НА МѢСТО КРАИИКОВО. И ВЪЗЛОЖИТЬ ЦРЪ ВЪНЦЪ СВОИ НА ІРТЪ. И ПОЛАНІТЪ СЕ БОУ ¹¹. И ВЪЗДВИГЪ РОУЦЪ СКИ НА НВО. ПРЪДАСТЪ ЦРТВО ХРИСТИАНЬСКО БОУ И ѠЦЮ И ПО СИХЪ НАЧНЕТЪ СНЪ ПОГЫВѢЛНЫИ. И СТѢРИТЬ ¹² ЗНАМЕНІА И ЧЮДЕСА. И ИСТОЧНИЦИ ИСХЪНОУТЬ ¹³. И САИЦЕ КГУПЪТЪСКОЕ ВЪ КРЪВЬ ѠВРАТИТЬ СЕ. И ІВНИТАСЕ ¹⁴ .БІ. МОУЖА ІАЖЕ НѢСТА СМРТИ ВЪКОУСИЛА КНОУХЪ (И) НАИЦА И ПОВОРЕТЪ СЕ С НИМА СНЪ ¹⁵ ПОГИБѢЛНЫИ. И ОУВИКЪТЪ ІА НА ДРѢВЪ РАСПЪНЪСЕ ІСЪ БЪ НАШЪ. И ВЪЗЪМЕТЪ НАМА ДШОУ Ѡ ОУСТЬ КГО ¹⁶. БОУЖЕ НАШЕМОУ СЛАВА ВЪ КЪКЪ АМЪ.

1) Вст. и поконть яго господь богъ. 2) горы. 3) Вст. шети начноуть пальть чавчскоу и пити кровь зверню. 4) мртвухъ. 5) wskrynitsya. 6) врѣмени ихъ. 7) швнтася. 8) Вст. въ струмницѣ. 9) црствоуютъ. 10) родися. 11) къ господоу. богоу. 12) творити знаминна. 13) исшыють. 14) швнтася. 15) князь. 16) ихъ.

Слово Меодія Патарснаго о царствіи языкъ послѣднихъ временъ.

I.

Печатается по Хиландарскому сборнику XIII—XIV в. сербского письма.

Сѣго шѣа нашего кнѣа патарьскааго меодіа. оуказаник исток ш црѣхъ. и ш послѣднихъ лѣтѣхъ.

Вѣдомо да боудеть тако юнотою вѣ адамъ и куга. кѣа изгнана быста из рай. въ тридесетѣнок же лѣто изгнаниа кю ш рай. родиста пръвѣнць. канна и сестроу кго каламаноу. по трехъ дѣтѣхъ лѣтѣхъ родиста авела и девоу сестрѣ кго .р. же миноувшоу лѣтъ и двѣма десетѣма живота адамова. оуби кань авела бра̄ своѣ въ .л. ноѣ лѣтѣ. и плакастасе кго адамъ и кува до .р. лѣтѣ. миноувшиа же .с. лѣтѣ и .б. дѣ. пръвѣе тисоуще кже прѣки вѣкъ родисе ситъ въ .л. ноѣ лѣтѣ моужъ жидовинь¹ по шобразоу адамовоу въ петисѣтѣнок же лѣто пръвѣе тисоуще. снове каннови разъсверѣпѣше и въсхотѣше же-

Варианты къ этому тексту приводятся изъ представляющаго съ нимъ одинъ и тотъ же переводъ текста апокрифа, напечатаннаго Н. С. Тихонравовымъ на стр. 268—281 подъ № IV; а также изъ текста, напечатаннаго Среѣковичемъ въ Споменикѣ V стр. 17—20, насколько онъ сохранился.

Заглавіе хиландарскаго списка ближе подходит къ заглавію списка Среѣковича, нежели къ № IV Тихонравова. Въ началѣ текстъ № IV не настолько сходится съ хиландарскимъ, чтобы можно было подводить варианты; оттого здѣсь мы отмѣчаемъ лишь немногое.

1) шѣдовинь.

наимъ ѿ сестрь своихъ. разоумѣвъ же адамъ и въспечалисе зѣло. въ шестисѣтънокъ же лѣто тоужѣ тисоуце. горшею похотию блюда жены раженн быше на безаконикъ обратншесе. и моужемъ своимъ оупдѣвшесе. и понстинѣ въ оукорь великъ вѣсѣмъ видецимъ wskврѣнише блѣдомъ житиѣ свое. въ шесмосѣтънокъ же лѣто житиѣ адамова оумножисе¹ на землѣ скверна блюданѣѣ ѿ снѣвъ братоуби(н)ца канна. и оумрѣ же адамъ девѣдесеть лѣтъ живѣ и л̄ пръвѣе тысоуце. и ѿтоли ѿлоучисе ситово племе ѿ канна и възведе родъ² свои горѣ на гороу нѣкою³ близь⁴ соуцоу рая каннъ жити наче съ родомъ на полоу на немъже вгѣ(ненавистное)⁵ оубиенникъ врѣ своего створи. четири же десети же соуцоу наредѣ т̄. лѣт̄. м̄. вѣсташе злобѣзни⁶ моужикъ проноривши безаконнѣ исплнѣ⁷ всакого⁸ безаконнѣ ѿ снѣвъ канновъ. и оубиеннѣ⁹ и тоуинновѣ чеда ламеха слѣпаго оубившаго канна. илже дѣяволь шдолѣвъ повѣдивъ к. вѣсѣмъ дѣбанъ злыми. въ петисѣтънокъ же вѣторикъ тисоуце. паче того разгорѣшѣ на безаконны блюдѣ члѣци. и быше горьши прѣваго. и начеше скотъскыи на се вѣсѣдати и жени на моуже. такоже же и ѿ каннѣ рода. тыи же нечѣтыи и скверныи блюдни начеше творитиѣ .:.

Въ .x̄. мосѣтънокъ же лѣто аредова житиѣ¹⁰. вѣторикъ тисоуце приложи пронорливи и лоукаки вѣсѣ¹¹ рать блюда. и прѣльсти снѣ ситовы на дѣщере каннѣ и вѣриноу цюды снѣ ситови въ ровъ грѣхѣвныи. и ра(з)гнѣкасе гѣ бѣ .:

Кончавши же се вѣторѣи тысоуци. въ потѣпъ. и потрѣвитѣсе¹² прѣвокъ зѣникъ. и въ шестисѣтънокъ же лѣто нокевъ лѣтъ тии бѣ третикъ тисоуце. по изъществни кго изъ ковчѣга. творити начеше снѣвы нокевы новоу тварь вынѣшныи землѣи. и нарекоше тварь ѣставъ¹³ и по имени числа изъшѣвшихъ изъ ковчѣга .и. дшѣ .x̄. ¹⁴ же лѣт̄ нокевы соуцоу въ прѣвоюю .р̄. лѣт̄.

1) разширися. 2) свое роженнѣ. 3) единѣ. 4) въскран. 5) оубо гонниѣ кратѣ оубиенно. 6) зѣло хытрыци. 7) полни ѿ. 8) вѣт̄. 9) ноувиннѣ. 10) жи вота. 11) дьявлѣ. 12) вѣт. вѣс. 13) Здѣсь въ рукописи по выскобленному написано вновь: ѣставъ, у Тихонравова: вѣстамъ. 14) седмисѣтъ.

третик тисоуше родисе снѣ въ нѣго и створи имѣ кмоу моу-
ноуть¹. Въ третик сътънок же лѣтѣ створи влѣтъ нок снѣоу.
свокмоу моунтоу. и ѿпоустити ю² на полоуноцнѣк землѣк. по
оумѣрѣтвыи же нокѣѣ въ љ нок ти въ л третик тисоуше лѣтѣ снѣови
ноквыи ѿ вѣсточныи страныи придоше и створити³ начеше
стѣлпѣ. на землѣи сѣвера. тоуже и сметени быше кзыци. и
разѣвлени⁴ по всен землѣи. моунѣтъ же снѣ нокѣ вѣселисе въ
вѣсточныи⁵ землѣи⁵ до моря. до нарицаемыи⁶ снѣнче⁷ землѣк.
ѿноудоуже снѣнце вѣсходитѣ. и жити наче тоу. тѣже моунѣтъ
прикѣ ѿ ба дарѣ яко не тѣчню астрономи нѣ и⁸ хытрость
изѣверѣсти⁹ и къ семоу пришь невротѣ законоу наоучисе како
кмоу црѣтовати людми¹⁰. невротѣ¹¹ же сѣвратѣ нирвнѣ ѿ пле-
мене ситова¹¹. и тѣ црѣтова прѣвок на землѣи въ вавулонѣ вѣ-
лицѣмѣ.

Створені же въ вавулонѣ въ седмьсѣтнок ти љ нок лѣтѣ тре-
тик тисоуше. и црѣтова невротѣ въ нѣмѣ. и потѣмѣ поставише
себѣ црѣ ѿ свонхъ халомыи снѣове. моужа кмоуже имѣ шнѣ-
пини¹². въ девѣтъ сѣтънок же и љ нок и въ .д. токѣ лѣто третик
тисоуше въ лѣтѣ .г. к црѣтва невротова. поусти невротѣ иже ѿ
плеиѣ нвафетова моужѣи силныи и моудрыи и зѣло хытри дѣлаоу
вѣсемоу. и идоше на полоуноцѣ¹³ къ моунтоу снѣоу ноквоу.
и створише кмоу градѣ. и нарѣ и по свокмоу имени моунѣтъ. и
миръ вѣ¹⁴ въ црѣтво моунѣтово и невротово даже и дѣселѣ. по
црѣтѣѣ же невротовѣ снѣа силмова не вѣ шира. нѣ вокваахоу
дроугѣ на дроуга. написа же моунѣтъ нарѣчникѣ къ невротоу
црѣтво афетово то хоцетѣ ѿпоустити црѣтво халомо. снѣи оубо
више прѣвок¹⁵ црѣкѣ на землѣи. и ѿтолѣ оубѣѣше члѣци и себѣѣ
начеше ставити¹⁶ црѣкѣ. по црѣтѣѣ же невротовѣ изѣшьшиимѣ

1) моунѣтъ; въ рукописи съ боку на полѣ позднѣе написано: монитонѣ.
2) Вст. жнтѣ. 3) творити. 4) разѣвлени. 5) восточною землю. 6) наричима.
7) снѣнчыи. 8) астроминоу. 9) изокрети. 10) людѣмѣ. 11) невротѣ того
вратѣ вѣкаше. ѿ части моунтовы. 12) шпини. 13) на полоуноци. 14) зѣло бы
въ црѣтѣи ѣ. и невротовѣ. 15) первни. 16) Въ рукописи еще разѣ: себѣ.

тремя тисоуцалмь¹ лѣтъ² воквати начеста на се црѣ³. и повѣжено бы кгуптѣско црѣтво Ѡ неврота црѣ. и прѣкто бы црѣтво вавилоне Ѡ племене некротова даже и до хоузита. съ же покженоу Ѡ племене хамона. оу мрышоу же хоузитоу пок вноуцькь кго исоудноу мѣре скоке женѣ и родн кмоу сѣъ прездно снн свравь слоу многоу шкрѣъ себе иде на племе хамово и пѣвни к и пожеже ксе земѣ западник. въ второе же лѣто црѣтва хоэроква сѣа презнина свбращесе сѣове хамовыи. идеше на востокъ вытисе съ црѣкмь хоэрокмь. вѣ же .т̄. тисѣщъ .к̄. пѣшѣцъ. с паницами тѣчию. слышакъ же хоэрои и шкрѣвисе⁴ и непрѣже⁴ ихъ донелнже прѣлѣзоше третню рѣкоу. тоуже поустн свок вок на слонѣхъ издеще извыше все. и не оувѣже⁵. ни кдннѣ Ѡ ннхъ. и к томоу не смѣти начеше воквати сѣове хамове. Ѡ толѣ начеше на се воквати црѣ. въ кончаннѣ же четвѣртик тисоуще въ .к̄. нок лѣ^{т̄} и къ .ѣ. ток .ѣ. к тисоуще при нурѣ приде самь. и анкарь⁶. Ѡ вѣсточныи хъ земѣ. кже кѣ Ѡ рода моунтова сѣа но(к)ва и поплѣни .з̄. грѣ до извндронгана⁷ земѣк ихъ. и приде на⁸ црѣства инѣдинска и пожеже шгнелмь и шпоустн ш. и приде къ поустиноу савын. исѣче родъ чедь изманлевъ сѣа агарина кгуптѣвнине. ровнѣ сариннн женыи аврамкомн⁹. и развѣгошесе всннн и вѣжаше съ¹⁰ поустине въ квѣтърывъ¹¹. и вѣнндоше въ земѣлю. нже жнкоутъ чедь¹². и вытисе начеше съ црѣи кзычьскыннн на земѣли швѣтнѣн. испльнисе земѣлю племене ихъ вѣхуоу во мнзоы. яко проузнн¹³ на земѣли хожахоу и идѣхуоу мяса вельвѣлюжѣ въ вобоу варена. и пннхуоу крѣкн¹⁴ скотнн¹⁴ и мѣлѣко. Ѡтолѣ прѣкше земѣлю сѣове изманлевкынн. и начеше пѣвнѣтн земѣлю и гради и населнше земѣлю² и¹⁵ штрокынн и Ѡтолѣ начеше сн теорнтн¹⁶ коравѣк. и акы пѣнце начеше парнтн по водамь и пондоше въ

1) Вст. в седмъ десатное тн в четвѣртоѣ лѣто. нже вѣтъ трисотное тн сѣмъ десатное лѣ^{т̄} четвѣртыа тнсаща. 2) Пропущено. 3) црѣтѣ. 4) шклавнсе и некереже. 5) оугоннсе. 6) нанкарѣ. 7) издронгана. 8) Вст. .г̄. 9) аграмла. 10) к. 11) втрннѣ. 12) чѣ. 13) Вст. и назн. 14) кровѣ скотню. 15) Вст. вса. 16) Въ рукопнсн еще: сн.

кораблыиѹхъ на земли западникъ и дондоше до рима и до гизита¹ солоуна. и до сарьдоникыи келникыи еже шконоу страну рима. и прѣкше землю шестю десеть лѣ² и жити начеше на ней такоже хоще. По шсли же нѣл и полъ нѣак по сьуделѣни² томъ кже прѣкше вса црѣва кзычьскаш. възнесесе цртвыик³ ихъ тако видѣше сьдолѣше всѣмъ и прѣкше кса. въ врѣме то быше въ нынѣхъ моучители и вокводы ихъже имена си соутъ шривъ и зивъ и зевек и салмона. ты вокваше излѣтти. како (к) вѣ бѣ извавилъ из роукоу крूपтьск⁴ монсеумъ равомъ своимъ. такоже и въ то врѣме створи мѣтъ илмъ. извакы к Ѡ нѣ гедеуномъ Ѡ работни снѣвъ измалевъ. иже гедеонъ ишѣче вок ихъ. и прѣгна к въ поустиноу кдрикъ Ѡноудоу же бѣхуоу изьшли⁴ и уставын Ѡ нихъ данъ. давати начеше снѣомъ излѣвомъ⁵ ихъ вънѣшнии⁶ въ поустинныи⁶ шсли племень .:

Бсть же илмъ прити⁷ кдиною. и плѣнити землю и прѣкти землоу⁸ крупта до кдишпикъ. и Ѡ кфратъ. и до иньдикъ. и Ѡ тигри до мѣста моунтока цртка снѣ покка и Ѡ сѣвера до рима и до лурика и гита⁹ и (се)лоуна. и шрованикъ. даже и до моря понитьскааго. и боудеть сьгоувъ шрмъ на вы¹⁰ ксѣмъ странамаъ. и нѣ кзыка или цртва подъ нѣсемъ иже могоутъ противоустати илмъ до числа лѣ¹¹ седьми седѣлицъ¹¹ и потомъ повѣжени боутъ Ѡ гркъ и покоретсе илмъ. и възнесетсе¹² паче всѣхъ цртво кзычьско и не прѣнметъ¹³ кгоже никтоже¹³ илмъ во шроужикъ илже вси повѣжени боутъ. Ѡсоу¹⁴ во разоумѣити Ѡ кроужныхъ лѣ¹⁵ цртвъ. и се к истокъ оуказаникъ вывшнихъ безъ свла(з)на¹⁴ швѣ. и безъ вледи инѣхъ¹⁵ Ѡ неврота во жрѣтца до пероузикъ црѣ шоудовьска землѣ кавулоньскыи. и Ѡ пероуна до сиса старааго. а Ѡ сиса ронганъ црѣ же перьскъ. Ѡ сиса же до пероустега цртвокаше. Ѡ лека и фоуна и перостега до пернга¹⁶ кавулоньсци црикъ. и покъ нернѣвъ женоу Ѡ пата Ѡ

1) гизита. 2) сьдолѣнии. 3) сѣце. 4) пришл. 5) Вст.: и Шнд. 6) въ вънѣшнюю поустыню. 7) Вст. шс. 8) Вст. Ѡ. 9) гизата. 10) вын. 11) мѣ. 12) възвелнчитса. 13) Вст. въ вѣкы. 14) биз блазна. 15) нѣкынъ. 16) пернга.

араратѣта. и родисе ѿ него арѣдимехо.¹ дарази¹ ти бывше² своѣго ѿца вѣжаше въ землю араратъ и црѣтова въ (ва)вулонѣ сарѣдины въ ѿца своѣго мѣсто. сенерида³ и навѣходоносор иже ѿ ѿца⁴ лозикѣ⁴ роженъ. и ѿ мѣре црѣце роженъ землѣ савьскыи кгда же излѣзъ⁵ снеридѣ⁶ вои⁷ на индиска црѣ. и ѿпоустѣ⁸ многыи землѣ. тыга⁸ и навѣходоносоръ⁹ с нимъ излѣзѣ. линецоу се кмоу¹⁰ яко поидетъ с нимъ. постави своѣго коиводоу старѣншаго навѣходоносоръ црѣ въ наоумѣ по своен моудрости и силѣ и прѣке црѣво вавулоньско и поке женоу ѿ мидѣ икросьдоумъ и по оумртвы навѣхѣносоровѣ валтасаръ снѣ кго. и по валтасарѣ црѣтова дари мидѣнныи въноукъ кросьдоумль. дари же вѣ покль дороу перьсѣнниноу ѿ неже родисе хорось перьсинъ¹¹. Послоушан кще нѣкыихъ како смѣсншесе црѣва си въноукъ. вавулоньско съ мидии. а перьско съ вавулоньскыимъ. и влаѣти¹² начеше вавулонѣне кдишпию¹³ и савою¹³ црѣви кзычьскыими. ѿ моря до кфрата рѣкыи и кще же црѣвомъ дѣвоумъ навѣходоносора дѣла. кще же аравь дѣла и кгуитѣны дари во мидѣнныи. прѣдрѣжа црѣво индиско и лоукииска¹⁴. хоривсь перьсинъ прѣдрѣжа тракъ и прости снѣ излѣвыи¹⁵ на землю ѿѣщанни¹⁶ юже вѣ навѣходоносору плѣниль и покелѣ имъ црѣке створити боу то би повѣленикъ хоривсовомъ¹⁷. послоушан ннѣ¹⁸ оуже повинна¹⁹ соуца²⁰ зѣло²¹. како се .д. црѣва снидоше въкоупъ²² македоникъ и ктишпиа и римлаане. и грѣци. иже соуть .д. вѣтри подѣ нѣсыи²³. кже видѣ до(ни)ль²⁴ смоуцающеи великок море. филипъ же александрокъ ѿца македонѣнныи вѣ. пок женоу хоузитоу дѣциерь пола црѣ кдишписка. ѿ неже родисе²⁵ александръ грѣчинъ²⁵ иже вѣ и

1) арднмехо тарази. 2) ювнѣшѣ. 3) и неридѣ. 4) лозикѣ 5) излѣзе. 6) сенорон. 7) возватъ. 8) опустѣ. 9) Вст. црѣ. 10) семоу. 11) перьсиннѣ. 12) власти. 13) едншпию и савою. 14) лоукииско. 15) ирантескы. 16) ѿѣщаннѣю. 17) хоровомъ. Отсюда начинается текстъ изъ сборника попа Драголя, варианты изъ котораго мы будемъ отмѣчать буквой С. 18) нынѣшнѣго Т., проп. С. 82. 19) истѣнна Т. 20) кывающеаго С. 21) вѣльми С. 22) въ юдино С. 23) подѣ небесль С. пѣнѣни. 24) даниль С. Т. 25) дѣйстви- тельный оборотъ С.

хрѣбрь. ть створивъ ¹ александрию великоюю. и црѣствова въ
 немъ ² лѣтъ .дѣ. ть пришѣ ³ на востокъ оуби дария мидѣнина. и
 прѣк землѣ многы гради. и въ едино створи землю. и приде
 коюк даже и до мора. иже ⁴ наричетъсе ⁵ слѣча ⁶ землѣ. иже ⁷
 видѣтъ нечѣтнѣ смраднѣ ⁸. иже соуть афетови вьноуци. и хъже не-
 чѣтотоу видѣвъ почюднѣсе. идѣхоу бо ⁹ всакъ ¹⁰ животъ ¹⁰ жоупь-
 чоую ¹¹ тварь ¹² иноуснокъ и смраднокъ ¹³. комарне мьшице ¹⁴
 коткы и змиѣ мртьвыи телеса ¹⁵ слѣпикъ изврагы и кже не ношь
 ше ¹⁶ рожено ¹⁷ и всакоу тварь жикотный гадъ ¹⁸ не ¹⁹ тьчню же
 то едино нь ¹⁹ и скоти нечѣткы и ²⁰ звѣри нечѣтныкѣ. мртьвыце
 же не погрѣвахоу нь идѣхоу ²¹ снѣ же вса сгладавъ александръ
 выивающекъ въ нухъ ²² скверныи възвозясе глѣк ²³ и да ²⁴ како до-
 ндоутъ до землѣ стыкъ и wskвернеть ю. ѿ skвернныи skонхъ
 каднѣ и мѣнитсе наче боу зѣло ²⁵ и повелѣ сврати все моуже и
 жены и дѣти ²⁶ нхъ и ²⁷ спроста реции и все ²⁸ племе ²⁸ нхъ и
 извѣ ²⁹ и ѿгадникъ землѣ ³⁰ и ³¹ веде к и иде къ слѣдъ нхъ донелѣ
 же вьниде ³² мѣмъ скверъ и нѣ коудоу вьлѣсти к нимъ ни излѣ-
 сти ѿ ³³ нухъ ѿ вьстока до запада. и тоу двѣк ³⁴ поманше бѣ
 зѣло страхомъ ³⁵. и послоуша бѣ мѣтвѣ нхъ и повелѣ гѣ бѣ
 скверьскыи мѣ горамъ ³⁷ стоупнитсе ѿ нухъ и ³⁸ мѣжють ³⁹
 горы мазѣ скверьскыкѣ и състоупнишесе ѿ ныи ⁴⁰. и шковаше ⁴¹
 врати ⁴² желѣзныи и замазашесе ⁴³ синькытомъ ⁴⁴ да (а)ще и нач-
 ноутъ ⁴⁵ хотѣти расѣции ⁴⁶ врата желѣзомъ то не боуде имъ

1) сотвори Т. създа градъ великѣи и нарече и александръ С. 2) въ немъ.
 3) шшѣдъ. 4) еже Т. идѣже С. 5) нарицаютъсе С. 6) слонучнымъ С. 7—8) и
 шрѣтѣ члѣвкы нечѣстныи и смрадныи С. 9) вст. члѣвкы С. 10) и всако животъ-
 ное С. 11) жоупачню Т. жоупачни С. 12) и твари. 13) skверныи Т. вст.
 skвернои С. 14) мшѣ С. 15) пѣтн Т. С. 16) не сѣношши Т. не сношено.
 17) вст. дѣтѣ. 18) гады С. 19) Эти слова пропущены С. 20) Проп. до:
 мртьвыце С. Т. 21) вст. и. Т. нхъ С. 22) немъ С. 23) рече С. 24) куда С. вгда Т.
 25) велико С. 26) дѣтѣцѣ С. 27) Проп. до: и все С. 28) всако южничство Т.
 29) извѣсти С. 30) страны Т. страны землѣ С. 31) и гна ю за скверъ и поиде.
 32) вьнидоше С. Т. 33) из С. 34) тогда С. 35) вст. гласомъ великомъ С.
 36) skверныи мѣ С. Т. 37) странамъ С. 38) Проп. до: шковаше С. 39) иже
 дѣють Т. 40) вст. нь разѣкѣ. бѣ. лакти не състоупнитсе С. тьчню бѣ. локотыма
 не состоупнишѣ. Т. 41) вст. а Т. 42) врата нхъ желѣзомъ С. 43) замазаше
 и С. Т. 44) вст. ѿ цѣкы. 45) ихоутъ С. 46) расѣцати С.

ЛЪЗЕ¹ или² ижещии шгикмь то ни тѣмь имь боудеть лъза
 вещь бо к такова³ асункита да ни желѣзо кго сѣче ни шгнь
 жеже нь тоу авик оугасне⁴ всакыи бо се хыитрости днаколе
 свратеть тоу и не оуспѣють ничесоже. си оубо нечистин сквернѣ-
 ныи нечѣтъ⁵ кзыци гноуснии. вѣльшкѣбннии злокѣзніиими дѣлыи
 тако оутвердише да тако⁶ любо хыитрость не оуспѣеть⁷ ни-
 чесоже томоу. Въ послѣднѣи⁸ по пррчествоу кзекылевоу глѣцоу⁹
 въ послѣдник дѣни¹⁰ въ¹¹ скончаник мира излѣзеть гогь и мо-
 гогь на землю нѣлевоу¹² иже соуть црѣи кзычѣсции кже за-
 клоучи¹³ александръ шбоноу страноу сѣвера гога¹⁴ и могога.
 аноуга и анога и ахемза и дифа и фотина и шклинни кѣкыи
 и фарзыи и деканмы и зьармати и зьрматиманыи хахуни
 девле и армазатни. и гарманѣи и члѣккоудѣце и нарѣмик¹⁵ пси
 глави и тарвыи и аланыи и философници и арнии и салтарыи и
 сии .бѣ. црѣвики¹⁶ кже выгна акыи въ шградоу александръ и
 закл^у(чи) шниухъ врата. оумрьшоу же александроу прькомоу црѣю
 црѣткова¹⁷ въ нѣко мѣсто .д. рави кго. не вѣ бо се жениль ни-
 колиже. хоузить же мѣти кго штиде въ свою шчиноу въ мирь-
 скоу землю. вуза оубо творникъ вузанию. поусти чрѣсь морк.
 къ фолоу црѣю мирьскоу германика скокго старѣишааго кокво-
 доу¹⁸ миритисе с нимь. написавъ кмоу ш хоузитѣ мѣтри
 александровѣ да поиметь ю жеию¹⁹ себѣ и црѣ боудеть с
 нею. прик же фоль кнѣги ш германика и видѣвъ кже ш него
 дарь зѣло радѣ бы. събрак же ш всек ктнопик инѣик²⁰ мирь²¹
 .д.²² и иде въставъ въведи²³ съ собою дщерь. и срѣте и вуза

1) лъзно С. 2) Проп. до: вѣра. С. 3) така С. 4) Вст. тогда, 5) Проп. С. Т. 6) како Т. какоу оубо хыитростию С. 7) не пользоють С. 8) Вст. дѣи Т. 9) рѣкшю С. 10) Проп. С. 11) на С. Т. 12) излѣтскѣ Т. 13) закова С. Т. 14) Это мѣсто, гдѣ перечислены названія народовъ, помещаемъ шполна: гога и магога. анхга и санога. ахназа. и дита. и тотина и шатина. и юѣчна. и тана. заде- клима. и размата тояелии. фелоуы. и рязьматина. хахона и шразьмата и гарминда... и тарва и алана. и тисолоноза, и арнана. а салтарнѣ. С. ахназа. фотинаж. и олныи соуны. тивла и зарматинны хахоны и амарзѣты. и гармады... и фаркы. и аланы. и фѣсолонци и арни. и салтарѣи. Т. 15) нарицаемыи С. 16) царни С. црѣи Т. 17) црѣтковаша. 18) Въ рукописи здѣсь описка: коквоковоу. 19) женѣ. 20) инди- нска. 21) моурѣ. 22) Вст. тысаща. 23) веды.

вѣнѣ на мори халкидона¹. съ великою любовию и дарьми² мно-
гимъ зѣло приидьшимъ с нимъ и вѣлѣзе фолъ въ вузантин. и
дасть дари великыи и възвеселикъсе и пок вуза црѣ³ дьщерь фоло-
воу цра кдинопьска женоу филипа цра мтръ же александровоу. и
роди ѿ нек дщерь. кже нарѣ име ки вузантинъ. и пок роу-
моуль армела црѣ румьскыи⁴. и любити ю наче зѣло добротн
дѣла. вѣше во и самъ простъ⁵ зѣло и доврѣ оумъ тѣмже и въ
вѣ^{но}⁶ да ки римъ. да того дѣла воларе румьсции гнѣвашесе
на нь зѣло слышавъ то роди же вузантинъ три сѣын. ѿ нынѣ
же прьваго прозва⁷ армелань по вѣю имении. а въторому
име створи оурьвань а третиему клавдин. и црѣтоваше же
всни трьк. армелан⁸ въ римѣ въ шца мѣсто. оурканъ же въ ву-
зантин градѣ мтрѣ своек и клавди въ александрин. прѣдръжаше
племе хоузито⁹ кдиопланне. дщере фолъ цра въсточник
страныи македонии римланини¹⁰ и канинъ¹⁰ црѣство же канинъ-
ско рекше гръчьско. ѿ племе мирьска того црѣва варить¹¹ къ
боу. въ послѣднии днѣ¹² дѣвономъ разоумомъ яко ѿ хоузи-
тин и ѿ дщере фоловин. црѣво гръчьско хоцетъ вѣстати про-
повѣда глѣк. кдиопниа варить роука ке къ боу друзи же
мнѣше ѿ ктивьсцѣ црѣкѣ. прориче стѣи дѣдъ рѣ. не льжоутъ
творецини то. ти римскою¹³ властною кже пна гръчьска повѣже-
ныи быше. ке же оукспснаны и нѣче ксе¹⁴. скрозѣ грд и црѣккѣ.
андришь пѣннѣ к. кок црѣво искони вещь стоило лихо¹⁵
гръчьскаа. никокже аще и зѣло троудилісе ишоуце. по истинѣ
и не шерецель. не стѣ ли тисоуцоу лѣ^т црѣво жидовьско и

1) в халкидонѣ. 2) Проп. до: и дасть Т. 3) Вст. хоузитоу. 4) рим-
ланьскъ. 5) просилъ. Здѣсь хиландарскій текстъ приближается къ пере-
воду апокрифа 1345 года, въ которомъ стоитъ: простъ стр. 218 II т. Пам.
Отреч. Лит. 6) Такъ точно и въ этомъ мѣстѣ чтеніе вывода Т. IV не даетъ
смысла, который сохраняется въ хиландарскомъ текстѣ, что опять таки под-
тверждается текстомъ 1345 года: и къ прикѣхъ еж дарова ен рѣ грд ѡв. Вѣроятно
въ оригиналѣ, съ котораго былъ списанъ хиландарскій текстъ стояло вѣно,
непонятое писцомъ и искаженное въ вѣ^{но}. За это говоритъ сохраненіе ѣ.
7) прозваша. 8) армеланьскъ. 9) хоузитино. 10) римланъ и каннъ. 11) Вст. роука.
12) Вст. по прѣчтѣ рѣчн. проразѣмѣвъ блжнныи дѣдъ. 13) римѣнскою. 14) Вст.
не шра ли нмѣ. 15) Проп.

расипа се. кѣупѣтско такоже .Г. тисоуще не стои ли и ты по-
гыбьше. вавулонѣномъ такоже .Д. ѿ тисоуща кѣ црѣво дрьжеше.
нѣ и тѣхъ разоритсе. разоритшомоу во се македонскомоу
црѣвоу воквати начноутъ кѣупѣтѣне на грѣчьскѣ црѣво. и кже
то соутъ ина црѣва. поганихъ странѣ. и швѣрско и оугорско
погибьноутъ ѿ грѣкъ. и пово^юють перси. и потомъ яко плѣ-
нено боудеть црѣво перско .: .З. тисоуща¹ .: .Въстаноутъ² въ
нѣи мѣсто сновыи агарини въноуци на грѣке. кже даниль прѣркъ
мышкц³ юга мѣннить. тыи воквати начноутъ⁴ въ врѣме⁵
сѣморичныи⁶ лѣѣ. и не боудеть продльженна⁷ лѣѣтмѣ кѣ томоу
яко приспѣ кончанне мира на кончиноу во седмие тисоуще.
разоритсе црѣво перско. тѣгѣ изйтъ племе⁸ изманлево ѿ поу-
стыни кетрива. изшѣше ис поустине свероутсе вси въ коупѣ⁸
въ гаватѣ велицѣмѣ. и тоу се своудеть рѣнноу прѣркѣмъ ие-
зекыиелемъ. снѣу члѣвцѣ възовы⁹ звѣри поустыниныи. и птице
нѣныи призовы¹⁰ глѣ. съберетесе и придѣте. трѣвоу ви смѣ
оуготоваа. великоу. приидете да есте плѣти сианѣи и¹¹ боларь-
скыи. въ томъ во гаватѣ падоутъ мѣчемъ вси болгаре канин-
сции. рѣкше грѣчьсции якоже ѿни вѣхъ³ иствѣли волѣре жи-
довьскыи и перьскыи. такоже и сами падоутъ шроужинемъ ѿ
племене изманлеѣ. иже наричетсе дивыи ѿсель. понеже гнѣ-
вомъ и яростию поущень кѣ по всен земѣли. на члѣвкыи. на ско-
тыи. и на звѣрни нѣ лѣсыи¹². и на швоцики¹³ и на дѣври и на
всако дрѣво творещек плѣ. и боудеть пришѣствыи кѣго. казнѣ
везмѣтна¹⁴. и пондоутъ прѣ³ нимы .Д. ѿзви¹⁵ и погыбѣль и
пагоуба¹⁶ тла и шпоустѣнне. рече бо бѣ изѣлю видиши не любе
те въвождѣ на¹⁷ земѣлю швѣщаники¹⁸. нѣ грѣхъ дѣла¹⁹ живѣ-
циихъ на неи. такоже и снѣомъ изманлевомъ не любе дактѣ

1) Проп. Т. 2) Отсюда начинается продолженіе текста, напечатаннаго
Средковидемъ. 3) мышцею С. 4) въноутъ С. 5—6) Вст. седмие Т. седми
сѣморичныи С. 7) прѣлежаніа Т. 8) коупѣ С. 9) сезови Т. 10) приваи С. Т.
11) Вст. и ниете крѣви С. Т. 12) на лѣсы Т. на лѣсы С. 13) воце С. 14) немн-
лостивна С. 15) Въ рукописи описка: ѿви зви. 16) мръзость С. 17) въ С.
18) швѣщанью С. вст. приати ѿ Т. 19) ради С.

имъ силоу да прѣмоуѣть землю хрѣтианскоу. нъ грѣхъ дѣла
 безаконна ихъ тако имъ творить. нѣ¹ бо тѣна имъ при грѣ-
 ствѣхъ въ всѣхъ родѣхъ. ни было ны быти что бо влачетсе
 моужи въ любовѣницѣ женѣ рызи и прѣтикающѣи² и акы жени
 красуютсе по стыгнамъ гра̄ ходеще и по тръжицемъ прѣ³
 всѣли. и прѣмѣнише веицноу трѣвованикѣ въ чрѣсьневещноу³
 якоже рѣ стѣи апль. такоже же и жены ихъ акы моужи тво-
 реть примѣси бо се кдинои женѣ шцѣ и снѣ и бра̄. не знаютъ
 бо се ш множество сплетенна того дѣла прѣмоудри пауль про-
 разоумѣвъ прѣже мнозѣми⁴ лѣты⁴ проразоумѣ⁵ рече ш ны и
 сего дѣла прѣдасть к бѣ въ стрѣ⁶ безъчестна⁶. жении
 бо ихъ прѣмѣнише веицноу трѣвованикѣ. въ чрѣсьвещноу⁷
 такоже же и моужи ихъ оставише трѣвованикѣ⁸ кеции женъ-
 скихъ. разгорашесе⁹ сами на се. моужи с моужи¹⁰ безаконикѣ
 твореще. и мьзду шже дѣти прѣльсти ихъ приемоуѣть сего
 ради¹¹ оубо бѣ прѣдасть въ роуки безаконныхъ¹² поганинѣ. ш
 ны¹³ боуѣть дрѣвеса¹⁴ лоужнаи и доброта горь погыбнеть
 гради¹⁵ шпоустѣють¹⁶. и боуѣть землѣ непроходникѣ шпоустѣ-
 никемъ¹⁷ члѣкѣ. и шскѣрнитсе¹⁸ земла¹⁹ кривноу. и оудржитъ²⁰
 земла плодъ свои²⁰. не бо соуѣть ратьни вои. нъ чеда поустыне
 и на опоущеникѣ²¹ соуѣть пришли²² скѣрна соуѣть и скѣрноу цѣ-
 лоуѣють²³. яко надѣше ис поустыинкѣ. шроужик свои калетъ въ
 бражахъ²⁴ женахъ. и младѣице²⁵ из роукъ мѣремъ изътръ-
 жоуѣше разбивати начноуѣть и лѣгати²⁶ начноутъ²⁷ съ своими же-
 нами и въ стѣхъ мѣстѣхъ. въ нихъже таинаи жртѣа стѣа тво-

1) Проп. до: въ всѣхъ С. 2) съглажняющихъ С. 3) прѣзвѣшествоноу С. чрѣсь-
 вѣшное Т. 4) мнозѣ (мнози^х Т) лѣты С. 5) Проп. С. Т. 6) похоти нечестна С.
 7) прѣзвѣшествоноу С. 8) трѣвованикѣ С. 9) разгорѣшисѣ С. Т. 10) моужамъ С.
 11) дѣла Т. 12) Проп. С. Т. 13) Здѣсь въ хиландарской рукописи значительный
 пропускъ, начиная съ словъ: ш ниже падоуѣть Отреч. Пам. II стр. 276 и окан-
 чивая словами: и потрѣватѣ ib. 277. 14) дрѣва С. 15) градоу С. 16) и землѣ
 опоустѣють ш члѣкѣ С. 17) шпоудѣникамъ Т. 18) шскѣрнитсе 19) Проп. С.
 20) недасть же плода своего. С. 21) шпоустѣинкѣ. 22) Вст. тлѣ соуѣть и на неслѣ-
 нию послани С. Т. 23) прѣмоуѣть С. 24) брѣжннхъ Т, неправныхъ С. 25) младѣ-
 ница Т. 26) Проп. до: съ своимъ. Т. 27) имоуѣть С.

рѣсе. въ стѣхъ рызи оутваряктсе начноутъ жены ихъ и сѣове ихъ и дщери ихъ. оутвореть имыи конкѣ свои и шдри свои покріють имыи и скоти начноутъ на ¹ стѣи и ковчегын ² везатни. и боутъ рѣчию проказаны ³ искоушающе родъ хрѣтианьскыи якоже рѣ стѣи апѣль не вси ⁴ нѣль иже Ѡ нѣль. ни соутъ вси хрѣтианыи клнко ихъ крѣчено на .Ѣ. тынсоушь ныихъ нѣвѣра иже не прѣкѣнише колѣноу своюю валоу. и тѣхъ радни ⁵ нѣльсции помылованы выше. тако и тѣгѣ боудеть въ вѣрѣме попоущенна на хрѣтианыи сѣомъ нѣманлевома. мало се швѣреще ихъ иже боутъ по истинѣ хрѣтиане. якоже рѣ сѣсь нашъ въ кѣли мнози тѣгѣ швѣргоутсе ис тик ⁶ же вѣрныи давыи швѣрѣль снѣ члѣчъ вѣроу на земѣли. кѣгѣ придетъ на соудъ. вскоудѣкеть во рѣ дхъ вѣрѣи въ вѣрѣме то. и мнози рѣ тѣгѣ швѣргоутсе и стѣе вѣры и жикотворецалаго крѣта и стѣихъ таниъ по волиныи моучимни ныкымѣ же ни выкмы и пристаноутъ къ невѣрнымъ. проразоумѣк же стѣи апѣль то проповѣда гѣкѣ. яко въ послѣднек дѣни Ѡстоупеть Ѡ вѣры и друзѣни. и пристаноутъ къ имоушимъ дхъ льстини. и оучениа вѣсовьскаа къ лицемѣроующимъ и льжоуцимъ. и тѣу ⁷ аби ⁷ боутъ имъ лѣтѣ зла. боутъ во члѣци себѣ годѣре златолюбци величавни прѣзорныи ⁸ родителема протнвѣсесе ⁹ нечнсти безакѣныи ¹⁰ днѣищи не хѣтѣще видѣти друтъ друта. невѣроуше себе. днѣволи неокротимыи не твореще блѣгнн. прѣдатеде дръзѣни вѣлодобнѣкнн паче неже вѣлобнѣкнн. швѣразъ имоуше блѣгѣчѣнн. а силни кѣго Ѡмѣроушесе. тѣмже и немоушнни вѣроу шкетсе въ вѣрѣме кѣзѣни токѣ. и сами Ѡлоучетсе стѣи црѣкѣ по своии воли. тыи во съвереть вѣрѣме то. иже прѣльстѣнннн боутъ. а смѣренныи малъчалннн. соуци по истинѣ хрѣтиане свободиннн моудрнн. нѣвѣраинныи. и не боудеть на потрѣвоу къ вѣрѣме то. нь въ тѣхъ мѣсто въведоутъ иже начноутъ себѣ прѣлнтинн. злато вратнн. величавныи и прѣзорныи хѣоумнннн ¹¹ лнхѣнмѣци. немѣтнннн.

1—2) нѣ ковчегн стѣи. Т. 3) проказаны Т. 4) Вст. соѣ Т. 5) дѣла вси лѣ Т. 6) нѣтѣ Т. 7) тѣгда С. 8) Вст. хѣтѣнн Т. 9) соѣпрѣтнвѣлающнн. Т. 10) безакѣнннннн С. 11) Вст. хѣтѣнн Т.

Блюдници прѣлюбовѣици татик. ѿмѣтѣицици. и днѣи¹ ѿдѣцици¹. нелюбобѣици и клеветѣицици² запоницици³ льжебе. тыи боуѣтъ слоугы дѣи тѣхъ и ксе велимок⁴ оудобъ сѣнчавѣлюци. а бокисе⁵ ба ни къ что же боуѣтъ прѣ⁶ учина ихъ. нь въ бечести боуѣтъ. и яко по сметициемъ⁶ начѣноуѣтъ ходити по нѣи⁷. боуѣтъ бо вълстеле къ врѣме тѣи⁸ сѣове изманлекѣи. и⁹ придоуѣтъ въ такоу бѣдоу¹⁰. даже до¹¹ учакѣтсе самы ѿ живота своѣго. и ѿтимаѣтсе чѣѣ ѿ пѣовъ¹². и прѣстанѣтъ слоужѣва бѣжи. и ѿстанѣтъ¹³ всака¹³ пѣ¹³ црѣвѣнаѣ. и боуѣтъ пѣове¹⁴ къ врѣ(ме) то акы людик. рекше въ .з. вѣкѣ. донелиже кончакѣтсе¹⁵ число црѣва ихъ. имже прѣдържаше¹⁶ ксеи земѣи. и скончакѣтсе печаль въ¹⁷ члѣцѣхъ и на скотѣхъ. и боудѣтъ глѣ и смрѣтъ. измѣждѣютъ члѣци. и разпрашѣтсе¹⁸ по ксеи земѣи акыи прѣстъ по ксе дѣи въ врѣме то. икше же дроуга кѣзва прибоудѣтъ члѣкомъ. легъ вѣрѣ и ксѣавъ зауѣра. ѿбрецѣтъ прѣ¹⁹ прагомъ своихъ дѣри тежоуцааго мѣри¹⁹ злѣ и влечеца и. и изидѣтъ²⁰ чѣо. и боудѣтъ недостаткѣ злѣ и срѣбра и разпродѣтъ члѣкѣ ксе имѣнник своѣ на златѣ²¹. и погребѣнник²² рызи. икше же и дѣти своѣ²³. Чесоради²⁴ и прозритѣ²⁵ бѣ вѣрник²⁶ и подѣкѣти²⁷ печалии толникѣ. не да ли се ѿблнчѣтъ кѣрны и некѣрныи. и ѿлоучѣтъ плѣвѣлъ ѿ нынѣхъ. занѣже²⁸ ѿгнѣ искоушеник²⁹ кестѣ врѣме то. и трѣпѣтъ гѣ правдынѣи и кѣрныи да се ѿлоучѣтъ³⁰ избрѣанныи якоже рѣ. блженни кестѣ крѣ поносѣтъ вѣмъ. и иженоуѣтъ выи и възглѣютъ³¹ на вы рѣчи льжоуци³² мене дѣла. рѣитесе и веселитсе якъ мьзѣ ваше кѣ многа на нѣсѣхъ и по печали бывшѣ подѣ изманльцици. яко мьсть приимоуѣтъ члѣци. но имѣти

1) днѣищѣ Т. 2) клѣтѣицици Т. 3) запоницици С. запоницици Т. 4) пове-
лѣноѣ С. 5) бокисе С. коацисе Т. 6) сметѣ Т. 7) нѣи Т. 8) Вст. рекше
въ седѣи вѣкѣ С. 9—10) и приѣтъ на люди така кѣда С. 11) яко С. 12) жѣрѣ Т
вст. и боудѣтъ акы прочи люди С. 13) Проп. С. 14) жѣрѣи Т. 15) скончакѣтсе Т.
16) прѣкше. 17) на С. Т. 18) распылѣтсе. 19) мѣроу С. 20) изѣтсе С.
изѣдѣтсе Т. 21) Вст. послѣдѣи и шрѣнаѣ жѣлѣза Т. 22) погребѣнныи С.
23) Длинная вставка съ упоминаниѣмъ Срѣдѣца и Солуѣя стр. 18—19 С.
24) дѣла. 25) прозритѣ Т. хошѣтъ С. 26) кѣрныи С. 27) понѣти С. 28) по-
нѣи С. 29) облнчѣи Т. 30) да се ѿблнчѣтъ Т. 31) рекѣтъ С. 32) рѣчи льже
С. всѣкы рѣ лжѣи Т.

начіноуть ¹ спсєннн. и нзбавлєннн Ѡ роукоу нзмалѣтѣскоу. гоннлн сѣ стобннн погѣдоу нхѣ и запоустѣннкмъ запоустѣ-
кѣтѣ персїда. перскаѣ землѣ. и грѣчьска. акын лѣкннн и фру-
гынн ². и снрнн и селєкннн. и живоуцнн блнзѣ грѣкѣ погн-
вноуть. а сн ходнтн ³ начноуть. оуткорншєсє ⁴ акы зєтнє. и
хвалнтнсє начноуть ⁵ глѣощє. погнвошє хртнннє Ѡ роукоу на-
шєю. тѣгѣ вѣстанєтѣ на нє црѣ ⁶ канннскѣ. рєкшє грѣчьскын.
(76) и сѣ велнкю іаростню кѣзѣпрєнєтѣсє ⁷. іакожє члѣкѣ нспавѣсє
Ѡ внн. кѣжє начноуть члѣцн мнѣтн мртѣл вѣвшѣ. тѣ нзлѣ-
зєтѣ ⁸ нз ⁹ морѣ кєдншкѣ на нє. и навєдєтѣ ¹⁰ мѣчѣ на чєдо поу-
стѣнє ктрнвѣ. кѣжє нє вчннѣ ¹¹ нмѣ. и раснплєтѣсє клѣстѣ нмѣ. и
плѣнтнѣ жєнѣ нхѣ. и дѣтн нхѣ. а на живоуцєн на землѣ
вѣтѣтѣнн. прндоуть сповє црѣ сѣ в роужнємѣ и сѣкоуть к. и
нападєтѣ на нє стрѣ Ѡвєсѣу и на жєнѣ нхѣ и на дѣтн нхѣ и
нѣ вѣсѣ родѣ нхѣ. нжє на землѣ Ѡцѣ нхѣ. вѣ роуцѣ црѣ грѣчь-
ска прѣдѣнн ¹² воуть. в роужнємѣ и прнмоучєннємѣ. и воудєтѣ
іарѣмѣ грѣчьскын сторнцєю на нѣ. и вѣнмєтѣ кѣ вѣдѣ велнкѣ.
алчѣвѣ и жєжѣ и скрѣвь. и воуть робн самнн и жєнн нхѣ и
дѣтн нхѣ. начноуть рѣботѣтнн рѣботѣвшнмѣ нмѣ. и воудєтѣ
рѣботѣ во нхѣ горчѣншѣ. и волѣзньнѣнншн сторнцєю. и свєрєтѣсє
землѣ впоуцєнѣнѣ нмн. и прндоуть кѣждѣ на землѣю свою. и на
сєлѣ Ѡцѣ свонхѣ ¹³. арлѣннн. кнлѣкѣ. сурнн. афрнкѣнн. клѣдѣ
сѣкѣннлнн оутомлєнн лѣкѣ вѣ плѣнѣ. вратєтѣсє кѣждѣ кѣ свою
вчнноу и оумножєтѣсє лѣкѣ на землѣ на впоустѣвѣшєн іако проу-
знн. кѣгыпѣтѣ впоустѣкѣтѣ. а поморнє вмирнтѣсє. и воудєтѣ
гнѣвь и нєнавнстѣ црѣ грѣчьскоу. на Ѡмѣтѣвѣшєкєсє гѣ нашєго
ісѣ хѣ. и воудєтѣ на землѣнн тнхѣстѣ велнкѣ іакожє нѣѣ вѣнлѣ
нн воудєтѣ. іако послѣдѣнѣ кєтѣ годннѣ ¹⁴. и на концѣ вѣкѣ. и
воудєтѣ вєсєлнє на землѣнн. и жнтн начноуть члѣвѣцнн мнромѣ.
и начноуть градн творнтн. и оупразнѣтѣсє пѣкѣ Ѡ вѣдѣ свонхѣ.

1) Вєт. надеждѣ Т. 2) прѣгнн С. афрнкнн Т. 3) нсходнтн С. 4) оукраєнѣ-
шєсє С. 5) нмоуть С. 6) стєрѣ црѣ велнкѣ Т. 7) кѣзѣнѣтѣ Т. 8) нздєтѣ С.
9) Ѡ С. Т. 10) понєсєтѣ С. 11) Ѡчѣтѣко 12) прѣдѣнн С. Т. 13) цѣтѣкѣ нѣ Т.
14) врємє С.

и починють тогда члѣци ѿ печали своихъ. и то ꙗко мирь. иже сты
 апль прѣжѣ повѣда глѣ. ꙗгда рекоуть мирь и тврѣдь. тогда
 вънезапоу¹ се нападетъ на не пагоуба и погиваль. ꙗкоже рѣ въ
 кѣлини. акы въ дни ноквыни боуть члѣци ꙗдоуще и пиюще и
 женещесе² и въдающе. такоже же боудеть въ послѣдни дни
 въ ты дни оубо сѣдеще боуть члѣци на землѣи мирно. и не боу-
 деть на срѣци ихъ стѣра и печални. тогда ѿверзуютсе врата се-
 верная. и издоуть силыи кзыкь. кже вѣхоу заключенни³ въ-
 ноутрь. и подвижитсе вса землѣа ѿ лица ихъ. и сметоутсе
 члѣци. и повѣгнууть и начноут се крити въ горѣ и въ пещерахъ
 и въ гробѣхъ. измоуть ѿ страха. истаѣють мнози и не боу-
 деть погребѣющааго телеса. изышши во кзынции тыи ѿ сѣ-
 вера. и части начноуть⁴ пакти члѣче и крѣки скотикѣ пыти ꙗко⁵
 водоу. и вса нечѣла и гноуснок⁶ части начноуть змики и скорь-
 фики и иныи гадыи землѣиникѣ. и звѣри нечѣикѣ и мръциныи⁷. и
 изварагы женьскыи. и закалати начноуть млѣнце и пекоуше
 начноуть части. и мѣрема дашти свои чѣда частии. изылетъ
 землѣю и wskврѣнетъ и потрѣветъ ю. и не боудеть трищепааго
 на неки и по недѣлныихъ же лѣтѣхъ. иже прѣвмоуть грѣ ишпы.
 и поуститъ гѣ бѣ на не кдиноаго ѿ архистратига⁸ своихъ. и по-
 гоубитъ к кдиному чѣстѣ. И потомъ приде црѣ грѣчьскыи
 жити въ иерлѣимѣ. нѣлю. лѣтѣ. и поль. ижеже⁹ искомчаютсе .б.
 лѣтѣ. и ѡвѣтсе снѣ пагоубни¹⁰. раждѣтсе въ землѣи зинѣ. и въс-
 крѣмлени въдетъ къ видѣсандѣ. и црѣтвоятъ въ капернѣвоумѣ
 и възвеселитсе¹¹ землѣа зинѣ. ꙗко родисе въ неи¹². и видѣсанда
 ꙗко wskрѣмлени¹³ бѣ въ неи. и капернаоумѣ ꙗко црѣтвоятъ¹⁴
 въ немя. сего ради гѣ трици рѣ глѣ. лютѣ тебе землѣе зинѣ.
 лютѣ (те)бѣ детьсанда. горе¹⁵ тебе каперна¹⁶: възнесе сы до нѣсъ
 до ада и машни снитни. и ꙗгда¹⁷ ѡвѣтсе снѣ пагоубныи. възидеть

1) вънезапоу С. 2) посагающе Т. 3) заключени С. 4) нмоуть С. 5) акы С. Т.
 6) гноуснаа Т. 7) мертвечиной Т. 8) началныхъ аныгъ С. 9) и еже Т. ꙗгда же С.
 10) пагоубы Т. погнѣльны С. 11) възнесетсе С. 12) въ тебѣ С. 13) възпитѣнь С.
 14) црѣтвоя Т. 15) лютѣ С. Т. 16) капернаоумѣ С. Т. 17) и еже Т.

црѣ грѣчьскы ¹ на гольгодоу идѣже подроужено ² вѣ древо креста. и на томъ мѣстѣ. идѣже прибожѣнъ вѣ гѣ бѣ нашъ. прие смръть волюю ³ за ныи. сънѣмъ ⁴ кѣнѣць скон с ⁵ главыи своке възложитъ на крѣтъ. и въздвигнетъ роуцѣ свои на нѣо. и прѣдасть црѣтво хрѣтианьско боу и шцю и възидеть крѣтъ съ вѣнѣцемъ на нѣо. томоу во кѣ крѣтоу швити прѣ нѣимъ. въ пришествѣи кго на шблѣченик ⁶ невѣрныиъ. на немже повешень вѣ гѣ бѣ нашъ. за швѣщаник ⁷ вѣсѣ спсѣеник. да се своудеть пррѣчствѣ дѣдво кже глѣ ⁸. къ послѣднѣе днѣи. кдишпиа варить роука к къ боу. тѣмѣже и ктишпиа нарѣ грѣкы. кѣлма ⁹ ш племена (77) соуть снѣ хоузинна идишпѣланине дѣщере пола црѣ кдишпѣска того дѣла рѣ. кдишпиа варить роука к къ боу въ послѣднѣи днѣи и кѣ ¹⁰ възидеть крѣтъ на нѣо с вѣнѣцемъ и авик тоу прѣдасть дхѣ снѣ црѣ грѣчьскыи. и тогѣ разидетьсе ¹¹ всака власть и старѣишынѣствѣ кѣгѣ шблѣчнѣсе снѣ пагоубнѣи ¹² ражѣетсе ш пле(ме)не данока. по пррѣчствоу иакока патриарѣа. кже рѣ видѣхѣ змиа летеца на пѣтѣи. имоуца ¹³ конь за петоу ¹⁴. и сѣде конь на задноу ю ногу. жѣды избавлениа ш гѣ ¹⁵. что кѣ конь истиннаа кѣра праведнихѣ. пѣта же что послѣднѣи днѣ. да иже боудеть тѣгѣ стѣи. тако ¹⁶ на конѣ сѣдѣше на вѣрѣ. прихѣодити начноуть на снѣ пагоубнааго ¹⁷. и хѣпати ¹⁸ начнеть конь рекше влазнитыи начнеть вѣрнык въ послѣднѣи днѣи лѣжами ¹⁹ своимѣи зѣнаменныи. и чюдотвореннѣи. въ шчию мѣчѣтомъ творити во начнеть тѣгѣ. знаменнѣи и чюдеса лѣнога по земѣи чюдѣна. слѣпы прозирати начноуть хромы исецѣлѣти и глауоси слышати. вѣсны исецѣлѣти. прѣвратитѣ салѣце въ тѣмоу и мѣцѣ въ крѣвь. и тѣмѣи и лѣжимѣи знаменнѣи ²⁰ чюдеснѣи. аще ви кмоу лѣза избрѣаннык прѣлѣстнѣи ²¹ и прѣвратити и. шкоже гѣ прѣжѣ рѣ видѣвѣ въ патриарѣхѣ иакове оумѣннѣи шчимѣ.

1) Вст. горѣ. 2) подроужено С. потъчно Т. 3) волю Т. 4) сниметь С. 5) ш С. 6) шроужнѣннѣи С. 7) швѣщнѣи С. Т. 8) рѣче С. 9) понеже С. 10) и кже. 11) разоритса Т. 12) погнѣлѣннѣи С. погнѣлѣн Т. 13—14) похѣати же конѣ за петоу С. 15) кога С. 16) акн С. Т. 17) пагоубы Т. погнѣлѣнааго С. 18) оушдѣти С. 19) лѣжимѣи Т. 20) мѣчѣтныи Т. 21) прѣлѣстнѣи Т.

разоумѣ хотецик быти ѿ прѣльстиваго зѣмна, рекъше ѿ сна пагоубивааго. печаль и вѣдоу члѣкомъ сице гла ѿ лица твоаго гн и члѣчю радоу спасенна пожоу. гъ же авик тоу кѣму ѿвѣща. и авик¹ кѣмоу льза¹ извраннык прѣльстивъ выи. вьлѣзеть во снѣ пагоубивни въ шерлѣмъ и сѣдетъ въ цркви бжн акы бѣ и члѣкъ с пльтню. члѣкъ ѿ моужьска сѣмене. и ѿ чрѣва мтръна роженъ. и ѿ колѣ(на) данова. и юда же иже вѣ ѿ кары² къси иже прѣда га такоже вѣ ѿ колѣна данова. оумножившисе печаль. въ дни тыи ѿ сна пагоубивааго. не стрѣпить гъ видѣти погивѣлий снѣкъ члѣчъ. кже изькоупи свою кровню. и тоу авик поуцитъ скоро своа близнаа раба. кноха и наню. на шблченик противнѣмоу³ и шблчита лъсть кго прѣ всѣми кзыкыи. и швита⁴ и лъжа прѣ всѣли члѣкы ни въ что же соуць на тѣчю на прѣльсть и на пагоубоу мнѣгымъ пришѣша. людик же видѣвшѣ и срамена и и шблчѣна ѿ прѣльстни ѿ бжню рабоу вставивше и. побѣгнууть ѿ него. и швѣситъ се стоую сею. видѣвъ се самъ велми шблчѣнъ и оуже ѿ ксѣхъ невѣгомъ и яростию и гнѣвомъ разгнѣвъсь⁵ оусѣкнетъ ѿ. тѣга оуже швитсе знаменик сна члѣча и придетъ на шблчѣхъ нѣни. съ слакою нѣною. и оубиеть и гъ дх⁶мъ оустъ своихъ по аплсцѣи рѣчни. тѣга вснѣкють праведници шблчѣнии шратетсе въ тѣмоу⁶. и кже⁶ да вихомъ гонезноумни. багтню и члѣколюбикѣмъ га нашего іса хъ. кѣмоуже слѣ въ вкы алѣнь. ∴

1) аще бы емѣу мощно Т. 2) скары Т. 3) соупротивноуемоу Т. 4) Проп. до: члѣкы Т. 5) разгорѣвса Т. 6) моукоу еуже Т.

II.

Ѹтого Ѹца нашѣ М^ододѣ Епѣпа патарскѣ слово Ѹ
цртѣи кѣмъкъ послѣднѣи вѣрѣмень. и извѣстно сказа-
нѣ, Ѹ прѣваго чѣлка, до скончанѣа вѣкѣ: —

Печатается по рукописи № 579 Хиландарской библиотеки.

Ѹгда извѣдоста, из раю, адѣмъ и ева. дѣвѣствна вѣста. въ
тридесѣток же лѣто исхода ёю из раю, родѣста прѣкорѣднаго
канна и сестрѣ кѣд канманоу. по дрѣгнѣи же тридесѣти лѣтѣ, ро-
дѣсе авель и девора и сестра его. въ стѣ и тридесѣтое же лѣто
прѣвые тысящѣнице в же нѣ прѣкнѣи вѣкѣ. родѣи сидѣ чѣлкѣ испо-
линѣ по пѣвѣю адѣмокоу. въ четвѣртосѣтное же лѣто прѣкое
тридесѣтницѣ. сынѣке канноку наскакалахѣ на жены вѣртѣи своѣ.
оувѣдек же сѣа адѣмъ Ѹскрѣвѣи зѣло. въ четвѣртосѣтное же
и пѣдесѣтое лѣто прѣкнѣи тридесѣтницѣ раждеженѣемъ похоти и
вѣлда сѣи жѣны Ѹвѣвшеск и въ непѣвнаа оуклѣнишеса. и сво-
имъ моужемъ ѣи женамъ примѣшахоу. и вѣша по истиннѣи
видѣнѣи стѣдно зрѣцимъ ѣи. въ Ѹслоосѣтное же лѣто живота
адѣмока, распрѣстираашѣ по землѣи мѣрзѣсть вѣлоуднаа Ѹ см-
нѣвъ вѣратѣвѣица канна. скѣча же се адѣмъ въ дѣкѣтосѣтное и
тридесѣтое лѣто, прѣкнѣи тысящѣнице. Тогда же Ѹлоучѣи и си-
дѣшѣ рѣдѣ Ѹ каннова и вѣзвѣдоша сѣрдѣство свое на горѣ
нѣкѣю, сѣцоую прѣмо раю. и прѣчне¹ оувѣо жикѣше каннѣ и

Варианты къ этому тексту приводятся изъ старшаго списка, сохранивша-
гося въ сборникѣ 1345 года № 38 синодальной библиотеки, напечатаннаго у
Н. С. Тихоуравова Памятники отреченной русской литературы томъ II, стр.
213—226

1) прочи.

съродници его на поли. на нѣже вѣгоненакѣстное братоубѣнство съдѣла .: въ четыридесетое же лѣто наредово, съврши прѣкла тисѣща, кже ѣ прѣвыи кѣкы. въ четыридесетокъ лѣто второе тисѣщнице, при животѣ наредокѣ вѣсташе злоухѣдѣжни мѣжне, лоукави и грѣшни, и пльни злобы ѿ сынѣвъ канновѣхъ ноувиль именовъ и довилъ. сынѣве ламѣха оувѣившаго кѣнна, имиже¹ овладѣвъ дѣаквалъ. ѿврати² ѣ въ всѣкъ видѣ оустрао гоусльнаго: ~ Въ петосѣтнокъ лѣто вторыа тисѣщнице, еше вѣщѣше ражѣгошесе въси чѣци на вестоудныи вѣдоу, сѣщи ѿ пѣлка кѣннова. горше прѣвадго рѣда ихъ. иже яко³ вѣсловесныи скѣти⁴ дрѣгъ на дру⁵ вѣзсѣдѣахѣ. на моужѣ оубо жѣньскыи рѣдъ, а на жѣньскыи моужскыи. такожѣ же и на имѣнѣа вѣдаашесе кѣнновъ рѣдъ: ~ въ седмосѣтное же лѣто лредова⁴ живѣта, въ второн тисѣщнице приложѣ. лоукавыи и оувѣнствѣныи дѣволь състѣвнѣти бранѣ сынѣвомъ сѣдвомъ на дѣщере канновыи и оуклоникъ ихъ, вѣверже въ тиню грѣхѣвноую. и прогнѣва гѣ бѣ на нѣ. и на концѣ вторадо тисѣща, вѣсть потѣпъ вѣдныи. и потрѣвисе прѣвое съзѣнѣ и ткѣръ. а въ шестосѣтное и двѣдесетое лѣто житѣа ноєва, въ трѣтен⁵ тисѣщи⁵. по изышѣсткѣи ноєвѣ ис кѣкота. съзѣше сынѣве кѣго зѣданѣ на вѣнѣшнѣи земѣи. и нарекоша едѣмнось, прѣтѣву именовъ числа изышѣшныхъ ѡслѣро дѣшѣ ис кѣкѣга. въ седмосѣтное же лѣто третѣе тридесетнице, родѣсе ноєви сынъ пѣвѣнь емоу. и нарече илѣ кѣго монѣтонъ въ таже лѣта дасть сынови своелѣд монѣтоу дѣры, и ѿпѣсти его на вѣстѣкъ. таже по ноєвѣ скончанѣи къ шестосѣтно и дѣкѣдесетое лѣто третѣе тридесетнице, вѣзкратишѣ сѣнѣве ноєвы ѿ вѣстока и съзѣше стѣпъ въ земѣи сѣнабѣр и тѣр разлѣкшѣсѣ кѣзыци, и раздѣлѣншѣ по лицѣ всеє земѣк. монѣт же ноєвъ сѣнъ, пѣкы вѣзвратѣсе на вѣстѣкъ. дѣже до морѣ на рѣцаемаго сѣнѣнаа страна. и дѣ⁵ ѣ исхѣды сѣнѣчныи, и вѣселѣсе

1) Вет. и. 2) Въ рукописи дѣйствительно стоитъ надъ и надстрочное ѣ, очевидно, подъ влѣянѣемъ слѣдующаго ѣ. 3) и яко безсловесныи скѣтъ 4) лредова. 5) въ третѣи тисѣщи.

тáмо: ~ сѣи же монитонъ прѣать ѿ ба¹ дáръ прѣлѣрости изъ-
 шврѣте прѣкѣ сѣвѣзѣчѣтнѣю хитрость. къ селмоу сѣшъ неврѣ,
 и наказанъ вѣкъ ѿ него и наоучень. оумысли сѣвѣтъ кже
 вѣцрѣтѣи. сѣи неврѣ вратѣ провѣ вѣше, сынъ же сидѣвъ². и тѣи
 прѣвѣ царѣствова на землѣ: ~ къ седмосѣтнок же и девѣдесе-
 тое лѣто трѣтнаго тѣсѣца, сѣзданъ вѣсть кавѣлѣонъ великѣи,
 и црѣкова неврѣ къ нѣ. такожѣ же и сынѣвѣ хамовѣ сѣтворише
 севѣ царя, именѣ понтина. къ трѣтѣе же лѣто црѣка³ не-
 вродова. послáша къ немлоу сынокѣ афетовѣ⁴ моужѣ мрѣи и
 хытрѣце⁵ и прѣкодѣлателѣ. и прѣидоше на вѣстоку, къ монни-
 тоу ноѣку сыноу, и сѣзашѣ емоу градѣ. и наречѣ кму⁶ йме по
 своемѣ имену монитѣонъ. и мѣрѣ великѣи вѣсть въ црѣко монни-
 тонѣоко и невродоко. между же сынѣвѣ хамовѣхъ и невродовѣхъ,
 не вѣше мѣра, нѣ дрѣга на дрѣга вѣбрѣждахоусе. вѣсписа же
 ймѣ епистолю неврѣ сѣце. вѣсте яко црѣко сынѣвѣ иафедонѣхъ
 силно и велико. и мѣжетѣ потрѣбити црѣво сынокѣ хамовѣхъ.
 понѣ⁷ и прѣвѣ царѣствова на землѣ. ѿтолѣ оубо накѣкоше и
 прочѣи кѣзыци поставѣти севѣ царя. и сѣврѣшисе третѣа⁸
 тѣсѣца⁹. въ седмѣдесетое же лѣто четкертѣе⁷ тѣсоуце⁷.
 вранѣ сѣстоѣнише между собою цѣрѣстеѣа и повѣждено вѣсть
 царѣство егѣпѣтѣское невродомѣ. и оукрѣпѣише царѣство кавѣ-
 лѣонѣское сѣмѣню невродовѣ, даже до хоздмѣздека ивлекѣа. сѣи
 же кѣзѣтъ женѣ ѿ чедѣ хамовѣхъ. оумрѣшоу хоздмѣздею.
 поѣ сынъ егѣ издѣни млатѣ скою въ женѣ севѣ⁸, и родѣ сына
 иарѣда. сѣи сѣврѣ севѣ силѣоу мнѣгѣ на царѣство сынѣвѣ хамовѣхъ
 и попаѣни и и склѣа. и попали вѣса стрѣны запѣанѣе. въ вторѣе
 же лѣто царѣства хозроа сѣа иарѣдока. сѣврѣшѣсе сынокѣ хамовѣ
 и сындоше на вѣстокѣ братѣ сѣ хозроемѣ. вѣше же и триста
 и двѣдесѣ тѣсоуцеи пѣшѣцѣ. жѣзлы тѣчѣню имѣше⁹ въ рѣкѣ
 своѣ. оумслѣшав же ѿ нѣхъ хозрѣе¹⁰ и оубоасѣи и вѣставѣ и дон-

1) гѣ. 2) Должно быть сидѣвъ: въ рукописи д выскоблена, а надѣ о
 стоить надстрѣчное м. 3) црѣка. 4) иафедонѣ. 5) Въ рукописи дѣйстви-
 тельно надѣ о стоить а. 6) трѣтѣе тѣсѣце. 7) четкертѣаго тѣсѣца. 8) Прѣп.
 9) ивлекѣа. 10) хозроа.

деже прѣидоше тигрь рѣкою. (об.) и по семь послà на нѣ вѣа свое. въсѣше же ѡни на елѣфанты, повинше всѣхъ, и не встà ни еди ѡ ни. тѣмъ и не приложише к томѹ братѣ сынове хамовы. ѡголе же оубо разыришеса царьствѣа дрѣ на дрѣга. въ скончанїи же четвортые тѣсоуцинице. къ кѣ лѣто ѡроко, въ петое лѣто. съниде сапись севарьскыи ѡ вьстока. иже вѣ ѡ рода монитова, сѣа ноѣка. и погбви ѡ ефрата, до изрогеа седмь градѡвъ и села ѣ. и възыде до трѣхъ градѡвъ индїискѣ и погубѣ ѣ и приеть¹. и изыде до поустьянѣ савѣ, и съсѣче плькь чѣдѣ изманлевѣ сѣна агары егїптѣнныи, равы сарринны жены авраамѣ. и ѡвѣгоше ѡ поустьянкѣ, и вьнидоше въ едривъ и по сѣ вьнидоше въ вселѣннѹю землю, и брашесе съ царми кзыскыи, и повѣше и поплѣнише ихъ. и овладаше илии въ землѣи ѡвѣтованнѣн и наплѣннѣ землѣи ѡ нѣ. вѣбаху бо яко² прѣзи, и хождаахѣ нази. и вѣдѣхоу месо конское и камилѣе и пѣахоу крѣвь скотѣю и млѣко. Тогда покше сынѡве изманлевы вьсю землю и впустьше³ грады. и твораахѣ севѣ корабак, и яко птица вьседающе на нѣ, лѣтаахѣ по вѣдѣ. и възыдоше на страны западныи, до великааго рима. и до драча и гиги⁴ и до солуня и сѣра. ѣже соуть окрѣсть рима. и овладаше землѣю. лѣтъ .3. и сътвориша на нѣ елика въсхотѣше. по седморицѣ же ѡсемь и половиноу ѡсилѣа ѣ. ѣмже прѣиена⁴ вьса царьствѣа кзыкь. прѣввзидѣсе срѣце ихъ, и въсхотѣше овладѣ вьсѣми. въ то же врѣме, родише имь четыри воководы. ѣхже имена соу сїи. оривъ. зивъ. зевеѣ (13) и самана. иже и браше съ їсрѣкьмь. и имже ѡвразѣ сътвори бѣ и избави ихъ из рѣки егїптѣннѣ. погубленїемь оубѣдника своего. тацѣмъ же ѡвразомь сътвори млѣть съ ними. и избави а ѡ нѣ гедѣшномь и свободѣ їсрѣль ѡ работы сынѡвъ изманлевѣхъ. сѣн бо гедѣшнѣ съсѣче пльки ѣ, и ѡгна ѣ ѡ вселѣнныа къ поустьяню едривьскоую из нѣже вѣахѣ. и вставшын .кѣ. колѣнъ, вѣфѣты сътворише къ їсранантѣи. и изыдоше въ поустьяню вьнѣтряннѣю, колѣнъ⁵ д. Хотѣ же

1) прѣата. 2) яко. 3) впустиш. 4) прѣаш. 5) колѣна.

ѣдиною изыти и опустѣти¹ всю землю, приети² и страны
 въса и оудрѣжати въходѣ мирнымъ. ѿ египта до едіопи. и ѿ
 ефрата до индіи. и ѿ тигра до въхода цртва монитова. и³ сѣ-
 вера до рима. и до драча и гигита и солдннн и алванѣн, да⁴ до
 понтьскаго мѡрѣ. и сѡгдѣвъ боудеть яремь и на выи всѣхъ
 кзыкъ. не боудѣ же цртво на землн еже възможе⁴. повѣднті
 ихъ. даже до числа врѣмень седморичныхъ .ѡз. и по семь по-
 вѣждени вѡдоу цртвоомъ гръчьскыи и повинуютсе емоу. сѣе во
 цртво възвелнчнтсе пѡ всѣхъ црвѣи кзыкъскыи и не потрѣвитсе
 ни единѣмъ цртвоомъ. илѡ вѡ орѡжїе илже всѣхъ повѣдї. ѿ
 самѣхъ же съмотрите крѡ врѣмень цркънїи. и самаа истинна
 вѣщемъ покажетъ себѣ явственнѡу без прѣласти нѣкїа. Ѣ
 неврода крѣа до перса, цртво исполннское дръжааше вавїлонъ.
 и ѿ перса даже до сїда не вѣсть. даже до есрѡа бо цртвовааху
 перси. а ѿ левона и фоуна даже до енерїа вавїлонѣне цртво-
 вааху. и възетъ сенерифъ жѣноу краснѡу нѣкоюю, ѿ нада и ѿ
 араады, и роди емѡ авимелеха и сарасу. сїа же (об.) оубїста
 ѿца своего и вѣжаста въ землю араарскѡа. и цртвоа сарѡ-
 доумъ въ вавїлонѣ въ мѣсто ѿца своего енерива. навѡхудо-
 носор же, иже изъ ѿца лоузїа родивннсе. а ѿ мѡре црце
 сѡвы, егда внннде сенеридъ вратнсе съ црѣмъ индїнскымъ. и
 даже до сѡвы опустї⁵ страны мнѡгы. изыде съ нїи и навѡхудо-
 носоръ, явѣ яко извѣдшѡ емоу и тѡго съ съвоу. и постави
 его воеводѡ себѣ. и прѣмрѡсти рѡди сѡциа въ нѣмъ и сїлы,
 дастьсе кмоу цртво вавїлонское. поїе же жѣноу ѿ мидѣнъ.
 незрозѡдноу. и по искончанїи⁶ навѡхудоносори. и валтасара снѡ
 его. цртвоа дарїе мїскынн. сынъ ирѡмѡ дарїе же водѣше дѡро-
 персею. из нкїаже родїи кїрь перьскынн. слыши же како сѡмѣ-
 сїшасе црвѣа междѡ собѡу вавїлонское съ едіѡпскыи. перь-
 ское же съ мїскымъ. и владающе вѣсть вавїлонское цртво.
 едіѡпсею и сѡвою и црѣи кзыкъскымн ѿ морѣ до рѣкы

1) опустити. 2) прѣяти же. 3) Вст. ѿ. 4) възможетъ. 5) опустїи.
 6) скончани.

вѣфратъскыа. еше же и црѣтомь дѣдовѣмь по навоуходоно-
сорѣ. и аварми и егѣптѣны. даріе оубо мѣскыи овладѣ цар-
ствемь индѣискымь и лѣвѣнскѣ. кѣр же пѣрскыи прѣтъ дракѣю,
и сководи сѣы исрѣлєвы, и посла ихъ къ земаю швѣтокѣннуою,
заповѣдавъ имь сѣзати црѣкѣ вѣжю, разореною навѣходоно-
соромь. тѣмже и вѣсть по повелѣнїю црѣ кѣра. слыши оубо
сѣ изкѣщенїемь мнѣгымь. како четѣры сѣединишасѣ црѣва.
едѣуплѣне македонѣншмь. а грѣци елѣншмь. и вѣхѣдъ .д.
вѣтри изрѣкви колѣвалѣще великѣй морѣ . филипъ вѣ александ-
ровѣ шѣ македонѣскыи црѣ, водѣше хѣсидоу. дѣщерь (14)
фѣла црѣ едѣупѣскаго. из неаже александръ родѣсѣ сѣзавѣн
александрѣю великоюю. иже ¹ црѣтова въ нѣн, лѣтъ дѣ. сѣ
исъшѣ на вѣстокъ, оубѣ дарѣа мѣскаго. и овладѣ градѣвы и стра-
нами мнѣгамн. и швѣде вѣсю земаю. и сѣниде до мѣра нари-
цаемаго санѣнаа страна. иде² и кидѣ нечѣстыѣ бѣзыкы и
скверѣны. сынове же сынѣкѣ іафѣтовѣхъ и вноуци его гноуша-
хоу³ ихъ. ихъже нечѣстѣоу видѣвъ александръ. идехѣ вѣ всѣахъ
нечѣстыѣ кидѣ, и прочѣ ² животна мрѣскаа же и скверѣнна. ко-
марѣ ³ моухы и смѣн. и мрѣтѣва пѣлти извергъ мѣадыѣ. единаче
не до конца сѣвершѣныихъ или швѣразѣдъ своегоу имѣщѣ завѣр-
шено знаменїе и не тѣкмо же скѣска, нѣ и всѣахъ кидѣ сѣвѣрен
нечѣстыѣ. мрѣтѣкѣца же не погрѣвалѣхѣ ⁴. сѣа всѣа видѣвъ алек-
сандръ шѣ нѣхъ неподѣвнѣ и мрѣзцѣ дѣема. и оубоавсѣа да нѣ-
когда нападоу на земаю стоюю. и шскверѣнїю мрѣскыи сво-
ими начинѣнїи. помолѣсе боу прилѣжно и сѣвѣра вѣсѣ ихъ и
жены и чѣда ихъ. и спрѣста рещѣи всѣа пѣлѣкы ихъ. и изведе ѣ
шѣ вѣстока. и погна въ слѣ ихъ до прѣдѣлѣ сѣвѣрнѣй. ѣмже
нѣсть вѣхода шѣ вѣстока до запада. за ѣже не прѣити нѣкѣмѣ шѣ
нѣ. понѣ⁵ вѣ александръ помолѣсе⁵ боу и оуслыша его. и по-
велѣ гѣ бѣ двѣма гшѣрама, ѣмаже ѣме мѣзѣи вѣра. и прибли-
жѣстѣсе дрѣ⁵ дрѣгоу, шѣко лѣкти вѣ. и сѣтвори вѣрата мѣдна.
и помѣза ѣ асингѣитомь. шѣко да ѣще помѣслѣтъ швѣрѣсти же-

1) Вст. 2) прочѣа. 3) Вст. и. 4) Вст. нж и тѣхъ шдѣхъ. 5) помолѣсѣа.

лѣзомъ не възмоготъ ѿще ли растопити шгнемъ тѣ и тако не възмоготъ. нѣ да ѿбѣ ѿ нѣ ѿгнь оу (об.) гаснетъ. кѣстро же асингитово ни желѣзнаго разсѣченїа не¹ вонтсе ни ѿгньнаго растопакнїа вса вѣ вѣсѣвскаа оумышакнїа вѣлка соуѣ, тѣцїетна твѣоритъ . . . Сицевала оубо лрѣсци ѿни и гнѣснїи езыци и всако чародѣиствѣнное злокозньство ѿмышлѣхуоу. сего ради и снмъ безъчлчное ихъ разрѣдши чародѣиство. яко не моцїи имъ ни желѣзомъ ни огнемъ. ниже кѣковимъ либо оумышакнїемъ инѣмъ разрѣдшити врата ѿна и извѣгноути . . . слыши оубо иезекїилево прорѣдство глѣощее. въ послѣднїе днїи и врѣмена ихъ изыдоуѣ на землю изрѣквоу ѿ страны сѣверныхъ. гогъ и магогъ анигъ и анигъ. лехеназъ и днфл. фотїане. и фарзен. деканїи. и зармате. флеме. и зарматїне. хахоне и амарзарде. кармаде². и чѣкогадци. псоглавци. и адарде алане. и фазниликїи. аркнее и салтаре: ~ Сїа .кѣ. црѣвїа затворени веше вънутрь вратъ, ѿже постави александръ црѣ. оумрѣшоу же александръ. црѣтованїе четыри ѿтроци его. хоусида же мати его; ѿже и олимпїада, ѿнде въ свое ѿчѣство едїопїю. визъ оубо съзавнїи визъ градъ. посла по морѣ въ фолоу црѣ едїѿпнскомоу, германика воѣводѣ, и смири съ нимъ написавъ емоу и епистолю, ѿ олимпїадѣ матери александрѣ, яко да помлетъ ю въ женоу севѣ и црѣвоуетъ. прїемши же царь фоль ѿ германика писанїе и видѣвъ еже ѿ визы цара дрѣголюще възкѣлисе. вѣстав же и самъ фоль и изведе всѣ нарѣчитыа индїаны и ѿ едїѿпнїе, въземъ и дѣщеръ свою хоусиду ѿнде въ визъ градъ. (15) имѣа съ собою .м. тисоуць едїѿпнїнъ. и прїа вѣсть кїзою црѣмъ обонъ полъ мора въ халкидонѣ съ многю радостїю и дѣстъ емоу кїзъ дѣри многы и сѣщїимъ съ нимъ. и вънїде фоль въ визъ грѣ и дѣстъ пѣчѣсти великы. и дарови многы и изещны по швѣчаю црѣскаго великодѣшїа и възѣ виза црѣ дѣщеръ фола цара едїѿпнскаго въ женоу севѣ. из неѣже родї емоу дѣщи. ѿже нарѣ по имену града своего византїа. еѿже

1) Проп. 2) гармаде.

вженісе ромѣ армален црѣ римскыи. за прѣминугую же ке красотоу възлюбѣ ю зѣло. вѣше во и самъ за излѣха простъ и великодоушень. тѣмъ и къ прикѣа еа дарова ѣй римъ граѣ. оуслѣшав же¹ волѣре кѣдъ, възнегодонаше на нь. родѣ же кѣмоу византѣа трѣ сыновы². едіного вѣво нарече Ѡчыимъ ѣменемъ армален. а дрѣгаго оурканъ. а третѣго клавдѣе. цртѣвокаше же сѣи всѣ. армален оубо въ римѣ, въ мѣсто Ѡца своѣго. оурван же въ визѣ, матрѣнѣ сѣи градѣ. клавдѣе же въ александрѣи оуркрѣпѣи же се сѣме хѣсиды, дыщере фѣла цѣра едінопскѣа. и поетъ македонское и еллинское и римское цртѣво: ~ Цртѣво же еллинское, сѣркѣ грѣское еже кетъ сѣмене едіопскаго. сѣе прѣварить рѣкоу³ свою⁴ къ воу къ послѣднѣи днѣ. по прѣрчѣстѣмъ прореченѣи нѣ иже⁴ оубо възнепщеваше яко за едіопскаго цѣства възпомѣноу⁵ стѣи прѣркѣ дѣдъ рѣ сѣа: нѣ сѣлгани выше Ѡ истины сѣа оумыслившен. ѣже во Ѡ сѣмени едіопскаго. сѣи иметъ великое и чѣстное дрѣво кртное. къдрѣзенное посртѣ землек. тѣмъже и прилежно тѣи вѣгоѠцѣ дѣдъ глааше едіопѣа прѣварѣи рѣка еа къ воу. нѣсть во кѣзыка пѣ невесемъ, иже възможетъ вѣдолѣкти цѣрству хртѣаньскому. яко во рѣхѣу любимици еже посртѣ вѣдрѣзенаа кртѣпѣсть кртѣнаа. ѣже и вселенѣстѣи конци зѣло прѣмртѣ написѣютсе по ширѣтѣ и дълготѣ. и высотѣ и глыбинѣ. каа во кртѣпѣсть и³ сѣаа възмѣжетъ когда кртѣстную вписати сѣлоу. егоже и чтѣще грѣскаа цртѣва недвижила пригвожѣшѣимсе на нѣкъ вѣлкою їс хѣмъ сѣвѣаюдѣтсе. Сѣаыши же чѣдѣ и павель вѣгоглывыи в послѣднѣимъ днѣи прѣрѣ, и в цѣрствѣи грѣстѣмъ, къ солоунѣнѣу гѣнк. молѣи же кѣ вратѣе в пришьствѣи гѣа нашего їу хѣа и в сѣвранѣи нашемъ къ нѣкму. кѣже не скоро подвѣзатѣи вашему пѣмыслоу, ниже сѣмнѣтѣи или дѣхѣомъ їли словѣомъ или еписѣтолѣю яко нашею. яко настоятѣи пришьствѣи гѣнк. нѣктоже вѣа да не льстѣнтѣи нѣкымъже Ѡвразѣомъ аще во не прѣидетъ Ѡступленѣе. и Ѡкрыетсе чѣлкѣ везакѣнѣа, и

1) оуслѣшавши же. 2) Вст. и. 3) рѣкоу своею. 4) нѣкѣи же 5) възпомѣноу ж.

сынь погыбѣланыи. съпротивѣесе и прѣвъзносенѣ на вса нарицаемаа чѣна. яко сѣсти ему въ црѣви и показѹюща себе яко ѣ бѣ. и по малѣ глѣтъ. дондеже прѣвдрѣжанн ннѣ ѿ срѣды бѹдетъ. и тогда върыетсѣ безаконныи. и что оубо ѣ еже възметсѣ ѿ срѣды нѣ тѣмлю грѣское црѣво. всако во начѣло и власть мнра сего разоритсѣ, кромѣ сего. нѣво сѣ воримо вѣдѣ и неповѣждено. и вси приразѣтсѣ съ нимъ. нѣ погублени бѹдоу ѿ него и вдрѣжѣ, донде прѣварить рѣка его къ боу. по аплоу глѹющѣ. егда оупразнитсѣ всако (16) начѣло и власть тогда и сѣмъ снѣ прѣдѣ црѣво боу и ѿцѣ. кое оубо црѣво такѣ яко хртннаньскоѣ нѣсть во црѣво повтора къ нкмоу. аще ли хѣрешн раздѣлѣти извѣстное, тѣ помысли¹ мѹѹсеѣвыи люди. толикыи знаменани и чюдеса и въ глѣвинѣ мѣрстѣнн егѹптѣны погыбѣлшаго. внждѣ мн нѣса нзкѣгна, при нкѣмже сѣнце на гавашнѣны ста. и лѣна къ фаранѣ и дрѣгаа нѣкаа днвнаа чюдеса. съ ннми же грѣскимъ црѣво потрѣблени выше. не тѣт лн и еспастанѣ съсѣвоста всѣхъ. не оралом' ли црѣвь ихъ разорѣста. андрѣан же и пѣвра его. кое оубо высть или бѹдетъ таково ино црѣво; нѣ ни еднѣно. аще о истиннѣ попечемсе: Не тысуца ли лѣтъ црѣковаше еврен. и ѿсѣчесе црѣво ихъ. егѹптѣне же три тысуце и прѣсташе и тн. македѣньское во црѣво и егѹптское вѣлнчн² на грѣки. нѣво црѣво вѣрварьское еже соу тѣрци и авари погыбѣено бѹдетъ нмъ. погубленоу же вывшѣ царствѹ пѣрскомѣ. въстаноу авнѣ сынове нзманлевы и агарѣне писаннѣмъ мышцѣ южнѹю нарѣ ихъ даннѣлѣ. и съпротивѣтсѣ црѣвѹ грѣскомоу. числомъ крѣга седморнчнаго. и седморнчно врѣме. занѣ привлнжнсе кончнна. и нѣсть длѣготы лѣтѣ к тому: въ послѣдннѣ во тысуцнннцѹ. снрѣчь въ седмѹю. искореннтсѣ пѣрское царство. и потѣ нзыидеть сѣме нзманлево сѣще въ едрѣкѣ. и нсходѣнсе съверѣтсѣ въ гавашнѣ въкунѣ. ³ исплннтсѣ рѣное езекилѣ прркомѣ. прнзовн скѣре сѣаны, и нтнца нвннѣ. и повелн нмъ глѣ. съверѣтѣ и прнндѣте, понкѣ жрѣтѹ вѣлнкоу закалаю вѣмъ.

1) Вст. мн. 2) оплачнса. 3) Вст. н.

ѿдѣте плѣти силныхъ и пїите крѣки¹ исполнѣ. въ томъ оубо
 гаванѣ падоуѣ ѿстриѣ мѣча въси силни еднѣстїи. сирѣчь грѣ-
 стїи. такоже и тїи погубѣше силники екренскыя и перьскыя, сице
 и сами падоуѣ ѿстриѣ мѣча ѿ сынѣвъ изманлевѣ. кже нарицаетсе
 ѿнагрѣ. зане ѿростїю послани боуѣтъ на лицѣ всеса землѣ. на
 члѣны же и скѣты и на вса звѣре. еше же и на хльмовы и на²
 садокїа и на всакъ вїи плѣдныи и будеть пришьстїе ихъ, пока-
 занїе немилостивно. прѣчь пондоуѣ же прѣчь ними на землю ѿзвы
 .д. пагува гбвительство. тлѣ и запустенїе. глѣтъ во бѣ къ їзрїлю
 мѣуѣсеумь. не зане любїи те гѣ бѣ дает ти наслѣдїти земаю
 сїю. нѣ за грѣхи живуцїихъ на неи: сице и сынѣвъ изманлевома
 не зане любить и гѣ бѣ дастъ и силѣ ѿдрѣжати вса землѣ
 хрїтаньска. нѣ за безаконїе и гѣ грѣхы тѣчна во тѣмь скрѣвь
 не высть, ниже нлѣ быти въ всѣхъ родѣхъ. нбо ѿблачахуѣ мѣ-
 жѣ къ любодѣивыхъ женѣ и блѣдныи рїзы и тако жены себе
 оукрашахуѣ. и стоахуѣ по дрѣмоко^х и трѣгѣхъ градьскыи^х. ѿвѣ-
 ствнѣ прѣблѣннїе ѿстрѣнныи ѿбразъ въ чрѣзѣкъствнныи. и
 тако рѣ стїи аплѣ. такоже глѣ и жѣны таже дѣють ѿже и мѣ-
 жѣ. съвиралауѣ во се нѣ едїною женсїю. ѿць въкупѣ и снѣ. еше
 же и въсе сьрдѣство и. невѣдоми во бѣхъ блѣднїцалми. тѣмже
 прѣмрнн аплѣ прѣжѣ крѣмень мнѣгїихъ възпн глѣ. сего рѣди
 прѣдаде и бѣ въ искушенїа безъчѣстїа. нбо жены и прѣло-
 жїше жѣскыи (17) скон ѿбразъ въ мѣхъскыи. такоже же и мѣ-
 жѣ своѣ кѣтво въ женьское. и ражѣгошѣ въ похотѣ сконхъ дрѣ
 на дрѣга. мѣжѣ въ мѣжѣхъ вѣстѣство^х ѿюще. и възмѣздїе дѣн-
 ное прѣльстїи ихъ въ сѣвѣ въспрїемающе. сего рѣди оубо въ прѣ-
 дастъ и въ рѣцѣхъ вѣрварѣмь ѿ ннхъже въпадоуѣтъ въ грѣхъ, и
 ѿсквернѣтсе жены и скверннныи и наложа на нк нго свое сы-
 нове изманлевкы. и прѣдастсе земалѣ персїискаа въ тлѣнїе и
 погївель. и живуцїи на нки въ расплѣннїе и закланїе будѣтъ.
 арменїа и живуцїи на нки въ расплѣннїе и закланїе прѣдадѣтсе.
 каппадокїа въ тлѣнїе и запустѣнїе будеть, а жїтелек се плѣноу

1) крѣвь. 2) Проп.

и закланію прѣдадѣтсе. сикеліа въ запустѣніе боудеть, а живущіи на неи въ расплачѣніе и закланіе землѣ сірскаа будеть пуста и разневытена. а живущіи на неи по мъчельмъ будоу. романіа въ тлѣніе и вѣгьство вѣдѣсе. такоже же и острови мѡрстїи въ запустѣніе вѣдоу а живущи на нїхъ погубелени будоу орджїемъ. вѣстѡкъ же и сїрїа по ѡрмѡ скрѣби будѣтъ вѣсчїслньма и поравотѣтъ ихъ немїлостивѣно. и вѣспросѣ оу нїхъ ѡ дшѡхъ ихъ злѡта мѣрѡ выше сілы ихъ. и боудѣтъ живущи въ егїптѣ и сїрїи въ тѣснотѣ сѣдмь седмицею и напальнитсе землѣ шѣвтоканнаа чакѣ ѡ чѣтырехъ вѣтра нѣныхъ. и вѣдоу яко¹ прѡси мно^жствомъ иже събираютсе ѡ вѣтра. и вѣдетъ въ нїхъ глѡдъ. и вѣзнесѣтсе срѣце гувителѣ и въ грѣдѡсть вѣзвсетсе и вѣзглѡють непѡбнаа, до вѣрѣмени шѣтїцѡннаго имъ. и прѣимѡу ѡ исхода сѣвернаго до запа и мѡрѣ и боудѣтъ всї по ѡрмомъ и^ж члѡци же и скоти. и птице и вѡды мѡрскыя повинутсе имъ и поустынѣ шѡдовѣвшаа ѡ жителен своихъ, вѣдоу тѣхъ. и напишоу себѣ предѣлы земельныя и пѡстынѣ и рыбы мѡрскыя. и дрѣвеса лѡужнаа, и прѣсть земельнаа. и каменїе, и пѡдѡве земельни, боудѣтъ въ ходѡ ихъ. и трѣдн и потоке дѣлатеанїи. и наслѣдїе богатыхъ и приносимаа стѣмъ, или злато или сребрѡ, или каменїе чѣтное, или мѣдъ или желѣзо. еше же и шѡдѣжы стѣльскыя славыя и брашна вѣса, и сынѣди чѣтїи. тѣмъ будоутъ и вѣзнѣтсе срѣце ихъ. дѡндеже вѣспросїи и ѡ мрѣтвы^х данн, яко^ж и ѡ живыхъ. такоже^ж и ѡ вѡдовицъ и сирѡтъ, и ѡ стѣхъ. не имѣтъ помїловати ница и оубога. обѣсчестѣт же вѣскаго стара, и шѡскрѣветъ. не оумилосрѣдѣтсе на недѡжнаа и нѣмоцньма пѡслѣют же се и сїающимъ въ прѣмудрости и въ грѣскамъ и народнымъ оурѡцѣхъ вѣдоу. шѡымет же се землѣ и сущїи на неи стрѡхомъ, яко немоци проглѡти или шѣтїцати къ нимъ. и будѣтъ оужасѡ шѡдрьжими кси живущїи на земли. и будеть мѡдрѡсть и^ж² наказанїе люто. не будет во мѡгущаго измѣнїти или ѡметнүти словеса ихъ. и будеть поуть и^ж ѡ

1) проп. 2) вст. н.

морѣ до морѣ. и ѿ востокъ¹ до западъ. и² сѣвера до поустыинѣ едрѣвскыя. и наречетсѣ поу ихъ тѣснота. и пондоу по нѣ старци и старнице и богатѣи и оубози. алчюще и жѣждущѣ, и свезани. и влажити ѿмоу мрътвыя. кже во апломъ речѣное, се ꙗ. рѣ во ѣще не прѣидѣ ѿступакѣнѣ прѣжде, и ѿкрыетсѣ члкъ сынъ погмвѣлныи. нво ѿступленѣ наказанѣ нарчѣ, и покажутсѣ вси живущѣи на землѣи. и поне³ оубо внагра нарече бѣ изманатѣ, сего ради онагри и срны погладоуютъ и всѣкъ свѣръ и члци погмвнуть. и ськрдшѣ ксако дрѣво лужное и добротѣ гуираль потрѣвитсѣ, и впустѣютъ грады и буть ꙗко сѣлнца. зане шмалѣеть члчество. глѣтъ во тѣжѣ аплѣ. въ послѣднѣа³ дни настаноу времена люта, воудѣ⁴ члци самолюбци, сребролюбци. сварливи, горды. родителѣѣ непокориви, неблагодѣтны, мьстелни не навѣстни развѣратници, невздръжанви. не кротци. не благолюбци дрѣзи сластолюбци ꙗче нежели бѣлюбци имещѣ вбразъ блговѣрѣа. а ѿ силы его ѿрицающѣ. И тогда земаѣ кровью исплѣнитсѣ. и оудръжитъ плѣ скѣи, не воудоу во волѣре и владѣюще⁵ тогда бѣлюбники, нѣ карвари, чада пустоши и въ пустошѣ ѿсылема. скернни и мръзость люещѣ: ~

Въ начѣтокъ же исхода кзыкъ ѿнѣхъ ис пустынѣ, кже въ чревѣ нмущѣа извоудоу⁶. и мланце из матерни⁷ рѣкъ похитѣ и оубиють. нереа же кѣнетръ къ стѣхъ заколю. и съ женѣми и⁷ влаѣгоуть въ чѣтны⁷ црѣвахъ. въ ни⁷же таннаа скверьшаашѣ жрѣтва. и въ сѣенныѣ и⁷ одежѣ влаѣкоутсѣ жены ихъ. и на ложе⁷ своихъ прострѣтъ и⁷. и скѣты своа незаконни къ храмѣхъ стѣихъ мникъ привежоу. и воудоуть кровави и растлѣнны. ꙗко искушѣно же злато. хртѣанскыѣ искуситсѣ рѣ. рѣ во сѣеннѣ аплѣ не всѣ иже ѿ ирлѣа сѣи ирлѣите. ꙗкоже ни вси воудоу

1) къстока. 2) вст. ѿ.

3) Въ рукописи сначала было написано къ послѣднѣа времена люта; затѣмъ писецъ, замѣтивъ сдѣланный имъ пропускъ приписалъ опущенное на полѣ съ боку, при чемъ, не обративъ вниманія на то, что имъ было уже написано послѣднѣа исправилъ послѣ въ послѣ⁷ и прибавилъ нма дни настаноу. При этой прибавкѣ днѣа въ началѣ слѣдующей строки явилось лишнимъ.

4) вст. бв. 5) владѣщи. 6) съвождѣтъ. 7) проп.

хрѣтіане. глѣ¹ во писаніе. седмь тисѣщъ всташе, ѡже не покло-
нише колѣну вадлѣ. и въ ісрлѣ спасесѣ. сїце и тѣгда въ врѣме
вступленїа и наказа(об.)нїа сыновъ изманлевъ, мали ввершутсе
хрѣтіане истїннїи. ѡкоже и самъ спсѣ нашъ въ стѣомъ бѣлїи глѣть.
оубо пришѣ снѣ члѣьскын вврѣщѣ ли вѣрѣ на землї; оумалит
во се въ врѣме ѡно ѡ члѣь. ѡкоже дхѣ глѣть. зане мнѡзи вврѣ-
куютсе истинные вѣрш. и ѡ животворащего крѣа, и стѣхъ таннь.
без ноужѣ и мученїа и рань. вврѣгоут же се ѡ хѣа, и послѣдоуют
прѣльсти, ѡкоже аплѣ глѣть, внимаше доухѣ ѡльстѣїи. и оу-
ченїемъ вѣсовьскїи. въ лицемѣрьствѣ лѣ²словьцемъ, и прѣль-
щении своею свѣстїю. самое во врѣме призываеть и² въ
прѣльсть: ~

Гмѣреномудрїи во хрѣтіане, малчаливїи, свобѣднїи. прѣпро-
стїи. прѣмудрїи, избранныи ни въ что² будоуть въ врѣме ѡно.
нѣ въ мѣсто нхъ будоутъ чтоми самолюбци, сребролюбци, свар-
ливїи. грѣделивїи хѣланици, хѣщинци, лихонимце смѣхотѣборци,
и прочее съсловїе таковыхъжде имени. ѡкоже и аплѣ рѣ. имѣще
ввразъ блговѣрїа, и² ѡ силы его ѡмѣтающесе. сїи воудѣтъ
слоужителїе днїи шнѣхъ. и вса ѡже ѡ ннхъ повелѣваемаа,
оусрѣднѣ съвршїа шкланнїи. а воашенсе га ни въ что же вѣмѣ-
нетсе прѣ² очима и². нѣ въ бесчестїе будоутъ. ѡкы гнои во по-
праны будѣтъ члѣци на поли сынѡвъ измаилевъ. и пондоутъ въ
вѣдахъ, ѡкоже ѡчаатїи своего животѣ. и ѡметсе почтѣ іерейѣ,
и прѣстанеть лѣргїа вжїа. и не будеть жрѣтѣы въ всѣхъ црк-
вахъ. нѣ будѣтъ попоке ѡко простїи людіе. Въ врѣме же ѡно
еже кѣ седморїчное, седмо врѣме, кгда сконче(19)ватїи начнѣ
числѣ оусилїа и² иже оудрѣжаше оумнѡжитсе скрѣвь на члѣцѣхъ
и на скотохъ. и будеть глѣдь и гѣкительство, и тлѣ, и растлѣни
будоутъ члѣци по лицѣ всесе землѣ, ѡко прѣсть на всакъ днѣ. Въ
врѣме же ѡно еше едїна гавка прилѣжитсе члѣкшмъ. легнѣ во
члѣь с вечера, и вѣставъ заоутра вврѣщеть прѣ² враты своимн
просеціихъ емоу мѣрѣ злѣта, и поганѣющи² егѣ на работоу. и

1) глѣ. 2) а.

потрѣвитсе всакъ шбра¹ злата и продасть члкъ вьса потрѣвнаа¹ своа¹ на златѣ, и желѣза своа работнаа, и погривалнаа своа. еше же въ то врѣме седморично, продадѣтъ члци чеда своа. чьсо ради же поидститъ бѣ вѣрныа понести скръби сѧ, яко да швѣтсе вѣрнїи же и невѣрнїи. и шлоучитсе плѣвѣ ш пишенице. зане огнь искуше- нїа ксть врѣме оно. и дълготрпїи бѣ ш скръви² прѣведныхъ. яко да швѣтсе избрѧннїи яко³ рече. блжннїи есте кгдѧ поносѣ вамъ. и ижденоут вы, и рекоутъ вьсакъ злѣ глѣ на вы ажоще мене радн. рауѣтесе и веселїтесе яко мьзѧ вѧша мнѡга на нѣсехъ: ~

По скръби же измаилитѣшн, гонимн шскръвѣвемн. и не- плѣщсе надеждѧ спсєнїа, или избавкнїа из рѡку измаилтѣвн. проженоутъ бо ихъ и шскръветъ, хвалѣщїе ш повѣдахъ свои⁴. или же шпустѣша⁵ персидоу и романїю. килїкую же и сгрію. фра- кїю⁴, и сикелїю кападокїю и исаврїю⁵ еше же и живощи⁵ близъ рима, и островы шблачѣсєсе и красєщїсє якы жениси. и похѡ- лївшє рекоутъ. не имѣтъ избавкнїа из рѡку нашею хрїтїанє: ~

ш въведенн грѣскаго црѣтнїа⁵.

Тогда вьнезапоще вьстанеть на нє царь елїтскїи сирѣчь грѣскїи, съ шростїю велнкою пробудїи бо се яко члкъ ш вина. дрѣ- зостьнъ смї. кгоже вьмѣнѣха члци яко мртѡва суща. и ничїи же потрѣвна. тѣ оубо изыдѣ кь нимъ ш морѣ едішпскаго, и кьздви- гнеть орѡжїе на нє. въ єдрїнѣ штьчьствѣ ихъ и поплѣннїтъ жены и чеда ихъ. а на живущаа въ землїи швѣтовѧннїи, сънидоутъ сы- ншѡе царєвы съ орѡжїемъ. и потрѣвѣ ихъ ш землѣ. и нападѣ на нїхъ страхъ швесьюдѡ. и жены ихъ и чеда ихъ. и докщєи младенца ихъ. и вьси плѣци ихъ соущїи на землн ихъ, въ рѡцѣ грѣскаго цара прѣддѡдѣтсе. орѡжїемъ и плѣнш, и пѡгубою и смртьню. и будѣ нго цара грѣскаго на нїхъ. сѣдмь сѣдмїцею пѡ кже вѣ нго ихъ на грѣцѣхъ. и боудоутъ въ тоузѣ велїцѣ, и глѡди и жежїи и скръби. и вѡдоутъ равнїи сѧми и жѣны и чеда ихъ и поравотѣтъ ра-

1) вьса потрѣвж своа. 2) скръвѣхъ. 3) опощстїиш. 4) африкїа.
5) Въ старшемъ текстѣ этого заглавія вѣтъ.

ботавѣшнмъ ѿ. и вудеть поу нхъ грѣчишны стократницею. и смѣритсе земаѣ опустѣннаа¹ ими. и възвратитсе къждо въ земаю свою. и въ наслѣдѣѣ ѿца своего. арменѣа. килїкїа. африкїа исаврїа влада, сикелїа. и въ вставыи ѿ плѣна, възвратитсе въ своа си. и въ вчѣство си. и напальнѣтсе чловеци и оумнѡжатсе на земаи опустѣвшои, ѣко прѡзи егїптѣсцин: Опоустѣна² же боудѣ аракїа огнемъ. а егїпть пожжежь боудѣ. поморїе же мїрно боудеть. и вѣдеть ѣрость цра грѣскаго на ѿвергши² се га нашого ѿ х̄а, и оумиритсе земаѣ, и будѣ тишина на земаи ѣковаже не вѣсть. ни (20) имѣ быти, поне² послѣднїа к̄. и на коньцѣ вѣка будеть вѣлие на земаи. и въселѣтсе члци съ мирѡ и веновѣтъ грады. и сководѣтсе сцѣнници ѿ вѣ своихъ. и починуть члци въ врѣме ѡно ѿ скрѣви своихъ. и се к̄ съмирнїе, кже вѣтѣвнныи апль прорече. рѣ во. кгда рекоу мїрь и оутверженїе. тога нападе на нхъ пагоуба. ѣковоже и га въ егїпн глааше ѣковоже вѣхд члци въ дни нивевы, идуще и пїюще женѣце и посагающе. сїце будеть и въ послѣднїи днѣ. въ тѡ во мирѣ, сѣдоуть члци на земаи съ радостїю великою и вѣліемъ, идуще и пїюще женѣцесе и посагающе. ликующе и веселѣцесе. и съсїждоу зѣнїа. зане не будеть въ срци нхъ тѣма и печаль:

Г) затворенїи тартарохъ.

Тогда ѿверзѡтсе врата сѣвернаа, и изыдоуть силы кзѣскаы кже вѣхд затворени внѣтрьюдоу. и подвижитсе всѣ земаѣ ѿ лица нхъ. и оустрашат же се члци и повѣгнууть, и въвергоуть себе въ горы и въ пещеры, и въ гробы. и оумрѡтъ мнѡзи. и не будѣ погрѣвѡющаго нхъ. кзѣци во исходѣще ѿ сѣвера сънѣдѣтъ плѣти члѣскаы. и пїють крѣи свѣрѣемъ ѣкы водоу. и сънѣдѣ нечїстаа. и смїа и скорпїа. и всѣ мрѣскаа и гнѡсныа свѣрѣ. и гады пльзѡущїе по земаи. скотскаы же мрѣтвѣца. и ѡзвергы женѣскаы. и заколѣтъ младнѣце, и дадѣт нхъ матерѣ нхъ, и сънѣдѣтъ нхъ. и растлѣтъ земаю и ѡсквернѣтъ и затрїю ѿ и

1) опущена.

2) опущена.

никтоже воудеть иже възможѣ статьи съпротивъ ѿ : ~ ω скончанїи и².

По седморичнѣм же врѣмени. вгда постигнууть грѣнопь послеть гѣ бѣ архистратїга своего. (об. 20) и повѣть ихъ едїнѣмъ часѣ ксѣ². о антихристѣ и потѣ сънидетъ грѣскимъ царь и въсеантсе въ іерлїмѣ седморичѣ врѣмени и полѣ. а на скончани десеть и полѣ врѣмене ѿвїтсе сѣнь погывѣланы сѣ ро²тсе въ селѣ хоузидѣ, и въскѣрмитсе въ вудсаидѣ и въцарїтсе въ капернаоулѣ. възвѣлит же се вѣ хѣзїда. ѿво родисе въ нки. и видсаида ѿво въспитѣ въ нкї¹ а капернаоулѣмъ ѿво въцрїсе въ нкѣмъ сего рѣди гѣ въ еѣлїи рече по трици. горѣ теѣвѣ хѣзїде. горѣ теѣвѣ видсаидо, горѣ теѣвѣ капернаоулѣ. до нѣсѣ възнесысе и до ѡда низыидеши кгда же ѿвїтсе сѣнь погывѣланы. възыдѣ црѣ грѣчскимъ горѣ наголготѣу. идеже кѣ врѣхѣ дрѣво крѣстнов на нкѣмже пригвоздїсе гѣ нашѣ. и вѣланю нѣ рѣди притрѣпѣ² смрѣть. и възлѣ црѣ грѣскї стемѣу своѣ и възложї на врѣхѣ³ крѣта и възѣждеть рѣцѣ своѣ на нѣо и прѣдасть црѣво вѣу и ѿцѣ. и възыдеть крѣта на нево кѣпно съ стемѣою црѣвою. понѣже крѣта на нкѣмже повѣшень вѣсть гѣ нашѣ ѿ хѣ за вѣщєе въсѣхѣ сѣнїе. тѣ хѣщеть ѿвїтсе прѣд нї въ пришѣствїе кго на вѣланїе невѣрныи⁴. исплѣнитсе двѣво прѣрѣство. ѿво ѿвїтсе сѣнь погывѣланы иже ксѣтъ ѿ колѣна дѣмова. по прѣрѣству іакѣвѣн глѣощимѣ. . змїи при пути сѣден на стѣсѣ². хѣпѣ петѣ коню. и пѣднеть въсѣдникѣ сѣнїе вжїдае гнѣк. кѣнникѣ оуво кѣ истинна и влѣговѣрїе прѣведаны². петѣ же послѣднїи днѣ. и тогдашнїи сѣтїи въ врѣмє ѿно на конѣ истинѣ въсѣдшен вѣрѣ оухѣплени воудѣу ѿ змїа сѣрѣ² ѿ сына погывѣланы. въ петѣу², сѣрѣчь въ послѣднїи днѣ. въ мѣчтѣнїихъ (21) и лѣжетворны² кго знѣменїихъ и чюдесе² на землїи сътворнѣ вѣо странна и дїкна слѣпїи прозрѣть хромїи въсхѣдѣть глѣсїи оуслѣшеть и вѣснїи исцѣлѣють прѣвратїи сѣнцѣ въ тѣмоу и⁵ лоуну въ крѣвь въ лѣжезнаменїихъ⁶ же

1) въ нѣмъ. 2) прѣтрѣпѣ. 3) врѣхѣу. 4) н. 5) а. 6) лѣжезнаменїихъ же свѣнхъ и мѣчтѣнїихъ.

своихъ. и мьчтаннѣ чюдесѣхъ прѣльстити аще възможѣ избранныа якоже гѣ рече. възрѣвъ во патриархъ іакѡвъ ра^аумныма очима проразвѣмѣ хотѣицю Ѡ гдѣителѣ сего смѣа сирѣ^ѣ Ѡ сына погыбелнаго быти на чловѣцехъ скръвь же и тоугѣ и прорѣ сице. яко Ѡ лиц^а члѣческаго рода глѣ сътвори. спсѣніе твое чаю гѣ. гѣ же пакы прогѣла. аще мѡцно и избранныа. вънидѣ во сынъ погыбѣлныи въ іерѣлима. и седеть въ цркви бѣжѣи рѣвно воу. члѣкъ сынъ плѣтѣнь. и и оутровы женьскыа роженъ. и Ѡ племени дамова¹ кестъ. Множащи же се скръви днѣи шнѣхъ Ѡ сна погыбелнаго. не сътрѣпнѣтъ бѣ зрѣти погыбелъ рѡда члѣческаго. кѡже искоупи своєю кровѣю, нѣ послеть въскѡрѣ своѡ прѣсныа оугѡдники. вноха и іаню и вѣгослова. на шблнченіе съпостатѣ. дръзновѣніемъ прѣ^ѣ всѣми кзыкы и шблнчать прѣльсть кѡ. и покажоу кѡ лъжа прѣ^ѣ всѣми члѣкы. и ничьсоже сѣца. и кѡ погыбелъ и прѣльсть многымъ изыде. видеще же кѡ кзыци посрамлена и прѣльсть кѡ шблнчена² вывши² Ѡ оугѡдникъ бѣжѣихъ. штакѣтъ кѡ и повѣргоу Ѡ него. и прилепѣтъсе къ прѣведникѡмъ шнѣмъ. видѣ^ѣ себе лютѣ шблнчѣема и Ѡ всѣхъ презираѣма. іаростію и гнѣвомъ раждѣгесе оубиеть стѣа ѡны: ~ (об.) и тогда швитесе знаменіе пришѣствѣ³ сна члѣска и прѣидеть на облацѣхъ нѣбныи^ѣ. и оубиеть кѡ гѣ дѣхѡмъ оустъ своихъ по аплѣскомоу глѡу. тогда просвѣтетесе праведници яко светъ. слѡво животно имеще нечѣстивѣи⁴ же поженѡутсе въ ѡдѣ. изгнѣани бывше. багтѣю и члѡковѣемъ гѣ нашего гѣ хѣа. съ нимже Ѡцѣв кѣпно съ стѣмъ дѣхѡмъ чѣѣ и слѡва и дръжава величѣе же и, великолѣпѣе нѣиѣ и и прѣо и въ вѣкы вѣкомъ. аминь: ~

1) и юда бѡ прѣдѡвѣи гѣ, Ѡ племени дамова.
 3) пришѣствѣа.

2) шблнченъ бывшъ

4) нечѣстивѣи.

Дѣяніе св. апостоль Андрея и Матѳея.

Печатается по рукописи XV в. Зографскаго Монастыря.

л. 176. Дѣяніе стѣхъ апль. андреа и матѳея, влѣн ѡче: ~

Къ днншны, апльн вѣхж съврани къ исѡу. и раздѣлены имь страны, да и деть къжо въ испадшжъ емоу странж. и паде жрѣвн ити матѳеуви въ странж члѡкоудецъ. тн бо члѡци гра того, ни хлѣба шдѣхж. ни воды пѣхж. нж шдѣхж пльть члѡчъ, и кръвь пѣхж. и въсѣкого члѡка градшца емадхж, и изимадхж емоу ѡчи. и дадхж имь выла прѣльстнаа, и штраваши емадѣхж въ темницж. и поставлѣхж имь ладннж грѣсти. и въшешоу маѳеуви въ градъ нѣ. и сѣ граждѣне тн изашж емоу ѡчи. и штправивше и ведошж въ темницж, и положишж емоу ладннж грѣсти. и приемъ ѡ челерѣ нѣ пнть, и не измѣниса емоу срѣце и оумь. нж прѣвѣ плѣчаса мѣла ба и гѣла. Гн мон иу хѣ, шко въсѣ штакнхомъ и къслѣдъ тебе идохѣ (об.) и раздмѣхѣ шко ты еси помощникъ надѣжннмса на та поспѣши и вѣждъ рава твоего маѳеа. шко приближншж ма скѡтоу нж ты разоумѣн късѣ. шце еси присждиль сънѣсти ма граждѣномъ снмь. не штаки ма мѣла ти са дажъ ми свѣтъ ѡчима монма да понѣ вѣждж како ма начнжть граждѣне сн, въ градѣ сѣмь безаконнн члѡци. не штаки мене гн иу хѣ, и не прѣдажъ рава твоего въ сѣмръть снж горкж. шце мѣлашосу емоу въ темници вѣдѣ свѣтъ велн къ темници сѣжнцъ. и гла ѡ свѣта гѣлашъ. крѣписа матѳе мѡн не бонса, не имамъ ѡ тебе ѡстжпнті, азъ избавлаа та ѡ въсѣхъ напастен. нѣ тѣкмо

ТѢБЕ НЖ И ВСА БРАТІЖ ТВОЖ С ТОВОЖ ВО ЕСМЬ ПО ВЪСА ЧАСЫ И
 ВЪСЕГДА. И ПРѢТРЪПИ ЗДѢ ДНІИ, СІ. W СПСЕНІИ ДШЬ МНОГЫИ. ПОТОМЬ
 ПОСЛА ТИ АНРЕА И ИЗВѢТЬ ТА ИС ТЪМНИЦЖ. НЕ ТЪКМО ТѢБЕ, НЖ И
 ИЖЕ СЖ С ТОВОЖ. ТѢ ГЛАГОУ СПСОУ, МІР ТИ РЕКЪ МАДѢЕ НЕ ВОИСА.
 И ВЪЗЫДЕ НА НБѢ. ТОГДА МАДѢИ ВИДѢВЪ РЕ. СТѢСТЬ ТВОА ВЖДИ СЪ
 МНОЖ ГИ ІУ ХЕ. И СИЦЕ РЕКЪ МАТДѢИ СЪДАИ ВЪ ТЕМНИЦИ НАЧАТЬ
 ПѢТИ. И ВЪ ГРАДЖИНИМЪ СЛДГАМЪ ВЪ ТЕМНИЦЖ, ИЗВЕСТИ ХОТАЩЕ
 ЧЛѢКЫ НА СЪНБДЕНІЕ. ВЪ МАТДѢИ ПЛАЧѢ ОЧИМА СКОИМА, ДА ВИ НЕ
 ВИДѢЛИ ЕГО ЗРАЩА. И ПРИШЕ (177) ШЕ ВИДѢШЖ РЖКЖ ЕГО ИРѢША
 КЪ СЕВѢ. И ЁЩЕ ТРИ ДНІИ СЖТЬ И ИЗВѢМЪ ИС ТЕМНИЦЖ, И ЗАКОЛЕМЪ
 ЕГО. И ВЪ СКОИЧАТИСА ДНЕМЪ СІ ТЫ ВЪ ПЕЧАЛЕНЬ МАТДѢИ. И ІВИСА
 БѢ АНДРЕШВИ ВЪ СТРАНѢ ВО ВѢШЕ ОУЧА И РЕ ЕМОУ. ВЪСТАНИ И
 ИДИ СЪ ОУЧЕНИКОМА СКОИМА ВЪ СТРАНЖ ЧЛѢКОИДЕЦЪ, И ИЗВЕДИ
 МАТДѢА ИС ТЕМНИЦЖ. СЖ ВО Г ДНІИ, И ИЗВЕДЖТЬ ЕГО ГРАЖАНЕ И
 ЗАКОЛА И НА ПІЩЖ СЕВѢ. ШТВѢЩА АНРЕИ И РЕ. ГИ ІУ ХЕ МОИ НЕ
 МОЖ ДОСПѢТИ ДО ТРЕТІАГО ДНЕ. НЖ ПОСЛА АПАА СВОЕГО СПѢШНА,
 ДА ИЗВЕДЕТЬ И ИС ТЕМНИЦЖ. ТЫ РАЗОУМѢШИ ВСѢЧЬСКАА ІАКО НЕ
 МОЖ ДОСПѢТИ. И ІВТИ НЕ ВѢДА РЕ ЖЕ ГЪ АНРЕШВИ. ОУСЛЫШИ
 СЪТВОРШАГО ТА. ИЖЕ МОЖЕТЪ СЛОВИМЪ ПОГОУБИТИ ГРА ТЪ. И
 ВЪСА МЖЖА СЖЩАЖ ВЪ НЕМЪ. ПОВЕЛА ОУВО ВѢТРОМЪ ПРИВЕСТИ
 ТА ТАМО. НЖ ВЪСТАНИ И ИДИ КЪ МОРИЮ И ШВРАЩЕШИ КОРАВАЬ
 ВЪНѢ МОРЕѢ И ВЪНИДЕШИ СЪ ШЧЕНИКОМА СВОИМА И ТѢ РЕКЪ СПСЪ
 МИР ТИ АНДРЕЕ НАШЪ СЪ ШЧЕНИКОМА ТВОИМА И ВЪЗЫДЕ ГЪ НА НБСА.
 АНРЕИ ЖЕ ШЕ НА МОРЕ. И ВИДѢ КОРАВАЬ МАЛЪ ВЪ НЕМЖЕ ГЪ МЖЖА
 ИДЖЩА. БѢ ВО СИЛОЖ И СЛОВОМЪ ОУТВѢДИ КОРАВАЬ. И ВЪ САМЪ
 ІАКО И КОРАВНИКЪ И ВЪВЕДЕ ДВА АГГЛА ПРѢШВРАЗИВЪ ІА ЧЛѢСЬКЫ
 ВИДѢНИЕМЪ. И ВѢ СЪ НИМА КЪ КОРАВИ ІС АНРЕИ ВИДѢВЪ ГЪ МЖЖА
 КЪ КОРАВИ И ВЪЗРАДОВАСА (ОБ.) РАДОСТІЖ ВЕЛИКОЖ. И РЕ КЪ
 НИМЪ. ГДЕ ИДЕТЕ ВЪ КОРАВИ СЕМЪ МАЛѢМЪ. ШТВѢЩАЖ ІС РЕ
 ГРАДЕМЪ ВЪ СТРАНЖ ЧЛѢКОИДЕЦЪ. АНРЕА ЖЕ ПОЧЮДИСА НЕ РАЗОУ-
 МѢЖ ІСА. ІС ВО ПОТАИ ЕГО РА ВЪТВО СВОЕ И ІВИСА ЕМОУ ІАКО ЧЛѢКЪ
 ПРѢВОЗНИКЪ. И СЛЫШАВЪ АНРЕА ГЛАЩА ІСА ІАКО ГРАДЕМЪ ВЪ СТРАНЖ
 ЧЛѢКОИДЕЦЪ И РЕ КЪ НЕМОУ ІАКО ВЪСѢКЪ ЧЛѢКЪ НЕ ИЗВѢЖИТЬ ГРА
 ТОГО, ДА КАКО ВЫ ГРАДЕТЕ ТАМО. ШТВѢЩАВЪ ІС И РЕ ДѢЛО ИМАМЪ

мáло и съ вамѣ е скончаж. рѣ же къ нимъ айрен мóжете ли сътворити съ нами члѣколюбїе и въвести въ странж члѣкоудецъ. Ѡвѣща іс̄ и рѣ вънидѣте. рѣ же андрен. хóщж реци ти члѣе, прѣвѣе даже не вънидѣ въ коравль. Ѡвѣща емоу іс̄ и рѣ глѣи. тогда рѣ андрен. да вѣси врате ѣко нама ти не имамъ чесо дати. хлѣва во не имамъ врашноу. Ѡвѣща іс̄ и рече. да како въ градете нанма не имаше ни хлѣва съ собож. и рѣ андрѣа послѣшан мене врате да не мнѣши ѣко насилѣм ти нанма не дамъ нж мы оученици есмы гѣ нашего іӯ хлѣ, влѣзи сжще емоу раби. извѣра нѣ бѣ и заповѣдь намъ прѣдасть глѣ. егда хóдите на пжть не носите съ собож сребра. ни хлѣва ни сапогы. ни палица. ни двою ризѣ. да ѣще хóщеши сътворити члѣколюбїе (178). врате повѣж ми спѣхѣ да шѣше и изыщѣ другын коравль. Ѡвѣщав же іс̄ и рѣ. тако ли км ѣ заповѣдь дана вънидѣте вѣси съ радостиж въ коравль мѣи. въ истинж оубо мѣсла вы имѣти истинныж оученикы іссоу. ннѣ оубо дѣтонѣ есмы да апль гнѣ вънидѣтъ въ коравль мѣи, и влѣвити ѣ. Ѡвѣща айрѣа и рѣ. прости ма врате гѣ дѣ ти слѣвж и чьсть и въниде въ коравль съ оученикома своима. и вѣшѣ андрѣа и сѣде влизь крѣта въ коравли. Ѡвѣщавъ іс̄ и рѣ къ агглад. съниди и принеси г хлѣвы, да ѣдѣ мжжїе сїи ѣко трѣдни сж. и сътвори аггль ѣкоже повелѣ емоу іс̄. и рѣ къ айрѣови. вѣстани врате съ оученикома своима, и вѣкоусита хлѣва, ѣко да вѣзможете сътрѣпѣти вѣзмжценїе морское. и не могоста ѣченика Ѡвѣщати словесе, съмжтила сѣ во вѣста Ѡ морѣ. тогда принжди ѣ айрѣа вѣкоусити хлѣва. рѣ айрѣа къ іссоу. дажѣ ти бѣ хлѣвы нѣсмыи. Ѡвѣща іс̄ и рече. ѣко нѣ сжть оученици ткои оучени по морю. глѣи ѣченикома своима да забждѣта стра морскын, ннѣ вш мѣслимъ ѡринжти коравль ѡ землѣ. и шѣ іс̄ сѣде на крѣмѣ и начѣ крѣмити коравль. айрен же оутѣшаше ѣченика своѣ глѣ. не имать нѣ отити бѣ къ (об.) вѣкы. помѣнжъ во егда вѣхѣ ѣченици вѣси въ коравли, и гѣ нашъ съ нами искоушаж ны. вѣтроу велѣоу быкшоу по морю и влѣнамъ ѣко погржзитисѣ коравлю и оубовшесѣ вѣзѣпнѣхомъ. и вѣста гѣ повелѣ вѣтрѣу

стѣти и стѣша. и вѣнама не быти и не вышж. и оубоашжса его вѣси, яко творь его сѣтъ и ннѣ чада моа не вонтаса, гѣ не имать штити нѣ вѣвѣкы. тѣко глаше андреа мѣжса, да виста оученика его ѡснжла. и швративса андрѣа къ іссоу рѣ. не разоумѣж яко іс ѣ. покажи ми члѣе хытрость крѣмленїа твоего. яко нї единого же члѣка видѣтъ сїце крѣмлаца корѡвль. зї лѣтъ плавахѡ по морю. и не видѣтъ сїцевыж хытрости. вѣ истинж бо сїце вїждж коравль хѡдащє яко по земли. тогда іс рѣ къ андрешви. многожди и мѣ плавахѡ по морю и вѣ вѣдаѣ есмы были. нж тѣ оученикѣ вси ісовѣ и разоумѣ та морє и прослави та, яко правѣнѣ вси мжжѣ. тогда анрен вѣзгласи глѣ. блѡгодара та гї иу хѣ яко шврѣтохѡ мжжа има твое стѡе славаца. и ѡвѣщавѣ іс рѣ анрешви. повѣж ми оучениче ісовѣ. чѣсо ради оубо жїдове не вѣроваша къ немоу, глѣще. яко нѣ гѣ нашѣ. члѣкѣ во ѣ, шви ми тѡ. слышахѡ во яко швила ѣ (179) слѡвж оученикѡ скої. и рѣ анрен, ѣи братє швила ѣ яко гѣ нашѣ ѣ, тѣ во сѣтвори вѣсѣтъскаа. ѡвѣщавѣ іс и рѣ. нж не сѣтвори прѣѣ людми чїсѣ. и рѣ анрєа. тѡ не слыша ли сілы его вжє сѣтвори прѣѣ ними; слѣпыж сѣтвори прозрѣти, хромыж хѡдити, глаоухыж слышати, прокаженныж очнцати, вѣсы изгонити, вѡдж вѣ вино сѣтвори. прнємѣ ѣ хлѣбѣ и дѣѣ рыбѣ, и глѣ народѡ вѣзлєци на трѣвѣ и насыти доушѣ ѣ тысжщє разєѣ жєнѣ и дѣтїи; и тако не вѣровашж. ѡвѣща іс и рѣ. тѣ всѣ чюдєса сѣтвори прѣѣ людми, а не сѣтвори прѣѣ ієрен да того ради вѣсташж нѡнѣ. рѣ же анрєа. сѣтвори и прѣѣ ієрен іс рѣ что сѣтвори. рѣ андрѣа. имѣжи дхѣ къпрошенїа, доколѣ ма вѣпрашавиш. рѣ іс. не искоушаж тѣє нж раѣжса. не азѣ едина, нж вѣсѣка дшѣ слышжци чюдєса гнѣ. ѡвѣщавѣ андрѣи и рѣ ѣмоу. ѡ чадо гѣ да исплннїт срдєе твое вѣсѣкож радѡсти, и вѣсѣкож влгти. якоже сѣтвори сѣ нами исповѣм ти всѣ чюдєса ѣже сѣтвори ѡтан. Бѣ градщємѣ нѣ, ѣи тимѣ ѡченикѡ сѣ глѣ нашимѣ вѣ црковѣ жзычєскаа, и да познажт ны. и дѣаколь ненавидѣше нѣ. ієрєє же нѣжщє вѣслѣд іса рѣша намѣ. ѡ несѣмыслнїи (об.) како хѡдите сѣ нимѣ, н глєтъ снѣ есмы ѣжїи. имать ли же бѣ сїа; ктѡ ѡ вѣ видѣѣ ба

главшѣ къ женѣ когдѣ. тѣи ѣ снѣ ѿсифовъ и мѣти его марїа. и мѣи то слышавше шбратихѹса въ невѣрство. и поемъ ны въ поусто мѣсто въведе, и сътвори чудеса велїа прѣ нами. и сви намъ вѣтко свое. и рѣхумъ къ іерешумъ. прѣте и видите нѣ оувѣриль ѣ гѣ намъ. и пришѣше іерее къ намъ. и вънидохѹ въси въкѣпъ въ црковъ жзычьскѣа и показа намъ въ цркви двѣ йдвла. едина ѿдеснѣа нѣ а другыи ѿ лѣвѣа. и шбращса гѣ къ каменеви и рѣ. видите сѣ мѣсто нѣсное. сѣ во ѣ протнѣж хердвїлѣ и серафїмѣ, иже сжтъ на нѣсѣ. и възрѣвъ на десно въ цркви къ каменеви и рѣ. тебѣ глѣа ѿлженїе нѣсное, еже съдѣласта хытростиж рѣцѣ члчѣстѣи. вѣстани ѿ мѣста своего и съниди дѣлоу и съприса съ іерей и покажи имъ гѣ ли есмь или члкъ и ѣше ѿскочи въ тѣ чѣ камень, и прѣемъ глѣа члчъ рѣ. йво ароднѣи снове илѣви; не довѣет ли вѣ слѣпота срѣцъ вѣшї, нж и другыж хѣщете шсаѣпити. икоже вѣ глѣте гѣ сѣ нѣсть нж члкъ. а сѣи ѣ иже създѣ члкъ прѣквлаго, и дастъ живѹ емоу ѿ вѣсемъ ѣтъ ѣ глѣвыи къ авраамѣ, и възлюбїи въ (180) злювлѣннаго снѣа емѣ исаака. и възврати іакѹва въ зѣмла свож и сѣ ѣ сѣдлїи живымъ и мрѣтвымъ. сѣи ѣ оуготоважи чудеса любѣщимъ его. сѣи ѣ оуготоважи лжкж невѣроушїїимъ емоу. не видите ли мене йдвла сжца и глѣца камъ. ѣще добра ѣ цркви съворица вѣшего. вѣ во сжце слѣдите и мене вамъ далъ гѣ. вѣ во іерее слѣдите йдолѹ, и очнѣаетса божцеса вѣсовъ. и не приближаетса женѣ, шчнѣацнѣса шѣсть днїи, божцеса вѣннїти къ идолшумъ. и мене ради еже дѣ іакѹвъ. и аще влѣды сътворите погоувте зѣконъ бжїи. и прїходѣще въ съворица сѣдше покѣдаете жїдоѹшѹ. не божцеса словесе славнаго бжїа сего ради глѣа камъ, ико йдоли проклѣти сжтъ и съворица вѣша. ико влѣдѣтъ гѣи въ има единарѣднаго снѣа бжїа. то рѣкши каменеви оумалкнжшж. и рѣхумъ іерешѹ, каменїе посрамлѣет вы шни же рѣша. ико камень штравленъ глѣтъ, не мнїте ико гѣ ѣ. тамо вѣ авраамѣ шмеръ много лѣтъ, да гдѣ ннѣ ѣ авраамѣ и шбращса їс рече къ каменеви чѣсо ради не вѣроужѣ еже глѣхъ съ авраамомъ. нж иди въ зѣмла ханаанскѣа. и вѣниди въ

пеицерж оу дѣва амврѣнскѣ, (об.) въ немже ѣ тѣло авраамле. и въззови изъ гроба глѣ. авраамле авраамле, тѣло ти въ гробѣ, дша же твоя въ породѣ. тако глѣть създавыи члѣка Ѡ земла, и сътвореныи тѣ дръга себѣ. ижъ вѣстани, и снѣ твои исакъ, и снѣ твои іакъвъ. и сънидѣте въ црковѣ вверенскѣ и съпритеса съ іерен да дѣдѣтъ іако люблю тѣ и ты мене. и слышавъ словоеса снѣ камень, и шѣ въ земла ханаанскѣж, и прѣиде оу дѣва амврѣнна и възгласи вънѣ гроба, іако же покелѣ есмѣ іс и дѣне изыдоста, ѣи патрїарха Ѡ гроба живи. и рѣша. къ комуу нѣ посланы еси. и рѣ. посланы есмѣ по трѣхъ патрїархѣ въ послѣдшество. въ же пожитѣ дондеже вѣдетъ въскрѣсѣніе. и ідоша трѣи патрїарси съ камениемъ, и прѣидоша къ ісѣ и съпрѣшѣ съ іерен и шбраща іс къ камению и рѣ емоу нди на мѣсто свое, и иде и сѣде. и тѣ вѣсе видѣвшѣ іерее и не вѣроваша ѣмѣ. и іны многы тайны показа намъ. и видѣ іс іако приближѣтса корабль на соухѣ. приклони главѣ своѣ къ единомуу аггладъ своемуу, и оумальче (вѣ)дѣкъ андрѣи и прѣкаони главѣ своѣ и оуспѣ. и рѣ іс къ аггломѣ своимѣ. прѣимѣта рѣжама сконма. несѣта андрѣа и оу (181) ченика его, и положита и прѣ градѣ члѣкоидецѣ. и сътвориста аггла іакоже повелѣ има гѣ. и възыде гѣ на нѣса съ аггломѣ своимѣ. и на оутрѣа скитажцоу, вѣста андрѣа и шбрѣтеса на землі. и възбоудѣ а глѣ, вѣстанѣта чадѣ мон, да видѣта словѣ вѣжѣ. и да вѣста іако гѣ вѣ въ корабѣ съ нами. и мѣ не вѣдѣхѣмоу его. Ѡвѣщаста ѣченика и рѣста емоу. не мни ѣче іако не разоумѣхѣомъ его. егда глѣшѣ къ немуу и оуснѣшѣ съномъ велѣмъ, сънидоста двѣ шрѣа и възаста дша нашѣ. и несѣта ны въ породѣ, и видѣхѣомъ велика чюдеса. и видѣхѣомъ гѣ нашего іу хѣ, сѣдѣща въ славѣ велицѣ, и въса агглы шкрѣтъ его. и видѣхѣмоу авраамѣ. и исакѣ. іакъва и дѣда ѣалѣ пожитѣ въ гжслѣ. и видѣхѣмоу ѣи аїла стожѣца прѣтивѣ номъ прѣ вѣгомѣ и вънѣ съ нами шкрѣтѣ нѣ, ѣи и вѣхѣ тацѣжѣ видѣнѣмъ іакоже и мѣ. тогда слышавъ андрѣа и възрадоваса радѣстѣж великожъ хѣло. іако спѣвѣстаса оу ченика его видѣти чюдеса велѣа. и къзрѣкъ на нѣо и рѣ. іави ми са гѣ

І҃Ҁ Х҃Е, азѣ вѣдаю яко нѣси далече раба твоего. прости мѧ г҃и
 яко съгрѣшии; яко члѣка тѧ мнѣ въ корабли; и яко съ члѣкомъ
 вѣсѣдова. ннѣ яви ми сѧ (об.) въ сѣмь мѣстѣ. и сѣ рѣкшоу
 андрею прїиде къ нему г҃ь. и рѣ. рауниса андрею мон. андрей
 же видѣ г҃а паде ниць гл҃а. прости мѧ г҃и І҃Ҁ Х҃Е яко члѣка тѧ
 видѣ, и яко съ члѣкомъ вѣсѣдова. съгрѣшии г҃и мои не разоумѣ-
 выи тебе въ мори. ѿвѣщавъ іс҃ рече. ничто же съгрѣшихъ еси
 анрее нж то вѣсе сътвори яко рѣ не мож донти въ странж
 члѣкоудецъ, до г҃ тѧго днѣ. и покажу ти вѣсѣ яко силень вѣсѣ
 вѣсѣ сътворити. и вѣсѣкому явлася якоже хощъ вѣстани
 и вѣниди въ темницѣ къ матѣеву. и изведи вѣса иже сжъ
 съ нимъ. ннѣ гл҃а ти прѣвѣ да не вѣнидеши въ гра нѣ, и по-
 кажѣ ти мжы великыж. и пльть твоя прильпнетъ по пѣти и
 по вѣсѣ оулицѣ градныѣ. и крѣвь твоя пролѣжѣ яко кодѣ.
 дшїи же твои не оудолѣжѣ. нж прѣтрьпи вѣчныхъ ради жїзни.
 помѣни оубо колѣно прѣтрьпѣ дшїа моѧ. пльваахъ въ ѿчи
 мои и вѣахъ по ланитамъ моима. еда не можа ѿчїма моима
 нѣбомъ и землеж поколѣвати; нж прѣтрьпѣ и ѿпдети имѣ да
 ви имѣ ѿвразъ показаль тогда вѣставъ анрея съ оученикома
 своимъ и иде въ гра, и прїиде къ темници и видѣ зѣ стражїи
 стрѣгжщїи темницѣ, и сътвори (182) млїтеж къ гоу, стрѣгж-
 щей оумрѣшл. и пришѣ къ дѣремь и сътвори вѣвразъ крѣа, и
 ѿверъзошѣ дѣри темници. и вѣниде въ темницѣ и видѣ матѣеа
 сѣдѣща шсобѣ и пощца. и видѣвъ его вѣста, и приемша шво-
 вызастася шва. ѿвѣщавъ анрей рѣ къ матѣеву. брате матѣе.
 како прїиде само. и ѣще е днїи сжъ и изведжѣ тѧ гражѣне
 сїи и сънѣдѣть, гдѣ сжъ танны въ наже вѣровахѣмъ. ннѣ
 аще скажѣ ти, нѣо и землѣ поколѣветсѧ. и рѣ матѣен. брате.
 андреа. не слыша ли г҃а гл҃аща, сѣ послажъ вы яко ѿвѣца посрѣ
 влѣкъ. и вѣшѣ зде помлнхсѧ г҃и, и яви ми сѧ гл҃а ѣще прѣтрьпи
 днїи шї. и посла ти анрея и изведѣтѣ тѧ ис темницѣ, и вѣса
 сжщѣа с товож. и сѣ вїждѣ тѧ якоже ми рѣ бѣ. тогда андреа
 видѣ мжѣа нагы, вѣлѣе яко скотѣ грызжщїж. и начѣть вѣтисѧ
 въ прѣсы гл҃а. посрѣши г҃и и вїжѣ члѣкы сїж сжщѣа якоже и

азъ. како приближишѣ скотѣхъ и гла къ дѣволоу. ѡ враже, бжїи, како вѣе чадъ сїж въ сицевѣж мжкж; доколѣ сѣ борїши съ хомъ гмѣ нашїи. и сътвориша млїтвѣж матѣи и анреа. и по млїтвѣ положи анреа ржцѣ на слѣпца и въ темници, и ѡвѣе прозрѣша и измѣнисѣ оумъ и, и выша како члци. и ѡвѣщавъ (об.) анреа рѣ къ нимъ, идѣте съ мирѡ. они же рѣша. иди и ты съ нами еда ны постигше понимѣть, и горшжа мжкж прїимемъ ѡ ни рѣ же имъ анрен. идѣте глѣ вамъ, не имѣть ни пѣсъ поллати на вѣ. и штидоша екоже рѣ имъ анрен. вѣше во мжжїи къ темници см. а жѣнъ, т. и дѣтен. мѡ. иже ѡпоусти блаженши анрен. тогда матѣи изыде из грѣ и помолнѣ и ѡвѣе съниде ѡвлакъ и изѣтъ матѣеа, съ оученикома анревшома. и посади и въ горѣ гдѣ пѣтръ сѣдѣ оучаше народы, и прѣвыша тоу. анреа же изышѣ ис темницѣж хождаше по градуу. и видѣ стальпъ мѣдень рекомши анрїанъ сѣде пѣ нимъ дондеже кїдїть вышѣе и бѣ ити слоугамъ въ темницѣж, да изведѣ члкъ и сънѣдѣть и. и швѣтше дѣври ѡврѣсты темници, и стражѣ лежшѣ мрѣтви на землїи. и шѣше сказаши князѣ глѣще. како темницѣж швѣртохѡ ѡврѣстѣж, и ни единогѡ же къ ни и стражѣ мрѣтви прѣ темницеж. и слышавше княши рѣшѣ слоугамъ. понѣ тѣ ж мрѣтвецъ принесѣте въ сънѣденїе намъ днѣ. заутра же изверемъ старѣа и мѣшемъ жрѣвїж ѡ ни, и пѣнимъ чада и въложимъ въ темницѣж. и шѣше принесшѣ ж мрѣтвецъ шнѣ. вѣше во (183) корыто сѣзѣно и въ немъ точило, идеже члкъ закалаахъ и текшци же крѣви и по чрѣпажїе ж пѣахъ и принесше мрѣтвѣа положишѣ и на корытѣ. и прострѣтъ слоуга ржкж хѡта заклати и. законъ во вѣше гражѣномъ тѣмъ мрѣтвѣа не погрѣвати. нж разрѣзоужїе ж сънѣдаахъ. и оуслыша анреа гла глѣще къ немѡу. кїждѣ анрее выважїе въ градѣ томъ. и помолнѣ къ гоу боу гла. гї гї хѣ како вѣнидо въ градъ сѣ, не сътвори ни едномѡ же злѣ. нж да испадѣтъ нѡжеве из ржкоу нхъ, и бѣ тако. и видѣше князи нхъ и въсплакашѣ горко глѣще ѡ горе намъ и сїи штравени сѣ. иже сѣтъ испоустїли изъ те-

мницѣ, что да сътворимъ. шѣше же изверемъ мжжа и ведемъ
 къ князѣ. и привѣше рѣи старецъ, и рѣ единъ ѿ нихъ старецъ.
 мѣла вы са единого сына имамъ, и елише изедѣте ѿ, а мене
 встаките и рѣшж слоугы не можемъ сѣ сътворити, княземъ
 того не повѣдаше и повѣдашж княземъ. и рѣшж аще вы да
 сѣа поустиите ѿ. и пришѣше слѣгы ѿпоустишж ѿ (оборотъ этого
 листа въ рук. оставленъ чистымъ) 184 и глѣ имъ старецъ,
 имамъ дѣщере помше изедѣте и, а мене ѿпоустиите. и прѣдѣ
 дѣвеницѣ дѣщере свож слоугамъ. и молѣхжса дѣти къ нимъ по-
 милиуите ны и не оубивайте нѣ. встаките ны да поживемъ понѣ
 мѣло, и тогда ны заколите. слоугы же не помилкашж плача
 дѣтицоу, ни оуслыниашж иѣ. нж принесошж къ корытоу пла-
 чащжса связаны. видѣв же аѣрен просльзиса и къзрѣвъ на
 нѣо рѣ. ги іу хѣ не даждь слоугамъ принести смѣрти на штро-
 чата. нж да истажтъ ножеке иѣ яко къськъ посрѣѣ ѿгнѣ. и аѣе
 испадошж ножеке из ржкоу иѣ, и растаишжса яко къськъ посрѣѣ
 ѿгнѣ. и видѣвше князи късплакашжса горко глѣаще. ѿ горе
 намъ что хѣщемъ сътворити. и аѣе къниде діаволь въ единого
 старца. и пришедъ глѣаще оукъ мнѣ яко ѡмираемъ, не имѣше
 чесо іасти, въстакше. и изыщѣмъ странна единого да оуѣемъ
 и. тѣѣ во испоусти чѣкы ис темницѣ, и здѣ ѣ и мы его не ви-
 димъ аѣрен же видѣвъ діавола како глѣа къ народумъ. и глѣа къ
 немуоу ѿ трѣклатны враже въсеж твѣри, доколѣ воришиса съ
 хѣомъ. нж гѣ мѣн іу хѣс поворитъ та къ безнѣ. и оуслышавъ
 діаволь рече (об.) глѣа твѣн слышж, и не вижж тебе гдѣ стѣниши
 рѣ аѣрен. гѣ бѣ не дѣ ти силж въ градѣ семь тогда гѣ бѣ ависа
 аѣредъ и рѣ въстанн и ависа имъ, да разоумѣжтъ сѣлж влада-
 щжса ми сатанож. и шѣ аѣрен и стѣ посрѣдѣ иѣ глѣа. сѣ азъ есмь
 егоже вы ищете тогда народи ашж его глѣаще. якоже еси намъ
 сътворилъ, и мы тѣбѣ да сътворимъ. глѣаще кож съмрътиж оумо-
 римъ его. сѣ емоу глѣахъ ѿсѣчемъ, то съмръть его проста ѣ
 единъ же ѿ ниѣ старецъ рѣ къ негоже сатана вниде къзложимъ
 ражны на выж его и влачимъ и по граѣ, и тако ѡмреть. шни же
 елише влачадухъ его, и пѣть его начатъ прилпатн по земли. и

вѣрь въсадишж и въ темницѣ и наутрѣа тоже творѣахж. блженныи же помолиса глѣа. ги іу хѣ прїиди на помощь миѣа. вѣмь яко нѣси далече ѿ мене. и тако глѣацоу анреоу дѣвѣаь народѣа глѣаше, вѣите по встоѣ его да не глѣть. и кѣрдъ бывшоу пакы въсадишж и въ темницѣ. свѣзавше емоу ржцѣ и ноуѣа, глѣаце да ѣмреть. гдѣ ти сжть сїлы и слава твоа, и хвалаы твож на нѣа исповѣдажше дѣла наша по вѣса грады и по вѣса страны. и хотѣсте дѣла наша порати. Того ради и мы хоцемъ та оуморити (185). яко и оучитель твои рекомыи іс, егоже оуби ѣрдѣа. и глѣаше демонъ оубѣите и не почитающаго нѣа негли вѣдетъ наша вѣѣ страна. и прїидошж ввразѣ на челѣа егоже и да емѣа гѣа и оубоашжса не можше са емоу приважити. тогда блаженныи анрен рече не сътвори хотѣнїа вашего, и ж вола пославшаго ма іу хѣа; и рѣа. ги іу хѣа доваѣжт ми мжкы сиж, повели оубо прїити дхѣа мои ѿ мене, да понѣа почиж. сѣа ли сжть слова твоа еже глѣа къ намъ, крѣпла ны глѣа аце сътрѣпите съмнож, не имамъ погоувити единого власа ѿ главы вашиѣа. поспѣши ги и вїжѣа яко пльть моа и власи главы моеж прїаьпоша по землїа. се во есмь влѣчимъ по вѣсемѣа грау г днїи, и не ѣвнса самъ и сѣа рѣкшю емоу. прїиде глѣа глѣа. не вонса анрее нашь нѣо и землѣа мимо идеть а слова моа не мимо идѣа. вїжѣа пльти твож и власы главы твож. и ввращса вїдѣа джвїе и ввоцїе прѣкрасно, и рѣа. познаѣ ги яко нѣси далече ѿ мене. и вѣрь въсадишж въ темницѣа да оумреть и въ тои ноци ѣвнса емоу гѣа глѣа. даждѣа ми ржкж твож, и вѣста цѣла и паде нїць поклониса глѣа. хвала та ги іу хѣа мѣа (об.) и вїдѣа стльпъ стожщѣа посрѣа граа, рекомыи андрїанитѣа. и прострѣть ржцѣа свои къ стльпови и рѣа. рекомыи андрїаните, еже на нѣа вожса вввразѣа хѣа. егоже трепещеть нѣо и землѣа испоустити водж изъ оустѣа своиѣа, да накажтса гражѣане сїи. И то рѣкшю блаженомоу анреоу. изыде изъ оустѣа его вода велика и горка стѣло, и сънѣдааше пльть члѣа. и сънѣдааше члѣа иѣа и пльть и ѣа. и хотѣахж вѣжати изъ граа и не можаахж. тогда помолиса анрен и рѣа. ги іу хѣа послїа аггѣа своего въ шѣлацѣа

вгнѣнѣмъ да вѣстжиить гра сѣ. да аще кто хощеть извѣ-
 жати то да не възможеть. и сѣниде ѿвѣлокъ вгнѣнныи и вѣвде
 гра яко стѣна. и видѣвъ аѣрен вѣвшее съмотреніе и бл҃годари
 ба вода же възвде до вѣж чл҃комъ и пощадаше ж. и плакаахъ жса
 вѣпнище и гл҃аще. ѿ о горе намъ сѣа вѣсѣ прѣдошж на ны
 страннаго сего ради, сѣцаго вѣ темници. и вѣ мжжж прѣдани
 вѣхомъ, и что сътворимъ. идѣмъ вѣ темницѣ и испоустимъ
 его, да не оумремъ вѣ водѣ потопа. и припадемъ гл҃аще, вѣже
 страннаго сего помилуи ны. тогда аѣрен разуумѣ яко повн-
 ншж дѣша и гл҃и. и рѣ къ каменеви аѣриановоу. прѣстани
 прѣче извѣда (186) водж изъ оустъ своиѣ. зані вѣрѣма исти-
 цаніа твоего прѣде. и пришѣше мжжѣ града того къ дѣремъ
 темници. и гл҃ахъ помилуи ны бже, и не сътвори съ нами
 якоже мѣ сътворишумъ съ мжжемъ симъ. нж ѿ жени ѿ нѣ
 водж сѣж. и извде аѣрен ис темницѣ, и вода вѣжаше прѣ но-
 гама его. и видѣвше народи къзпнишж гл҃аще, помилуи ны
 раве бжїи аѣрее. Старец же внѣ прѣдавши дѣти свож припаде
 прѣ ногама его мѣла. помлоуи мѣ раве бжїи. и рѣ емоу аѣрен
 дивла ти сѣа како гл҃еши помлоуи мѣ, а ты не помилова чл҃дъ
 своиѣ, како просиши милости. гл҃а тебѣ вѣ неже вѣрѣма ѿти-
 деть вода сѣа вѣ вѣзны и ты ѿтидеши съ оувиващими чл҃кы.
 и яко видѣшл чудеса народи, страѣ шдржааше ж. вѣзрѣе же
 аѣреа на нѣо поманса прѣ вѣсѣмн людми. и погразе вода съ
 старцемъ и съ множествеѣ чл҃дїи вѣ вѣзнѣж. и вѣзпнишж людїе,
 ѿ горе намъ яко чл҃къ съ ѿ ба е, и ннѣ погоубит ны вѣ печаль
 жже наведохомъ на ны. и вѣсѣ рѣнаа имъ старцоу съвышж и
 съ множествеомъ людїи. и аще повелитъ ѿгню извдеть и поже-
 жет ны. видѣв же стын аѣреа яко швратишж срѣца иѣ къ боу и
 рече имъ не вонтеса тѣкмо вѣроунте вѣ ба. (об.) и извѣтъ
 иѣ гѣ изъ земля и разуумѣнте яко гѣ іе кажса ѿ зловаѣ чл҃ч-
 скихъ. Тогда помолиса стын аѣреа, и вѣзвнже старца съ мно-
 жествеомъ и гл҃а имъ по семь оумжаритеса. и начрѣтанте
 швразъ цркви и прѣдѣ имъ заповѣды и законъ гл҃а, стонте вѣ
 немъ и таинж гѣ нашего іу хѣ храните. и молѣхъ ж и гл҃аще

прѣвѣди съ нами мало днѣи, дондеже насытимса твоего источника яко новородни есмы ѡнь же рѣ идж къ оученикомъ моимъ прѣвѣе та^ъ народи съ женами и дѣтми въпѣахж прѣвѣди съ нами з̄ днѣи понѣ, ѡн же не хотѣаше и прїиде гла съ нѣсе, андреа андреа понѣ дѣтен послушан. разоумѣе же андрен сілж глѣщж, прѣвѣи же з̄ днѣи оуча и^ъ величїоу бжїоу. и рѣ къ гоу боу благодара та ги .мои, яко не оставил ма вси изыти из гра сего въ ѣрвсти моен исходащюу же емоу из града иджце же по немъ мѣли и велици проваждаще его въпѣище и глѣще блвень бѣ андревъ истинныи и прѣвѣчныи. спасенїе подаж родоу члѣчскомоу. яко томоу пѣбаеть въсѣка слѣва и чѣсть и покланѣнїе. ѡцѣоу и снѣоу и стѣоу дхѣоу ннѣ и присно и въ вѣкы вѣкѡ. аминь.

Первоевангеліе Іакова.

I.

Печатается по рукописи Зографскаго монастыря. № 72.

I. Повѣсть іакова архіепкпа іералѣкаго на рождество прѣславныхъ влчцж нашж вѣж и приснодѣвъ маріж. влви ѿ:

Въ повѣстѣ дванадесати плѣмен іудѣи пише. въ іуакімъ вѣгѣ сѣлау. и приношааше гѣн вѣ дары свои свѣдѣны. глѣ въ себѣ вѣдѣ въ достоиніе вѣсѣмъ людемъ, и въ ѡставленіе мнѣ прѣ глѣ вѣгомъ мнѣ и въ мое ѡцѣщеніе. приближи же са днѣ гнѣ великыи. и принесошж снова іудѣи дары свои. и ста прѣд нѣ рѣвимъ глѣ. не достоинѣ тебѣ прѣвѣ принести дары, поне сѣма не имаша въ іудѣи. и ѡскрѣвиса іуакімъ и рѣ. испытажъ въ дванадесати плѣменехъ, и вижъ аще азъ єдинъ не сътворишъ сѣмене въ іудѣи. и въспомѣнж іуакімъ патрїарха авраама іако на послѣдокъ днѣ дарова ємѣ вѣ сна ісаака и печѣленъ вѣ іуакімъ сѣлау, и не поидѣ къ женѣ своей нж поидѣ въ пѣстына, и сътвори тамо себѣ сѣнь. и пѣстиса четыридесѣ днѣи и четыридесѣ нощен. глѣ въ себѣ. не съниджъ къ снѣданіи или питію, дондеже посѣтитъ мене глѣ вѣ, и вѣдѣ ми молитва снѣдѣ и питіе. II. жена же єгѣ анна два плачѣ плакалаше и дѣѣ рыдани рыдалаше глѣши. что сътвори. плача ли ѡ вдовствѣ, или плача ѡ безчлѣстии моемъ. приспѣ же днѣ гнѣ великыи. и рѣ іудѣи раба єа, даже доколѣ смѣрѣеши душж свои. сѣ приидѣ днѣ гнѣ великыи, и не лѣтъ ти є сѣтовати, нж вѣзми главотажж снѣи єгѣже дастъ ми сътвориша тѣ и сважи себе іако начрѣтаніе

цркое ѿмѧ и равѧ твоѧ ѧсмѧ. И рече ѧнна. Ѡстжпѧ Ѡ мене. и сѧ не сътвориѧ, и гѧ смѣри ма. ѧдѧ како лѣстивнѧ дѧстѧ ти тѧ и пришла ѧси причастити ма грѣхѸ, и рѧ ѧдѧдѧ. закльнѧ ли са. ѧко гѧ бѧ смѣри жѧтрѧбѧ твож¹ не дати тебѧ плѧ въ ѧнлѧ. и печѧлна бѧ ѧнна зѣлѧв, и плѧкаса плѧчемѧ велѧемѧ ѧко ѧничижена бѧ въ всѣхѧ плѧменеѧ ѧлѣвѣхѧ и въ себѧ вывѧши рѧ. что сътвори. плѧчѧщи помѧласѧ гѧи бѧ моѧмѧ, ѧдѧ посѣтити ма гѧ бѧ мон. и съвлѧкѧ рѧзы свож плѧчевнѧж, и ѧмытѧ главѧж свож. и Ѡвръгѧ въсѣкѧж печѧлѧ Ѡ срѧца своегѧ. и ѧмытѧ лице своѧ. и при часѧ девѧтемѧ, съниде въ рѧн свои похѧдити. и видѣвши дѧфна, сѧде пѧ неж. и помолисѧ къ вѧцѧмѧ глѧци. Бжѧ Ѡцѧ моихѧ, помилѧди ма и 'дслыши млѧтеж мож. и влѧви ма ѧкоже влѧвилѧ ѧси жѧтрѧбѧж сѧрринѧж и дарѧвѧ ѧи снѧ ѧсаѧка. и възрѣвши съ слѧзѧми на нѧш, видѧ гнѧѧдѧ пѧтѧчѧе. въ дѧфни и плакаса плѧчемѧ² велѧемѧ въ себѧ глѧци. ѡвы мнѧ кто ма рѧди. коѧ же жѧтрѧбѧ мене рѧди ѧко ѧзѧ тѧчѧж клѧтеѧ рѧдиѧса въ снѧхѧ ѧнлѣвѣхѧ. и ѧничижена и Ѡгнѧна ѧзѧ³ ѧдина⁴ Ѡ цркѧе гѧ бѧ моего. ѡвы мнѧ комѧ ѧпѧбѧнѧса. ниже пѧтицѧмѧ ѧпѧбѧнѧсе⁵ нѧнѧмѧ ѧко и ѧнѧ плодовиѧ съ прѣ⁶ товож гѧ. ѡвы мнѧ комѧ ѧпѧбѧнѧса. не ѧпѧбѧнѧса зѧтрѧемѧ земнѧ ѧко ти плодовиѧ съ прѣ⁶ товож влѧкѧ. ѡвы мнѧ комѧ пѧбѧна ѧсмѧ. не ѧпѧбѧнѧса ѧзѧ ниже водамѧ снѧмѧ, ѧко и ты плодовиѧ съ прѣ⁶ товож стѧи. и рыбы ѧже въ ниѧ влѧгословѧтъ тѧ гѧ. ѡвы мнѧ комѧ ѧпѧбѧнѧса. не ѧпѧбѧнѧса ѧзѧ ниже земли сѧн. ѧко и тѧ принѧсѧтъ дары свож и тебѧ влѧвитѧ гѧи. IV. И се ѧвисѧ ѧи ѧггѧ гнѧ глѧ. ѧнна ѧнна. ѡслѧшѧ гѧ бѧ млѧтеѧ твож. зѧчѧнешѧ вѧ и рѧдиши. и проповѣстѧса сѧма твоѧ по вѧсен вѧселенѧн. И рѧ ѧнна жѧвѧ гѧ бѧ мон ѧще рѧжѧ илѧ мжжѧскѧ илѧ жѧнскѧи полѧ, принѧсѧ в гѧн бѧ моѧмѧ. и вѧдѧ моѧласѧ прѣ⁶ нимѧ въ всѧ днѧ живота ѧго. И ѧвѧе рѧнѧдѧстѧ дѧвѧ вѧстѧника глѧца ѧи. сѧ ѧвѧнѧмѧ мжжѧ⁶ твоѧ⁷ градѧ съ пѧстырѧми

1) Нѣтъ той ошибки, которую отмѣчаетъ въ серб. спискѣ Новаковичъ.

2) Въ с. сп. плака съ плачѧмѧ, если это не описка. 3—4) Проп. въ с. сп.

5) Въ с. сп. неправильно оуподобѧю сѧ. 6—7) Проп. въ с. сп.

своими. съниде въ къ немѣ агглатъ гнѣ глѣ. іѡакімъ іѡакімъ
 ѡслыша гѣ бѣ мѣтеѡ твоѡ. съниди ѡсждѣ, сѣ въ женѣ твоѣ
 анна въ чрѣвъ прійметъ. съшѣ въ іѡакімъ, призва пастыръ
 своѡ глѣ. принесѣте ми сѣмо агница дѣсѣтъ непорѡчни. и
 вждѣ гѣн бѣ моѣмѣ. и приведѣте ми дѣсѣ телець добръ и
 маады, и вждѣ сѣенникѡмъ и старцемъ. и .р. квзѣлъ въ сѣмъ
 лѡмъ. и сѣ прїидѣ іѡакімъ съ пастырми своими. ишѣши анна
 къ вратѡмъ, и видѣвши тѣ прихѡдѣща тѣкъ ѡблѡвѣза ѣгѡ
 глѣци. нинѣ познаѣ іѡко гѣ бѣ блѣн ма. сѣ въ сѣраа, нѣсмъ ѡ
 вѣта. и бесчѣнаа, въ чрѣвъ прїимѣ. и почн іѡакімъ въ днѣ
 тѣ въ двѡмѣ своемъ. V. въ ѡтрѣи же принесѣ дары своѡ. глѣ
 въ сѣвѣ. аще гѣ ѡцѣститъ ма, пѣталж жрътѣвника іѡелѣж ми
 сътворѣи. и вънѣ іѡакімъ пѣталѣ жрътѣвника иіерѣевѣ, дон-
 деже възыде на жрътѣвникъ гнѣ. и не видѣ грѣха въ сѣвѣ. и
 рече іѡакімъ нинѣ вѣмъ іѡжѡ гѣ бѣ ѡцѣсти ма и ѡатъ въ сѣ
 съгрѣшенѣа моа. и съниде іѡакімъ ѡ црѣве гнѣ ѡправданѣ, и
 прїидѣ въ двѡмъ свои. испльнишж же са мѣци аннѣ, и роди
 жѣнскѡи полѣ. и рѣ анна възвеличѣса дшѡ моа въ днѣ съ, и
 повѣтъ ѡтрѡча своѣ. испльнишемъ же са днѣмъ да съсѣць
 ѡтрѡчѣти, и нарече йма ѣн маріа. VI. Бывши же ѣн шестѣмъ
 мѣцѣмъ поставѣ тѣ мѣти на землѣ еже постѣжити. и патъ
 стѡпъ постѣпльши, прїидѣ въ нѣдра ѣм. и въсхытѣ ж глѣци.
 живѣ гѣ бѣ моѣ не похѡдиши по землѣи сѣн, дондеже възнесѣ
 та въ црѣкѡвѣ гнѣ. и сътвори въ жилищи своемъ ѡсѣненѣ. и
 скерѣнно или нечѣто не въниде въ ѡста ѣж. и призва дѣщерѡ
 іѡерѣнскѡж¹ нескерѣнѡж и ласкаахѣ ѣм. бы же прѣвое лѣто
 ѡтрѡчѣти, и сътвори чрѣженѣе велѣе іѡакімъ, и съзва въ сѣ
 архѣереж иіереж и книжники и старца и въ сѣ лѡт иіѡлевы. и при-
 ведошж ѣ анна и іѡакімъ къ сѣенникѡмъ, и блѣгословишж тѣ
 глѣце. вѣже ѡцѣтъ нашнѣ, блѣн ѡтрѡча сѣ. и дажѣ ѣн йма вѣчно
 въ въсѣхъ рѡдѣхъ. и рѣшж лѡе вждѣ аминѣ. и приведошж ѣ
 къ архѣерѡмъ. и блѣвишж тѣ глѣце. вѣже высотъ, призрѣи на

1) Въ с. сп. ирѣнскѡж (порѣча текста).

отроковицѣ сѣѣ и блѣн ж послѣднѣ блѣнѣемъ, иже скончана не имать. и въсхутѣ ж мѣи ежѣ въ ѡсѣнни жилища своеѣ и да отроковици съсещѣ. и сътвори пѣснь бѣи ѣко посѣти а и ѡлѣтъ поношеніе врѣ ѣа ѡ неж, и да ѣи гѣ бѣ плѣ правды. и рѣ. ктѡ възвѣстѣи снѡмъ рѣвѣимшѣемъ. ѣко ѣнна донѣтъ. ѡслышите ѡслышите ѡбанадесате плѣмен земныѣ ѣко ѣнна донѣтъ. и положи тжѣ въ лѣжници ѡсѣнѣа и зъшѣши слѣжааше имъ. съверъшиши же сѣа вечери сънидошж веселѣщесѣ и славаще бѣа илѣва.

VII. Бывши же двѣма лѣтома отроковица¹, рече ѡцѣ ѣж възвѣдѣмъ ѣа² въ црѣкѡвѣ гнѣа ѣко да въздамы шѣѣтъ иже ѡвѣщахѡмсѣа. да не како негодѣѣтъ вѣлка на ны, и неприжѣтенъ вѣдѣ даръ нашъ. и рѣ ѣнна. пожимъ и ѣще до³ трѣтѣегѡ лѣта да не како възыцѣ ѡцѣа и⁴ мѣре. и рече іѡанѣимъ. призовите дѣщера еврейскыж нескерънныж и да прѣимж по свѣщѣи и вѣдѣж горѣщж, ѣко да не възвратѣтсѣа отроковица въспѣа, и ѡстѣпнѣтъ срѣѣ ѣж ѡ црѣвѣ гнѣа и сътворишж тѣако дондеже възыде въ црѣкѡвѣ гнѣа. и прѣшж тжѣ сѣенници и лѣзавше тжѣ рѣшж. да възвелѣнчѣи гѣ имѣа твоѣ въ всѣхъ родѣхъ. и ѡвѣщашж лѣде, вѣдѣ вѣдѣ аминъ. и рѣшж сѣенници. ѡ тебе на послѣдѡу днѣи ѣвѣнтъ гѣ и зъвалѣнѣ своѣ на снѡхъ илѣвѣхъ. и посадишж а на трѣтѣемъ стѣпени жрѣтъвѣника. и вѣлѣжи гѣ бѣ радѡсть въ нѣа, и поигрѣа ногама своѣма. и възлюбѣшж тжѣ весь домъ илѣва.

VIII. и сънидошж родѣтелѣ ѣа веселѣщѣ и хвалаще и славаще бѣа, ѣко не възвратѣи отроковица въспѣтъ. Бѣ же марѣа въ домѣ гнѣи ѣко⁵ голжѣница прѣвѣважѣи. и прѣѣмѣшѣе ницѣа ѡ ржкѣ аγγελѡвѣ. бывши же ѣи дванадесатѣи лѣтѡу, сѣвѣѣ вѣи въ іерѣвѣ. глѣщѣемъ сѣ марѣа вѣи дванадесатѣимъ лѣтѡмъ въ домѣ гнѣи чтѡ сътвори ѣи да не како ѡскеръннѣи стѣлицѣ гѣ бѣа нашегѡ, ѣко прѣвлѣжѣсѣа врѣма ѣж ѣакоже и въсѣмъ женѣамъ.

И рѣшж сѣенници стожѣномѣ прѣ жрѣтъвѣникѡмъ гнѣимъ. вѣнидѣ въ стѣлицѣ гѣ бѣа нашегѡ и помѡли ѡ нѣи. и ѣже ѡкрѣѣтъ тебѣ гѣ тѡ сътворимъ. и вѣнидѣ сѣенникъ въ стѣла стѣхъ

1) отроковици.

2) ю.

3) Пропущено въ с. сп.

4) или.

вѣземъ дванадесатозе́онное и помóлиса о́ неѣ, и сѣ́ агтеа́ гнѣ́ ста глѣ́ захаріа. и́зше́ съвери въса́ вдовствѣ́жцѣ́ въ люде́. и́ да принесе́ къжо́ свои́ жезла́. и́ на немже́ покаже́ гѣ́ бѣ́ знаменіе́, то́мѣ́ вждѣ́ же́на. и́ и́зше́ захаріа́ по́сла́ проповѣ́дники по въсен ѿвласти́ ѡ́денствѣ́н, възгласи́ трѣба́ гнѣ́ и́ ѡ́бѣ́ сътекошжса́ въси́. IX. Иѡсифъ́ же́ и́ тѣ́ поврѣ́тъ тесла́, потече́ въ срѣ́теніе́ и́хъ. и́ събравшеса́, и́дошж къ́ сѣ́нникѣ́ възѣ́мше́ і́ жезлы́ свои́. и́ въземъ́ сѣ́нникъ́ жезлы́ и́хъ, въниде́ въ стѣ́лице́ и́ помолѣ́. скончавшѣ́ же́ бѣ́мѣ́ матѣ́ж, пріе́мъ́ жезлы́ и́ и́зше́ раздѣ́ и́хъ. послѣ́нни́ же́ жезла́, пріѣ́тъ иѡсифъ́. и́ сѣ́ ѿ́ жезла́ и́злетѣ́вши голѣ́вица́ сѣ́де́ на главѣ́ иѡсифѣ́. и́ рѣ́ сѣ́нникъ́ иѡсифѣ́, тѣ́ наслѣ́дова́ пошти́ дѣ́ж гнѣ́. пріѣ́ми́ ѡ́бѣ́ тѣ́ въ съблюденіе́ себѣ́. и́ съпротивѣ́ ѡ́вѣ́ща́ иѡсифъ́ глѣ́. снѣ́ и́мѣ́а ю́нѣ́ншжж. и́ ѡ́зъ́ старѣ́ е́смъ́ ѡ́на́ же́ ю́нна, і́да́ како́ вждж́ смѣ́т снѣ́мъ́ и́лѣ́вѡмъ́. И́ рѣ́ захаріа́ сѣ́нникъ́ иѡсифѣ́. ѡ́бѣ́нса́ гѣ́ ѡ́а́ своегѡ́, и́ помѣ́ни́ і́лика́ сътѡ́ри гѣ́ бѣ́ корѣ́д и́ дада́нѣ́ и́ ѡ́вершѣ́нѣ́. како́ разсѣ́деса́ земла́ и́ пожрѣ́тъ въса́ за́ прѣ́рѣ́каніа́¹ и́хъ. и́ ни́нѣ́ иѡсифѣ́ ѡ́бѣ́нса́ да́ не́ како́ вждж́тъ такова́а въ́ двѣ́мѣ́ твоѡмѣ́. и́ ѡ́бѡ́вса́ прѣ́а́тъ тѣ́ въ́ съблюденіе́ себѣ́. и́ рѣ́ къ́ неѣ́. ма́ріа. прѣ́а́хъ тѣ́ ѿ́ цр́кѣ́е́ гнѣ́, и́ ни́нѣ́ ѡ́ставѣ́а тѣ́ въ́ домѣ́ моѡмѣ́, ѡ́хожѣ́а́ дѣ́лати́ дѣ́ланіе́ и́ пакы́ пріѣ́джъ́ к тебѣ́. и́ гѣ́ да́ съхрани́ тѣ́. X. Бѣ́ же́ съвѡрѣ́ іерѣ́ѡмъ́² глѣ́цѣ́мъ́. сътѡ́рѣ́мъ́ катапѣ́тазмъ́ цр́кви́ гнѣ́. и́ рѣ́ сѣ́нникъ́. призо́вѣ́мъ́ ѡ́смъ́ дѣ́въ ѿ́ племене́ двѣ́. и́ шѣ́ше́ слѡ́гы по́искашж, и́ шѡрѣ́тошж́ се́мъ́ дѣ́въ. и́ помѣ́нжъ́ сѣ́нникъ́ ѡ́трокови́цѣ́, ма́рижъ́ і́ако́ въ́ ѿ́ племене́ двѣ́а́ и́ нескѡрѣ́нна́ вѣ́н, и́ шѣ́ше́ слѡ́гы и́ шѡрѣ́ше́ привѣ́дошжъ́ ѡ́. и́ въведѡшжъ́ и́хъ въ́ цр́кѡвѣ́ гнѣ́. и́ рѣ́ сѣ́нникъ́ скажі́те́ ми́ зѣ́ кто́ прѣ́де́ злато́ и́³ ѡ́мѣ́нто́. и́ ѡ́у́с. и́ сѣ́рникѡ́. и́ ѡ́а́кѣ́ндо. и́ вагрѣ́но. и́ и́стиннжжъ́ пѡ́рфиржъ́. и́ паде́ ма́риѣ́ и́стинна́а́ порѡ́фура, и́ вагрѣ́ное. и́ въземши́, ѡ́тиде́ въ́ домъ́ свои́. въ́ то́ вре́мѣ́а́ захаріа́ ѡ́мла́че́ и́ вѣ́ въ́ того́ мѣ́сто́ самѡ́и́ла́. ма́ріа́ же́ пріе́лши́ вагрѣ́, сѡ́клаше́. XI. и́ въземши́ съсѣ́ и́зѡ́де́ почрѣ́-

1) прѣ́рѣ́каніа́.

2) Въ́ серб. сп. Іерѣ́ѡмъ́.

3) Прѡ́п.

псти вѡдѡж. и прїиде гла глїць ѣи. рауїса вѡгѣнаа гѣ с товож, влѣена тѣ въ женѡхъ. она же ѡбзрѣвшисѡ на десно и на лѣво ѡкждѡ гла прїиде и страхомъ ѡвѡта бѣвшн¹ въниде въ двмѣ свои и постаѡи съсѡ. и въземши вѡгрѣ и сѣдѣши на столѣ своемъ прѡдѣше вѡгрѣ. и вънезапж прѣста ѣи аггѡ гнѣ глѡ. не вѡисѡ марїе. ѡбрѣте вѡ вѡгѣ прѣ самѣмъ вѡкѡж. и зачѣнешн слѡвѡ ѣгѡ. марїа же расжѡаше въ себѣ глїци ѡзѡ ли зачѣнж ѡ гѡ бѡ живѡгѡ, ѡкоже вѣса жѣны ражѡжт, и сѣ стѡ аггѡ гнѣ глѡ ѣи, нѣ такѡ марїе. нж дхъ стѣи наїдетъ на тѡ, и сїла вышнѡгѡ ѡсѣнннѣ тѡ. тѣмже и ражѡемое стѡ наречѣса. ѡко ѡ дхѡ стѣо рѡжѣнно. снѣ вышнѡгѡ бѡ. наречешн же нѡма ѣмѡ іс. тѣ вѡ спсѣтъ лѡ свож ѡ грѣхъ. и рѣ марїа. сѣ раѡа гнѣ вѡждн мнѣ по глѡ твоѡмѡ. и ѡтїде ѡ неж аггѡ.

XII. И сконча марїа пѡрфѣрѡж. и вѡгрѣ, и прїнесе сѣннннѡ. и влѣи тѡ сѣннннѡ глѡ. ѡ марїе. възвѡлнчн гѣ нѡма твоѡ. и вѡдешн влѣена въ вѣхъ родѣхъ земнѣ. радѡстї же наплѣншисѡ марїа, ѡїде въ двмѣ ѣелїсѡветнѣ и тѡкнж въ двѣрн и слышавшн ѣелїсѡветѣ поврѣже накінѡ и тѣче къ двѣремъ и ѡврѡзе ѣи. и влѣи ѡ и рѣче ѡкждѡ мнѣ сѣ да прїидѣ² мѣи гѡ моѣго къ мнѣ. сѣ вѡ нѣже въ мнѣ възыгрѡса и влѣи гѡ³. марїа же забѡ тѡїнство ѣже глѡ ѣи гѡврїлѡ архѡггѡ. и възрѣвшн марїа на нѣѡ, рѣ. гн гн кто есмѣ ѡзѡ ѡко и рѡдѡше земнїи влѡжѡ ма. и сѣтворн сѣ ѣелїсѡветїж мѣѡ трн. и сѣ днѣ днѣ и чрѣѡ ѣж растѣше и крѡаше себе ѡ снѡѡѡ нѡлѣѡ. и ѡбѡѡвшисѡ. ѡтїде къ двѡ свои. Бѣ же лѣтѡ десѡтї ѣгда вѡшж тѡїнства стѡ. XIII. Бѣ⁴ тѡн ѡсмын мѣѣ и сѣ іѡснфѣ прїиде ѡ дрѣѡдѣлѡнїѡ и вънннѣ въ двмѣ свои. и вїдѣѡѡ марїж непразнж сѡцїж, начѡтѣ вїтн лїце свое. и поврѣже себе на землѡ на врѣтнцѣ и плакасѡ гѡркѡ глѡ. конмѣ лїцемъ възрѡ на гѡ бѡ моѣгѡ. что же помѡлѡсѡ ѡ ѡтрокѡѡнцн сен, ѡко дѣж тѡ прѣѡхъ ѡ црѣѡе гѡ бѡ моѣгѡ и не сѣхрѡннѣ ѡ. кто лѡкаѡѡе сѣ къ домѡ моѣ сѣдѣлѡ и ѡскѡрѡннн ѡ. не ѡбѡѡнн лн сѡ на мнѣ

1) Вст. и.

2) прїидѣтъ.

3) Бога, въ грѣч. текстѣ: ѡс.

4) же.

повѣсть адѣмѣ; ꙗкоже вѣ ѡнъ въ словословіи своемъ, пришѣ зѣмѣи и ѡврѣтъ единаѣ ѣвж и прѣльстї жъ такоже и¹ на мнѣ слѣчи. И въстави ѡсифъ ѡ врѣтица и¹ призва ѡ и рече. неврѣгомаа вѣмъ, что сѣ сътворила еси. что смѣрила еси дшж свож. завы ли га ба своего въспитавшиса въ стѣа стхъ и дхѡвнжа наслажшиса пицж; Стѣ слышавши марїа плакаса гѡркѡ глѣци, ꙗко чїста есмъ дѣзъ и мжжа не знажци. и ѡвѣщавъ ѡсифъ рѣ къ нѣн. ѡждѡ дѣвѡ ꙗ сѣ въ чрѣвѣ твоемъ. она же рече. живѣ гѣ бѣ мой ꙗко не вѣмъ ѡждѡ сѣ естъ въ мнѣ. XIV. и слышавъ ѡсифъ дѣваса зѣлаѡ и прѣмѣльче ѡ неж. и съмышлѣваше что еи сътвори. и рѣ ѡсифъ въ² себѣ дще съкрыж тож съгрѣшенїе, ѡврацѣж закѡнъ гнѣ попираж³. дще ли повѣмъ тѡ снѡмъ илѣвѡ божса едѡ како аггѣльско ꙗ иже въ нѣн и ѡврацѣж прѣдавъ кровь непокиннжж сждѡ съмрѣтномѡ. и постиже нѡщъ и сѣ аггѣль гнѣ ѡвѣи емѡ глѣ. да не дѣвшии отроковицж сїж вже вѡ въ нѣн, ѡ дхѡ ꙗ стѣо. родитѣ же снѡ и наречеши йма емѡ іс. тѣ вѡ спсѣтъ лѡд свож ѡ грѣхъ и. и въстави ѡсифъ ѡ сѣна своего, и прослави ба⁴ илѣва давшаго емѡ вѣгѣ и слаж. и хранѣше отроковицж. XV. Прїде же и ѡнна книжникъ и рече емѡ чѣсо рѡ не ѡвиса въ сѣнмици на съвѡрѣ днѣ. и рече ѡсифъ ꙗко стрѡдїхса ѡ пжти и дѡкѡица днѣ единаѣ. и ѡврацѣса ѡнна книжникъ, видѣ марїж непразнж, и иде въскорѣ къ сѣенникѡ и рече емѡ, послѡшан ма ѡсифъ егѡже тѣ свѣдѣтельствѣши намъ, везаконова зѣлаѡ. и рече сѣенникъ. что сѣ сътворила ꙗ. он же рече. дѣж ѡже прѣжтъ ѡ црѣкѣ гнѣ, ѡсквернї жъ и дѣраде вѣракъ еѡ и не ѡвѣ сътвори снѡмъ илѣвѡмъ. и рѣ сѣенникъ. дѣв ѡсифъ ли тѡ сътворила ꙗ; и рѣ ѡнна книжчїи. да дѣвси ꙗко не лѣжж, пдсти слѡгы⁵, и ѡврацѣши дѣж непразнж. и ѡвие послѡ слѡгы и ѡврѣте ꙗкоже рече емѡ ѡнна книжникъ и прїеѡдошж ѡ въ стѣлице. вѣкдпѣ же и ѡсифа и постави на сждици. и рече къ нѣн сѣенникъ. марїа, что сѣ сътвори и смѣри дшж свож. завыла ли еси га ба

1) Проп. и.

2) къ.

3) попинае.

4) Вст. господа.

5) слѡгѡгѡ.

своѣго въспитавшиса въ стѣла стѣхъ ѿ пріемши пищѣ ѿ ржкы
 аггелавы ѿ слышавши пѣніе ихъ ѿ кѣзыграви прѣ нимн; что
 сѣ съдѣлаа еси. она же плакаса гѣрkw глѣци живѣ гѣ бѣ мон
 чиста есмѣ дѣзъ прѣ нимъ ѿ мжжа не знаж. ѿ рече сѣенникъ
 іуцифѣви что сѣ сътворилъ еси. рече же іуцифѣ живѣ гѣ бѣ
 мон іако чистъ есмѣ дѣзъ ѿ неж. ѿ рече сѣенникъ къ іуцифѣ не
 лѣжесвѣдѣтелствѣи. глѣ ми истинж ѡкралъ еси браку еа ѿ не
 ѡвѣ сътвори¹ спомѣ іилеомѣ. ѿ не пѡклонилъ еси главу свож
 пѡ дрѣжавнж ржкж іако да влѣвѣтса съма твоѣ. іуцифѣ же
 ѡмлъче XVI. ѿ рѣ сѣенникъ. ѡдажѣ дѣж іаковж же приалъ еси
 ѿ цркви глѣ. ѿ прослъзиви сѣенникъ рече къ іуцифѣ. напож
 ва водож ѡвлченѣа глѣ. ѿ ѡвѣвѣтъ гѣ грѣ вашѣ. ѿ пріемъ
 сѣенникъ, напои іуцифа, ѿ ѡпѣсти егѡ въ гѡрнѣа. ѿ пріидѣ весь
 здравѣ. ѿ ѡдивѣшжса въси люде іако грѣ не ѡврѣтеса въ нихъ.
 ѿ рече сѣенникъ. аще гѣ бѣ не ѡвѣви грѣ вашѣ, ниже дѣзъ
 сжжж вама. ѿ ѡпѣстѣ іу. ѿ пожтъ іуцифѣ маріж ѿ ѡтнѣе въ
 двмѣ свои раужса ѿ славаа ба іилеа. XVII. Повелѣнѣѣ же
 вывшѣ ѿ аггѣста кесара написатѣ въсѣмъ иже въ видѣемѣ
 іуденствѣмъ. ѿ рече іуцифѣ. дѣзъ напишѣ съ снѣи скѡими. ѡтро
 ковици же сѣи что сътвори. како напишѣ. жейж свож; иж
 стѣжжса. нж ли дѣщере; еже вѣдѣ спове іилеа іако нѣствѣ ми
 дѣщи. съ же днѣ глѣ да сътвори іакоже хѡщѣ. ѿ ѡседа ѡсла
 іуцифѣ ѿ въсади еа ѡжааше же снѣ егѡ ѿ послѣдовааше
 самѣилъ ѿ пондошж трѣ пѣприца. ѿ ѡвращѣса іуцифѣ ѿ видѣ
 маріж драхлж. ѿ рѣ въ севѣ глѣ, мнѣ іако еже е въ неи съмж
 цаетъ еа. ѿ пакы ѡвращѣса іуцифѣ видѣ тѣ смѣжщжса. ѿ
 глѣ ен. маріе. что е сѣ. іако лице твоѣ вижж ѡвогда ѡвѡ съ
 товно ѡвогда же радостно. ѿ рече къ немѣ маріа, іако двож лю
 вижж ѡчима моѣма. ѡвы раужщжса ѿ веселѣщж, ѡвы же ры
 дащж ѿ плачѣщж. пришѣшем же імѣ до полѣ пѣти, рече
 маріа къ іуцифѣ. съсади ма іако еже въ мнѣ понжжѣтса
 ізыти. ѿ ѡвѣ сънатъ ѣ іуцифѣ. ѿ рече къ неи. како вѣсти

1) сътвори еси.

та ѿмамъ въ ѣже покрѣти стѣдѣ ѿно мѣсто пѣсто ꙗ. XVIII. ѡврѣтъ же тѣмо пещерѣ и кѣведе тѣ. и ѡстави съ неж снѣ свож и поиде ѿскати бѣвж ѡвремьна въ странѣ видлѣемъствѣ. аз же ѿсиѣ' хода ѿнемогѡ. и възрѣвъ на нѣѡ видѣхъ крѣ нѣнѣи стожщѣ. и възрѣвъ на въздѣ', ѡдивисѣ. и птица нѣнѣа ѡмлькошж. и призрѣ' на земля. и видѣхъ съсѣж лежщѣ и дѣлатѣла възлежщж, и ржцѣ ихъ къ съсѣждѡ прострѣты. и жежщѣ и не съживаахж. и въземлащен не приношаахж. и приносашен къ ѡстомъ своимъ не можахж принести. нж въсѣмъ вѣхж лица горѣ зраще. и видѣ' ѡвца пасжщж, и ѡвца стоахж. пожтъ же сѣ пастырь ѣже поразити ихъ, и ржа ѡго вѣше горѣ. и възрѣхъ на пѡтокъ рѣкы, и видѣхъ козлы и ѡста ихъ вѣхж пасжща и пѣжца. и въсѣко наслаженіе въ пѣти своимъ въсприемѣхж. XVIII. и видѣхъ женж съхѡдащж ѡ гѡрнѣихъ, и цѣлованіе дахѡмъ дрѡгъ дрѡгѡ. и ѡвѣщавши рѣ ми члѣе камо идеши. аз же рѣхъ къ неи. бѣвж ѡвремьна ѿщж. и ѡвѣщавши рѣ. ѡ ѿнѣ ли ты ѡси; ѡн же рече къ неи, ѡи. ѡвѣща къ немѡ глѣщи. кто ꙗ въ вртѣпѣ. ѡн же рече къ неи ѡвржчѣнаа ми. рече же къ немѡ. и нѣствъ ли ти женѡ; рече же ѿсиѣ'. тѣ ꙗ мѡрѣа въспитаннаа къ храмѣ гѣи и ѡвржчѣнаа еѡ въ женж. нѣ же ми женѡ нж зачатіе ѿматъ ѡ дѣа стѣго. и рече къ немѡ бѣва. сѣ ѿстинно ли ꙗ; и рече ѡи градѣ и вижѣ. и поидѣ бѣва съ нимъ и вънидѣ къ вртѣпѣ. и¹ вѣ ѡвлакъ свѣтелъ ѡсѣнѣж вртѣпѣ. и рече бѣва. възвеличѣ дѣа мѡа днѣ, ѿко видѣшж ѡчи мон прѣславнаа знаменѣа. ѿко спсѣнѣе ѿлю бѡ. и вънезапж ѡвлакъ възѣса ѡ вртѣпа. и ѡвѣ свѣтъ велен въ пещерѣ ѿко же ѡчи ма немоци зрѣти ѿ помалѡ възѣса свѣтъ ѡнъ дондеже ѡвисѣа ѡтрѡча ѿ прѣжтъ съсецъ мѣре свож мѡрѣж. и въззва бѣва глѣщи. ѡ велен мнѣ днѣ днѣ ѿко видѣхъ новѡе зрѣнѣе сѣ². ѿшѣ ѡвѡ ѡ пещеры бѣва, ѿ срѣте тѣ салѡми. и рече къ неи бѣва. салѡми салѡми, новѡ видѣнѣе ѿмамъ тебѣ съповѣдати. дѣа рѡди ѡгѡже не въмѣщаѣ ѣствѣство еѡ. и рѣ салѡми. живѣ

1) Начиная отсюда въ с. сп. пропущено до: и рече.

2) Проп. въ с. сп.

гѣ бѣ аще не вѣжж не ѡмж вѣры. XX. И ѡко вѣниде и вѣсхотѣ
 испытати, аѣе ржка ѣж ѡсѣше¹. и вѣззва салѡми и рече. гѡре
 безакѡнѡ моемѡ и грѣхѡ моемѡ ѡко искѡси² ба живагѡ, и сѣ
 ржка моа бездѣлана въ ѡ мене. и прѣклоѡнѣ³ квѡлѣнѣ свои са-
 лѡми къ вѡцѣ глѡ. вѣже ѡцѣ моѡхѣ, помѣни ѡкѡ сѣма ѡв-
 раѡмле ѣсѡмъ азѣ, и іса⁴кѡво. и іакѡвеле. и да не посрѡмиши
 ма въ сѡѡхѣ и ѡлѣвѣхѣ. нж дарѡи ма ницѡимъ нхже вѣси
 вѡкѡ, ѡко ѡ имени твоѣмъ врачевскаа дѣахѣ и мѣздж мож
 прѣ⁵ товж прѣмаѡхѣ. и сѣ аггѡ гѡѣ прѣ⁵ ста³ глѡ. салѡми
 салѡми. ѡслыша вѡка моленіе твоѣ. коснисѡ ржкѡж своѣм ѡт-
 рѡча и понесѡ ѣгѡ и вѡдѣ ти рѡдѡсть и спсѣніе Ѣалѡми же
 пристѣпальши къ ѡтрѡчати и прикоснѡвшисѡ къ немѡ исцѣѡѣ.
 и рече. Блѡвенъ бѣ. сѣ въ родисѡ црѣ ѡлѣевъ сѣ. и ѡзыде са-
 лѡми ѡ пещеры⁴ ѡправдана. и прѣиде къ немѡ глѡ глѡщѣ. са-
 лѡми салѡми. да не ѡвиши ѡже видѣ прѣсаелѡа днѣ дондеже
 прѣидеть ѡтрѡча въ іерѡлѡмъ. XXI. и ѡко ѡготовисѡ ѣже ѡзыти
 въ іѡдеж и вѡпѡлѣ въ вѡ видлеѣмѣ іѡдѣѣстѣмѣ. Прѣидѡшж въ
 вѡлѡсѡи ѡ вѣстокѣ глѡще. гдѣ іѣ роженсѡ црѣ іѡдѣѣскѡ. видѣхѡм
 въ свѣзѣж ѣгѡ на вѣстоцѣ, и прѣидѡхѡмъ поклѡнитисѡ ѣмѡ.
 слышав же ирѡѡ црѣ. смжтисѡ. и посла слѡгѡ къ вѡлѡхѡмъ и
 призѡа и⁵. призѡа же и сѣѡнники полѡтѡ глѡ. како писано іѣ
 вамѣ ѡ хѣ. гдѣ хѡщеть родити глѡшж ѣмѡ, въ видлеѣмѣ іѡдѣѣ-
 стѣмѣ. тако въ писано іѣ. и ѡпѡсти и⁵, вѡлѡхѡвѡ же испѡтѡашѣ⁵
 глѡ. коѣ видѣсте знаменіе ѡ роженіисѡ црѣ. и рѣшж вѡлѡсѡи
 видѣхѡмъ свѣзѡж вѣслѡшж сѣланж велѡчѣствомъ ѡ свѣзѣ⁵
 си⁵. и покрѡвшж вѣсѡ свѣзѡды ѡко не видѣтисѡ ѡмъ. и тако
 раздѡмѣхѡмъ ѡко црѣ родѣ ѡлѣевъ, и прѣидѡхѡмъ поклѡни-
 тисѡ ѣмѡ. и рече къ нимъ црѣ ирѡѡдѣ. шѣше испѡтанте ѡз-
 вѣстѡ. и ѣгда ѡвращете вѣзѣвѣстѣте ми. ѡко да и азѣ шѣ
 поклѡнасѡ ѣмѡ. и ѡзыдѡшж вѡлѡхѡи. и сѣ свѣзда ѡже видѣшж
 на вѣстоцѣ, идѣше прѣ⁵ ними дондеже прѣиде врѣхѡ врѣтѡпа,
 и ста на главож ѡтрѡчате. и видѣвшѣ вѡлѡсѡи ѡтрѡча съ марѣѡ

1) несѣи. 2) прѣклоѡнѡиши. 3) Вст. ѡн. 4) ѡтѣ пѣшти. 5) испѡтѡаши.

мтрїж ѳгѡ. и знесошж Ѡ скровищѣ своиѣ дѣры злато и аиванъ и смѣрнж. и поклоншеса ѳмѡ, принесошж. и сице вѣсть прѣшж Ѡ ѳггела не възвратити въ іудеѣж, нж инѣмъ пѣтемъ възвратити въ странж своѣ. XXII. Тогда видѣ ирѡ ѳко поржганъ бѣ Ѡ вальхувѣ, разгнѣвавса послѣ вѡж своѣ глѣ имъ извити въса дѣти Ѡ двою лѣтѡ и нижше. Слышавш(и) же маріа ѳко дѣти ищѣ црѣ извити, ѡбѡаса. и прѣмѣ отрѡча и покитѣ ѳ и полѡжї е въ іосеѣ владѡвѣ. и іелісаветѣ же слышавши ѳко іѡанна ищѣ. въземши ѳгѡ възидѣ въ гѡрнѣа. и ѡбзираше гдѣ съкрытиса¹, и не вѣ мѣста съкрѣвена. тогда въздѣхнжше ѳлісаветѣ рече. гѡрѡ вѣїа, прїими мтрѣ съ чадѡмъ. неѡ можаше възйти ѳлісаветѣ Ѡ страха. и ѡвѣ разѣстѣписа гѡрѡ и прѣжтѣ тѣж кѡпно съ чадѡмъ. и вѣ гора ѡна сіаѣж тѣмъ свѣтѣ. ѳггелъ вѡ гнѣ вѣ съ ними хранѡ иѣ. XXIII. Ирѡ же иискаше іѡанна. и послѣ слѡгы въ црѣкѡвѣ къ захарїи глѣ. гдѣ съкрылъ ѳси іѡанна. ѡн же ѡвѣщавъ рѣ имъ. ѳзѣ слѡжителѣ ѳсмѣ вѣїни и вѣнїмаж закѡнѡ и црѣкви гнѣ, не вѣм же гдѣ іѣ снѣ мон. и шѣше слѡгы възвѣстишж ирѡдѡ вѣсѣ. и разгнѣвавса ирѡ, рече. ѳко снѣ ѳгѡ хѡцѣ црѡвати въ иїлїи. и посла пакы слѡгы вторѡе глѣ ѳмѡ. рѣци ми истинж гдѣ іѣ снѣ твоѡ; ѳн же рѣ. не вѣмъ. и възвѣстишж слѡгы црѣви и третїе же послѡвѣ, рѣ къ немѡ. рѣци ми гдѣ іѣ снѣ твоѡ. не вѣси ли ѳко кровь твоѡа въ ржкоу мою ѳсть; и шѣше слѡгы възвѣстишж захарїи. и рече мнѣж ѳсмѣ излїан ми кровь, дхѣ же мон влѣа прїиметѣ. ѳко непонинж кровь изаїваешн въ прѣдверїюхѣ црѣ(в)ѣ гнѣ. и прѣзавѣсож ѡвѣнъ бѣ захарїа, и не вѣдѣахж снѡве иїлѣви ѳко ѡвѣнъ бѣ. XXIV. нж въ чѡ цѣлѡванїа, идошж сцѣнници и не срѣте ихѣ влѣвѣнїе захарїино. и сташж сцѣнници жѣще захарїж ѳже цѣлѡвати ѳго мѡтѡеж и просаавити бѡ вѡшнѣагѡ. мѡдащѡ² же захарїи, ѡбѡашѣ вѣсїи. дрѣзнжв же ѳдинъ Ѡ нихѣ, вѣнїде въ стѣлицѣ и видѣ прѣжрѣтъвнїкѡмъ гнѣмъ кровь съгжстившжса и глѣ глѣщѣ, захарїа ѡвѣнъ бѣ и не ѡцѣститса

1) скрыть се.

2) къснштоу.

крѣвь егѡ дондеже прїидѣ Ѡмѣщенїе егѡ. слышав же слово сѣ, ѡбѡясѧ. и иѡшѣ възвѣсти сїѣнникѡмъ ѡже видѣ и слыша и възшѣше и видѣвше възшѣе, и дѣскы Ѡ крѣве ѡкропленныж рѣстрѣгавше Ѡ съвыше даже до двѡд. тѣмъ же егѡ не ѡврѣтошж, нж крѣвь егѡ кáмень сътворшж ѡврѣтѡшж. И възвѣстишж лю́дїи ѡко захарїа ѡбѣнѣ вы. и слышавше племена лю́дїи, и плакашж ѡ немъ трї днїи и трї ноцїа. и по сїѣ съвѣщашж сїѣнници когѡ поставити въ мѣсто захарїинѡ. и сътворишж жрѣбїи. и паде жрѣбїи на сїмеѡна. е́мѡже въ ѡвѣщано дхѡмъ стѣмъ не видѣти съмрѣти прѣжѣ даже видѣти х́а гá. XXV. х́зъ же ѡакѡвъ написаѣ ѡвѣсть сїж. Ѣгда же скончася ирѡ, съкрыѣ себе въ мѣсто скрѡвно дондѣ прѣста гнѣвъ въ іерлѡмѣ. слава же вѡкж х́а давшаго ми трѣпѣнїе написати ѡвѣсть сїж. ѡко томѡ пѡбаетъ саѡ кѡпно съ ѡцѣмъ и стѣмъ дхѡмъ: ннѣ и прїо и въ вѣ вѣкѡ а́ми.

II.

Печатается по рукописи XVII в. Н. С. Тихонравова.

Мѣа того, ка. ѿже въ црковѣ въведеніе прѣтѣ влчце наше вѣе и прѣодѣвы мрѣте, Вѣтрѣ те ѿ црква храни гаврилъ дѣо и прѣидетъ же въ малѣ рѣуѣсе да ти рече.

Въ оновѣ врѣме, когѣто шѣха да се напишѣтъ двѣнадцеть колѣна илѣкы. Бѣше иѡанкѣмъ члѣкъ праведнѣ, и богѣтъ тверде, и тои ѿ колѣно илѣкво, и принѣсѣше даръ гѣдѣ бѣдѣ и дѣмаше сѣ сѣ да вѣде тоиши даръ за сѣчки люде. а мене за ѡчиствене да вѣде и за грѣхѣвѣти ми прощеніе: и привлижи се великѣ днѣ гнѣ, и принесе иѡанкѣмъ даръ свои гѣдѣ бѣдѣ. И стѣ прѣѣ никѣо нѣкон члѣкъ ѿмето мѣ рѣвнѣмъ, и рѣѣ мѣ не пѣвѣѣ прѣвѣнѣ тѣ да принесеши даръ гѣдѣ бѣдѣ, зашѣто си везплодна и нѣѣ ѣ излѣзло ѿ тебѣѣ сѣме въ илѣни. И оскрѣвисе иѡанкѣмъ за тѣѣши рѣчь твердѣѣ. и замысли се за двѣнадцетьѣ колѣна илѣкы, и самѣи дѣмаше сѣ, и слѣгаше на оуѣмѣтѣ сѣ да видѣи ѿма ли нѣкон дѣто нѣѣ ѣ стѣришь сѣме ѿ снѣвете илѣкы. и не можѣ да найде. ѿми сѣчкыте вылѣ родиле чѣдо. и помѣнѣ авраѣма патрѣарѣха, какѣ мѣдѣ дѣде бѣ на старѣ днѣ, и родѣ сѣна своѣго исаѣка. и разгрѣжи се иѡанкѣмъ твердѣѣ и не понде да се ѣвѣи на женѣта сѣ ѿнни. ѿми ѿидѣ въ пѣстынѣ, и направи си колѣвѣдѣ. и постѣ се, мѣ, днѣ, мѣ ноци, и дѣмаше сѣ не шѣ си (об.)пои домѣ ни ѣстѣе да ѣмѣ, ни пѣтѣе. догдѣ мѣ не посѣтѣи гѣ бѣѣ. а ѣстѣе и пѣтѣе да ми вѣде мѣвѣта. И женѣта мѣ ѿнна двѣ скрѣва ѿмаше и за дѣѣѣ ниѣболѣ плачаше. ѣднѣо зашѣо станѣѣ кѣтѣо вѣдовѣца и не знаѣше сѣ мѣжатѣо живѣ ли ѣ или нѣѣ. дрѣго пакѣ зашѣо вѣ везплодна, и немѣ чѣдо, и привлижи се великѣ днѣ гнѣ и рѣѣ ѣ ровѣнѣгѣта и ивѣдѣта

до кога си скрѣвишь дшѣта. сегѧ сѧ приближи великъ днѣ гнѣ и не пѡбаеѣ ти да плачешь. ами си ѡзми, чтоѡ ми си дѡла скѡбата крѣпа на дѣль, зацо не пѡбае мене да си вѣжд глакѣта със такъвзи крѣпа. зацо смь ровина. а това ѡма ѡбразь црѣскын. и рѣ ѡи ѡнна. ѡстѣпи ѡ мене, ѡзь това не щѣ стѡри. дѡста ми ѣ дѣто мѣ смѣри гѣ бѣ до краи и пѡдобрѣ ѣ да дѡйде люта смърѣтъ да ми ѡзме грѣшнѣта моѡ дшѣта. И рѣче еи ровината идѣтъ. до кога да си смѣриваваш дшѣта. зацо не послѡша моѡта дѡма ѡми се тѡлкова кльнкѣшь. дѡста ти ѣ това дѣто ти затѡри бѣ ѡтробата. и не мѡжешь да родишь. И ѡнна еднаѣ се разѡгрижи пѡ твердѣ, и ѡ жалби та си съблѣче, и красныте рѣзы, и хѡдѣше похѡдена. и помнѡго врѣме понде и хѡдѣше си изь овоцѣето посадеѡ и видѣ ѣдно дръво дѡфина, и сѣднѣ пѡ нѣго и помѡли се бѡ, и рѣ. вѣ ѡцѣ нашии блѣи ме и послѡшан моѡвата моѡ. като си блѣилъ сѡрра и дѡде ѡи и роди сѡна своѣго исѡака, и погледа на горѣ и видѣ пѣтиче гнѣздѡ на дѡфината (121) и распѡка се и дѡмаше си. ѡ тѣжко мене комѡ се смь ѡпѡвила ѡзь. и кой мене роди. и излѣзоѣ и ѡзь на свѣтъ. и клѣта вѣ та сѧ роди. да смь сегѧ похѡлина прѣ сыновете инакѣы, и да ми сѧ смѣжатъ. и да мѣ испѣждѡтъ ѡ црѣвата бѡ моѡмѡ. ѡ горе мене, комѡ се ѡпѡвиухъ ѡзь. не вѣ ни като пѣтиците нѣсные. ѡти и пѣтиците нѣны ѡмѡтъ плѡдѣ прѣ тѣбе гѣ. ни смь ни като сѣвѣрѣе, ѡти и сѣвѣрѣето что сѣ на земаи и тѣ сторѣха плѡдѣ прѣ тѣбе гѣ. и пѣната по морѣто игрѡе и блѡгослѡвѣ тѣбе гѣ. ѡ горько мене комѡ вѣ прилика ѡзь нѣсмь пѡдѡвна ни на тѣзи земаи. ѡти и земаиѡта ти принѡси плѡдѣ на сѣка година, и блѡгослѡвѣ тѣ гѣ, и това тѡ дѡмаше и плачѣше. И ѡглѡ гнѣ станѣ прѣ нѣка, и рѣ ѡи. ѡнно ѡнно чѡ тѣбе гѣ и прѣ ти моѡвата. щѣшь да зѡчнешь и да родишь. и дѡ сѧ блѣлѡ сѣмето твоѣ по сѣчка земаи и рѣ ѡнна живѣ гѣ бѣ мѡн. и ѡко придѡвѡ мѡжко дѣтѣ или жѣнско ѡзь да гѡ дѡмь да ѣ дѡръ бѡ, и да сѡдѡва бѡ догаѣ вѡде живѡ. и тогази дондоха двѡма и кѡзаха ѡи, какѣ ѡде мѡжъ нѣннѣ ѡвѡкѣмь и кара си стѡдѡто свѡе. зацо и тѡмѡ ѡглѡ гнѣ ѡви се и рѣ мѡ ѡвѡкѣмѣ ѡвѡкѣмѣ.

чоу гѣ и прѣ тебѣата моуба, амѣ саѣси ѿ тѣка, и иди си дома, зацо цѣ жена та твоа анна, да зачне дѣте въ(об.)ѡтробѣата си и да роди. и да се вѣвѣи сѣмето твоѣ по сичка земаѣ. и тогѣзи слѣзе шѡакѣмь, и призовѣ пастыре те свои. и рече ѣмь приведѣте ми ѡ агнета. что сѣ прѣко шѡагнѣкны да вѣдѣтъ тѣа ѡ агнета гѣ бѣ моѣмѣ. и приведѣте ми самь кѣ тѣлци тѣлсты ѿхранѣни и зрѣвы и да вѣдѣтъ тѣа кѣ тѣлци на сѣнници те и на старѣци те, и пак ми докарѣнте рѣ козлы, да вѣдѣтъ тѣе на сичкѣи те людѣе. и катѣ ѣдѣше шѡакѣмь посрѣщѣна го анна и хватѣсе за шѣять мѣ и рѣ. сегѣ видѣх ѡти ме вѣкѣль гѣ бѣ тѣрдѣѣ. зацо вѣх катѣ вдовѣца, амѣ сегѣ нѣсѣмь вдовѣца, и безчѣдна вѣх а сегѣ зачѣла чѣдо. и прѣпочѣнь си шѡакѣмь ѣдинь дѣнь дома си и на ѡтѣшнѣи дѣнь принѣсе шѡакѣмь дѣрь свои гѣ бѣ. и излѣзе из ѡркѣвѣта оправдань и пондѣ въ домь свои. И когѣ вѣ вѣрѣмѣ, и испѣлѣнихѣсе дѣнѣ анна да роди и рѣ анна. Дѣсѣка се вѣзвѣличѣ моуба дѣша и роди анна чѣдо жѣнѣско. и излѣсе анна и даде вѣска ѡтрокѣвѣнѣци и нарѣ ѣме ѣи марѣа и растѣше ѡтрокѣвѣнѣца. И когѣ сторѣ, 5, мѣи. и оставѣ ю анна на земаю да ю опѣта може ли прохѣди. и мѣрѣа станѣ и постѣпи 7 стѣпкы. и дойдѣ ѡ маѣнка си. и ѡзѣ ю анна и рече. живѣ гѣ бѣ мой. ѣзѣ тѣбе не цѣ оставѣ да хѣдишь по тѣзи земаѣ, до гдѣ те не закедѣ въ ѡркѣвѣ гѣю. И сторѣ си анна сѣнѣнѣе и ѡчѣсти се. и когѣ сторѣ (122) ѣдѣнь година. и тогѣзи сторѣ шѡакѣмь салѣжа голѣма гѣзѣа и трапѣза велѣка. и зѣва сѣнѣнѣнѣци и кѣжѣнѣнѣци и старѣци. и сичкы людѣе нѣпѣкѣы. и привѣде ѡтрокѣвѣнѣцѣ шѡакѣмь при сѣнѣнѣнѣци те, и вѣвѣиша ю и рекоше. бѣ что си ѿцѣ нашѣ вѣвѣи тѣзи ѡтрокѣвѣнѣца и дѣи ѣи ѣме да ѣ прочѣюто и именѣто до вѣка по сичкѣи рѣ земаѣскыи и рекоше сичкѣи людѣе да вѣде амѣнѣ и пакъ рекоше. бѣ поглѣдѣнѣ ѿ высѣко на тѣзи ѡтрокѣвѣнѣцѣ и вѣвѣише ю пакъ. послѣдно вѣвѣнѣе, дѣтѣ не мѣже ни ѿ когѣ да се развѣли. и ѡзѣ ю маѣнка и заѣсе ю на ѡсѣнѣнѣнѣнѣ лѣгѣдѣ и даде ѣ вѣска да сѣче. И сторѣ анна пѣсѣнь гѣ бѣ, и рѣ. Да въспѣю пѣ гѣ бѣ моѣмѣ, ѡти мѣ ѣ посѣтѣла гѣ, и ѿнѣмь при смѣхѣтъ ѿ моѣи те врагѣе и даде ми гѣ правѣдѣта моѣ. и кѣи да

каже сегѧ на снѡвете рѡнімовы, че е родила ѧнна. И тогѧзи излѣзе и слѡжаше на сичкитѣ и кога се съврѣши вѣра. и прослѡвише бѧ ииѧкѡва и растѣше отрокѡвница, и стѡри двѣ годинѣ и рѣ иѡанкѣмъ на женѣта сѧ ѧнни. да завѣдемъ тѣзи нашѡ отрокѡвницѡ въ црѣковѣ вѣжѣю и да ю дадемъ като се овѣщахѣмѣ и рѣ ѧнна нѣка да послѣди при нѧ ѣднакѣ ѣднѣ година, да наврѣши три годинѣ. да нѣ вѣ сегѧ плакала за нѧ и тогѧзи щемъ ѧ въвѣ. И кога стѡри 7 годинѣ. рѣ иѡанкѣмъ. да мѧ доведѣте момѡ верѣнскы чѣсты. и да вѣзмѡтъ свѣщи запалени да горѧтъ. зацѡ кога ю завѣдемъ въ црѣкѡ(об.)въ вѣжѣю, да не вѣ се вратило чѣдѡто наше назѡдѣ и да се ѡплаши срѣцѣто ѡ вѣжѣята црѣква. И сторѣше тако, и закѣдоше ю въ црѣковѣ гнѡ и посрѣщнѣ ю сщѣнникѣ и цѣлова ю и прѣе ю и влѣи ѧ и рѣ. да вѣзвеличитѣ гѣ бѣ твоѣто ѧме по сичкыи свѣтъ и до послѣднѣи дни. и да покаже бѣ ѧме твоѣ да се избѡватѣ сѡнове ииѧкѡвы. И вѣведе ю сщѣнникѣ вѣтрѣ въ олтарѣ на трѣтѣи стѣненѣ въ стѡа стѣтѣ детѡ вѣше повелѣно ѡ бѧ. съ солѡмонова прѣмѡдрѡстѣ. да ѡлѡзи сщѣнникѣ тамѡ на година по ѣднѡщѣ и тамѡ посадише стѡю отрокѡвницѡ. и тогѧзи гѣ бѣ ѡставѣи сѧ влѣтъ на нѣка. и зараѡва се стѡа отрокѡвница, и вѣсело вѣскѡчи със нѡшѣте сѧ. ѡти зацѡто показѡ бѣ, какѣ ѧ ѣ вѣзлюбилѣ ѡ сичкыи дѡмѣ ииѧкѡвѣ. И ѡидѡше сѧ ѡцѣ ѣи и мѡника и домѡ си слѡвѣха и влѣлаха бѧ. ѡти не поиска да се врѣне със родитѣлетѣ сѧ ииѣ поплака за тѣтѣ. ѧми ѡста ѡу црѣкѡ гнѡ. И вѣше отрокѡвница мрѣта въ црѣкѣи гнѣи самѡ си закѡчѣна. и ѡггѣль гнѣ дохѡждаше като гѡлѡвъ и нѡсѣше и ѧстѣе, и така се тѣа хрѡнѣше ѡ ѡггѣлски рѡцѣкѣ. И кога стѡри ѡу црѣкѡта, вѣ, годинѣ. и рѣ сщѣнникѣ на снѡвете ииѧкѡвѣ что да сътворѣмъ на сѣю стѡюю отрокѡвницѡ. да не вѣ ѡскверѣила стѡюю црѣковѣ гѧ бѧ нашѣго. и тѣ мѡ рѣкоше ѡнѡмѡ сщѣнникѡ захѡрѣю тѣ стоишь тѣка при олтарѣ гнѣ. и влѣзи вѣтрѣ въ стѣилицѣ и полѡише бѣ (123) за нѣка и что тѣи щѣ показѡ бѣ. Зацѡ тогѧзи вѣше захѡрѣа прѣркѣ сѡнѣ караѣинѣ ѡцѣ иѡаннѡ прѣтчю архѣрѣи. и тѡи помѣсли тоѡа и рѣче. не пѡвѡе тѣзи стѡа ѡтрокѡвница и дѣца да

прѣвѣва така ꙗ црѣвата на тѣнзи възрасть. ѿти зацѣ вѣше лѣ-
 кавѣ дѣволю чѣлоу ісаію пррѣ дѣмѣта, что вѣше рѣкѣ. сѣ дѣла
 въ чрѣвѣ прѣиметь и родить сѣа и нарекутъ ѿме ѿмманѣяла.
 дѣто се сказѣва с нами бѣ. И заради тѣзи рѣчь не оставаше то-
 гѣзи дѣволю нѣ ѿднѣ дѣца до гдѣ ю не съблѣзѣше да не вы се
 наншла нѣкоа чѣста да ѣ мѣти вѣжѣа. и гѣ бѣ за това вѣлѣжи въ
 ѿмѣ захарію пррѣ да ю ѿвѣрчи за мѣжа да погѣви хѣмѣрѣ
 вѣсѣвѣскаа и да се ѿвѣзгрѣжи дѣволю да нѣ ѿма мѣсль за дѣца
 мрѣа да ю съблѣзѣны. И сътвори така захаріа и ѿуѣвѣзе въ
 ѿлѣтарѣ и ѿвѣчѣесе. въ рѣзд дѣтозвѣонѣю. сѣрѣ что вѣше рѣза
 със дѣсѣтъ звѣонѣи ѿсѣнѣнаа въ стѣа стѣхѣ и помѣи се бѣ за-
 харіа за нѣю. И ѿггѣлъ гѣнѣ дойдѣ и станѣ прѣ нѣго и рѣче мѣ
 захаріе излѣси и съверѣ сѣчѣкѣте вѣдоуцѣи что сѣ въ івѣдѣю и
 и да донесѣтъ сѣчѣва и комѣ се покаже тогѣва да вѣде женѣа. и
 повѣлѣ захаріа. и излѣзоха проповѣдѣнѣици по сѣчѣкѣ странѣ
 івѣдѣнѣскѣю. и потрѣви трѣва гѣна. и прѣтѣкоше сѣчѣкѣте и сѣчѣкѣи
 донѣсе по сѣчѣиво, и повѣрѣгоше ѿхѣ прѣ сѣнѣнѣициѣте. и івѣсѣфѣ
 излѣвѣзе и тѣи на срѣца тѣемѣ и потѣрѣлънѣ тѣслѣ. и ѿзѣше нѣхѣ
 сѣнѣнѣициѣ (об.)циѣте и вѣнѣидѣ захаріа въ стѣилицѣе и помѣлисе вѣд. и
 кога съврѣши мѣлѣбата, и ѿзѣ сѣчѣкѣте сѣчѣиво и излѣвѣзе и даде
 ѿмѣ, и не показѣа се знамѣнѣе ни на когѣ, и послѣдѣси прѣ івѣ-
 сѣфѣ тѣслѣ свою и гѣлѣвѣ излѣвѣзе ѿ тѣслѣта и полѣтѣ на главѣта
 івѣсѣфѣ. и рѣче сѣнѣнѣициѣ івѣсѣфѣ. на тѣвѣ се паднѣ жрѣвѣе да
 прѣнемѣшь дѣца гѣна и да ю ѿпѣзѣнѣшь. и рѣче мѣ івѣсѣфѣ. азѣ ѣсмѣ
 старѣ и сѣнѣшѣе ѿмѣамѣ. а тѣзи ѣ млѣада дѣца. и да нѣ вѣдемѣ за
 смѣѣ на сѣнѣшѣе ѿмѣамѣ. и рѣче мѣ захаріа. ѿвѣбѣнѣсе івѣсѣфѣ
 ѿ гѣ бѣа своѣго. и съмѣслѣнѣсе что стѣори нѣ даданѣ и авѣронѣдѣ,
 какѣ сѣ просѣде земѣлицѣа пѣд тѣхѣ и поглѣте гѣи живѣи. зацѣ прѣ-
 стѣпѣнѣициѣ вѣхѣд на вѣжѣи законѣ. и сегѣ се тѣи ѿвѣи івѣсѣфѣ, да нѣ
 вѣде и тѣвѣ така въ дѣмѣ твоѣи. и ѿвоѣсе івѣсѣфѣ и прѣ ю да ѿ
 ѿуѣпѣзи при сѣвѣкѣ. и рѣ ѣи. мрѣе азѣ те прѣхѣ ѿ црѣвата вѣжѣа. и
 сегѣ те ѿставѣамѣ ѿуѣ дѣмѣ твоѣи. и азѣ ѿхѣѣждалѣмѣ по мѣа рѣ-
 вѣота да градѣмѣ здѣнѣиѣа. и пакѣ ѿемѣ сѣи тѣсѣка дѣ. и гѣ тѣе да
 ѿпѣзи. и това рѣче и ѿтидѣ. и тогѣзи сѣнѣнѣициѣтѣ стѣорѣхѣа зѣгѣ-

ворь и рекоха. да сътвори катапетазмъ. сирѣ. завѣсь въ цркен
гнн зацо помѣнѣ сцѣнникъ за мрїю, какъ вѣше чїста ѿ плѣме
дѣда цра и сѣдѣла вѣ годинь въ црковь гнїю. и за това сториха
завѣса црковнаа. И това ѣ празникъ въведенїе въ црковъ прѣтѣн
вѣци. Дѣто ѿ завѣде ѿць ке ѿвакѣмъ и мати ѣн анна. и дѣдоха
ю въ цр(124)кви даръ гдъ бд. ѣти вѣше така произволкнїе бжїе
зацо цѣше бѣ ѿ неа да се породї. заради това вѣ въведена
въ црковъ млада г годнїца и хранї ю архггль гаврїиль със
нѣны хлѣвъ вѣ годинь. зацо цѣше црѣ нѣны ѿ неа паѣть да
прїеме. ѣти вѣше тѣа чїста и осцѣннаа ѿ дхѣ стго. за това и
прѣчнїсть бѣ дѣто чїсто лѣвы саѣзе на землю да очїсти на ѿ
прѣгрѣшенїето адѣмово. ѿми и ные блвѣнїи хрѣтїане да ѿчїстїмъ
себѣ ѿ грѣхѣвете наші и ѿ вражда и ѿ клеветѣ и завнїсть и
ѿ вадъ. и мѣсть да не дрѣжимъ ѣднї дрѣгымъ хрѣтїанїнѣ. и
тогази и ные да принесемъ даръ гдъ бд и гѣ нашь їс хс да го
прїеме. зацо и гѣ въ еглѣ на ѣднїи и каже. ако принесѣшь даръ
твоѣй къ ѣлтарѣ и съмыслишѣсе, какъ ѣмашъ враждѣ на врата
своѣго. ѣстави тѣка прѣ ѣлтарѣ даръ твоѣй и ндї сї назадъ
и ѣумїрїсе прѣвѣнъ със врата твоѣго. и тогази дондїи и
ѣзми сї даръ твоѣй и принесї го къ ѣлтарѣ. това каже гѣ и ѣднї
на когѣто се мѣнїмъ бд, да не мѣме враждѣ нї на когѣ хрѣтїанїна
зацо даръ нашь что принѣсимъ бд, нѣ ѣ кѣстїе и пїтїе. и не ѣще
бѣ ѣвнїи и юнїци да колнїшъ, и срѣце да ѣмашъ дїаволско и лѣкаво
и враждѣ междѣ себѣ. това ѣ мрѣсно прѣ га ва. ѿми ѣще бѣ да
ѣмѣме срѣце чїсто и слѣрено, и това ѣ даръ гдъ бд мѣвата наша.
и заради това каже ако ѣмѣме нѣчто враждѣ на нѣкого хрѣтїанїна
(об.) врата нашего. и ѣдемъ въ цркви на молѣва не прїема
гѣ вѣ мѣвата наша. ѿми се врнїи назадъ и ѣумїрїсе прѣвѣнъ
със врата твоѣго и тогази ндїи и помлнїсе бд, и бѣ да тї прїїме
мѣвата и да тї ѣстави съгрѣшенїето. за това и ные смѣ длѣжны
да съвершїмъ заповѣдъ хѣа. и да ѣмѣме вратолѣбїе съ сѣкыго
хрѣтїанїна. и да ѣмѣме възрѣжанїе ѿ мнѣго ѣстїе и пїтїе и ѿ
сїчїко злѣ. и насъ бѣ да спѣнїи на вѣчно цртво нѣное. и да полѣчїмъ
ѣ хѣ їсѣ гѣ нашімъ. дѣто мѣ ѣ слава и дрѣжава въ вѣкы ѿмїнѣ.

Сказанія объ Авраамѣ.

Печатается по рукописи № 109 XV в. монастыря св. Павла на Аѳонѣ.

Слово праведнаго авраама.:

Авраамъ родисе въ три тисоуца. и въ третие и .р. лѣто по адаме. бѣше бо снѣ едінога вѣрвющаго въ їдоли. дѣлааше жѡ идоли и нарицааше имена имъ. авраамъ же хожаше и продавааше иѣ. въ еднѣ же веѣрь възлегъ авраамъ. и видѣ звѣзды и(а) небѣсѣ. и вса вѣща. размисли на срѣци своемъ. и реѣ о величїи чюдо вели есть бѣ сътворивы нѣбо и землю. мы людие безоумни есмы. почто не вероуемъ въ сътворшаго нѣбо и землю. нѣ вѣроуемъ въ ка. и въ мѣ. и въ дрѣвие се же виждоу азъ величїи есть бѣ сътворивъ всѣ въселеноую. въ еднѣ же днѣ дѣлааше отьць его бѣговъ. аврамоу же рѣ сътвори шестие. авраамъ възьмъ едного бѣга и постави его при огни за грънцемъ. и рѣ емоу аще ти еси бѣ. съблюди грънць и сѣ. тогѡ грънць искыпѣ ш огнѣ. и боу глава шгорѣ. авраамъ възшѣ и насмивасе велии и реѣ. шцоу своему оче сии вѣзи не добри соу сами же себѣ не могоутъ помощи. да на како съблюдоутъ. штьць же его печѣлансе и реѣ. нѣкаа волѣзнь сноу моємѡ пришла есть. и пакы вьстала ѣ. авраамъ възеть бѣгы и постави іѣ на жрѣвѣ шшани. и понѣ иѣ въ граѣ продавати. и видѣ ка величїи и реѣ. аще вы вѣзы есте. съблюдете ошле да не шглобѣи ва. вѣниде шсле и оуглабѣ оу калоу авраамъ рѣ. аще вы вьсте добри вѣзи были. да и себе съхранили вы.

въ истинѣ вы зан есте. и зло хощѣ приети. и стѣче всѣ^ѣ и
 оутѣпта оу калѣ и възвратисе къ оцѣ своему. и ре^ѣ оче снѣ
 вѣи зан соу^ѣ въ истинѣ. и вы зан есте вѣроующии въ ни^ѣ. тогда
 шѣ^ѣ его врьже но^ѣ на^ѣ. авраамъ їзидѣ^ѣ възвѣдан ѡмѣ своимъ.
 и послѣдова въ землю рекомѣю месопоталиню халден и не по-
 знавааше поу^ѣ калѣ понти. тогда прииде ахургалъ оури^ѣ и въ^ѣ тако
 еднѣ пѣтнѣ^ѣ и ре^ѣ авраамъ къ аглѣ повѣжѣ ми брате ѡкоу^ѣ еси
 ї гѣ грѣши аглѣ ре^ѣ емоу. идоу въ землю халденскоу авраамъ
 ре^ѣ емѣ гредоу и азъ с тобою. ре^ѣ же емоу гредѣи и видѣ авраамъ
 чрна шра сѣдѣца велика zelo и страшно покывающа главою
 на авраамъ. авраамъ мимо шѣ оубоуасе и рѣ емоу аглѣ глѣ все
 и повѣда емоу ш всѣхъ вѣжѣстѣвнихъ и ре^ѣ емѣ орь^ѣ ты вра^ѣ
 беше и хотѣше авраамъ вратити ѡ поути вѣжѣстѣвнаго. авраамъ
 же прѣвѣсть тоу .ї. лѣ^ѣ и тѣ приде ѡць его. и лѣ снѣ брата
 его. и тоу поютъ авраамъ саррѣ женѣ свою. и тѣ ѡмрѣтъ ѡць
 его. тѣ же прииде аглѣ снѣ къ ауралмоу и ре^ѣ емоу. изиди изъ
 землѣ тѣ ї вни въ землю халден. тоу же рѣ гѣ тебѣ жити. и
 вѣста авраамъ съ сарроу жѣною своею. и вниде въ землю хал-
 денскоу. авраамъ рѣ слѣши сарш. ты великоу лѣпотоу имѣеши.
 азъ же есмѣ грѣѣ не рѣи въ землѣ сѣи. тако жена моѣ ты еси
 понеже хотѣ тебе радѣ мнѣ погоувити рѣци же тако бра^ѣ мнѣ
 есть. и повѣдаше црѣу хетею, како приде цлѣѣ ѡ землѣ ха-
 наанскыѣ. жена съ братомъ своимъ и призваше ауралма и сар-
 роу и въпроси црѣ ауралма. что есть тебѣ жена та. сарра ре^ѣ
 бра^ѣ мнѣ есть. црѣ же повелѣ дати имѣ храноу. въ еднѣ же
 ве^ѣрь повелѣ привести сарроу къ севѣ. егѣ приде сарра къ по-
 латѣ. тогда внисе црѣ архлѣ михай съ страхомъ великомъ за-
 прѣти емоу глѣ. црѣ хетею. аще прикоснешисе къ праведнѣи
 женѣ вса злаа примѣши ты и въ рѣ твоѣ. цлѣ же въ велицѣ
 сѣмоуцѣни въ и ре^ѣ велимѣ глѣсомъ възврати женѣ шпетъ. да
 не внидетъ въ домъ моѣ. поне^ѣ погыеноу азъ и въ моѣ рѣ. и
 въ велицѣ болѣзны вѣсть црѣ въ тоѣ ноци. заурѣ же повелѣ
 привести и^ѣ и въпроси авраамъ. что ѣ тебѣ жена та. авраамъ
 ре^ѣ жена мнѣ ѣ. црѣ ре^ѣ. коего ба вѣрѣеши. авраамъ рѣ еднѣ

ЕСТЬ БѢ СЪТВОРИВЪ НБѢО И ЗЕМЛЮ. ЦРЬ РЕ¹ ВЕЛИКЪ ЕСТЬ БѢ ТВОИ
КАКО МОЖЕШИ ЕГО ГЛЕДАТИ. АВРААМЪ РЕ¹ ГИ НЕВИДИМЪ ЕСТЬ БѢ
МОИ. ЦРЬ РЕ¹ КАКО ГЛѢШИ. АЗЪ БА ТВОЕГО ВИДѢХЪ. ЯКО РАТНИКА СЪ
РОФНЮЮ СТОЮЩА. И СТРАШНО КЪ МНѢ ГЛЮЩА. АВРААМЪ РЕ¹ ВЪ ИСТИ-
НОУ ВЕЛІ БѢ ТВОИ. ПРИВЕДИ И НА ДА И МЫ ВЪРЮЧЕМЪ БОУ ТВОЕМЪ
И БОУДИ ТЫ ДѢТНИКЪ ДОМОУ МОЕМЪ. И ПОВЕЛѢ ДАТИ ЕМОУ МНОГО
ЗЛАТА И СРЕБРА. И СЪТВОРИ АВРААМА. ДРАГАГО СВОЕГѢО ДЧИТЛѢ.

СЛОВО ЗА МЕЛХИСЕДЕКА: ~

БѢШЕ МЕ¹ХИСЕ¹КЪ НАРИЦАЕТСЕ ВЕЗ РОДНТЕ¹. И БЕЗОДНЪ. И ВЪЗ-
ЛЮБЛЕНІ БЖІИ. ОТЬЦЪ ЕГО ОЗЫВЕТСЕ СѢКЪ. МТИ ЕГО ОЗЫВЕТЕ
ЕРЛМЪ РОДИСТА ЖЕ ДБА СНА. И НАРЕКОСТА ИМЕ °ДИНОМЪ СѢКЪ. А
ДРѢГОМЪ МЕЛХИ¹ ВЪРОВАШЕ ОЦЪ ЕГО ВЪ ИДОЛЫ. И РЕ¹ СІНОУ СВОЕМОУ.
ЧЕДО ИДИ ВЪ ГАЛІЛЕЮ. И ВЪНИ ВЪ КОЛОУНИИЦѢ. И ПРИНЕСИ МІ ѿ ЮНЬ⁴
ДА СЪТВОРИМЪ ЖРЬТВѢ БГѢОВОМЪ. ХОЦЮУ ОУБО ИМѢТИ РА ДА ПОМО-
ГОУТ МИ. ЯКО СЛІША МЕЛХИИ. И ВЪСТА РАНО ДА СЪВРЪШИ РѢШИ (sic)
ЩА СВОЕГО. КВНСЕ КМОУ ГАБ С НБѢ ГЛЮ. МЕЛХИИ. МЕЛЪХИИ. РЕ¹
СЕ АЗЪ ГИ. АГГЛЪ РЕ¹ ЕМОУ ТВОРѢ НБѢОУ И ЗЕМЛИ ПОКОИТІ ТЕ В ВѢКЪ
И ПРЪВАГО ПРРКА НАРЕ¹ТЬ ТЕ ГЪ ЯКО² ЧЮ МЕЛХИИ ГАБЪ НВЕСНЫИ. И
ВЪЗРАТИ КОЛЫ ВЪ КОЛОУНИИЦЮ. И ПРИДЕ КЪ ЩОУ СВОЕМОУ. О
ЖЕ РЕ¹ К НЕМОУ ГѢ СЪТЬ КОЛОКЕ. ОН ЖЕ РЕ¹ ЕМЪ СЛІШ МЕ¹ УЧЕ. АЗЪ
ТЕБѢ ПОВѢМЪ КАКО СЪТВОРИМЪ ЖРЬТВОУ. ДА ПРОСЛАВИМЪ ТВОРЦА
НБѢОУ И ЗЕМЛИ. ТОГДА ОЦЪ ЕГО РЕ¹ СЪ ГНѢВОМЪ КЪ НЕМОУ. ТАКО ЛИ
ТЫ НЕ ПРИКѢ БГѢОВОМЪ МОИМЪ КОЛЫ. ТЕ⁶ ХОЦЮУ СЪТВОРИТИ ЖРЬТВѢ.
ПОНЕЖЕ ТЫ ХОЩЕШИ ЗЛОУ МОЕМУ. АЗЪ Ю ТЕБѢ СЪТКОРОУ. МЕЛХИИ
ВЪНИДЕ КЪ ГАЛІЛЕЮ ОЦЪ ЕГО РЕ¹ КЪ МІТКРИ ЕГО. ДА СЪТВОРОУ ЖРЬТ-
ВОУ БГѢОВОМЪ МОИМЪ. СНА НАШЕГО МЕЛХИИ. ЛЮБЛѢШЕ ВО ЦРЦА
МЕ¹ХИИ. ЦРЬ ЖЕ ЛЮБЛѢШЕ СѢКА. РЕ¹ ЦРЦА СІНД СВОЕМО МЛАДЪЕМОУ
СѢКОУ. ИЗЫДИ ВЪ СРЕЦЮУ БРАТѢ ТВОЕМОУ И РЪЦИ ЕМЪ. ОЦЪ ТЕ⁶
ХОЩЕ ПОГОУВИТИ. ДА ОБѢГНИ ЯКО ДА СЪХРАНИШИ СЕБЕ. ЯКО² СЛІША
МЕЛХИИ ТЪЕ РѢЧИ СЪВЛЪЧЕ СЪ СЕБЕ ОДѢВАНІА СВОА. И ПОДАСТЬ БРА-
ТОУ СВОЕМОУ. И РЕ¹ ЕМОУ ПОИМИ РОУХА И КОНЕ И ОТРОКЫ СВОЕ. АЗЪ
ЕДА КАКО ОБѢГНОУ ГОРКЪЕ СМРТИ. И ПРИДЕ СѢКЪ ВЪ ГРА И ПОВѢДА
О БРАТѢ СВОЕМЪ. И ВЪЗДВИЖЕ ПЛАЧЪ ВЕЛИКЪ ВЪ ГРАДѢ ЕРЛМѢ.
МЕЛХИИ ЖЕ ПРОТИВОУ ГРАДОУ СТОЯШЕ. И СЛІШАШЕ ГАБ И МЛЪВОУ

за се^б. и въздъхнуоу съ слъззми. и възвѣнже рѣцѣ н(а) нѣбо. и рече живѣ бѣ сътвори нѣбо и землю. и всѣ въселенію оуслыши мѣнтвоу мою въ синѣ чѣтѣ гн. тогда бѣ трѣ въ ерлѣмѣ келен зело. и бѣгы нѣхъ землѣ пожрѣ и шца его съ слоугами его. видѣ же мелхисѣкъ страхъ келен зело. оубоѣсе бѣа нѣбснаго и въниде въ горѣ таворскоую. и бѣ тоу .м. лѣтѣ не проговори къ цѣкоу. ни изиде изгорѣ гризѣше травницѣ. и водѣ пиаше. аглѣ же гнѣ рече къ авраамоу. помни ризе црквнѣе и хлѣбѣ и вино. и вънѣ въ гороу таворскѣю. и стани на камени и възвон гѣсомѣ велелѣмѣ. трѣ. члѣе вѣжнѣ. изидеть и тебѣ цѣкъ власи глави его до землѣ. и ногти его лакѣ. не оубонсе его. подрѣжи власи его. и нокти его. и дѣжѣ емоу пѣи и кисти. и шблѣци его въ свѣти. и благословнсе Ѡ него. и вѣудеши блѣгословлае^н. ты же ѣ крен бѣа нѣбснаго. мелхисѣкъ. и сътвори тако авраамѣ. и изиде къ немѣ цѣкъ дивни. и глѣ къ авраамоу кто еси ты. а ураамѣ рече цѣкъ есмѣ Ѡ бѣа посла^н и глѣ кон бѣ тебе посла. авраамѣ рече. бѣ сътворивы нѣбо и землю и всѣоу всѣнѣю. и поклоннсе а ураамѣ къ немѣ и сътвори. яко повелѣ е мѣ аглѣ. и егѣ хотѣше дати емоу вино и хлѣбѣ. рече мелхисѣкъ .м. лѣтѣ. и мамѣ въ поустинѣ сеѣ не видѣхъ цѣка ни хлѣбѣ шдохѣ. егѣ же ты глѣши гѣ тебе посла^н естѣ. звон къ вѣоу тын. да вѣждѣ и азѣ Ѡчнѣла монѣма. и тогѣ причещоу се. авраамѣ възва къ вѣоу и сътвори мѣнтвоу и тогѣ слышахоу глѣсъ с нѣсъ. И причестнсе мелхисѣкъ. и рече авраамѣ къ вѣоу. гнѣ азѣ десеткокахѣ домѣ хетѣн црѣ. а мелхисѣкъ да десеткоуетѣ домѣ мон. и повѣсть акрѣ въсоу истинѣ мелхисѣкоу. и блѣн мѣхисѣкъ авраамѣ. и сътвори его патрѣарха. и пакы блѣгослови авраамѣ мѣхисѣка. и вѣ ерен въ таворѣ поустинѣ. и възкратнсе авраамѣ въ домѣ свон. славецн бѣа за мѣсѣдѣа алѣнѣ.

Странолюбѣе а ураамѣ. слоко стѣнк трѣце.~

Ибраамѣ имаше къ срѣци своѣмѣ гостолубѣство. и не хотѣше кисти въ домоу своѣмѣ догѣ не прѣидеть гостѣ къ домѣ его. тогѣ дѣаволь затвори все поутѣ. да не прѣидеть гостѣ въ домѣ его. авраамѣ рано ѣсхожѣше и глѣдаше на все поутѣ. еда

би кого призва^ѣ въ домъ свои. да ѡнъ снѣсть хлѣб^ѣ. не посла-
 лаше ѡ рабъ нькогоу. яко да нѣкто не потанѣ. высть же ав-
 раамъ ачѣ^ѣ. .г. днѣи. яко видѣ^ѣ г^ѣ прако срѣце кго. прииде стѣа
 троица Отъцъ же и снѣ и стѣи дх^ѣ. въразомъ юнотъскимъ яко
 трие поутници. видѣ^ѣ тѣхъ авраамъ. и възрадовасе велмѣ. и
 рѣ. прихѡдетъ ми гостие. и хоцюу азъ ѡбеселитисе въ домоу
 моемъ и срѣтъ и^ѣ поклонисе имъ глѡ имъ. ми^ѣ вамъ братие
 ѡни же такожѣ емоу рѣше. ре^ѣ же имъ. братиѣ приидѣмъ въ
 домъ моѣ ѡни же рѣше. немощно ѣ намъ приѣти. понеже брѣза
 работа намъ есть. авр^ѣмъ рѣ ѡ друзѣы приидѣте къ миѣ. аще
 любите бѣ вѣшего. ѡни же рѣше не приидемъ поу^ѣ ншѣ върѣзѣ ѣ.
 авраамъ поклонисе имъ съ слѣзалии глѡ оуслишѣте млѣние мое.
 и приидѣте въ домъ мой. да и азъ еѣ ради снѣмъ хлѣвъ поне^ѣ
 велико есмъ ачѣнь. тогда приидоше въ домъ его. сарра поклѡ-
 ни^ѣ имъ. авраамъ посла принести юнца тоучна оупитѣнна. и
 сътвори снѣдѣ. и ре^ѣ сарре. прими волоу и оумыи нозе ихъ.
 ѡсезавши сарра нозе и^ѣ и ре^ѣ ѡ великое чюдо. ѡ юности мое.
 всѣмъ мимохѡдецимъ оумывахъ нозе. и нигде не видѣхъ си-
 ковоу плѣ. яко бесплѣтнн сѣ. сѣдше на трапезоу и снѣдоше
 юнца въспитѣнна. и рѣше къ аврам^ѣ гдѣ соутъ чѣда твоѣ.
 аврамъ рѣ не даль ѣ бѣ миѣ чѣда имѣти. ѡни же рѣше боуде
 чѣдо у тебе ѡ дньшнѣго дне. сарра оуслиахсе рѣ. моу^ѣ мой
 прозвѣтъ есть и азъ стѣ. како боудеть оу нѣ чѣдо. ѡни же рѣше
 къ авраамоу. почто оуслиахсе жена твоѣ. мы истинны рѣчи
 глѣмъ тебѣ. родиши сына и нарѣши на^ѣ кмоу исакъ. егдаже
 повелѣше дигноути трапезоу. тогѣ мѣти телцоу прииде ровоуци.
 искающѣ чѣдо свое. въставшим же имъ. и видѣше телца съсоуца
 мѣтръ свою. видѣ то авраамъ. и приникъ къ земли. не смѣаше
 зрѣти и^ѣ. моужие же послѣдоваше въ поутѣ. възва ихъ авраамъ
 глѡ. кто есте вы. повѣдите ми камо гредете. и ре^ѣ гѣ не скрью
 ѡ аврама възлюбленаго си. и рѣше идѣмо въ солѣ и голморъ.
 ѡтешчѣше грѣхы свои. да въздамо ѣ^ѣ противоу срѣдъ ихъ.
 авраамъ поклонисе. ре^ѣ имъ. гѣ почто не соуднши на^ѣ. паку рѣ
 гѣ аще боуде .н. праведни^ѣ оу градѣ. рѣ гѣ за .н. не погоублю^ѣ

рѧ и за .л̄. не погоубялю грѧ. и за .л̄. не погоубялю грѧ. и за .к̄. не погоубялю и за .г̄. вѣрныѣ не погубялю градъ аще боуде и .ѣ. праведниѣ. ѿ градѣ не погубялю рѧ. и възвратисе аурамъ въ домъ свои. и придоше моужие въ сѣмъ и гомо^р и вънидоше въ домъ лотовъ. придоше сѣмаѣне. и хотѣхоу възети и^х. лѣ не дааше и^х. глаше лоть. што дщери мо^ѣ поимѣте ихъ. а моуже вставишите шни же сверѣпо хотѣбахоу домъ его разорити. гѣ ре^х лотѣ шверзи имъ и шверзе лѣ шкоже рѣ емоу гѣ. и хотѣхоу възети и^х. гѣ поусти пламы шгнѣнныи поасть и^х шгнѣ. лѣ же видѣвъ и паде на ноги и ре^х. гѣи кто есте выи. гѣ ре^х лотоу. приими имѣнне свое. и възиди на гороу шгоръ. ѣ бо погубѣлъ градоу семоу за незаконниихъ ихъ. и никто ш ва да не възрѣи на шпетъ. и прѣемъ лоть жѣноу свою и швѣ дщери свои. и шлѣбѣ и вино съ собою. и възиде на гороу шгоръ. И поусти гѣ с нѣсѣ шгнѣ съ смолю и лоемъ. и оузрѣ земаѣ шгнема оу грѧдѣ. егѧ чо жена лотова мльво въ градѣ швратисе възпетъ. и сѣтворисе слъ^н сла^н. и видѣвъ лоть. съ страхомъ въниде въ гороу. дщере лотокѣ рѣше к себѣ. что сѣтворимъ. въ свѣтъ погыноу^ѣ. ѣ. и нѧ встави^х еств. земаю плада шшего напальнити. мнѣхоу же шко въ свѣтъ погыбѣ^ѣ. и възвѣвши вино. и шпонше шца своего. и рѣше емоу просто тако. и прикосоуесе лѣ. къ дщери своей едноѣ и пакы къ дрѣгон. и въ самъ себѣ зѣ и тѣ егда же изъспа на оутриши видѣ. и разоумѣша како сѣтвориль еств и възвѣпи гламъ велиѣ. съ плачемъ ридающии. и вниущи въ прѣси свое прииде къ аврамоу и повѣ^х емоу авраамъ въскрѣбѣвъ ре^х. горе тебѣ лоте. лоть ре^х. еда како имаши дати мнѣ заповѣдь. да и азъ работамъ ш грѣсѣхъ сихъ. авраѧ рѣ сноу каковоу заповѣдь хоцѣши. гѣ ли таково покаание противоу такоу грѣхоу. и помисли въ срѣци своемъ како би его погоубѣи. и ре^х емѣ. иди въ илоу рѣкоу. и принеси ми знаменне. рѣ бо авраамъ въ срѣци своемъ тало еств горкала смрѣ и лютни звѣрне и хотеть егоу изѣсти. поѣде лоть. и приѣде въ илоу рѣкѣ и принѣ .г̄. главе ш огнѣ. егѧ сказа архлѣ мнѣнѣ дрѣво ситѣ. и складе огнѣ сѣтворити помѣнѣ шцоу своему да мѣ и ш того дрѣва сѣтвори авраамъ шгнѣ. егѧ хо-

тѣше заклати сѣа своего ислака, яко видѣ авраамъ принесша Ѡ огнѣ негѣющаго, и възѣ авраамъ главне и поиде въ поуесто мѣсто рекомое соудни камыи, и посади г^х и ре^ч емоу, носи водоу и поливаи главни сн^х, егѣже приѣмутьсе и процѣфтоу^т, тогѣ еси проце^н Ѡ бѣа, глѣше акрѣ, въ срѣци своемъ, како главни да приимѣтсе и прочѣтѣтъ, или родѣ, Гѣ же вѣхуоу главне посажене, вѣ же вода, ерданская далѣ, милеи мѣста .б. гѣ възимаше лѣ водоу, и ношаше, и поливаше главни плачеци, егѣже прѣвѣ .г. мѣде приѣде къ авраамѣ и ре^ч, оче прорастоше главнѣ нь не цтоу^т, и ре^ч емоу авраамъ, егѣ процтоу^т и родѣ тогѣ еси проце^н Ѡ бѣа, и пакы лоть полива и^т дрѣгыє .г. мѣде и възѣ воцине трѣ дрѣвѣ, и принѣ къ авраамоу, и рѣ, уче прорастоше и родише, и се прѣнесо^х плѣд и^т, авраам же приде и видѣ дрѣво, при земли разнѣ израсло, и пакы въ едно ставашѣ, и пакы къ врѣхѣ разнѣ извитие, различно листовнемъ, Ѡ тогѣ древа вѣ крѣ праведнаго развонника, видѣ авраамъ, и приде въ домъ свои рѣющисе, и славецн бѣа, егѣже приѣде въ домъ свои, оврѣте исака родившасе, и рѣ авраамъ слѣ тебѣ вѣко, яко да^т ми оси свѣ^т и видѣние Ѡ ютробн моею, и дал ми еси разоумѣти Ѡ всакомъ грѣшницѣ кающимсе, тогѣ глѣсь вѣ с нѣе глѣю авраме бѣгословле^н еси въ вѣкы по чиноу мѣхисѣковоу, и вста^т аврѣ и възѣ штроче, и вѣниде въ гоу^р къ мѣхисѣкоу, и ре^ч емоу, бѣгослови штроче снѣ, мѣхсѣкъ бѣгловн авраама, и сътвори его патриарха авраамъ бѣгослови мѣхисѣка, и сътвори его ереа, и шва бѣгословиета ислака, и слншахуоу глѣ с нѣсь глѣющѣ, бѣгословленно семе аурааме гѣде ли вѣдетъ, въ вѣкы, и оумножитсе сѣме его, яко звѣзди небесниє: ✨

Слово како сарра оучѣи авраама: ✨

Рѣ сарра къ авраамоу моужоу своему, азъ състарахсе вѣ чѣда, помни равоу ншоу агароу, еда како сътвори^т плѣд, да воудѣ наслѣдникъ долѣд твоемоу, не хотѣше аураамъ дондеже не оупросѣ мѣхисѣка, ре^ч же емоу мѣхисѣкъ, сътвори яко^т глѣ же(на) твоѣа, и прикоснѣсе авраамъ къ агарѣ, и сътвори сѣа из-

маналѣ. и принѣ его къ мѣхисѣкоу блгослови штроче сие и благо-
слови мѣхисѣкъ шроче. и принѣ аврамль въ домъ свои. и прослави
бѣ. пѣмъ повѣсть сарра авраамлоу. слѣ штроче въ оутрѣвѣ мои
(и)ѣ. и родившѣсе исакѣ ш . љ. лѣ ш играше нсѣ съ братомъ своимъ
изманломъ виаше измай исака. и скръѣвѣше сарра велико. и
глѣше сарра врамлѣ ш жени женѣ съ чедомъ ею. не имат во чьсти
съ чедомъ моимъ быти. авраамль ста на молитвѣ къ бѣу. глѣ емоу
гѣ что ти глѣ сарра сътвори. азъ сѣме твое не погубляю .: . љ

И възѣ аврамль воды многы. и хлѣвъ и възѣ агароу. и сѣпа
ей. изманла. и швѣ ихъ въ поустинню. егѣже сьврѣшисе вода.
въ жѣда шроче велнкѣ. и прииде на смрѣ ш жежѣ. агара заиде оу
постыню. да не зрѣ смрѣ шрочетоу. аглѣ гнѣ рѣ ей. понди и азъ
повѣмъ тебѣ воды. и възѣ агара шроче и шврѣте воды. и възра-
довасе зало. и рѣ аглѣ къ агарѣ. понми шроче себѣ моужа. и
оумножоу сѣме вѣше. и сѣме аураамла. и воудеть плѣ твои
силнѣи паче всѣхъ родовъ. и нарекоутсе изманатѣне тартаре. і
агаране саракине аравити. понеже въ горѣ аравискон оумножетсе .:

за ісѣ.

Тако въсхрани авраамль сѣпа своего ш нѣ. лѣ ш. и рѣ гѣ къ
авраамлоу. понми сѣпа своего исака. и заколи того. и сьтвори
жрѣтвоу бѣу нѣсномоу. и възеть авраѣ дръва. и раѣ. и сѣпа
своего исака. и вниде въ мѣсто гѣ рѣ емоу гѣ. и видѣ мѣсто
изалеѣ. и рабомъ своимъ глѣ. седѣта тѣ и шшла с вами. азъ же
съ исакомъ вижоу мѣсто и възѣ шгнѣ и ножъ въ роуцѣ свои. и
рѣ нсѣ шче гѣ идемо. авраамль рѣ сноу. снѣ жрѣтвоу бѣу да
сьтворимъ. нсѣ рѣ. шче гѣ шѣче. авраамль рѣ гѣ вѣтъ швѣче. и
примѣ нсѣ и ноѣ. и вѣ его. нсѣ видѣвъ разоумѣ и рѣ. шче шче
свежи роуцѣ мои и нозѣ мои да не вдеши е. и оупраснѣ теѣ и
грѣхъ примѣ ш томъ. понеѣ всакъ закланыи колѣвалѣсе не ви-
деши и свеза авраѣ роуцѣ и нозѣ его. и принѣ ножъ къ гратанѣ
его. аглѣ възва гасѣ велимѣ. и рече. Авраме авраме. не сьтвори
шрочетоу ничто сноу своимъ исакоу. и поведа емоу агрѣ швѣѣ въ
грѣмѣ садоковѣ. садокъ наричетсе ловада. и възъмъ аврамль швѣче.

и сътвори жрътвѣ боу. възвратисе авраамъ въ домъ свои. и видѣ одного раба. егоже имаше ѿ земли халденскыи. и ре^т емѣ. ты вбращешѣ жену снѣ моему. и вѣиде андрен. въ землю халденскѣ. и прииде на источни^к гѣ приходеть вси цаци. и видѣ ѿроковн^н .бѣ. приходещи почрѣсти водѣ. и ре^т има. кош хощѣ дати мнѣ воды ѿ ваю. едина ѿ ни^х ре^т имѣ еи еревека. азъ тебѣ дамъ воды. и скоты твое напою. андрен к неи ре^т. ꙗ ли прилежно мнѣ вбавиши въ домоу шца твоего еревека рѣ. есть и скотѣ твоимъ снѣ^н. и вѣиде андр^н въ домъ оца еревекоу. и ставише трапезѣ андреоу ѣсти. рѣ андрен не ѣстна рѣ хожѣу. хожѣу искати жену гнѣу моему. и повѣсть имъ вѣсоу истинѣ. на штрика поемъ андрен еревека. съ ѿроки и скоты. и прикѣ въ домъ аурраамъ. исакъ съ инѣми дѣтми играющи. и срѣте и еревека поклонисе емоу. и вѣидоше къ аврааму. и благослови хъ авраамъ. и родиста двѣ сна. исавъ и ѣкова. исѣ сѣдаше близоу шца своего исака. вѣше^н скоупость хлѣвнаа. исѣ дѣлѣаше хлѣ^б. исавоу шцо двахоу: мало¹⁾ вѣше^н емоу мало¹⁾ и ѣко^в же стражѣше и даваше ѿ своего дела братѣ своему. исавѣ. въ еднѣ же днѣ ре^т и ѣко^в братѣ своему исавоу. сико пѣбаеть азъ долоу есмь а ти више. да аще хоще^н да ти давамъ вѣсеглѣ. да сѣди ты ны^н. а азъ више. да давамъ ниже. поне^н пѣбаѣ здолѣ више давати. такоже исѣ^н погоуби лакомствомъ сѣбѣ чьсть и погыбе^н.

О смрти авраамовѣ. како приде ахлѣ миханлъ къ аврааму. бѣви оче: ☩

Егѣ посла гѣ ахрѣла миханла къ аврааму глѣю. прииди въ домъ авраамовѣ. съ радостню и лѣбовню²⁾ прими дѣхъ вълюбленнаго госта моего авраама. архгѣль сѣниде въ пѣгорнѣ. и сѣ^н ѣко еднѣ поутнѣ идѣ^н вѣше авраамъ оу (в)рѣи свои. вѣше^н авраамъ алчѣ^н. поне^н вѣимаше къзѣ. не ѣдѣше аще госта не имаше. и видѣ ахрѣла миханла ѣко потника сѣдеца. и приде

1) Въ рук. мало повторено по ошнбкѣ.

2) Въ рукописи: лѣбовною.

к немому авраамъ и въпроси его. ѡ брате ѡкоудѣ еси ти агль
 ре^ѣ. ѡ горниѣ земли есмь. авраамъ ре^ѣ. приѣдемъ ншѣ и снѣмо
 хлѣвъ. юноша ре^ѣ великою работѣ имамъ. азъ же трюдѣ есмь.
 авраамъ ре^ѣ ѡ брате. прииди въ домъ мой аще любииши ба твоего.
 агль ре^ѣ не можно естъ мнѣ. авраамъ ре^ѣ иди и приведи конь
 да въвѣмъ сего страннаго къ дому ншѣ. агль ре^ѣ приѣдѣмъ сами
 льхоко. глѣючи и пондоше пѣтѣ. и приѣдоше къ доубоу ам-
 бринскоу. и доу^б поклонисѣ имъ. глѣ къ праведнѣ. стѣ стѣ. стѣ.
 авраамоу мнѣиѣ тако снѣ дрѣво прѣкланѣетсѣ. поне^ѣ не вѣдѣше
 кто естъ съ нимъ. приѣдоше^ѣ въ домъ. авраамо^ѣ. и посла принести
 вчѣ. и ре^ѣ саррѣ авраамъ. принеси двивалницоу. и оумыи
 нозѣ гостевѣ семоу. поне^ѣ трѣдѣнь естъ. приемиши сарра нозѣ
 оумыти. и видѣ ѡко вѣпактни соутъ. и вѣчюдисѣ велико. и ре^ѣ
 авраамѣ снѣ нозѣ ѡко онѣхъ моужни соу^ѣ егѣ погоубише сѣмъ
 и гомѣ^ѣ. тогѣ авраамъ съ гнѣвомъ ре^ѣ къ саррѣ. ѡ како не съго-
 ри^ѣ ѡгнѣ. почто не съчетаеши сего ѡко странна. нъ къ нѣесномѣ
 црѣ исѣ^ѣ принѣ вчѣ и сътворѣ снѣдѣ. тогѣ архлѣ михан^ѣ въ-
 зыде на нѣса вѣше во въ заходѣ слѣца. егѣ приходѣ вси агли. и
 поклонѣютсѣ прѣстолоу архлѣ поклонисѣ прѣстолаѣ и ре^ѣ. гнѣ ав-
 раамъ хоцѣ дати мнѣ вчѣ части что мнѣ глѣши. гѣ ре^ѣ къ
 архлоу. что естъ авраамъ кжѣ и ти ш нимъ. и пакы снѣде ахлѣ.
 и вѣрѣте трапезоу поставленоу. и тоу кдоше и пише авраамъ
 съ агломъ. възлѣгъ на снѣмици. исѣ же въ полднощѣ вѣста ѡ
 снѣмици своего. плачецисѣ велико. и ста прѣ^ѣ дверми. гѣ лежѣ
 авраамъ съ агломъ. глѣю оче оче ѡвѣрѣзи мнѣ. да се нагледамъ
 красотоу лица твоего. поне^ѣ не виждѣу те николиже. чювши сарра
 и приидѣ. исѣ^ѣ вѣниде и приемъ ѡца своего за грѣло и пла-
 каашѣ. авраамъ ре^ѣ. повѣжѣ мнѣ чѣдо. что плачѣши исѣ^ѣ ре^ѣ. вчѣ
 снѣ видѣ^ѣ нма^ѣ на главѣ кѣнѣць слѣцны. и оузе ми га тѣи гѣ
 кон естъ с тобою. вѣмъ оче мой тѣи естъ послѣ възѣти тебе
 с нѣсъ и вѣвелъ его целѣкаашѣ плачеци горко. авраамъ плачѣше
 и вѣспалкасѣ. архлѣ миханѣ. и тѣ слѣзы архлѣвы сътворишѣ ка-
 мѣниѣ вѣценное. и тѣ авраамъ поклонисѣ ре^ѣ. гнѣ повѣжѣ ми кто
 ты еси. тогѣ архлѣ ре^ѣ. ѡ авраамѣ азъ есмь ахрлѣ миханѣ. и по-

сла^а есмь възети дх̄к твои. авраамъ ре^х г̄и да ви^х видѣлкь съ тѣ-
 ломь г̄а и вса нвеснаа тог̄а арх̄ль въниде въ нвса съ страхомь. и
 гла къ гоу. г̄ь рѣ помни авраамъ. и веди его къ нвса. и прииде
 авраамъ и припаде къ прѣстолоу и поклонисе. и видѣ г̄а сѣдеца
 на прѣстолѣ хервфимьстѣмь. тѣ во дивлѣхѣсе аг̄лн. гѣ вѣлѣхѣу^{се}
 вса нвеснаа ѡ аврам^ѡ. г̄ь ре^х къ арх̄глоу миналоу. Възыди съ
 възлюбленымь гостемь монь аврам^ѡ да вѣтъ вса строещасе
 и да воудеть вса волѣ авраамлѣ чтѡ хоцѣ. изышь видѣ аврамъ
 цлка сѣдеца на прѣстолѣ высоцѣ тѣха и красна. мало же смѣш-
 шѣ. а полного плачѣше. рѣ авраамъ къ аг̄лв снѣ цлкъ почто
 сико плачѣ и пакы смѣтесе. аг̄лъ рѣ. то ѣ прьвозданны адамь.
 зрит же праведникъ дшѣ гредоущи^х въ рани. и смѣтесе. ег̄а вѣтъ
 грѣшни^х дшѣ гредѣщи^х въ моу^{кы}. тог̄а плачетсе. и пакы видѣ
 авра^а двоа врата една велико тѣскна. а друга широка. аг̄лн же
 приводѣхѣу нарѣ много. сверѣпо въ широкаа вр̄а и поринѣхѣу
 въ моу^{кы}. и вѣдѣ аврамъ тѣскнаа вр̄а. гѣ праведныкы прихо-
 дѣхѣу въ рани. и въсплакасе. ре^х къ арх̄глоу азъ велико тѣло имамъ
 како есть мнѣ зѣ проити. аг̄лъ гла емоу. тевѣ воу^{тъ} пространа
 па^а въсѣхъ. и видѣ авр̄а единоу женоу дръжеци аг̄лъ и не въво-
 деци ни въ една вр̄а аврамъ рѣ прости мнѣ единъ снѣ дщицоу.
 аг̄лъ ре^х придѣмь на соу^ѣ еда како соу^ѣ повѣсть. и приведеше ю на
 соу^ѣ и разгивахѣу книги. тоу шврѣтоше многы правы цю вѣ
 сътворила жена тыа. тѣкмо еднъ грѣхъ не исповѣдала ѡцоу
 дх̄окномоу. того рау^ѣ въ моу^ѣ посылають его. аврамъ ре^х г̄и ка-
 ковь ѣ грѣхъ тѣа. аг̄лъ рече то есть привела зета за дщицѣ^ѣ и
 сама се ш нѣ слегда тако поемше женѣ и вьргѡше ю въ тмоу
 кромѣшноую аврамъ рѣ. кто ѣ ниже съдржѣи грѣхы цлче. аг̄лъ
 рѣ. то ѣ кно^х съ тѣломь соудниа цакомь. томоу во рѣ г̄ь да не
 озокетсе енохова цркъвъ на земли. и никтоже не призоветъ
 име его. и видѣ аврамъ на иномь мѣстѣ цлкъ сѣдеци. и при-
 водѣхѣу къ нимъ люѣ шни же избивахѣу ихъ. и възимахѣу имъ
 вса имѣниа и ре^х да придоуть звѣрне. и да пошдеть и^х и вѣ
 тако. и видѣ на иномь мѣстѣ съ моужними женами сълѣшисе
 и ре^х да зинеть земля и пожрѣ ихъ. и вѣ тако. и видѣхъ на

иномь мѣстѣ цѣлкъ шклететаюци двогы къ ве^тмоужемь. и прѣ-
 давающе и^т. и рѣ да поपालить тѣхъ шгнь. и бѣ тако. и видѣ
 аврамь на иномь мѣстѣ юношоу сѣдеца. и приношахоу аглы
 всахъ снѣомь цѣкомь грѣхы. шн же всѣ записоуѣше и прѣда-
 ваше енохоу. и въпросі аврамь кто ꙗ юноша записоуѣ грѣхы. и
 рѣ аглы то ꙗ авѣ снѣ прькозѣнаго аама. видѣ аврамь на иномь
 мѣстѣ цѣлкъ прѣклінающисе. и дшѣоу свою погоублѣюци. за
 добыти ради. и рѣ да расплаютсе ѣко и прѣсть. и бѣ тако. тогѣ
 рѣ гѣ къ архглад миханлоу. съни съ аврамомь въ домь его. вса-
 кын бо кто не троудить ш всакомь дѣлѣ. не имать ш немь
 млости. тако и въкъ аврамомь понеже нѣсть ваю тварь того
 ради не млочета и^т. всакомоуже грѣшникуоу хотеть соудити
 противоу дѣломь и тако моучитсе. и въниде аврамь въ домь
 шон и прѣвысть живѣ потомь .л. лѣт. и посла гѣ съсмерть къ
 аврамоу. и рѣ гѣ ахглоу рафанлоу. да придеть смрѣ. къ възлю-
 вленомо ми аврамоу. съ красотою великою и тихомь швразомь.
 егѣже видѣ аврамь смрѣ и оужасѣ велико. и рѣ тако ли къ
 всакомоу цѣкоу приходиши. рѣ смрѣ о авраме ты еси праведнь.
 того ради сико придохъ к тебѣ. а иннѣ грѣшни. воле шн емоу
 не родитсе. егѣ видѣ гѣ оубошсе аврамь ш смртѣ. съни гѣ съ
 великою лѣпѣю. и прѣ къ аурамѣ и подѣ емѣ гѣ швѣлка. и видѣ
 тѣ аврамь и възлюбѣ ихъ велми. и прострѣтъ роуцѣ шон да
 примете и^т. и прѣдаеть дхѣ шон къ гоу. съ красотою великою.
 боу же шшѣмоу сла в вѣкы. аминь.:

О Макаріи Римскомъ.

Печатается по рукописи № 109 XV в. монастыря св. Павла на Аѳонѣ.

Житіе і жительство прѣпѣвнаго оца ншего макариа живѣшаго кромѣ рая .к̄. пръприць:~

Молимсе мы. смѣрении мниси. деуфиль. сергии евгение. все прѣпѣвныи шце и брати. оуслишати жительству еже къ истинуу стѣаго макариа. Шрекшим во се намъ. мира сего. вѣнидохомъ въ монастырь стѣа. аскапиуѡдота. въ междурѣчи сириисцѣи. и въ еднѣ оубо ѡ днѣи. скончѣвшимъ намъ девети чѣ^{тѣ}. сѣдохомъ трие. кыжѡ на глаше. ѡ въздръжанн и ѡ пощени и ѡ мѡстини. прииде оубо мн^ѣ смѣреномѡ деуфилоу помьслъ сиковы. и рѣхъ брати сергию. и евгению гла. хотѣахъ въ вса лѣта живота моего ходити дондѣ^ѣ выждѡ гѣ нѡ почнетъ. понеже глѡтъ писаниа. яко на сльпоу желѣзною сто(и)тъ. и глаахоу къ мнѣ братиа, ѡ теѡфилае ми яко пръкаго те брата имѣемъ. и дѡвнаго оца. и ѡнинѣ неразѣленн боудемъ ѡ те^{бѣ}. аможе колижѡ идеши. нѡ и намъ годѣ вѣ свѣтѣ сын. и въ тоу ноцѣ. вѣставише. изидохомъ ѡ монастыра. и приспѣвше приидохомъ къ иерлѣмъ за дни пѣнадесѣ. и поклоншѣ стѡмоу въскрѣсенію. и всѣмъ стѣмъ мѣстомъ онѣмъ. и възратившесе къ ерлѣмъ прѣвѣхоу тоу дни к̄ швѣходеще стинуу. и славоюце бѡ. и приемше ѡ всѣхъ мѡнтоу. изышѣше пондохомъ

къ вѣстокоу. днии .н. и прѣшѣше рѣкоу тигрь. и приидохомъ на поле равно аснское. идеже стѣн меркоурне закла ноулиана Ѡстѣпника. и въидохомъ въ гра̄ нарицаемыи ктисифонъ. идеже лежеть стѣни триє Ѡроци. въкоупѣ съ даниломъ прѣрокомъ и поклоншесе имъ прославихомъ ба. и изъшѣше Ѡтоу ходихомъ дроузѣхъ .н. днии. ничьсоже въкоусиешє. свѣтѣльствоуетъ намъ гѣ тѣчию въ нѣлю въкоушение водѣ и прѣвишѣше страну перьскоую. приидохомъ въ страны еднискыє. и въидохомъ въ нѣкоу скинню не имоуцоу. цловека. и прѣвыхомъ тоу два днии. и прииде моужь и жена. и на главахъ своихъ ношаахоу мѣе изъоштрены въ мѣсто вѣницѣ. и видѣвше насъ рѣше дрбу къ дроутоу. швы сходници соу. и възѣстиеше дроугомъ своимъ. и придоше яко тысоуца мѣжи. и вложише шнѣ въ скинню шноу. яко Ѡ четирихъ странъ съжеци насъ. мы же ба помѣвше изыдохомъ Ѡ стѣни шное. и стахомъ пострѣ сѣхъ. шни же своимъ глаахоу. мы же не вѣдѣхомъ что глѣють и емше на затворише къ хыжи малѣ и тьмнѣ. мы же поуще ба багодарѣхомъ и днємъ и ноцию. и по десетихъ днєхъ мнєше яко оумрѣхомъ. прииде пакы нарѣ много. и шверзоше храминоу шноу. и шверѣтоше на възѣваюцихъ мѣлтикоу гѣи. и извѣше на Ѡпоустише Ѡ мѣста шного. виюще насъ дрѣколиемъ. и изъшѣше ходихомъ днии .м. къ вѣстокоу. въ алкани велицѣ. и ходєще приидохомъ на мѣсто. идеже вѣхоу дрѣвєса пѣдносна добра видѣннемъ. и снѣдию прѣкрасна. и прославишиа га шнѣго ѣ ха. снѣдохомъ и испльныхомсе Ѡ плода ихъ и поидохомъ Ѡтоудоу въ странѣ пѣсни главѣ. и прошѣше пострѣдѣ сѣ чюжахоусє видѣнню шшємоу. не озловѣахоу же на ничьсоже. сѣдѣхъ же на местѣ назы. съ женами и чєды. книжѣ имѣє пѣ собою каменїа гнѣзда. яко дивнї звѣрїє. и ходѣшимъ намъ днии .рн. приидохомъ въ страну пификѣ. ничто же шно не видѣхомъ тѣ. тѣчию пидики шны. и зрѣще на вѣжахоу Ѡ на. мы же велми прославихомъ ба. избавльшаго на Ѡ нихъ. и пакы приидохомъ на гороу високоу. идѣже тѣчию живѣахоу звѣрїє ядовитни. и гласи звизаниа и скръжети зоубѣ. аспидъ васнѣискѣ. ехыднѣ и

змиевъ. видѣхомъ же тоу звѣрни прѣлютыхъ. и хже имена. шно-
кентаври. и еднорозы. и львопарди. и інаа многа. и прослави хѣ
ба избавельшаго на Ѡ оустъ ихъ. и оукрѣплѣющаго на въ всехъ
поутехъ ншихъ. и прѣидохомъ горѣ шноу. и прѣидохомъ къ вѣрѣ-
гоу. іже вѣ велни глаубоки зело. и сътвориши намъ тоу .ѣ. дѣни.
недооумѣвающе напрѣ^ѣ понти. поманхомсе боу спѣти на Ѡ вѣрѣга
шного лютааго. и се елѣфантинъ велни. прѣиде према насъ възоу-
пивъ. послѣдоующе глагоу его. швѣртохомсе въ друтъиныхъ
стрѣмнинахъ и едеа възмогохомъ изыти на дрѣгла мѣста равнаа.
и вѣхоу тѣ чрѣды многы елѣфантины пасоуци^ѣ. и изышѣше дру-
зѣль поутемъ ба мѣхомъ не въкоусише ничьсоже іакоже гѣ
вѣсть. ходихомъ днин .п. и изыдохомъ паки на мѣсто равно. пло-
ды велни многы имоуци. покрывено же вѣ мѣсто оно многыми
мыгламы. и не вѣ тоу видѣти ни слѣнца ни луны. ни звѣзды.
и сѣдше тоу сътворихомъ рыданне велне. іако свѣта не беше.
плачущимъ же намъ. се голѣвица прѣдѣлѣтаущици намъ. приемише
радѣ велню. прославихомъ га. и послѣдоующе голоубици ѣвѣрѣ-
тохомъ высотоу съзѣноу шкроуглоу. и вѣ написано окроуже-
ние сице. сноу высотоу въздвиж^ѣ александръ македоньскыи црѣ.
гоне дария персѣнина. Ѡ халкидона даже до зѣ. и снѣ соутъ
тъмнаа нарицаемаа. іаже проиде и Ѡгна. и прѣиде Ѡтоудоу на
сѣверныа кзыкы. хотен въноутрѣ шѣствовати. въсегѣ къ шоуи
странѣ да дрѣжитсе. въсе во мира сего воды Ѡ шѣбе страны
исходеть. грѣдыи во шоу водныи послѣдоуе изидеть на свѣтъ.
и іакоже оубо прочтохомъ снѣ. приехомъ оусрдие. и ходи-
вши намъ днен м вѣ намъ вонѣ люта смрѣ и оумрѣцѣени
выхомъ Ѡ нѣе. и на кыжѣ днѣ молѣхомсе Ѡдати дхъ нше.
възрѣвшѣ же видѣхомъ езеро велне зѣло. испльнно змии. іако не
видѣтисе водѣ Ѡ нихъ. и се Ѡ езера исхождааше рыданне ве-
ликѣ и пла^ѣ многы. Ѡ множества цѣкъ. и слышѣхомъ съ нѣе глѣс
глюци^ѣ. снѣ ѣ ровъ соудныи. іѣще^ѣ паки ходещи намъ. не ма(ло)
Ѡстошника поутни прѣидохомъ на мѣсто нѣкое. иде^ѣ вѣстѣ горѣ

1) Въ рукописи га написано дважды.

высоцѣ дѣѣ. и пострѣдѣ сею видѣхѣмъ моужа прѣвелика высо-
тою .р. лактин. и вѣѣ свезанъ веригами мѣдными по всемоу
тѣлоу его. и по шесть иныхъ веригъ по роукоу и по
ногоу. ввсе пострѣдѣ горь шнѣхъ. и вѣѣ шгнь непѣданныи горе
пѣ моужемъ шнѣмъ. рыданые же его слышавше .л. прѣприць.
и видѣвъ насъ начѣ рыдати велми. и глѣти горе мнѣ: горе мнѣ.
и покывати главою своею. вѣѣ же горен Ѡ огнѣ оного. мы же Ѡ
страха покрѣше лицѣ свои прѣндохомъ горы шны. и пакы при-
дохомъ на мѣсто стрѣмно. и вѣѣ тѣ пропасть велика. и въ неи
жена власы велне имоуци. и змин великъ шевитъ Ѡ неѣ и Ѡ
пропасти оноѣ. плаѣ и рыдание. и гласи многа народа глѣюще.
помлоуи нѣ снѣ бѣ вишнѣго. мы же Ѡ страха рѣхѣмъ. гѣи скон-
чѣи житие нше. яко видѣхомъ странаа тиньства и соуды. пла-
чющеѣ придохомъ на мѣсто нѣкое и швѣтохомъ дрѣвеса
многа видѣние же сихъ вѣѣ яко смоковници. и вѣѣхѣмъ тѣ птице
всчислѣныи и гласи ихъ испльнь цакъ. и вса възывадоху пѣѣ
единоу. помлоуи нѣ гѣи бѣ ншѣ. яко мы сѣгрѣшихомъ паче
въсее твари. и мы бѣ помолухомъ. яко да оувѣмы что соуѣ
снѣ. и глѣ высть къ намъ. пойдѣте поутемъ своимъ. соуѣбы же
вѣѣне не искоушанте. и пакы придохомъ на мѣсто гладко и
страшно. и се моужие стоадоху тоу ихѣ видѣние неизречено
вѣѣ. и прѣд ними мѣи изъшрени и шгнь безмѣрныи. сѣ смо-
лоу. и сѣмпоуромъ и змиевѣ ехъдны. мѣжне же шни ношладоху
на главаѣ своихъ вѣнице златы и въ роукахъ своихъ ношадоху зна-
мениа Ѡ чѣтѣць. и вѣдѣвше мы снѣ възоупихомъ помлодите
насъ невснии моужие. да не прѣкосноутсе намъ мѣи снѣ. они же
рѣше къ намъ въставше пондѣте поутѣ своимъ. имже гѣ вамъ
покажѣ. нѣчѣсоѣ воещесе. не имамы вѣ обѣлѣ нѣ вами никое же
до днѣ соуднаго. егѣ придетъ гѣ въ мирѣ. соудити всѣѣ. снѣ же
слышавше мы. велми прославихомъ гѣа. и поклонше снѣмъ. пондо-
хомъ яко не имоуще дше въ себѣ і ходише днѣи .м. сѣ въне-
зашпоу глѣсъ приде к нѣ поющимъ народъ многомъ. и вонѣ
тъмизнѣ красныхъ. и на снѣ прѣложихомсе. и спавши намъ.
оусны нше оусладншесе паче меда сътъвнаго. и оубоужше

вънхѡмь. и сѣ цркъѣ велика яко ѿ голога съзана и построѣ
 сее яко образъ жрътвенника. и прѣстоѣ еѣ тоу страшѣ и тѣмъ
 голотѣнь. и источники течѣше ѿ жрътвенника многа. и видѣние
 воды многа яко маѣко. яко мнѣтисе намъ въ истинѡу маѣко
 есть. и моуже стоахоу окрѣ воды многа. поюще сладоснѣ. и
 видѣвше сихъ пристрашни быхѡмь. едни же ѿ нихъ. моужь
 инь. и краснѣ лѣцемь. рѣ к намъ. снъ есть бесѣмртны источ-
 никъ хранымыи праведникѡ. мы же слышавше. велики бѣ про-
 славихѡмь. и стѣе моуже многи. и пакы прѣшѣше мѣсто мно-
 ничтоѣ въкоусивше. якоѣ гѣ вѣсть. тѣчию ѡсны ншѣ сладкы вѣ-
 хоу. ѿ пары воды многа. и пакы привѣни быхѡмь на мѣсто нѣ-
 кое. идеѣ еѣ рѣка прѣвелна. и пивше ѿ неѣ насытихомсе и про-
 славихѡмь гѣ. и вѣ яко чѣ .s. днѡ. и варь слнѣчныи зѣлны.
 и сѣдохѡмь на вѣргоу рѣцѣ. і скѣтъ шнъ соугоубыи сего свѣта.
 и вънимаахѡмь къ четыремъ странамъ. мира нѣснага. и вѣтри
 тоу соущии. ино дѣханне имаахоу. оугла во вѣсточныи имѣаше
 лице огнѣно. и западныи же зелено. и звѣзѣмъ нвесныѣ свѣтлѣви-
 шоу. имѣахоу свѣтлѡ и дрѣвеса велики. и блѡгоцѣфтѡцаа честа.
 присѣнѣнаа. аще плодносна. аще ли не плодносна не оувѣдѣхѡмь
 и землѣ шна дволика. и горы шны высочѣиши снѣ. и блѣстѣише.
 имѣхѡмь .р. днѡи. ничѣсоже въкоусивше тѣчию водоу единою.
 и ѡ вънезапоу прииде к намъ нарѡ мнѡ. моужѣ же и женѣ и
 ѡрокъ. не оувѣхѡмъ же ѡкоуѣ. вѣхоу же вециши сихъ. яко лакѣ
 еднѣ и пѡ. и видѣвше снѣ пристрашни быхѡмь. вѡвѣсѣсе. еда
 како поидѣ насъ. и помышлѣахѡмь что сътворимъ. брат же
 ншѣ срѣне рѣ. вѣставше ѿвѣгнѣмъ сихъ. яко и снѣ вѣжетъ ѿ
 насъ. и вѣставше погнахѡмь сихъ. шви же. вѣжахоу скръже-
 цоуще зоуби сконми. и прѣшѣшемъ рѣкоу придохѡмь на зем-
 лю. имѣцоу былиа якоже маѣко. емоуже снѣѣ яко мѣ. стоаше
 вѣрхоу землѣ на лакѣ. и снѣдохѡмь ѿ него и насытихомсе. і
 измѣнише лице ншѣ и оукрѣпихомсе. и прославихѡмь бѣ пи-
 тѣющаго всѣгда. и пакы поидохѡмь поутемъ ншѣмъ. за днѡи.
 нѣ. не вѣдоуще камо идѣмъ. по смотрению же ѡаколюбца бѣ.
 швѣртохѡмь нетренѣ поуѣ. и вѣртѣ. яко цѣчь. и вѣслѣдоущѣе

поутевн шному нетреномому. о мнозѣхъ днѣ. и шверѣтохомъ въ
 немъ стго макария врьтѣ. еѣ же оукрашень. яко црѣккъвъ стла.
 тогда помолвише знаменахомъ себе. и приехомъ дръзноваенне. и
 вшыше въноутрь не обрѣтохомъ ничьсоже. и дивлѣхомсе
 глѣюще. сие оукрашение члѣско есть. не пожимъ до вѣра. и вимъ
 что приключитсе. якоже оубо посѣхомъ мало. се блгоуханне
 въ велие въ врьтнѣ. и въхожааше въ ноздрн нше. яко въздрѣ-
 матисе намъ и оусноути. и оубоужьшесе. изъ врьтпа изыдо-
 хомъ. и върѣвше къ вьстокомъ. видѣхомъ пѣвие одѣкана можа
 страшна. не шдѣта же. тѣчю власы вѣлы. гредѣше бо. въ ис-
 тинноу мѣрие. оумножившимсе власовѣ главы его. ш многы лѣ.
 покрывше все тѣло его. приходецоу же емоу въ врьтѣ къ намъ.
 оувѣ на издаде. и врьж° себе на землю и начеть възивати съ
 клетво глѣ. аще ш ба есте швѣтѣ мнѣ аще ли ш диввола шти-
 дѣте ш мене смѣренадого и грѣшнаго. и мы възоупихомъ глго-
 люще помлоуи на прѣпѣвнымъ шче. вѣжи бо равн есмы. и див-
 вола шрекохомсе. тогда прииде къ намъ и въздѣвѣ роуцѣ на
 нѣо. и поманесе ш на и раздѣланвѣ власи ш лица своего. т ш врд
 и глааше намъ. вѣхоу же власи вѣли яко и снѣг° якоже при-
 мракъ бываше намъ ш свѣтлости лица его. наидѣхѣ лице его.
 и ш многы старости не видѣхѣсе очи его. вѣжи бо его напѣше
 покрикахоу. роу же и ного нокти. веще локтинъ възрасли вѣ-
 дѣ. власи же набрадиа его. покрываахоу оуста емѣ яко глѣаше
 намъ. мнѣхомъ яко нѣтко ш глѣвинны глѣ и видѣхомъ тѣло его
 стѣе и сие вѣ яко кожа жьлчѣ и въпроси на шкѣоу есте. и чьсо
 ради пришли есте зде. и рѣхѣ емоу вса приключившаасе намъ.
 и яко хотѣхомъ видѣти где нѣо прѣпочиваетъ. и швѣща намъ
 стѣ мѣрие глѣ. чѣца мохъ нѣ въ роженн женьсцѣмъ иже възмо-
 жѣ кънити вънѣтрнѣнши. и оувѣти и разоумѣти чудеса
 сили вѣние. азъ бо грѣшни многожѣ подвижаахсе. и любо по-
 вѣжаахъ сътворити сие. и ноцию яви ми се глѣ. не въхоци ис-
 косити създавшаго те. не можеш бо прѣити мѣсто сие. азъ же
 рѣхъ чьсо ради гн мон. и глѣ ми .к. ппринцъ есть шсоу и тоу
 есть стѣна велика желѣзна и дроуга медна въноутрь же сѣ

ксть ран. идѣ вѣ прѣвѣ адамъ и еѣва и выше рая положи бѣ
 серафима и пламѣнно орѣжие вбрацаемое съхранѣти поу древа
 животнаго. соут же видѣнїе цлци прѣси же львовѣ. глава же
 вбразъ инь. роуцѣ же яко лодь мѣе угньные дрьжеще въ роу-
 кѣ своихъ съхранѣюще стѣны. да никто же възможетъ дрьз-
 ноутъ вьнити. все бо силн страшнн. и агглан крѣпци. ꙗ спа-
 саниа небеснаа стоють. идѣ прѣпочневетъ нѣбо. силн слышавше мы
 ѿ цлца вѣжнн. яко поведа намъ сказавшоу емоу агглад оубока-
 хомсе страхомъ велнемъ. и все ѿ възкоупѣ прославихомъ га. и
 стго мѣрна възвеличихомъ. яко възвѣсти намъ все чудеса
 вѣжнн. и прочее к томуоу вѣ вѣрь. и гла намъ чедца моя ѿстоу-
 пите мало имамъ во зде втрочица два. и проходѣ во ѿ вѣра до
 вѣра и боюсе. еда како не ведеще вловетъ вы. мы же мнѣхомъ
 яко цлци соу. и ѿстопахѣ. и се львове ѿ поустине приидоше
 спѣшно. и пѣше къ ногама его ридающе. и кланѣхѣсе емоу. и
 ми ѿ страха падохомъ ниць не могоуще ничьсоже¹ глати. и
 възло на не роуцѣ свои гла имъ. ѿ цлчьскаго ествства пришли
 соу нѣщци. нь не озловѣте сї. равн во вѣжнн соу. и възвѣсн на
 стин. рѣ. приидѣте брѣтне прѣближатѣ намъ не боещѣ. и сътвори
 вечернюю мѣнтвоу. и вставше приидохомъ къ немуоу. и вбне
 льви текоше въ срѣтене намъ. и единомоу оубо ногы лобы-
 захоу. швомоу же главою говѣнне показовадохомъ къ поклонению
 и яко цловѣци словесны. прѣкланѣюще валѣхѣсе прѣ нами.
 ми же. прославихомъ ба оукротнешаго силн къ намъ. и възло-
 жихомъ на нї роуцѣ сътворихомъ вѣрнюю мѣнтвоу. и вьсоу
 ношь оу мальчѣнн вьхоумъ. на оутриа же глахомъ стѣмоу ма-
 карню. рьца къ намъ вчѣ. ти кѣко пришль еси зѣ. и ѿвѣщавъ
 гла на приклоните братнѣ оуши вашн. и оуслишите ме како
 придо зѣ. азъ смеренин вѣ некоего шна суклитника римлѣнина
 снѣ. и вброучи ме женѣ мнѣ не хотѣцоу. и ноужѣко сътворише
 ми бра. и вѣрь еѣ хотѣхоу на затворити къ смѣшению. нарѣмъ
 ликоующїи и никомоу же не ведоущоу чрѣвны ра потрѣвы
 изьшь тѣн. и скрихсе въ хыжы нѣкое вѣдвы жены. за .ѣ. днми

1) въ рукописи: ничьсоши.

вѣ тоу. старица же она повѣдалаше ми плѣ и рыданна родитѣ
 монхъ. по сѣмнѣ же днѣхъ кѣроу вышоу въ единому ноцѣ
 штидохъ ѿ вдовы оны славлѣ ба. гѣ же иже не вставлѣеть ни-
 когоже. посла аггла своего рафаила. и вобразомъ моужа стара.
 шествовати съ мною. егѡ и въпроси камо идеши шче. шн же рѣ
 амо же ти оумъ имѣеши. азъ же рѣ настави ме на пѡу правнн.
 и послѣдовахъ емоу. и ходещи поуѣ показа ми агглъ гнѣ. иже
 въ вобразѣ старчи якѡ аглъ вѣ гнѣ наставляе ме шествнѣ же
 нѣше. и врѣме до прѣлѣжещаго поути. идѣ хотѣяхомъ прѣпо-
 чити на немже месте и спяхомъ. въ еднѣ жѡ ѿ дннѣ спешимъ
 намъ въкоупѣ. оубѣдихсе и не видѣхъ его. и начѣ плакати и
 скръѣѣти. и авне шви ми се глѣ. азъ есмь рафаиль архгль гнѣ.
 привезите здѣ въ вобразѣ старчи. якѡ гѣ повелѣ. нь не скръви
 ни оубонсе. нь дѣ славѣ вѣнн. и се прѣшѣ еси вса тьмнаа. и
 соу грѣшннѣ и мѣста стѣ. и вѣсмьртны источникъ. и пришѣ
 еси на стѣ живота. и снѣ рѣ. възѣ высть ѿ ѡчню моюю и не-
 вѣмъ высть азъ же нѣхъ шестввати. и срѣѣте ме онагрѣ па-
 соущини. и заклѣ сего богомъ показати ми храминоу цлчю. и
 авне ста и начѣ прѣдъ мною ити азъ же въслѣдова ѣмоу два
 дни. по сѣ же срѣѣте ме елень велинѣ. и видѣ онагра елена. и от-
 иде на мѣсто свое. и пакы настави ме елень за три дни. пакы
 же срѣѣѣ змии смыкаемъ по землѣ видѣѣ же змии елень штиде.
 азъ же оубоихсе змии и начѣ заклинати его. да не озлобѣ мене.
 и ѡспраки се ѡ змии и ста на шпашн своен. и шврѣзь оуста свои.
 якѡ цлкъ глааше ми. добрѣ пришѣ еси раве вѣжин макарие. прѣ-
 нди послѣдоун ми. и внжѣ мѣсто поконца твоего и. прослави
 ба. и снѣ рѣ змии. и ходѣ прѣдъ мною шкоже моу и пришѣ-
 шимъ нѣ постави ме на дверѣ врытпа. и авне невѣмъ вѣ. азъ
 же шврѣѣѡ въ врытпѣ львицоу лежоущоу. ѡ скѣмннѣ ѣе пла-
 чюще. и не шврѣѣтающе млѣкѡ съсати. приемъ азъ швѣ скѣм-
 нети шнѣ. въспитаѣ снѣ ѿ проужни шко чеда моя шонствѣнаа...
 же ѣ извѣлкѡ вѣннѣ попрѣтѣ въ землю. и начѣ славити цлкъ-
 любца ба и снѣ мнѣ твѡрещоу сѣ врѣ прѣспѣ и сѣде пострѣѣ нѣ
 нмыи въ оустѣ свои еднѣ хлѣѡ и по и постави снѣ прѣѣ на ми

и ѡтиде. и ре^х намъ старьць ннѣ раздѣлѣ. яко не ѡстави на
 гѣ. нѣ мнѣ и вѣ посла пицоу. се бо до днѣ лѣта доволна соу^т
 ѡнеи принимаю пицоу ѡ птице снѣ. вѣкоуслимъ оубо братна.
 и сътворише мантивоу снѣдохомъ и наситихомсе пице и паки
 старь^х на^т глати. оуслишите и вѣзвѣщѣи валмъ грѣхы моѣ. яко
 по вѣнегѣ съврѣшишюу ми зде .кѣ. лѣтъ. изидѣ въ .з. чѣ^т дню.
 и сѣдѣо вѣнѣ скумны сими. и сѣ сатана начѣ искоушати ме. и
 видѣ^х одѣние женско. реалми скѣтло и тѣнко лежеце. прѣмо
 мнѣ азъ же окаянный ѡбоушавъ и не оубѣдѣвъ вѣзѣ и вѣнесѣ
 снѣ въ врьтѣпъ и помышлѣбахъ. ѡкоудоу вьсть снѣ. и паки извѣшѣ^х
 обрѣтѣо женско видѣние ино. и приемъ принесе снѣ вѣноутрь. в
 трѣтнн же днѣ изидохъ поклонитисе гѣиен боу моемоу. оубоушав
 же не знаменавъ себе чѣсннмъ крѣстомъ по ѡбычѣю и паки
 выдѣхъ мѣчтаниа врѣжиа. и се на камени сѣдѣше прѣоукра-
 шена жена. ѡдѣваннѣмъ. и златѣо многоценннмъ. красотѣ же
 ен не вѣ сытости. и наакашѣ горко и рѣхъ к неи. ѡкоу^т зде при-
 шла еси. яко и мѣне на пла^х подигла еси. а глѣ ми, азъ ѡкайнаа
 жена есмь. имѣ^т мѣ мариа. дѣщи рилѣтннна нѣкоего. и поноу-
 днше ме родителн мон бракоу приубрѣнитесе. мнѣ^т не хотеици
 моужевн причетатисе. оутанксе лнкоуюцимъ и моужевн. ѡ
 црѣтога извѣгѣ. никомоу же не вѣдециѣ. и не знаюци правнн
 ноу. и моучецише по горѣ и по поустинѣхъ се приидѣо зде не
 вѣдоуци камо гредоу. азъ же смренин вѣце снѣ. къ боуести
 вѣровѣ еѣ елика ми глѣаше хытростню же прѣвѣщаше вра^х сме-
 реноую мою дшюу. и емь сню за роу^т вѣведѣо ею въ врьтѣпъ снѣ
 и оумннхъсе ѡ алкани еѣ. дѣ ен кѣстѣ ѡ проужнн снѣ. да не како
 гладемъ оумрѣ. и слѣзѣ ен не прѣстахоу. и дшѣ моѣ волѣзнню
 ѡдрѣжиа вѣ ѡ неи. вѣроу же вывшюу. сътвори мантивоу мою
 съмоуше^т вечернѣе пѣние хрѣво съврѣшивъ. положи себе на землю
 оусноутѣ мало. мнѣ же окаянномоу спѣцоу она авне пришѣши
 къ мнѣ и ѡврѣзъши нѣдра моѣ. вѣложи роу^т свою. и всезаашѣ^т
 все^т тѣло мое. азъ же въ снѣ вѣхъ вѣ ѡтегченъ. азъ же ѡка-
 янный. тже никога же вѣспомену^т. ни подвизахъсе. ни ражѣгсе на
 грѣхъ. въ тѣ^т чѣ^т начѣ съмоушатисе. и помену^ткъ вѣсхотѣ

причетатисе еи. и ѡбви ми се ѡко рачите^х кѣи въ ѡна же на-
 прасно невѣма бысть ѡ ме^х и ѡко ѡмрачень оумомъ азъ ѡка-
 ѡнныи леже ниць на земли. ѡко ѡ сна глыбока. и егда въспре-
 ноувъ ѡ прѣлвсти диволе. приидѡ въ себѣ. и оувѣдѣхъ стоу^ѣ
 мон. изъшѣ изъ врьтпа плакахсѣ зѣло. львета же сна не при-
 хожаахѡ къ мнѣ. за десеть днии. ни повиноваахоусе мнѣ. вѣ-
 деце стоу^ѣ и грѣ мон. азъ же ѡкасны видѣвъ издааѣ двѣ
 львети ѡна съ слъзами многыми молѣхъ си ѡ прити къ мнѣ
 въ оугль врьтпоу. и не хотѣхоу. поманх же ѡ пакы изрыти
 нокты своими ровъ глыбо^х. и изръвше и сътворише ровъ ѡко
 двѣма мѡжема възраста. и врьгѡ себе въ нь. и прѣвѣ ѡ. днии
 моле сѣ посипати и покрити ме. и слъзи въсприемше цѣльскыи
 плакахоусе. и посипаахоу ме. и прѣвѣ въ земли три лѣта. и
 въ вѣ землѣ. и не оумираахъ. ѡко гѣ застѡпник ми бысть. по
 трех же лѣтѣхъ. бысть зима велика. по смотренію бжю про-
 падѣ ровъ выше главы моен на лице моимъ и капли приходеце
 на лицемъ моим ѡкрише ми лице. и видѣхъ стѣ и прославихъ
 ба. оцѣстившаго ми лютын грѣхъ. рекшаго не приидѡ призвати
 праведныи. нь грѣшники въ покааніе. и възрасте ѡдесны
 мнѣ чѣвѣ вьнѣ врьтпа. и прѣклонисе къ мнѣ и въкоусихъ ѡ
 него. и въ ми крѣпость. и видѣхъ двѣ львети ѡнѣ. стоеца
 прѣдъ мною ѡко желающа видѣти ме. и ѡко видѣше ме обна-
 жена и жива очистише ѡ мене въ гнои ногама своима. и ѡбна-
 жише ми все тѣло и изидѡ и оувѣдѣхъ ѡко гѣ помлова ме и
 прости ме. и прѣкони колена на земаю въ за ѡ. днии. не
 вьстае ни мала. ни на снѣ ни на питие. нь благодарѣхъ цѣло-
 любие бжю и рѣхъ смѣренныи азъ ѡко добро есть оумрѣти.
 понѣ ничтоже ѣ цѣкъ. сѣ чѣда моа. възвѣстї вамъ дѣкнии
 моа. и аще можете сѣковаа трѣпѣти. боудѣте зде. аще не мо-
 жете. гѣ да наставитъ ва на поу по немоуже пришли есте. мы
 же смѣренї снѣ слышавше ѡ стго мѡжа ѡнѡ оудивихомсе. и
 прославихомъ ба. и рѣхомъ стѡмоу. да намъ благословенне
 прѣпѡбныи очѡ ѡко да ѡшѣше въ мирѣ. възвѣстї ѡже ѡ тебѣ
 и стѡе твое житѣство проповѣдаемъ. и сътвори намъ мѡитвоу.

ЛОВЫЗАВЪ ПРѢДАСТЬ БГ҃И. ЗАСТОУПІИ И НАСТАВИТИ НА. ПРѢДАСТЬ
 ЖЕ НАМЪ И ДВА ЛЬВА ШНА. ШВЕСТИ НА ПОУТЕМЪ И ГОУ ПОСПѢШЬ-
 СТЕОУЮЩОУ. ПРИДОХОМЪ ВЪ ТЪМНАА. И ВИДѢХОМЪ ПАКЫ КОЛО
 АЛЕѢАНДРОВО. И ПРѢКЛОНИШЕ ГЛАВЫ СВОЕ И ПОКЛОНИШЕ НАМЪ. ВЪЗ-
 ВРАТИШЕ КЪ ПРѢПОБНОМОУ ЦАКОЛЮВЬЦЪ. ЖЕ БЪ СЪХРАНИ НА Ш
 ВСѢХЪ ЕЗЫКЪ. И ДОШѢШЕ ДО СТРАНЫ ПЕРЬСКЫЕ. И ПРѢШѢШЕ РѢКОУ
 ТИРЬ. ОУЛОУЧИХОМЪ ХРИСТИНИНА И ВЪШѢШЕ ВЪ СТИИ ГРА
 КРАМЪ. ПОКЛОНИХОМСЕ СТОМОУ ВЪСКРСЕНИЮ. И СТИИ МѢСТОМЪ.
 ИЗШѢШЕ ДОИДОХОМЪ ДО МАНАСТИРА СВОЕГО. ВЛГОДѢТНЮ ВЖНЕЮ. И
 ПОКЛОНИХОМСЕ ПРѢПОБНОМОУ ИШЕМОУ ИГОУМЕНОУ И ВСЕМЪ ВРА-
 ТИЦАМЪ. ВЪЗВѢЩАЮЩЕ СИ ВСА ШЖЕ Ш НА. СТОМВ ЖЕ БОУ ИШЕМОУ
 ПОВАЕ. ВСА СЛА И ЧЪ И ПОКЛОАНѢНІЕ И НИѢ И : †

О Манаріи Римскомъ.

Печатается по рукописи Н. С. Тихонравова.

Сказаніе за сѣи ѿцѣ.

Тримѧ ѿцѣ сѣи старци на ими сергие и ригишнѣ и феу-
филаѣ ѿт' монастырю сѣомѧ аспникѣ, дѣтѧ сѧ зѧве мѣсопѣтамѣ,
мастѧ пѣ миждѧ двѣ вѣди тигрѧлѣ ефратѣ, на дѣмаха сѧ сѧсѣ
дверѧ вѣла и сѣсѣ двѧрѣ згѣворѣ дѧ ходѧтѣ да звикѣла сич-
ката зима. чи тѧн кѧтѧ сѧ на дѣмаха сѣсѣ тахнѧта вѣла траг-
наха, фанаха пѧтѣ пѣрѣе та звикѣлиха мастѧ за поклѣненіе,
дѣтѧ имѧши сѣи мѣста ѡкѣлѣ Іерѣсѧлимѣ, чи ѡтидѣха дѧ идинѣ
кѣдѣницѣ, дѣтѧ сѧ ѡправѣлиха трите кѣраіѣѣе филосоѣе на поклѣ-
неніе рождѣство христовѣ ѿ персида дѧ витѣемѣ на зима пѧ-
листинѧ. тѧмѣ ѧнѣелите песѣнѣ пѣлаха: слава во вишни бѣгѧ и на
земли мирѣ въ чѣловецѣхѣ благоволеніе. чи ѡ тѧмѣ ѡтидѣхми
въ гѣра елевнѣ, дѣтѧ сѧ вѧзнеси Іс̄ х̄с̄ на нивѣтѧ. ѿ тѧмѣ ѡти-
дѣхми на иерѣсѧлимѣ, ѡ дѣтѧ трагнѧхми зѧ двѧнсетѣ дѣне звикѣ-
лихми сѣи мѣста и сѣи мѣнастире. зѣхми вѣлѣгослѣвеніе ѿ сѣи
мѣста и фалихми бѣгѧ и си стрѣвахми сѣи кѣрасѣ, зѧщо немѧ дѧ
видимѣ нащѧ мастѧ изѣлзѣхми вѣрѣвахми тѧкмѧ: к̄: дѣне
стигнѧхми тигрѣ кѧнтѧ персиѧ. стигнѧхми на идно пѣланѣ, дѣтѧ
зѧкѣлѣха меркѣрѣе царѣтѣкѣ Іѣлиѧнѣ ѿстѣпникѣ ѡварѣва нашѧ.
фѣлзѣхми на ѡнзи вѣлаѧтѣ ѡ єдинѣ гратѣ ктисифонѣ на грѣбѣ
сѣи три ѡтѣроци ѧнинѣ азѣрѣе и мисѧнѧ дѣлекѧ ѿт' вѣвѣлонѣ

чи са пѣканихми стѣмъ три штрѣци и фѣлихми гѣа бѣа, шѣ спѣдѣви насъ на пѣкло(не)нѣ стѣмъ. и ждѣхми и пихми и влад-
 годѣрехми бѣа за ситѣсъ. и излазѣхми ѣт' ктисифонъ градѣ
 вѣрвахми :к: дине стигнахми дѣ крен хиндие намериухми идна
 кащица мѣлка кантѣ градѣ. чи излазоха хиндиените кѣтѣ дрѣ-
 гѣ градѣни близо, ѣми на рѣткѣ идинъ съсъ дрѣги дѣ ни са
 чѣватъ. пѣкъ ние флѣзѣхми ѣ дрѣгѣ кащица немаши никои
 вътре чи сѣдахми :в: дине. чи тѣкѣ дѣди чилѣкѣ, дѣтѣ вѣши
 кащицѣтѣ неговѣ, съсъ жинѣтѣ си, на главѣ мѣ носѣши кѣтѣ
 вѣнѣцъ стрѣли штри чи са владѣшихѣ ѣт' насъ да ни вѣдимъ не-
 цѣ на испитна. чи ѣтидѣха чи викаха ишци дрѣгѣре дѣ :м: дѣ-
 ши, ѣвнѣдѣлихѣ на чи запѣлихѣ кащицѣтѣ. пѣкъ ние излазѣхми
 наванъ съсъ стрѣхъ гѣламъ чи фѣнахѣ дѣ гѣлчатъ вѣрхѣ ни,
 ни мѣжихми дѣ са рѣзвирѣмъ идин' дрѣгѣи, шѣ дѣмѣми, чи
 пакъ на запѣрѣха на идно темно мастѣ: г: дине глѣдни. и ние
 са молухми на гѣа идѣши и динѣ пѣахми и славѣухми гѣа
 їса хрѣта и пакъ дѣдѣха много хорѣ и намериѣха пѣканиени на
 зимата и мѣлитѣ вѣѣ стрѣвахми. зѣха на чи на испровѣдиѣха
 съсъ нѣржини, дѣкѣтъ излазѣхми ѣт' тахнѣтѣ мастѣ чи: ѣ:
 динѣ ни вѣхми кѣсали хѣѣпъ, тѣкѣ идинъ гѣтъ знаи и са кра-
 стѣхми вѣ има шѣа и сѣа и сѣаго дѣа чи пакъ трагнахми на
 пѣтѣ. вѣрвахми маѣгѣ дине кантѣ истѣкъ стигнахми за: м:
 дине идно мастѣ съсъ шѣки хѣбави съсъ рѣтъ сладѣкъ.
 ждѣхми съсъ слѣчинѣ и благодарѣхми гѣа їса хрѣта и ситѣсъ
 дѣвѣхми на наща снѣга. и ѣтамъ ѣтидѣхми на зима, дѣтѣ има
 хорѣ пѣсоглави. ницѣ зло ни ни рекѣха, тѣкѣ глѣдахѣ ѣт' дѣлекъ
 съсъ жените си и съсъ дѣцѣтѣ си помѣждѣ камѣнитѣ кѣтѣ
 наѣди лѣѣти свѣри, слѣшѣха ис пѣчерите. пѣкъ ѣтамъ траг-
 нахми кантѣ истѣкъ, вѣрвахми дѣ :р: дине и помѣгѣ, стигнахми
 на идно мастѣ имаши хорѣ, дѣтѣ имъ казѣватъ чѣчета, дрѣгѣ
 ни вѣдѣхми ницѣ тѣко ѣѣцѣта, пѣвѣгнахѣ ѣт' насъ, пѣкъ ние
 фѣлихми бѣа, заѣѣ гѣа извѣви насъ ѣт' ѣнѣзи хорѣ. чи изла-
 зѣхми ѣт' тахнѣта знаи, стигнахми на идна пѣанина висока.
 нимаши тѣмъ сѣнѣци да са види, ниѣи дарѣа немаши, ниѣи зи-

ленѢ листи, тѢкѢ гѢднини зли Ѣт' злини пищаха глѢсѢве грѢзни.
и страшни смѢкѢве кѢтѢ змеѢѢве гѢлѢми и грѢзни аспиди вѢсе-
лиски злиѢри инѢроги лѢвпѢрдари и юноктаври лѢдѢве сѢкакви
гѢднини низнани видѢхми, скриптаха сѢсѢ зѢви и скрипо имѢ
из Ѣста имѢ ѢдѢвитѢ. дѢбре на изѢвѢни гѢт' милѢстифѢ Ѣт'
ѢнѢзи зли зѢмѢи и фѢлихми бѢга, бѢгахми :Ѣ: динѢ далѢкѢ. чи
такѢ си затѢлихми Ѣшите да ни имѢ чѢими глѢсѢ, зѢщѢ ни
мѢжехми да тарпимѢ Ѣ писакѢ, дѢтѢ пищаха страшни. минахми
ѢнѢи страшни мѢстѢ, стигнахми иднѢ пропѢстѢ гѢлѢмѢ и дал-
бока, дѢтѢ никѢи немѢ да Ѣ минѢлѢ или да сѢѢдиѢлѢ чилѢкѢ пѢ
ѢунѢи мѢстѢ пѢстѢ. чи сѢ забѢвѢихми тѢкмѢ: Ѣ: динѢ мислихми;
щѢ щѢ да сторимѢ, да минѢмѢ ѢнѢи страшни мѢстѢ. мѢлихми
бѢга изѢбѢкитѢлѢѢ Ѣс Ѣс. ѢтѢ иднѢ кѢшѢтѢ, дѢтѢ и казѢвѢтѢ сѢрнѢ,
ривѢ сѢѢце нѢзи Ѣт' нѢзи далѢкѢ. трагнахми пѢдѢрѢ неѢ. стиг-
нахми на иднѢ пропѢстѢ, идѢвѢмѢ изѢлѢзѢхми сѢсѢ гѢлѢмѢ
страхѢ на долѢ стигнахми на равнѢ мѢстѢ имѢши чѢрѢда сѢсѢ
рѢгѢче и сѢрни, и нѢе минахми помижѢдѢ имѢ, изѢлѢзѢхми на
идинѢ пѢт' и сѢ молихми гѢд бѢдѢ. варѢвахми нѢщи: Ѣ: динѢ и
сѢ молихми нѢ бѢга и сѢтигнахми на инѢ равнѢ мѢстѢ, пѢлѢнѢ
сѢсѢ рѢдѢ. тѢмѢ неѢмѢши сѢнѢци кѢтѢ тѢка, Ѣми тѢкѢ маглѢ
тимнина. чи посѢдахми мѢлѢкѢ и пѢдѢкахми и сѢ мислихми,
щѢ щѢ да сторимѢ заѢрѢни, сѢ пѢтѢѢ ни мѢжехми да видѢмѢ
Ѣ темнѢ маглѢ и сѢдахми: Ѣ: динѢ. ѢтѢ идинѢ гѢлѢпѢ фѢркѢши
на висѢкѢ, чи доди близѢдѢ при нѢзи, чи трагна наѢрѢде ни и нѢе
пѢдѢри неѢдѢ. и фѢлихми бѢга, и стигнахми идинѢ стѢлпѢ гѢлѢмѢ
Ѣ камѢкѢ сѢсѢ камѢра, чи пишѢи ѢкѢлѢ стѢлпѢ: тѢзи стѢлпѢ
наѢрѢвилѢ цѢрѢѢ аѢлѢксѢндрѢ макидонѢ, кѢтѢ гѢнѢлѢ дѢрѢе цѢрѢѢ
перѢнт'ски сѢсѢ варѢваритѢ неѢдѢви, и кѢнѢ ниѢи дѢ сѢ ѢѢрѢви да
варѢи Ѣт' лѢва стрѢна, Ѣт' дѢтѢ тѢкѢтѢ вѢдѢитѢ, чи щѢ да изѢлѢзи
на видѢлѢдѢ, зѢщѢ Ѣт' дѢснѢ стрѢна имѢ планини и пропѢстѢ и из-
кѢре гѢлѢми, пѢлѢни сѢсѢ зѢмѢи лѢѢти. кѢтѢ четѢхми стѢлпѢ аѢлѢ-
ксѢндрѢвѢ, дѢвѢихми радѢсѢ на дѢшѢ нашѢ и фѢлихми вѢгѢ за
вѢсе изѢѢавѢнѢи. трагнахми Ѣт' лѢва стрѢна, варѢвахми: м: динѢ,
изѢлѢзи сѢѢце нѢзи миризма лѢѢтѢ и тѢшка, молихми сѢ на гѢдѢ

ДЕТѢ ГИ ВИДИМЪ. ЧИ СА РАЗДѢЛИ ЗИМАТА НАПРЕДЕ ИМЪ, ИЗЛѢЗИ
 ГЛАСЪ И РЕЧИ НИ: ВИ ТРАВА ВАМЪ ДА ЗНАИТИ ТАИНИ, АМИ СИ ПА-
 ЗЕТИ ПАТЮ ВАШИ НАПРЕТЬ. ЧИ МИНАХМИ ДИВИ МАСТѢ СЪСЪ СТРАХЪ.
 СТИГНАХМИ ИДНО ПДЛНЕ ЧДНО И СЛАВНО И ТАМЪ ВИДЕХМИ :Д: ХОРА
 СТѢАХА СЪСЪ ПРИЛКА СЛАВНА И БИСЪКРАИНА ХѢВЪСЪ НА ТАХЪ
 СВЕДАИВИ И КРАСНИ И ПРИМАНАТА ИМ КАТѢ СЛНЦИ. СВЕТАТЪ ИМАШИ
 НАПРЕДЕ ИМЪ, БРАДВИ ШТРИ И СТРАШИНИ СВЕТЪЛЕАХА, САКАШ ЧИ ЖА
 ПДРЕЖИ СТРАШИНИ ШГНЮВЕ И СТРАШИНИ И БИСЪКРАИНИ ГВРЕШИ НАПРЕДЕ
 ИМЪ СМѢЛА И ТЮКЮРТЪ И ЗМЕЮВЕ СТРАШИНИ И ЛОШАВИ ЗВЕРИ ЛЮТИ
 И ГРОЗНИ. И ДНЕЗИ ЧЕТРИ МАЖЕ ИМАШИ НА ГЛАВА ИМЪ ВЕНЦИ Ш
 СЛАТѢ СМЕСЕНѢ СЪСЪ МАРГАРИТЪ. ДАРЖАХА НА РАЦЕ КРИБАЦЕ ШТЪ
 СЛАТѢ. КАТѢ ГИ ВИДЕХМИ, ПАДНАХМИ НА ЗИМАТА И СА МОЛНУМИ:
 ПОМИЛВАИТИ НА МАЖЕ НИСНИ¹ ДА НИ СА ДѢСТИГНАТЪ СТРАШИНИТЕ
 ШГНЮ И ШТРИТЕ БРАДВИ ДѢ НАЗИ, ЗАЩО ИМАМИ ГОЛАМЪ СТРАХЪ.
 РЕКЪХА НИ СТИТЕ АНГЕЛЕ ВОЖИИ: СТАНЕТИ, ИДЕТИ СЪСЪ МИРОМЪ
 ВЖИИ, ГЛЕДАИТИ СИ ПАТЮ, ДЕТѢ ВИ ШПРАВИЛЪ ГДЪ, ВИ СТРАХЪ
 ИДЕТИ: НЕМА ТОЗИ ШГАНЪ И ТѢЗИ БРАДВИ СЪ ВАЗИ НИЩѢ, ЗАЩО
 ТѢЗИ ШГНЪ И ТѢЗИ ЛЮТИ ЗАМЪИ НИЕ ГИ ПАЗИМЪ, КОГИ ДОДНА ИЗ-
 ВАИТЕЛЮ ГДЪ ІС ХС НА СТРАШИНИЮ САТЪ ДА САДИ ЖИВИ И МАРТВИ.
 ТАИ КАТѢ ЧДХМИ Ш ДНЕЗИ СТИ АНГЛИ, ЗЕХМИ ДАРЖАВѢ. ЧИ ВАР-
 ВАХМИ :Д: ДИНЕ СТѢГНАХМИ ХОДИХМИ ГЛАДНИ НИ ЕЛИ НИ КДСАЛИ
 ХЛАВЪ ТѢКѢ ВѢДА. КАТѢ ВЪРВАХМИ, НИ ВИДЕХМИ, ШДЕ НИ ДОДИ
 ГЛАСЪ НА МЛОГѢ ДѢШИ. ПОАХА, ЧИ НИ ЗНАИХМИ, ДАЛИ СА АНГЕЛИ
 ИЛИ ДРУГЪ НЕЩѢ. ХЕМЪ ДОДО МИРИЗМА БИСЪКРАИНА Ш ТИМИАНЪ И
 МИРОСЪ. Ш МИРЪ СКЪПЪ И Ш ГЛАСОВЕТЕ И Ш МИРИЗМАТА СЛАТКА
 ДОДИ НИ СЛАДАКЪ СЪНЪ, ЧИ ЗАСПАХМИ ШТЪ СЛАЧИНА, И ШНИТЕ НИ
 НАШИ СТАНАХА СЛАТКИ КАТѢ ЗАХАРЪ ЧИ СМЕ СПАЛИ МАЛКѢ СТАНАХМИ
 ШТЪ СЪНЪ ВИДЕХМИ ЧЕРКВА ШТЪ ВИЛЮРЪ ГЛАМА И СРЕТЪ ЧЕРКВАТА
 ИМАШИ ЖЕРТВЕНИКЪ, ИЗВИРАШИ ИЗВОРЪ ВОДА КАТѢ МАЛКѢ ШТЪ
 ЖЕРТВЕНИКѢ, ВАЛЪ КАТѢ МАЛКѢ, И ХОРА СЛАВНИ СТѢАХА ШДЛА
 ЖЕРТВЕНИКО, ЧДНИ И СВЕДАИВИ ХОРА, ПОАХА ПЕСЕНЪ АНГЕЛСКИ,
 КАТѢ ГИ ВИДЕХМИ И ШПЛОШИХМИСА И СА ЗАМЪЕХМИ, ПЪКЪ ИДИНЪ

1) Такъ въ рукописи.

Сборникъ II Отд. II. А. Н.

ѡт' ѡнези ст'и а̀н҃гели свѣдѣливи и красни, детѡ стѡмѡхѡ при из-
 борѡ, детѡ извирѡши вѡдѡ животнѡ и висмѡртникѡ зѡ прѡведни
 хѡра. пѣкѡ нне пѡкладнихмисѡ дѡ зимѡтѡ и слѡвнхми вѡгѡ и нѡ
 ѡнези свѣдѣливи а̀н҃геле и зѡ вѡсе ст'и нивѣсни вѡж'и нѡстѡвници
 съсъ страхѡ и съсъ смиренїе зѡминѡхми ѡнѡи стѡ маѡстѡ стиг-
 нѡхми дрѡгѡ маѡстѡ ницѡ ни вѡхми кѡсѡли хлѡпѡ, тѡкѡ идинѡ
 гѡдѡ знѡеши тѡкмѡ ѡсните ни прилепнѡхѡ иднѡ съсъ' дрѡгѡ ѡ
 слѡчина слѡтка. стигнѡхми иднѡ рѣкѡ гѡлѡма и пнхми вѡдѡ и
 слѡвнхми вѡгѡ бѣши грѡщинѡ пѡсидѣхми мѡлкѡ при рѣкѡтѡ и хѡр-
 тѡвѡхми, нѡ кѡдѡ дѡ идимѡ и щѡ ще дѡ сторимѡ. чи дѡ ви-
 дити чѡдѡ: излѡзѡши ѡт' рѣкѡтѡ видѣлѡ светлѡсѡ и светѣши и
 глѣдѡхми стѡ нѡ четри стрѡни и ни вен ветро кѡтѡ пѡ нѡзи вѡ-
 тѡрѡ съсъ ѡмѡ ни мѡжеши чилѡкѡ дѡ рѡзѡмен кѡнтѡ зѡпѡтѡ
 нивѣтѡ знѡенѡ, пѣкѡ кѡнтѡ нѡстѡкѡ кѡтѡ трѡсъ пѡ кѡнтѡ пѡлѡ-
 ноцѡ кѡтѡ крѡфѡ кѡнтѡ плѡдне кѡтѡ снакѡ вѡлѡ нивѣтѡ. и
 звѣздитѣ поскѣт'ливи ѡ тѡкѡ и снѡцитѡ :з: пѡтѣ пѡгрѡвѡ и дѡр-
 ветѡтѡ повисоки и погѡлеми и порѡдѡвѣити ѡ тѡкѡшнитѣ и зи-
 мѡтѡ поскѣдѣливѡ кѡтѡ ѡгнѡ и кѡтѡ мѡлкѡ вѡлѡ с тѡи хѡвѡсъ
 и гѡдиннитѣ ни пѡлѡт' кѡтѡ тѡкѡ. чи :р: дѡне ни кѡсѡхми хлѡвѡ,
 тѡкѡ идинѡ гѡдѡ знѡи. чи ни видѣхми, ѡдѡде дѡдѡхѡ жлѡгѡ и
 виз' нѡспѡ хѡрѡ мѡже и жени съсъ' дѡцѡтѡ си, нѡнгѡлемитѣ
 идинѡ лѡкѡтѡ нѡ висѡчинѡтѡ и помѡлки вѡхѡ. чи сѡ ѡплѡшнхми
 ѡ т'ѡхѡ, зѡщѡ вѡхѡ мѡгѡгѡ: чи сѡ чѡдѣхми, кѡк' ще дѡ сторими.
 чи рѣчи врѡтѣ сѣргїе: нѡлѡти врѡтѣ дѡ си дигнимѡ кѡсмитѣ нѡ
 горе дѡ стѡннимѡ плѡшинѡ чи тнѡ цѡт' дѡ вѡрѡфѡ ннѡ цѡтѡ пѡ-
 вѡгнѡ ѡт' нѡзи. чи сѡ нѡправнхми плѡшинѡ чи трѡгнѡхми среѡце
 нмѡ, пѣкѡ тѣ повѣгнѡхѡ ѡт' нѡзи крищѡхѡ и скриптѡхѡ съсъ
 зѡви среѡце нѡзи и си зѡхѡ дѡцѡтѡ чи ѡтидѡхѡ нѡ пищиритѣ, зѡ-
 щѡтѡ нмѡли рѡзѡвѡи съ кокѡритѣ хѡрѡ, чи минѡхми с'порѣт'
 тѡхѡ, нѡмернхми идинѡ вѡренѡ слѡдѡкѡ кѡтѡ метѡ, идинѡ
 лѡкѡтѡ висѡкѡ ѡт' зимѡтѡ. ѡдѡхми, дѡр сѡ нѡситнхми ѡ нѣгѡ,
 и ни дѡди мѡлкѡ силѡ, зѡщѡтѡ вѡхми ѡслѡвнѡли тѡрдѣ и дѡ-
 внхми ситѡсъ. и слѡвнхми вѡгѡ, зѡщѡ нѡ хрѡни и пѡзи и нѡ
 ѡпрѡви нѡ вѡсѣки пѣтѡ. пѡкѡ трѡгнѡхми вѡрѡвѡхми :н: дѡне

внсъ пѣтъ хѣили мастрѣ намериѣми и на пѣт'чинкѣ из' идна гѣра внскрѣнна. пѣкарѣвѣѣми из гѣратѣ чи намериѣми пициратѣ на стѣомѣ макарѣе кѣтѣ идна чѣркѣва наридѣна и прѣсвѣтенѣ. тѣгизи молнѣмисѣ и сѣ крастнѣми и сѣ зарѣдѣвѣѣми флазѣѣми вѣтре немѣ никон. и рекѣѣми пѣмиждѣ си: тѣзи кѣщица на накѣн чилѣкѣ и чи дѣ пѣчѣкѣми дѣ до вечера дѣно дѣди накѣн. чи пѣсидаѣми мѣлкѣ, чи излѣзи миризмѣ ст' мирѣ скѣпа ст' пициратѣ кѣтѣ измирнѣ и поглѣднѣѣми кѣнтѣ истѣкѣ, видѣѣми идно нѣцѣ приличѣ кѣтѣ чилѣкѣ кѣтѣ мѣлкѣ стрѣшенѣ и ни вѣши сѣсъ ницѣ, тѣкѣ сѣсъ кѣсми вѣли, и истѣнѣ тѣи вилѣ стѣи мѣкарѣе на пициратѣ чи видѣ нази ѣдалѣкѣ чи пѣднѣ на зимѣтѣ и зѣ дѣ на зѣклѣвѣ и дѣмѣши: ѣкѣ стѣ ст' гѣѣ, покѣжѣти сѣ мѣне; ѣкѣ ли стѣ ѣ диавѣлѣ, идѣти ѣ мѣне грѣшнѣго и смирѣнѣго. пѣкѣ ннѣ вѣкнѣѣми и рѣкѣѣми: и ннѣ смѣ рѣви вѣжѣи влѣгѣслѣвен на стѣцѣ вѣжѣи, ст' фѣрлнѣмисѣ ст' диавѣлѣ, тѣгизи дѣди при нази, дѣгнѣ си рѣцѣте на ннѣвсѣ, сѣ пѣмолн гѣѣ вѣѣ и на влѣгѣслѣовн и си мѣѣнѣ космѣте на идна стрѣнѣ и зѣ дѣ хѣртѣвѣ сѣсъ нази. и космѣте мѣ вѣли кѣтѣ снакѣ на ѣчитѣ наши стѣвѣши зѣри кѣтѣ сѣкѣшѣ глѣдѣѣми на слонцѣтѣ ннѣ можѣѣми дѣ гѣ глѣдѣми, толкѣсѣ вѣли космѣте мѣ и ст' стѣрннѣ ннѣ можѣѣ дѣ видѣт' ѣчитѣ мѣ, зѣщѣ канпѣчкѣтѣ мѣ вѣѣѣ пѣкрѣли ѣстѣтѣ мѣ, пѣкѣ мѣстѣкѣтѣ мѣ и вѣрѣдѣтѣ мѣ сѣ идно, сѣчкѣтѣ мѣ снагѣ покрѣтѣ сѣсъ кѣсми ст' глѣвѣтѣ мѣ дѣ зимѣтѣ и ннѣхѣтѣ мѣ на рѣцѣте и на крѣкѣтѣ дѣлгѣ иднѣ лѣкѣтѣ и, кѣгѣтѣ хѣртѣвѣши кѣтѣ из дѣлѣвѣкѣ хѣртѣвѣши, кѣтѣ сѣдѣфѣ кѣжѣтѣ мѣ на снагѣтѣ пѣстрѣ чѣстѣ мѣ вѣѣѣ космѣте мѣ. немѣши пѣчѣ кѣтѣ чилѣкѣ. чи попѣтѣ: ѣдѣ смѣ и издѣ дѣѣѣфѣтѣ при мѣне. пѣкѣ тѣе кѣзваѣѣ, ѣдѣ смѣ и кѣдѣ смѣ хѣѣдѣли и ѣщи мѣслѣмѣ дѣ ѣтѣдѣмѣ на сѣвѣршѣнѣ стѣѣ дѣ дѣверѣ рѣнскѣ на ннѣвѣѣ. чи кѣтѣ рѣкѣѣми тѣи, пѣкѣ стѣи мѣкарѣе рѣчи: ѣ синѣвѣ мѣнѣ, ннѣ мѣжѣи чилѣкѣ сѣсъ гѣлѣ смѣртнѣ ѣвлѣченѣ, сѣсъ снагѣ ѣ зимѣтѣ дѣ ѣтѣдѣ ѣ тѣкѣ понѣвѣтѣре илѣ дѣ сѣ призѣрѣ на чѣдѣсѣтѣ вѣжѣи и на силѣ вѣжѣѣ, зѣщѣ ѣзи грѣшнѣго мѣлѣѣ сѣ трѣднѣѣ дѣ ѣтѣдѣ понѣвѣтѣре ѣ токѣ чи ннѣ мѣжѣиѣ дѣ сторѣ ницѣ, зѣщѣ идна

нощъ ми пѣсочи гдѣ и ми рѣчи: ни ден са бгѣжда да испит-
 вашъ творца творѣо, зацо ни можешъ ѿ тѣка понавѣтре да
 стидишъ. пѣкъ ази мѣ рекѣфъ: зацо гдн. пѣкъ гдѣ рѣчи на
 мене: ищци :к: мили имѣ дѣ дваръ ѿ жилазѣ, да ричемъ
 стѣна, и понавѣтре имѣ дрѣга стѣна ѿ метъ чи ст' тамъ и раю
 навѣтре кантѣ истѣкъ, детѣ са и свѣршва стѣо на нивеса, чи ст'
 вѣнъ пѣложилъ гдѣ херѣвими съсъ сѣвни итнени чи сѣ вѣр-
 татъ да пазатъ дѣрво живѣтнѣ, и дрѣгѣ пазатъ на шкѣла раю.
 чи иматъ ст' краката дѣ гѣрдите ичи гѣлеми и гѣлвнѣ имъ
 катѣ аслаѣне и катѣ змѣюѣе и раце иматъ ѿ бѣлюрѣ и дѣржатъ
 на раце сѣвни итнени, пазетъ никѣи да ни мѣжи да флѣзи на
 вѣтре¹ страшни и грѣзни силни аѣгѣли пазетъ чи катѣ чѣхъ ѿ
 аѣгѣлатѣкъ вѣжнѣ тѣзи рѣвѣти ни пѣмислнхъ да стидѣ понѣ-
 вѣтре ст' тѣка. пѣкъ ннѣ, катѣ чѣхми ст' стѣго мѣкарѣ тѣзи
 дѣми, шпѣлншнхми сѣ, гѣламъ страхъ доди на сѣрѣе и зѣхми
 да фѣлнми стѣго мѣкарѣ, паднѣхми дѣ зиматѣ и слѣвнхми
 гдѣ ісѣ хрѣта, зацо чѣхми нѣдѣки и чѣднсѣтѣ вѣжнѣ. чи тѣн катѣ
 чѣхми хортите на стѣго мѣкарѣ чи катѣ мѣра(к)на и рѣчи стн
 мѣкарѣ: синове мѣн, стѣнѣти на нднѣ странѣ, зацо имамъ :ѣ:
 синѣѣе чи нѣатъ ѿ вѣчѣрѣ дѣ вѣчѣрѣ зацо стн гѣсти. чи мѣ и
 страхъ да ни вѣ сторѣтъ нѣщо слѣ. пѣкъ ннѣ рѣндѣхми чи сѣ
 након хѣра; кѣдѣ сѣ пѣмѣхнѣхми на нднѣ странѣ, тѣко додѣхѣ
 :ѣ: аслаѣне страшни и лѣтнѣ, нзлѣзѣвѣхѣ ст' гѣратѣ, тѣ кѣвнѣчатъ и
 рнѣватъ страшнѣ и додѣхѣ дѣ стѣго мѣкарѣ и сѣ пѣкѣлннхѣ на
 кѣлннѣ сн крѣтчкѣ и стѣвѣхѣ напѣдѣ мѣ пѣкѣлннѣни, катѣ на-
 кѣнѣ рѣзѣмнн хѣра. пѣкъ стн мѣкарѣ сн пѣложи рацѣте на глаѣва
 нѣи и рѣчн имъ: синѣѣе мѣн дѣвѣри и крѣтки, имѣми гѣсти, да ни
 имъ стѣорнѣтн нѣщѣ слѣ, зацо сѣ и тн рѣвн вѣжнѣ катѣ нѣзн.
 пѣкъ ннѣ лнжѣхми на зиматѣ ѿ страхъ чи рѣчи стн мѣкарѣ
 наати самъ вѣратѣ нн вѣнтнса да сторнмъ внчѣрна. пѣкъ ннѣ
 стнѣдѣхми вѣнзѣ при стѣго мѣкарѣ, пѣкъ стн мѣкарѣ рѣчи:

1) Въ рукописи передъ этимъ стоитъ еще си ли ли и, быть можетъ было
 снани и.

нлѣти сѣмъ синѣе мѡн. и дѡдѡхѣ аслѣнитѣ кротичкѡ при нѣзи
 чи сѣ поклонихѣ кѣтѡ хорѣ рѡзѡмни и фѡнѡхѣ дѣ ни лнжѣтъ
 пѡ крѡкѣтѣ нѡши и пѡ глѣвѣтѣ ѡмлени кѣтѡ хорѣ. пѣкъ
 нне фѡлнхми гдѣ тѣа хрѣта, цѡв видѣхми и цѡв спѡдѡвн нѣзи
 гдѣ. видѣхми чѡдни и слѣвни чѡдесѣ вѡжнн и сторнхми ви-
 чѣрне и сидѡхми снчкѣтѣ нѡцѣтъ. и нѡдтре рѣкѡхми нѣ сти мѣ-
 кѡрѣ: кѡжи нѣмъ, шче ѣти, кѡкъ си дѡшѣлъ дѡ тѡи мѡстѡ.
 пѣкъ ѣти мѣкѡрѣ рѣчи: вратѣе, ѡслншѣтн глѣсъ и пѡслѡшѣнтн
 слѡвесѣ ѡ ѡстѣ мѡн дѣ рѣзѡвѣно вѡднтн пѣрѡе мѡѡ дѣ внднтн
 и рндѣнне мѡн, кѡкѡ ѡзи дѡдѡхѣ тѡкѣ нѣ тѡи мѡстѡ. ѡзи смн-
 ренѡго вѡхѣ нѣ нѡднѡго нѡнѡнѣ ѡ синклнтнкѣ ѡт' рѣмъ, чи мѣ
 ѡжѣннхѣ внсъ мѡѡ волѡ чи сѣмъ си сѣсъ вѡлѣтѣ нѣ зѡпрѡхѣ,
 кѡкъ ѣ хѡдѣтнѡ нѣ свѣдѣвѣтѣ. чи ишцн нгрѣехѣ свѣдѣвртнте, пѣкъ
 ѡзи стѡрнхсѣ дѣ нлѡзѣ нѣ вѡнъ, чи ѡтнѡдѡхѣ чи сѣ нскрнхѣ нѣ
 нѡнѣ жннѣ снѡрмѡшкѣ и снѡртѣ и снѡхѣ :ѡ: днне скрнтѡ, гдѣ
 дѣ ѡ пѡмнне: дѡносешн мн хѡвѣрѣ ѡтѣ свѣтѡвѣтѣ. зѡ :ѡ: днне сѣ
 плѣчехѣ и внкѡхѣ нѣ мѣ тѡрсехѣ сѣсъ тнлѡле, и нн мѡжнхѣ дѣ
 мѣ нѣмѡрѣтѣ, пѣкъ ѡзи, кѣтѡ сѣ мннѡхѣ :ѡ: днне, стѡнѡхѣ
 нѡцнѡ, слѣвнхѣ и сѣ молнхѣ нѣ вѣѡ зѡ ѡнѣзн жннѣ снѡртѣ,
 гдѣ дѣ ѡ прѡстн и дѣ ѡ прнѡемнн вѣ цѡрѣство ннѡеснѡ. чи нл-
 лѡзѡхѣ нѣ ндннъ пѡтѣ шнѡрѡкъ пѣкъ гдѣ челѡвѡекѡлѡбнцѣ
 нцн зѡ вѣсе рѡвн нѡгѡвн спѣсѣнне, прѡвѡднѡлѣ ѡнѡгѡлѣ своѡго гѡ-
 врннѡ. кѣтѡ стѡрнцѣ снѡдешн нѣ пѡтнѡ, чи мѡ рѣкѡфѣ: дѣ ѡто-
 ждѡшѣ шчѣ ѣти, пѣкъ тѡн мн рѣчн: дѣтѡ ѡтѡждѡшѣ тн, тѡмъ
 ѡтѡждѡмъ и ѡзи. пѣкъ ѡзи мѡ рѣкѡфѣ: гдѣрѣ и ѡтнцѣ мѡн
 ѡпрѡвн мѣ нѣ пѣтѣ жнвѡтнн чи трѡгнѡхѣ пѡдѣрѣ нѡгѡ вѡрѡвѡхѣ
 мѡлѡкѡ мѡлѡгѡ дѣ рнчѡмъ зѡ :ѡ: гѡдѣнн, стнгнѡхми дѡ тѡкѣ и
 шцн нн вѡхми стнгнѡлн чи сѣднѡхми дѣ сн пѡчнннмъ. пѡзѡ-
 спѡхми мѡлѡкѡ. чи нѡгн сѣ свѡднхѣ, немѡ ѡнѡгѡлѡ прн мѡне.
 пѣкъ ѡзи зѣхѣ дѣ плѣчѣ. тѡзн чѡсъ мн сѣ пѡсѡчн и рѣчн: ѡзи
 сѣмъ ѡрхѡнгѡлѣ гѡврннѡлѣ, дѣтѡ тѡ дѡвѣдѡхѣ кѣтѡ стѡрнцѣ дѡ
 тѡи мѡстѡ чи нн дѡн сн стрѡвѣ зѡдсѡрѣ ѡстѡвн снчкнтѣ мнсѡле
 чи нн вѡн сѣ дѣ вѡлѡгодѡрѡешѣ нѣ гдѣ, зѡцѡ тѣ дѡнѣсѡхѣ дѡ тѡн

маѣстѣ Ѡделиса¹ Ѡ мърчинатѣ и Ѡ скърбите грѣшни чи видишъ чѣдиса гдѣни и извѣръ нивесни и животни и висмъртни. тѣи кѣтѣ хѣртѣваши стѣи архангелъ гавриилъ съсъ мѣне ни гѣ виде Ѡ мѣне кѣде стѣна. ѣзи трагнахъ дѣ вѣрѣа и стигнахъ идна мѣлка мѣска дикѣ, пѣсѣши напѣде ми. ѣзи зѣхъ дѣ мѣ заклевѣамъ: тѣкѣ ми сѣздѣтелъ тѣбѣго, кѣжи ми маѣстѣ, кѣде имѣ зѣ чилакѣ. пѣкъ мѣскѣтѣ трагна напѣден ми стѣ близѣ хѣди мѣ :ѣ: дине срѣшнахъ идинъ рѣгѣчъ. вѣрна сѣ мѣскѣтѣ назѣтъ вѣди мѣ рѣгѣчѣ :г: дини чи срѣшнахъ идинъ смѣкъ чи са вѣрна рѣгѣчѣ назѣтъ. ѣзи, кѣтѣ видѣхъ смѣкатѣкъ, ѣплашихъ сѣ и зѣхъ дѣ гѣ заклевѣамъ Ѡ сѣздѣнїе егѣ. пѣкъ смѣкъ сѣ испѣви на ѣпѣшкѣтѣ си и ѣтвори ѣстѣтѣ си зѣ дѣ хѣртѣва кѣтѣ чилакъ чи ми рѣчи: дѣвѣре дѣшѣлъ рѣвъ бѣжїи мѣкарїе. етѣ :ѣї: гѣ-дини кѣ тѣ чѣкѣтъ тѣзи пѣни(ни) етѣ сѣмъ ти нагѣтѣвалъ маѣстѣ, дѣтѣ ми вѣши зѣрѣчѣлъ архангелъ гавриилъ, и приликѣтѣ тѣвѣа и дѣмите тѣвѣи напѣсѣни, етѣ тѣ видѣхъ. днѣсъ тѣкмѣ :и: дине кѣк тѣ чѣкѣмъ, ни сѣмъ мѣ и пѣлъ, тѣзи нѣшъ видѣхъ видѣнїе: кѣтѣ нажѣи сидѣши на шѣлака свѣдливѣи, дѣди ми глѣсъ и ми рѣчи: стѣни ѣ налїи дѣ пѣсрѣшнїишъ рѣва бѣжїи мѣкарїе при-идѣ сїгѣ вїшъ маѣстѣ нагѣтѣвѣнѣ зѣ тѣвѣе чи мѣ наѣчи и мѣ дѣ-веди смѣкъ дѣ тѣзи пицирѣ. кѣкъ флазѣхъ вѣтре, намеришъ идна кѣчка ѣслѣнка ѣмрѣла и дѣе кѣчѣнѣа живѣи, кѣвнѣатъ, не-мѣтъ цѣо дѣ сѣчѣтъ; чи ги стѣранихъ съсъ мѣлѣчѣкъ, пѣкъ мѣнка имѣ зѣрѣвнѣхъ ѣ зимѣтѣ. тѣи кѣтѣ прикѣзѣаши стѣи мѣ-карїе, чѣвѣахми чѣдиса стѣ негѣ, слѣвнѣхми гѣдѣ їса хѣрта. тѣкѣ доди идинъ гѣрѣванъ чи дѣнѣси идинъ хлѣпъ и пѣлавнѣа, кѣд-кѣтѣ прѣсѣрѣа, пѣлѣджи гѣ пѣмиждѣ ни стѣ ѣстѣтѣ си. пѣкъ ста-рицѣ рѣчи: видѣ чи гѣтъ любѣи насъ и пѣслѣа на нази мѣсте и мѣне дѣди слѣтѣкъ, зѣщѣо пѣсти на мѣ естѣ толкѣсъ вѣрѣми тѣзи гѣдинѣ дѣ тѣзи чѣсъ принѣсѣши идинъ кѣмѣчицѣ, пѣкъ сїгѣ принѣси зѣ сїнѣа ни хлѣпъ и пѣлавнѣа чи илѣти, вѣрѣтѣе мѣи, дѣ едѣмъ чи цѣа ви прикѣзѣа и зѣ мѣнте грѣхѣвѣе. чи мѣдѣхми и влѣгѣдѣрнѣхми

1) Въ рукописи еще разъ: стѣ дѣли сѣ.

вѣга зѣ ситѣсь чи зѣ пѣкъ дѣ ни прикѣзвѣ стѣи мѣкарѣ рѣчи: кѣтѣ сѣ нѣпѣднѣхѣ :ѣи: гѣдини чи излѣзѣхѣ нѣ :ѣ: сѣхѣте нѣвѣнѣ ѣтѣ пицирѣтѣ чи ни сѣ ѣсетѣхѣ чи зѣлѣ дѣ мѣ испитѣвѣ дѣивѣолѣ, глѣдѣмѣ видѣхѣ идинѣ мислѣ тенѣкъ и скѣпѣ ѣтѣ бюрѣнѣюкѣ женски, дѣтѣ сѣ зѣбрѣждѣтѣ жените, стѣдѣши пѣстранѣ на дѣлѣчѣ нѣ зимѣ; пѣкъ ѣзи кѣтѣ зѣмѣенѣ, ни ми дѣдѣи нѣ ѣмо дѣ сѣ прикрѣстѣ, чи гѣ зѣхѣ и гѣ зѣнесѣ ѣ килиѣтѣ и сѣ чѣдѣнѣхѣ, ѣтѣ де ѣе дѣ бѣди тѣи женскѣ нѣцѣи нѣ тѣи мѣстѣ пѣстѣ. нѣ ѣтре пѣкъ излѣзѣхѣ, нѣмѣрихѣ идинѣ чѣхѣлѣ женски хѣвѣфѣ зѣ чѣдѣ. пѣкъ ѣзи кѣтѣ зѣмѣенѣ и нѣгѣ зѣхѣ чи гѣ зѣнесѣхѣ при мислѣю чи нѣ ѣтрѣшнѣю дѣнѣ тишко мѣне, пѣкъ зѣбрѣвихѣ дѣ си сторѣ стѣи крѣсѣ. чи излѣзѣхѣ нѣвѣнѣ ѣтѣ пицирѣтѣ дѣ сѣ пѣкладѣнѣ вѣгѣ, пѣглѣдѣнѣхѣ и видѣхѣ идѣнѣ жинѣ вѣдѣкѣ мѣдѣдѣ сидѣши нѣ идѣ(нѣ) кѣмѣкѣ, ѣвлѣченѣ сѣсѣ прѣмена сѣ зѣлѣтѣ ѣкѣпѣ и вѣсѣченѣ, нѣридѣлѣ нѣ сѣбе си и тѣолѣзѣ хѣзѣсѣ и крѣснѣ нѣ лици, нѣмѣ нѣситѣ тѣкѣ дѣ ѣ глѣдѣшѣ хѣзѣвѣ. чи ѣтидѣхѣ вѣлизѣ при нѣж чи зѣхѣ дѣ ѣ питѣмѣ ѣтѣкѣдѣ си дѣшлѣ дѣ тѣи мѣстѣ. пѣкъ тѣи пѣлѣчѣши жѣлѣнѣ толѣзѣсѣ, мѣ сторѣи и мѣне дѣ пѣлѣчѣ ѣтѣ нѣинѣте жѣлѣви чи зѣ дѣ ми кѣзѣвѣ: пѣлѣчѣ сѣсѣ сѣлѣзи хѣмѣ дѣмѣши пѣлѣгичкѣ: тишко ми сирѣтѣ зѣ мѣне, ѣзи сѣмѣ вѣдѣкѣ нѣ мѣкарѣ синѣкѣнтѣкѣ ѣтѣ рѣмѣ чи мѣ изгѣдѣи вѣцѣи мѣи зѣ нѣгѣ вѣсѣ мѣе вѣле сѣсѣ силѣ, ни мѣ трѣвѣши дѣ сѣ женѣ чи сѣ ѣтѣрѣвѣхѣ ѣтѣ шѣдѣрѣ, дѣтѣ вѣхѣ ни зѣпрѣли кѣтѣ мѣдѣдѣнѣци, чи пѣвѣагнѣхѣ, ни мѣджихѣ дѣ нѣмѣлѣрѣ нѣжѣи пѣтѣ хѣвѣфѣ чи трѣагнѣхѣ из гѣрѣтѣи и нѣ пѣлѣнѣнѣте и нѣ пѣцѣинѣтѣ зѣхѣ нѣ глѣвѣтѣи сѣ чи сѣ зѣгѣвѣхѣ. сѣгѣ ни знѣмѣтѣ, нѣ кѣ сѣмѣ мѣстѣ, и ни знѣмѣтѣ, нѣ кѣдѣ дѣ ѣтидѣ. пѣкъ ѣзи ишѣи зѣмѣенѣ ѣ вѣрѣвѣмѣ цѣи дѣмѣ тѣи, мѣ зѣлѣсѣлѣ сѣсѣ лѣснѣи рѣвѣтѣи тишко нѣ мѣнтѣ дѣшлѣ. ѣзи ни сѣ ѣсѣцѣамѣтѣ и шѣи зѣ мѣнтѣ грѣхѣвѣе. чи ѣ фѣнѣхѣ зѣ рѣкѣтѣи, чи ѣ зѣнесѣхѣ на пицирѣтѣ, чи мѣи дѣмѣилѣ чи и дѣдѣхѣ дѣ едѣ мѣлѣкѣ цѣи имѣхѣ ѣтѣ гѣрѣтѣи слѣтѣкѣ, пѣкъ тѣи сѣ пѣлѣчѣши сѣсѣ сѣлѣзи, пѣкъ дѣшлѣтѣ мѣѣ слѣсѣнѣи зѣ нѣж, зѣбрѣвихѣ дѣ сѣ прикрѣстѣ. дѣдѣи вѣчѣрѣ чи зѣхѣ дѣ сторѣ вѣчѣрнѣ чи зѣбрѣвихѣ сѣсѣ скѣрѣви сѣ

пицирѣтѣ чи избрѣ светлѣтѣ Ѡ кианатѣ светлѣсѣ висѣкрѣинни
 чи сѣ дигнѣ шѣлѣкѣ нѣ гѣре чи зѣ дѣ гѣрми и дѣ сѣ влѣска чи
 излѣзи глѣсѣ стрѣшенѣ и висѣкѣ чи трѣперехѣ и пѣтрипереха
 гѣрѣте и плѣнинѣте и кѣмѣнѣтѣ и пѣтиците нѣвесни фѣркѣхѣ пѣ
 нѣветѣ и пѣхѣ глѣсѣве кѣтѣ ѣнгѣлски : стѣ стѣ стѣ ѣси гѣдн. чи
 сѣ шѣлѣшихѣ ѣзи, синѣве мѣн, чи : ѣ : днѣ шѣнѣмѣхѣ и ѣслѣнѣте
 ми вѣха дѣлѣ пѣднѣли нѣ зимѣта тѣги знѣхѣ синѣве мѣн чи
 сѣсѣ шн(з)и шѣлѣкѣ шгнѣнѣ дѣшѣлѣ гѣдѣ : ѣ : хѣ : тѣ ми прѣ-
 светнѣлѣ пицирѣтѣ дѣ рѣчѣмѣ тѣзи кианѣ чи ѣт' тѣгѣзи, синѣве
 мѣн, мѣлѣх сѣ дѣ шѣрѣ : тѣлкѣсѣ ми сѣ нѣжелѣи дѣ сѣмѣ жифѣ
 нѣ тѣзи свѣт' ни ѣ вѣло нѣшѣ чѣлѣкѣ дѣ жѣвен чи сѣ чѣдѣхѣ и
 сѣ шѣлѣшихѣ, кѣкѣ мѣжихѣ дѣ вѣдѣ тѣлкѣ чѣдѣсѣ кѣтѣ тѣзи
 чѣдѣни и стрѣшни чи вѣши нѣ : мѣ : гѣдѣни, кѣтѣ вѣдѣхѣ стрѣхѣ
 вѣжѣи, пѣкѣ сѣгѣ сѣмѣ нѣ : ѣ : гѣдѣни чи тѣи вѣ кѣзѣмѣ, вѣрѣте
 мѣн, шѣ сѣмѣ рѣвѣтнѣлѣ дѣ тѣзи дѣнѣ дѣ мѣ прѣстѣти зѣ лѣ-
 вофѣ гѣдѣвѣ ѣс хѣртѣсѣвѣ, чи ѣкѣ можѣти вѣстѣнѣти тѣкѣ и вѣе, ѣкѣ
 ли нѣцѣти, гѣдѣ дѣ вѣ шѣрѣви, ѣт' дѣтѣ стѣ дѣшлѣ. пѣкѣ нѣе
 грѣшѣни кѣтѣ чѣхѣми тѣзи влѣги и влѣжѣни чѣдѣсѣ вѣжѣи хѣв-
 лѣхѣми вѣгѣ. дѣдѣхѣ ѣслѣнѣте ис пѣцинетѣ. пѣкѣ стѣ мѣкарѣе сѣ
 пѣложи рѣцѣте нѣ глѣвѣ имѣ и гѣ влѣгѣсѣлѣвѣи. пѣкѣ тѣе пѣднѣхѣ
 чи сѣ пѣкѣдѣнихѣ нѣ стѣ мѣкарѣе и рѣчи нѣ нѣсѣ стѣ мѣкарѣе : пѣ-
 лѣжѣти и вѣе рѣцѣе вѣши пѣкѣ нѣе послошѣхѣми гѣ сѣсѣ стрѣхѣ
 гѣлѣмѣ и рѣкѣхѣми дѣ и нѣ влѣгѣсѣловѣни, шѣчѣ стѣ, дѣ шѣндѣмѣ
 дѣ пѣнкѣзѣвѣми пѣ стѣ зѣ тѣе и зѣ стѣ тѣвѣи чѣдѣсѣ пѣ вѣсе
 чѣркѣвѣи и пѣ вѣсѣ мѣнѣстѣре и нѣ тѣрѣсѣлѣмѣ нѣ пѣпѣдовѣнѣте
 епѣскѣпѣи. чи стѣрѣи мѣлѣтѣвѣ нѣ гѣдѣ зѣ нѣзи и рѣчи : идѣти сѣсѣ
 мѣрѣомѣ вѣжѣи, вѣрѣте мѣн и синѣве мѣн дѣшѣвѣни, мѣлѣтѣсѣ и
 зѣ мѣе. чи мѣ сѣ пѣкѣдѣнихѣми чи нѣ влѣгѣсѣлѣвѣи, тѣргнѣхѣми чи
 нѣ испѣрѣвѣдѣнѣхѣ ѣслѣнѣте, вѣрѣвѣхѣ три дѣни сѣсѣ нѣзи и нѣи цѣ-
 лѣвѣхѣ стѣпѣнѣкѣте нѣши и кѣрѣкѣтѣ нѣши чи сѣ вѣрнѣхѣ нѣзѣтѣ
 нѣ стѣго мѣкарѣе. чи вѣрѣвѣхѣми вѣри кѣлкѣ днѣе, стѣгнѣхѣми идѣнѣ
 вѣдѣ чи сѣднѣхѣми дѣ сѣ пѣчинѣмѣ чи сѣе зѣспѣли мѣлкѣ чѣи
 дошѣлѣ ѣнгѣлѣ вѣжѣи чи нѣ пѣнѣсѣлѣ дѣ нѣрѣсѣлѣмѣ, кѣтѣ нѣ
 сѣнѣ сѣе мѣнѣли тѣлкѣсѣ стрѣшнѣ мѣстѣ и пѣрѣсѣлѣвѣхѣми мѣ-

достивѣю гдѣ Ісусъ синъ божїи и сѧ пѣмолюхми на сичките
 мѣста стїи пѣмалкѣ и на Іерусалимѣ чи сѧ вѣрнѧхми на нашиѣ
 манастирѣ, приказвахми на сичките калдѣере, цѣ сме видели и
 цѣ сме пѣтили и за стїи мѧкарїе и за вѧсехѣ, да прослѧветѣ
 вѣгѧ шѣдѣ емѣже слава и честь и поклоненїе шѣдѣ и снѣ и стѣмѣ
 дхѣ и ннѣ и приснѣ и во веки вековѣ аминї.

О двѣнадцати пятницахъ.

Печатается по рукописи Григоровича № 36, XV в.¹

Сказаніе Ѡ обрѣтеніа елѣфтер... ѡ бѣ тѣхъ петъ цѣхъ: —

Въ странѣ западникі² въ градѣ нѣкоемъ въ³ множество жидовѣ. съпрѣніе же велѣе ѣмѣху съ хрѣтіаны. ѡвѣ на трѣ-
жищій ѡвѣ же въ градѣ. и оубива⁴хѡсе: —

При карминѣ цри въ съборѣ. и рѣше къ хрѣтіанѣмъ жидове. до
колѣ ꙗко намъ трѣпѣти злобы сѣе. и зрѣти оубивающіихъ се
междоусѣбною рѣтлю чѣдомъ вашимъ же и нашімъ нь подобаетъ
изъшверѣсти вамъ единѣ философа, намъ же дроугаго. да⁴ ѣже
ѣще прѣприти, томѣ да кѣроукемъ. оутѣдна же сѣа быше хрѣті-
анѣмъ. жидове же изъвраще сѣбе моужа ѣменемъ тарасіа. хрѣтіане
же изъвраще сѣбе моужа бѣговказника ѣменемъ лефтеріа⁵. и
скхѣдещасе въ единую храмину. прѣпирахѡсе. егда же въ
трѣтѣе сънитѣ ѣма повѣде съ собою жидовинь сѣа своего ѣмене
мѣлха. егдаже вънидоше къ книжные глѣбини⁶, въсѣвидѣць бѣ
помѣже елѣфтеріѣ и прѣпрѣ кѣмъ въ словесѣ свои. рече же жидо-
винь съ гнѣвомъ. вѣмъ ꙗко прѣпреа ме еси и ѣстиннь⁷ ꙗко бѣ и

1) Этотъ текстъ уже былъ напечатанъ въ Православномъ Собесѣдникѣ за 1859 г., ч. I, стр. 190—195, но помимо того, что при печатаніи не соблюдены палеографическія особенности рукописи, издателемъ были допущены и нѣкоторыя поправки, которыя остались не оговоренными. Считаю не лишнимъ вновь напечатать этотъ текстъ, отмѣчаямъ неточности перваго изданія въ замѣчаніяхъ. 2) западни. 3) бысть. 4) Въ рукописи да а, а повторено лишка. 5) Елѣфтеріа. 6) глѣбины. 7) истиннь.

вѣра ваша. Законодавцоу мѡѡсѣѡ сѣнь явнѣе вамъ же истина явнѣе ѿ дѣѡ вѣ рожѣнсе хс пррци прорекосе. и аплы и ѡмници испокѣдаше. и виждоу те моудра и разоумна соуща. нѣ не вѣси ѡ бѣ хъ петцѣхъ ѡже соутъ на поблзоу дшамъ вашиимъ и сѣ рѣ избѣже вьнь. не мѡжаше во ѿ горести стояти. малухъ же снѣ егѡ встѡ. рѣ же кмоу лефтерѣ¹. ты же вѣси ли о сѣ бѣ хъ кже глѣеть ѿцѣ твоѡ. ѡвѣщакъ же малухъ рѣ, вѣмь. како кѣли людѣе наши нѣкогого ѿ аплы ваши хрѣтѣанина. и оу нѣго обрѣтоше свѣтъкъ. въ² нѣмже вѣ написано о, бѣ, хъ петцѣхъ³. егѡ оуморише лютоу сьмрѣтѣю. свѣтъкъ же прочѣтше ѡтнѣви прѣдѡше. и кѣ клетва межѡу нами до сегѡ днѣ не повѣдати о сѣмъ хрѣтѣаномъ. нѣ желѡеть дшѡ моѡ вѣрѣ вашиѣ и начьнь сказѡваше, ѿ прѣвѡго до послѣднѡго и вьнидѣ жидѡвинь и рѣ. вѣмь како сьмоущенъ кси о кѣ петцѣ. лефтерѣ же начѣтъ о сѣ сказѡвати емоу и кѡже слышѡ сѡ жидѡвинь. съ великѡи гнѣвѡ рече емоу, тако ми великѡго бѡ адѡнаѡ, како нѣ повѣдѡно сѣ въ хрѣтѣанѣ до днѣ. нѣ повѣдалъ ти кѣ снѣ мѡи. и вьзьмь нѡжъ и снѡ своего и севѣ закладъ. азъ же елефтерѣ ѡвѣдѣвъ ѿ сегѡ³ жидѡвина³ не потѡи⁴ нѣ написѡ сѣ вьсѣмъ хрѣтѣаномъ. Прьвѡи пѣкъ, мѡца мѡртѣа вьнѣже прѣстоупи адѡмъ заповѣдъ вѣжѣю и изгнѡнъ вѡи изъ рѡка въ .с. чѡ днѣ .б. пѣкъ. прѣ блговѣщенѣемъ вѣе. вьнѣже оубѣи каинь авѣла брата своего въ, г, чѡ днѣ. и съ вѡи прьвѡи мрѣтѣць на землѣ снѣ адѡмѡ. г. пѣкъ. стрѣтнѡ. вьнѣже распѣтсе гѣ нашъ гс хс. и дхъ свой испѡусти въ д чѡ днѣ .д. пѣкъ. мѡца апрѣлѡ по стѣмъ геѡгѣи. вьнѣже пѡвѣнише агарѣне многѡкъ стрѡны и изгнѡшѣ акрѣиди въ .е. чѡ нѡци. сѣ же кѡдѣхъ велѡбоужѡа мѣса и крѣвь кѡзѣю пѡхъ. и тѡ распѡдишѣ въ ѡстрѡвѣхъ .е. пѣкъ. прѣже вѣсѣхъ стѣхъ и прѣже пѣнтикѡстѣи. вьнѣже пѡвѣнише агарѣне иерлѣимъ съ навоуходѡносоремъ црѣемъ. въ лѣто пррѡка крѣмлѣ, въ в чѡ днѣ. тогѡдѡ вѡи велико пѡвѣнишѣ иерлѣимѡ. тогѡдѡ рѣше халдѣѡне снѡмъ илѡкѡвомъ, вьспѡйте намъ ѿ пѣснѣи сѡѡнскѡ. рѣ же стѣи анѡнѡ. не боудѣи намъ пѣти пѣснѣи сѡѡнскѡи на землѣ тоужѣи. ниже тѡбѡ-

1) Елефтерѣ. 2) Все это мѣсто въ первомъ изданѣи пропушено. 3) И эти слова пропушены. 4) не потѡи ихъ.

рѣти повелѣнѣа прѣ^ѣ црѣмь нечѣстивый дондѣже не воудемь въ землѣи своѣи. тогда водѣх^ѣ ѣхъ въ единомь оу^ѣжи по остромя¹ каменію же и трѣнїю и навадахоусе. влїици же навадахоусе. пакы ѣхъ възвращахоу. о сѣмь ддѣ пррчествоваше глѣк. възвратихсе на стрѣсть егѣ оунзе ми трѣнь. сегѣ ради не поють жидове аллѣта: — пѣнь, ѣ. мѣа іѣнѣа прѣ^ѣ петровемь днѣмь. вѣнже послѣ гѣ дѣтъ кѣзни на землѣ егѣпѣтскѣю. роукою мѣу^ѣсешвою и аронкю и нападѣше на нѣ пѣсте моу^ѣхы и гоусѣннице и прѣвратише воды ѣхъ въ крѣвь. въ ѣ. чѣ днѣ² сѣдмыи петѣ. мѣа аутоуста прѣ^ѣ оусненемь стѣе вѣце. вѣн^ѣ же изыдоше измайлѣте яко крилатѣ пѣтице въ кораблїихъ по мѣроу. и плѣнїше многые стрѣаны повелѣнѣемь вѣжїимь. и изыдоше на лице всѣе землѣкнѣзи тарсїсцїи. гѣвалѣ, и аммонь и амалнкѣ. и орѣв изнѣв и зевен. и салманѣ. и воеваше до велїкааго рїма. и владаше всѣю землѣкю лѣтъ, ѣ. и разгрѣдѣвшѣ прїидѣше на іерлїимь. гѣ же не вѣ ѣхъ тѣмо послалѣ. и повелѣ гѣ гѣдешноу и извѣи ѣхъ на асафатовѣ долѣ въ ,ѣ чѣ нѣщи тѣкмо съ тѣ воїны. и соудїи іналтенѣ³ прочїихъ же загнѣ въ поустыню етрѣвѣ. въ послѣнѣе врѣме⁴ пакы к ѣмь изыти и воевати лѣтъ, мѣ: — ѣсмь пѣнь прѣ^ѣ оусѣкновенемь іѣв^ѣ крѣла. вѣнже оусѣкнѣ ірѣв^ѣ црѣ іѣв, въ чѣ тѣ днѣ: — петѣ, д. прѣ^ѣ възвїженемь чѣнаго крѣта. вѣнже потоплѣ вѣ содомь и гоморь. и сѣтанѣ и саваїтѣ и сѣзыци и грѣды тѣхъ дї. потоплѣны вѣвше. въ д⁵ чѣ нѣщи: — петѣкѣ, тѣ по възвїженїи чѣнаго крѣта. вѣнже раздѣли мѣу^ѣсї чрѣмное мѣре и провѣ израїлїа посрѣ^ѣ кѣгѣ. врагы же ѣхъ покрѣ мѣре въ, и чѣ днѣ: — петѣкѣ, дї мѣа нѣемврѣа. прѣ^ѣ андреекѣмь днѣмь. вѣнже знамена пррркѣ іеремїа⁶ кѣвѣ стнїе глѣк. и възетѣ вѣ аггѣлѣ и несенѣ и поставакнѣ межѣу двѣма горѣма въ, ѣ, чѣ днѣ. и покрѣ кѣгѣ ѣвлакѣ огнѣнь до втораго.

1) остромя. 2) Въ рукописи днѣ было написано въ концѣ слѣдующей строки, а потому, помѣщая это слово на свое мѣсто, не слѣдуетъ печатать его дважды, какъ это сдѣлано въ первомъ изданїи. И дѣйствительно послѣ прѣ^ѣ слѣдующей строки стоитъ знакъ, которымъ написанное раньше днѣ отдѣлено отъ остальной строки. 3) израїльтскомъ прочитано невѣрно. 4) въ послѣднїе же времена прочитано ошибочно. 5) и (ошибка). 6) іеремїа (ошибка).

пришѣствїа: — петѣ, бї. по хѣѣ рѣ. вънѣже извїени въше мѣнци. тогда оувїень высть и прѣркъ захарїа между црѣковїю и олтáремь въ .ѣ. чѣ днѣ: —

Онѣ же бї. петѣкѣ пѣбаеть съблюсти въсакомоу хрѣтїанинѣ постѣ и мѣтею и едїною¹ хлѣба и воды въкѣшати ацѣ мѣцно кѣ и мѣтїню тебрити² комѣ да тебрить. и Ѡ сквернь помышакѣнїи и Ѡ нечїстѣ похѣтїи съблюдатїсе и за сѣ мѣздоу прїети Ѡ хлѣ ба: — и сѣ воуди вѣдѣо кю въ тѣе днїи ничтѣже пѣбаеть тебрити. ни поушьствовати. ни садити. ни градити. ни кѣповѣати. ни продаати. ѣцѣ чтѣ въ тѣе днїи сътебритсе, ничтѣже добро и полѣзно боудеть нѣ на пѣкѣсть прѣвратїтсе. нѣ и зачѣтое въ тѣе днїи и роженное ничтѣже зрѣво боудеть. нѣ нлїи вѣсовскою немѣцїю нлїи Ѡ тѣлѣсный оудѣвъ крїво нлїи хрѣмо нлїи слѣпо въсако боудеть. сего радїи дѣитѣ сї разѣумно съ оутѣрѣженїемь съблюдати.

1) единаго (ошибка). 2) Пропущено въ первомъ изданїи.

Өомино евангеліо.

Печатається по рукопися Софійской Библіотеки, № 69, XVI в.

Дѣтства ꙗко нашѣго како расте и чудеса твораше. по вѣсе
дны растѣ. ѿ влвы.

Иъзѣ Ѳома ісльтеніны ѣже ѿ ѣзыкѣ вратѣ вѣдите дѣистейа
іко сътвори келіе чудо ꙗко нашъ іс хꙋс рожейсе въ стране иже
нарицаетсе видѣемь. въ градѣ назарѣта (57) ісѣд выѣшѣ .ѣ.
лѣтъ и грашѣ съ ѿтрочетѣ еврѣйскій іако дѣтѣ. тѣкѣци некоа
речица и съвра ісѣ вѣне чисто. и авѣ мла словѣ творахесѣ. и
възѣ вѣнѣ и сътвори вѣ. пѣтичиць. вѣше сѣвота ѣга творахѣ ісѣ
пѣтице и много вѣ детна іеврейскіе играѣ съ нѣ видѣвѣ же ѣдинь
ѿ юдѣи иже творахѣ ісѣ въ сѣвотѣ идѣ и възѣвѣсти ѡцѣ его
іуцифѣ. глѣ сѣ отрѣ твой и граѣ тамо въ речици. възѣ вѣнѣ
и сътвори, вѣ. пѣтицы дровѣни и скѣрнѣ сѣвотѣ. ісѣ всплѣска си
рдѣкама своїма. рѣ пѣтица възлетѣтѣ и въспойте, и поменѣте
мѣне жива сѣца. възлетѣше авѣ пѣтициць летахѣ поюще. и ви
дѣхѣ людѣ и оужасошесѣ и шѣше и нѣ иже видѣше знаменѣа
іже сътвори ісѣ. сѣна же ананѣ кѣнижѣника вѣше стоѣ въ тѣ чѣ.
съ оцѣ его іуцифѣ и възѣ вѣне вѣрвоко. и расказа ѣмѣ вѣрковѣ
и истекѣше иже сътвори ісѣ видѣвѣ же ісѣ разѣорені вѣрковѣ и не
вѣ ѣмѣ драго. и рѣ ѣмѣ сѣдомітѣ нечѣстивѣ и неразѣмѣнѣ. что
те ѡвидѣше моѣ вѣрковѣци или мѣе речице. се нѣи дѣрѣво исѣхнѣши
да не принѣсѣши плоѣ ни листѣ и авѣ соѣ вѣ отрѣчиць въ тѣи

ча. въжавъ ѡтидѣ въ двѣ свои, родителѣ же ѡславленнаго привѣдоше. и плакаста юность его и глѣста іѡсифѣ іакѡ таково ѡтроче имашн. И пакы грѣдеше ісѣ ино ѡтроче тѣкъ съзadı и скочи на раме еѣ и прогнѣвасе ісѣ рѣ емѣ да не доидеши до дома своего пѣтѣ (58) своей. авѣ падѣ отроче и въсплакашесѣ горько родителе его и рекоше ѡкѣдѣ сѣ ѡтроче родисе іакѡ на всѣ дѣло готѡвъ въ. и родителѣ его прѣтеца емѣ глѣ. ти ли тако ѡтроче имѣ не хѡщешн жити с нами въ градѣ сѣ. аще ли хѡщешн с нами жити то оучи его влѣвити а не клѣти дѣти наши. призавѣ же іѡсифѣ ісѣ оучаше его глѣ. почѣто тако клѣнешн. чюжи дѣти да стражоутѣ закѣ и ненавидѣ на изгонетѣ ни из гра сего. и рѣ ісѣ къ оцѣ сѣ азъ знаю ере не соуѣ мои глѣ сѣ нѣ да прѣмалчю тебѣ рѣ оѣ ѡниже да прѣимѣ троуѣ свои и авѣ глѣдѡщѣ ослѣпеше и оубоашесѣ сѣло и потѣ не (58 об.) смеѣхѣ гнѣватѣ его іаже глѣше зло или добро звѣвашесѣ. и авѣ видевѣ іѡсифѣ іакѡ сѣ тѣбрнтѣ и прогневасе на нь и еѣ за оуѣхо и потезашѣ. ѡтроче ж ісѣ негодѣ рѣ емѣ. довлѣетѣ ти искати мене разѡйничѣ. истинѣ ли знаешн твои ли есѣ азъ. то ти не оскрѣвѣи мене твои во есѣ и кѣ тебѣ грѣдѣ. оучителѣ вѣ именѣ заѡхей стое тоуѣ слышаше ісѣ глѡщѣ къ оцѣ своему. и чюжѣшесѣ сѣло іакѡ ѡтроче сѣ такова словеса гѡвораше. скоро прѣшѣ глѣше къ іѡсифѣ. іакѡ мѣдра имашн дѣтица прѣвѣди прѣдажѣ ми его. да наоучю его книгѣ и мѣдрѡсти да послѣшае старѣцѣ и дрѣжини да любѣи и дѣди да поменѣ (59) и родителѣ да почѣтае іакѡ да и ѡнь ѡ чѣ свои почѣтѣнь вѣдѣ и възлюбленѣ. іѡсифѣ же прогнѣвасе и рѣ къ оучителю да кто можѣ наоучитѣ его. ісѣ рѣ что ми глѣте вѣде вѣ кто естѣ и когѣ родитесѣ истинѣ ти глѡ оучителю егѣ ты ражѣшесѣ тоуѣ азъ прѣстоѣ. и прѣже роженѣ твоего азъ вѣхѣ те. аще хѡщешн съвѣрьшенѣ быти оучителю послушан менѣ. и азъ те наоучю прѣмѣдрѡсти еже никто не вѣсть разѣвѣ менѣ и пославѣшаго мѣ къ вѣ да наоучю те. азъ во есмѣ тебѣ оучитѣ. ты же мнѣ нарѣшисѣ оученикъ понеже азъ знаю коликѡ лета ималѣ еси и коликѡ лѣтѣ живота твое. и егѣ оузриши крѣтъ мои иже рѣ ѡцѣ мои истина вѣ. и вѣрѣеши

и въсемѡ гѣ азъ ісѣа а вы чюдди есте. сѡци тоу дѣти слышаше и днѣлахусѣ и възѡпише вѣлами и решѣ ѡ новѡе и прѣславное чудо. нѣ петѣ лѣтѡ отроче сѣ. и такова вѣщале тацѣ словесъ. никѡлиже ни слышахѡ рѣкъша. ни дрѣтереа ни оучителѣа законѡ ни книга ни фѡрсеа ни иного никѡлиже ꙗкоже ѡтроче сѣ. и рѣ ісѣ не всѣи вы чюдите нь обаче не вѣрдетѣ истинѡ вѣ егѡ вы родитесѣ. оци вашѣи прѣславное глѡше вамѣ. истинѡ ведѣ азъ и послави ме къ вѣ егѡ вѣ мирѣ създанѣ вы. Глишав же іудѣне ꙗко та(60)кова глѣть и оуболшесѣ не мѡгущѣ что ѡвещати. придѣ отроче ісѣ скакаше играе и рѣгашесѣ ѣ глѣ. пѡнеже мало чюдни есте виждѡ и мало мѡдри. ꙗкоже слѡва вѣ мнѣ вѣмѣнисе. и рѣ оучитѣ оцѡ его іѡсѣфѣ привѣди вѣ оучителѣство отроче сѣ. и азъ наоучѡ его книги. іѡсѣфѣ емѣ за роукѡ ісѣа и даде его дѣдаскалѡ. дѣдаскалѣ вѣдѣ его вѣ оучителѣство. и написавѣ емѡ алѣфа вѣта. и глѡ емѡ множицею писанѣе, отроче мальчашѣ не послѡшаше его чѡ многѣ послѣ же прѡгнѣвасѣ оучитѣ его и оударѣ его вѣ глѡвѣ. и рѣ ісѣ не доврѣ сътвори. азъ ти хѡщѡ вѡле сказати пачѣ тебѣ. (60 об.) и не хѡщѡ се оучитѣи ѡ тебѣ азъ вѣ книги имѣже ѡсѡждѡу ѣа тѣе вѣ къ мнѣ сѡтъ, ꙗко и лѣ завѣнѣи или кѡмвалѣ звѣщающе. ꙗко непрѣстанѡ сѡ глѡ прѣмѡдрѡсти и дѣи силѣи разѡма прѣмальчав же ісѣ и рѣ всѣе граматѣи ѡ алѣфи дѡ вѣтѣи глѣ съ многѣи стезанѣемѣ ꙗко вѣзре на дѣдаскала закѣхеа и рѣ тѣ алѣфи не знаешѣи. а вѣтѣи оучиши лициѣмерѣ. прѣжде аще вѣсѣи алѣфа да ти вѣрѡди вѣтѣ. и начѣ прѣпѣратѣи дѣдаскала ѡ естѣствѣ прѣкаго писменѣ. слышеици всѣемѣ глѡщѣе закѣхею слыши оучителю и раздмен прѣвѣи слѡхѣ чини раздмен како имате правилѣ дѣтѣи и чрѣтѣ посрѣтѣ. (61) еѡже видиши ѡстри минѡше брани и възвишени ликѡюще. фѡлѣни три оустати едѣнообразни. правилѡ имѣе алѣфа. ꙗкоже слыша дѣдаска такоѣе речѣи ѡ отрочете сего правилѡ прѣвѣе вѣци рекѣше ѡтроче. и недоумѣюще такоѡмѡ ѡвѣтѡ и оученѣю емѡ ѡвещати ѡ горе мнѣ извѣздихусѣе оканѣни азъ срамѡтоу мою. и помни ѡтроче братѣ іѡсѣфе и ѡвѣди его скѡро не трѣпѡю вѡгѣи строити его и виденѣе его и доврѣи словесъ. ѡтроче нѣ ѡ знаменаго (s.) рода

сѣ въ истинѣ ли не бо еѣ бѣ либо аггль каа ложесна изнесоше, или каа мѣи въздон его. азъ не вѣѣ ѡ горѣ мнѣ дрѣзы мой завих-се и не имѣхъ (61 об.) оумя моего прѣльстихъсе самъ окаянни азъ. хотѣѣ имети оученика азъ оврѣтѣ оучителя. срамото моа азъ ѡ дѣтица стѣ посрамотихъсе. имамъ озлоблѣнь оумрети. паче не могѣ възирати на ѡтрочѣ или на лица его. ѣа повѣждень бы ѡ дѣтица мала что имѣа рецѣи или испокѣдати комѣ не раздмѣю. начела конѣцъ не свѣдѣ. поимни отрочѣ сѣ и вѣѣ въ двѣ свой юудешмъ прѣстоюущий зак'хѣю отрѣо іс' въсмѣив'се вѣамни и рѣ. мнѣ плаода не принесе слѣпи прозрѣ глѣси слышѣ и нераздмѣни срѣцѣмъ раздмѣю тако азъ съвише еса днѣ же избавлю и на висотѣ позов'лю. какоже заповѣда и послави ме къ ва. Еѣа жѣ (62) отрочѣ прѣмалчѣ авѣ съпетѣ више къси ѡни. еже выпадоше въ клѣтвѣ, и ник'то не смѣаше прогнѣвати его тако да не проклѣнеть ѣ и вѣдѣтъ въси проклети. и по днѣ сихъ играше іс' на змѣдѣ на пѣрагѣ и прѣниче зарѣ слынач'на прозорцѣ. іс' же скочивъ на зарѣ и сѣ' ино ѡтрочѣ виде хотѣше сести съ ісѣѡ на зарѣ. и падесе ѡ пѣрга и оумрѣ. видѣв'ше же ини ѡтроци иже вѣхѣ съ нѣ. текоста и възвестиста родителема его тако отрочѣ ваю съвержесе съ пѣрга. пришѣша же рѣтеле оумершаго и глѣста ісѣ тѣ съверже детѣица наю іс' рѣ азъ не съвергѣо его нѣ ѡнѣ сѣ хотѣше скочитѣ на зарѣ и сести и падесе. (62 об.) рѣтели же его емше ісѣа и вѣдоше на сѣдници и кри'ще прѣ сѣдѣа на ісѣа глѣице. съи оубивъ ѡтрочѣ наю повинанъ еѣ крѣви сѣдѣа жѣ въпроси ісѣа тѣ ли еси оуби отрочѣ іс' же рѣ самогѣ къпросите, ини же рекѣше како мѣ въпросимо тело раздрѣванѣно и кѣсти съкрѣшени. іс' же поѣ его за рѣкѣ и рѣ енонѣ къстанѣ повѣжѣ ктѣ те съверже тако вѣѣ емѣ име. и авѣ въскочи ѡтрочѣица прѣѣ въсеми и рѣ. не съверже ме іс' нѣ падѣ сѣа видѣше въси еже вѣхѣ прѣ сѣдници и дѣвишесе рѣдители жѣ отрочѣта прославише ѣа въвши чюдесемъ и поклѣнишесе ісѣ. + Пакѣ же инѣ юноша цѣпе дрѣва въ сѣседѣѣ (63) и оударѣ секѣрою прѣсечѣ си ногѣ деснѣ и оужасесе оумираше. малѣва же във'ши и сътекостасе людѣ мнози. тече отрѣѣ іс' придѣ скрѣзе нарѣо едѣа. и поѣ посечѣнаго за ногѣ болнѣ

и авѣ сѣро въ нѡга зѣва. рѣ ісѣ юношѣ вѣстані цѣпні дръва и помені ме ісѣ. и поклонішесѣ въсі и рекоше въ истинѣ бѣ въ нѣ живѣтъ. Ѡдци емѣ, сѣ лѣтѣ и мѣтѣ егѡ въ тѣ чѣ послѣ вѡди почръстї и принестї въ дѡ. ісѣ же пѣсти водонѡ свой и развн егѡ и прѡстерї ризы своѣ въ нїже вѣтѣ обальчѣнѣ. и наплѣни вѡди и несе въ дѡ свой матерї своен. видѣвъшї же. матн егѡ мѣдростн и знаменїе еже творѣше ісѣ (63 об.) шлобвизашѣ егѡ. —

Пакы же въ врѣтѣ жетве изыде отрѡ ісѣ съ оцѣтмь свої сїати пшенїцѣ на нивѣ своен егѣ селше Ѡцѣ егѡ івснѣ прѡсе ісѣ едїнѣ спѡу. и посѣа и пожень и вѣршѣ и сѣтѡри рѣ. спѡдовѣ вѣлнкѣ. и призвѣ оубогѣ на гѣмно и дѣ и пшеницѣ многѣ. възѣ Ѡ сетве сѣтѣ вѣста емѣ кѣ спѡдовѣ. вѣтѣ въ то врѣтѣме ісѣ, и. лѣтѣ и Ѡцѣ егѡ дѣлаше вальванкѣ за вратн некѡемѣ етерѣ богѣтѣ тектѡнѣ именѣ. и не имѣше мерн. едннѣ дръвѡ въ кратѣко сѣщн и въскръве велннн івснѣ. и рѣ ісѣ оцѣ своемѣ не скръвн ѡ тѣ ноу поставн овѣ дръвѣ тамо равнѡ и сѣтѡри івснѣ іакѡже рѣ емѣ ісѣ. и (64) прѡтезавѣ то кратѣкоѣ и равнѡ сѣтѡри дръгомѣ дръвѣ. и рѣ ісѣ івснѣ сѣтѡри іакѡже хѡцѣшн. івснѣ же емѣ и шлобвиза отрѡчѣ и рѣ кѣ севѣтѣ бѣ влѣжень всѣ азѣ іакѡ снѡково штрѡче имѣ еже дѣ мнѣ бѣ. кнѣвѣ жѣ івснѣ вѣспенїе и вѣзрѣстѣ и мѣдростѣ штрѡчетѣ. и пакы помнслн івснѣ кѣ севѣтѣ какѡ да вѣдѣтѣ кннѣгы не оумѣе. и вѣде егѡ и дѣ егѡ дръгомѣ днѣдаскалѣ. и рѣ днѣдаскалѣ кѣмн кннѣгамн наоучнѡ егѡ. и рѣ емѣ івснѣ прѣжѣ елннскнмн а потѣ вѣренскнмн. вѣдѡше бо отрѡчѣ сѣ и вошшесѣ закѡна егѡ. и наплсѣ емѣ алѣфа и вѣта и рѣ емѣ рцн алѣфа ісѣ рѣ алѣфа. (64 об.) и рѣ днѣдаскѣ рцн кнѣта нѣ мннн чѣ не Ѡвѣща ісѣ. и рѣ емѣ добрн оучнтель есн всн добрѣ кннѣгы. и рцн мн ѡ алѣфе и ѡ вѣте слово силѣ и азѣ тн Ѡвѣтѣ сѣтѡрѣ. прѡгнѣвавѣсе днѣдаскалѣ и оударн егѡ въ глѣвѣ. штрѡчѣ ісѣ проклѣ егѡ и паде ннцѣ нзнѣможе. отрѡчѣ ісѣ нѣтѣ въ дѡмѣ свон, івснѣ Ѡцѣ егѡ оскръвѣ сѣлѡ и запрѣтн мѣтѣрн егѡ рѣ не пѣщан егѡ нзѣ дѡ. да не стражѡутѣ гнѣваѡщѣ егѡ. По дръгѡмѣ лѣтѣ дръгн днѣдаскалѣ любнн івснѣ рѣ прннедн егѡ кѣ мнѣ еда оукрѡщн егѡ и наоучнѡ прѣмѣдростнѡ отрѡчѣ. и рѣ івснѣ аще можешн оукрѡтнті егѡ поннн оучнн.

штроче въставъ идѣ въ (65) оучителство. и обрѣте книгы на
 налогы и шверзѣ и не четше что въ писанѣ въ нѣ. и шверзѣ
 оуста своа и рѣ, дхѣ стымъ оучаше ѿ законѣ. прѣстоюще
 послашахѣ его, и молѣхѣсе да болѣ рѣтъ ѿ. нарѣ же многѣ
 прѣстоаше ѿсѣ и чюжахѣсе красоте его, и оученію и исправленію
 словѣсе его яко дѣтницѣ такока. глаше. и слышавъ шцѣ ѿго
 и оубѣасе, и течѣ въ оучителство. и разѣмѣ. и рѣ дѣдаска
 ѿосифѣ да знаешь брате ѿосифе прѣда ми оученика. азъ
 обрѣто дѣдаскала. ѿнь во прѣмѣдростію и блгодетію исплѣ-
 нень ѣ, и днѣно дѣло ѣ въ нѣ. помни брате и вѣди ѿго въ
 дѣ своѣ. якоже слыша ѿ си (65 об.) рѣкша къ оцѣ ѿго. и
 авѣ въсмикаѣсе и рѣ понѣже правѣ рѣ теѣ ѿнь члѣкъ спѣаетсе,
 и вы цѣлъ дѣдаскала. По малѣ же днѣ ѿсѣ мѣмоходѣщѣскрѣзе
 идолѣ зиждѣмѣ. едина чѣсть плинѣтена спаде и оурази ѿго и
 рѣ ѿсѣ, потребѣисе злоѣ съзиданіе. и въ тѣ чѣ потребѣисе до конѣца.
 и рѣ пакы ѿсѣ да съзыжетсе въ доброѣ зѣнѣ, нѣ не въ дѣмон-
 ское жилище и авѣ съзасѣ къ многѣ хѣдожѣства. и пакы хо-
 жѣше ѿскрѣзе юдене, и въпрѣси гдѣ ви сѣ дѣти ѿни рекохѣ на
 игрѣ сѣща сѣтъ въ кѣтѣци свиніе. вѣхѣ затѣорѣли въ кѣтѣци. и
 прѣстѣпѣ ѿсѣ къ кѣтѣци и рѣ шѣдѣ что ѣ. ѿни рекоше свиніе. и
 рѣ ѿсѣ да вѣдоу свиніе, и выше свиніе. И пакы (66) шѣ ѿсѣ къ
 врачѣвѣ и прѣдѣсе оучити врачеваніа. и прихѣжѣашѣ некы члѣкъ
 слѣпъ едина оцѣ и то вѣдно. изышѣ вѣрѣ надалѣчѣ некамо, и
 прѣде члѣкъ слѣпъ и не обрѣже врача. ноу шверѣте ѿсѣ, и рѣ емѣ
 ѿсѣ чюдѣ ти се члѣке како о воленѣ оцѣ печалѣбѣшисѣ а ѿ невидѣщѣи
 нѣверѣжѣши слышавъ члѣкъ и почюдѣисе въ сѣѣѣ и рѣ что да
 сътворѣ рѣ емѣ ѿсѣ хоцѣши ли да те исцѣлю ѿнь рѣ хѣцѣ тога
 ѿсѣ коснѣсе очю ѿго, и слѣпѣ емѣ окѣ прозрѣ и вѣдно исцѣле.
 и шѣ члѣкъ и принѣсе хлѣвъ и вино. и дрѣгѣ дарѣ принѣсе врачю
 и видѣ врачѣ члѣка ѿвѣ очѣ и мѣща и не позна ѿго. недооумѣ ѿ
 дарѣ комѣ принѣсесѣ. и въпрѣси ѿго (66 об.) кто ты еси приноси
 ми такова не знаю теѣ. рѣ емѣ члѣкъ не знаешѣ мѣ едина окѣ
 и мѣща и ѿ теѣ цѣла сѣща. почюдѣисе вѣрѣ въпрашашѣ како ис-
 цѣлѣ ѿвѣ во ти вѣсте вѣдѣнѣ, и не видѣше ѿвѣма. ѿнь во

истинѣ повѣда емѣ рѣ добри твоѣи оученикъ исцѣли ми ѿчи. и оупроси врачъ како тебѣ бы како исцѣлае. ѿ пакы показа емѣ нищѣ тебѣ и не обрѣтѣ. нѣ добраго твоего оученика обрѣтѣ зѣ". и възрѣвъ на ме и рѣ ми, чюдѣ тѣ се члѣче како тѣжиши ѡ болнѣ око. а ѡ слепи не радиши. аз же слышѣ и реко да цѣ мѣгѣ створити. ѡнь рѣ аще хѣщешѣ исцѣлю те, азъ рѣ хѣщѣ и и кѣснѣсе въ ѿчи мои и затвореное ми ѡверъзе (67). и болноѣ исцѣли. вра же въ тѣце оумѣ вѣвъ и члѣка исцѣлена ѡпѣсти. ѡсифа же призѣва нареченаго оца ѡсѣва, и рѣ емѣ помни сѣна своѣго и ѡведи его ере въсе врачевство вѣствѣ. етъ же ѡсифъ ѡтрѣче своѣ и вѣдѣ въ двѣ свои послани же ѡсифъ сѣна своѣго ѡакѡва да свѣжѣ хрестѣ и принесетъ въ двѣ свои. и отрѣ ѡсѣ поидѣ по нѣ, и сѣ ехѣдна люта оусекнѣ ѡакѡва въ рѣкѣ и оцѣпеневѣшѣ емѣ рѣкѣ и не гнѣшавѣсѣ. приде ѡсѣ дѣнѣ на кризѣне его тога ѡславе емѣ рѣка а зѣма оумрѣ, и то бы оумрѣ ино ѡтрѣче въ сѣседѣ и плакаше мѣти его. и слышавѣ ѡсѣ яко плачѣ вѣлики бы. и тече авѣ отрѣ ѡсѣ и виде ѡтрѣче мрѣтво (67 об.) лежѣще на лѣне мѣтре своѣи. и кѣснѣсе ѡсѣ въ прѣстѣ его, и рѣ тебе глѣю дѣтищѣ не оумираю ноу живѣ вѣдѣи да еси оу матерѣ своѣи. и авѣ късколѣвасѣ дѣтищѣ къ немѣ. и рѣ ѡсѣ къ женѣ помни дѣтищѣ къ себѣ и рѣ емѣ помени ме ѡсѣ. и видѣвшѣи нарѣ и дивнѣше и рекоше въ истинѣ видѣи въ отрѣчети сѣ или бѣ или аггѣлѣ прѣвѣиваетъ. яко вѣстѣ слово на всако дѣло готовѣ е. приде же ѡсѣ ѡтѣде по дрѣзѣ же лѣ, зыжѣ члѣкъ хрѣмнина нека. съверъжесѣ съ вѣсѣти и оумрѣ. сътекъшесѣ къси и бы мѣлѣва вѣлика на оумершаго. слышавѣ ѡсѣ и тече тамѣ и видѣ члѣка лѣжѣща мрѣтва, и емѣ его за рѣкѣ и рѣ члѣче тебе глѣю вѣстанѣи, и сътвори дѣло твоѣ. (68) и авѣ вѣставѣ и покѣлонисѣ емѣ. видѣвшѣе же народѣи и покѣлоннѣсѣсе и рекоше сѣ отрѣче нѣво е. и многыѣ дѣше спѣаетъ имѣ до жѣвѣота своѣго. вѣкѣшѣ ѡсѣ. по обнѣчаю праздника пасѣты. ѡсѣ поидѣ съ дрѣжѣною прѣе пасѣтѣ ѡсифъ и марѣа възвратѣстѣсѣ въ двѣ свои а ѡтрѣ ѡсѣ оста въ иерѣлѣмѣ и не разѣместѣа родѣтелѣ его что творѣи мнѣвѣша въ дрѣжѣне е ѡтрѣ. прѣвѣивѣши же ѡсѣ, дѣи и придостѣ искатѣи его въ дрѣжѣне и бы ютрѣ не ѡврѣтѣостѣа его. въз-

в'ратѣстасе въ іерусалимъ скрѣвѣще искаста его. и по трѣ днѣ обрѣтоста его въ цркви сѣдеша посрѣдѣ оучитель (об.) послѣдшюци законъ чьтѣмаго и въпрашаючи его ѡ нѣмже хѣтехъ разѣмити ѡ нѣмъ, и вънимахъ же всѣ слышеше ѡ негѣ. чюждахъсе всѣи како стѣи дѣтищѣ прѣпираѣ старце людскыи и оучителѣ. разрѣшающѣи главѣи законѣи и притчѣи члѣскыи пришѣши же мѣти его маріа рѣ емѣ, почто тако намѣ сътвори чедѣ. и рѣ ісѣ что шкѣ искате мене или не ведѣста шкѣ въ тѣи шже сѣтъ оу оца моего. въ тѣи мѣи повѣе бити съ книжники. фарисеи рѣкоше къ мѣтери его, маріе тѣи ли еси мати отрочетѣи и рѣ маріа азъ есѣи. рѣше блженѣи еси въ женѣи и въженѣи плѣо оутрѣбѣи твоѣи, такоуеи прѣмѣдрости не видѣхѣи ни слышхѣи никоуи.

Вопросы, отъ сколькихъ частей былъ созданъ Адамъ ¹.

№ 68 Софійской Народной библіотеки.

(91) Въ гѣдинѣ, мѣи, бѣ. нѣли, не а днѣ тѣе: часове „ицѣ на свѣте соу, г. црѣе якоже стѣа тронца на нѣсехъ. име сто бѣ апль, бѣ прѣстоль вѣнчаный црѣскый. прѣво црѣтво грѣчьско. бѣ црѣво аллман'ско г црѣтво вьлгарско. вь грѣчьскимъ црѣтеѣ Ѡцѣ. вь аллман'скѣ снѣ. вь вьлгарскѣ стѣ дхѣ. грѣци црѣтво вѣоу прѣдадоу. а вьлгаре вѣрд хрѣтіане. и аллмане вьсе езыкѣ погѣбе.

вѣдите къси. езыци колико соу, ѡв и по. и православный езыкѣ д прѣво вьлгаре, бѣ власи г срьбѣ д грѣци е иверн с роу си з сїрїане. и, нагомѣдрѣци. д словене. и вь тѣ^х соу г кнѣгы православны. прѣво (об.) вьлгарскаа. бѣ, грѣчьскаа г иверскаа и полдверный езыкѣ бѣ аллмане, бѣ фрѣси г оугри д ин'діане .б. аквенти с армене з саси и леси д арванаси г харвати аи хизы бѣ немци: ~ вьпрѣ, како зачехѣсе вѣрни езыци. или како зачехѣсе невѣрныи. Ѡвѣ^т ное имаше г снѣве сима и хлама и афета. и Ѡ сима изыдоше православны езыци. понеже сима имаше и снѣовъ и и дѣщере снѣове афетови и хламовы вьзеше сестрѣ свое себѣ жены. симови снѣове реше не прикоснеме къ сестрѣ нашиѣ. такоже и жены и реше. и сътворише двѣ^т храмниѣ и съвирахѣсе

1) Этотъ заголовокъ нами поставленъ согласно тексту, помѣщенному въ Памятникахъ отреченной литературы Н. С. Тихонравова.

мѣжѣ въ еди(92)нѣ храминѣ. а жены въ дрѣгѣ стрещи дроутъ дрѣга. тѣкмо на снѣ съвырачѣсе. и виде гѣ трѣпеніе и посла аѣла своего и блѣн и. и ѿ нѣ бесплатно зачехѣсе и ѣзыка правослабѣный. ѿ аѣта зачехѣсе полдѣрны езыци ѿ хѣма зачехѣсе егѣптене фараонити. понеже проклетъ въ хѣма. то и чѣда его проклетъ соѣ. въпрѣ невѣрни езыци ѿ когѣ зачехѣсе. ѿѣтѣ ѿ исмаила и ѿ агарѣ матере его. исмаиль кѣ копиль аѣрамовъ, и слегѣсе съ матерію своею въ синай. агара мѣти его рѣ. да пометь сѣме мое много жень да погѣвѣ сѣме аѣрамле и ѿ нихъ зачехѣсе безакѣни и невѣрни езыци: — (об.) въпрѣ. врьховни прѣстоли на землѣи ѣи аѣла кон соѣ. ѿѣе врьховныи прѣстоли кѣ мѣсто стѣго аѣла петра. фрѣшкы. ѣ прѣстѣ стѣго аѣла павѣла инѣ дѣнскы. г прѣстѣ стѣго аѣла анѣдреа оугрѣскы. д, прѣстѣ стѣго аѣла лѣкы арменѣскы. ѣ, прѣстоли стѣго аѣла доми арменѣскы. з прѣстѣ стѣго аѣла иванѣна сръвѣскы. з прѣстѣ стѣго аѣла мѣдеа кѣпрѣскы. и прѣстѣ стѣго аѣла марѣка хъзитѣскы. д прѣстѣ стѣго аѣла иакова словенѣскы. г прѣстѣ стѣго аѣла филипа трапезонѣскы. дѣ, прѣстѣ стѣго аѣла иакѣва словѣскы. и прѣстѣ стѣго аѣла симѣона деспѣтѣскы: — иже поставѣ ѣрѣе половинѣ езыка ѣ цѣковѣскы езыка. (93) въпрѣ како сѣтъ честн езыкѣи. ѿѣтѣ, фрѣгъ лѣкъ кѣ саракынѣ вѣпрѣ кѣ. тоурѣчинѣ змѣа кѣ. арменинѣ гѣцѣрѣ. иверинѣ овень. сѣрѣанинѣ зѣбрь. хъизынѣ елень. исинѣ пѣсь. перѣсеннѣ врана. аллѣманнѣ орель. татарѣи загарѣ бѣлгаринѣ вникѣ. сръвинѣ вѣлѣкъ. влѣ котѣка. грѣкъ лисѣца. арѣванасинѣ доувѣрь. оугринѣ рѣсь. рѣсинѣ видра. немѣць сѣрака. харѣватѣи сонѣка. литѣва тѣбрь. цѣконницѣ ежѣ. исинѣ вѣверѣца. сѣсинѣ пѣстоѣ наголѣдрѣць рѣва. евренѣнѣ кѣзѣ. кѣнавѣ зѣецѣ. егѣптеннѣ кѣзыганнѣнѣ. козелннѣ чрънѣ цѣрецѣ кѣ вранѣ. — (об.).

Мученіе св. апостола Матѳея.

Печатается по рукописи Н. С. Тихонравова XVII в.

Мица тогò сѣ́ пѣ́мѣ стѣ́го а́пла ку́ліста мѣ́тдеа. ѿ. спасѣ́вашь
і́сѣ мытарѣ. Така дѣ́маше маѣ́. ѿ срѣ́ ѿгнь Дѣто не по́ри ѿгнь
въ „сѣ́. маѣ́. съжѣ́.

Матден апль хѣвъ сѣдѣше ѿпрѣкѣнь въ іерліамъ на мѣт-
ницѣ. и хѣ полина тѣмо и видѣ го, и рѣ' мѣ. да дѣдѣшь да
хѣдишь слѣ мѣне. и тоіа (275) чѣ остѣки мѣтницѣ и понде слѣ
ісѣ и завѣде ісѣ въ двѣ скѣй. се стѣри мѣ велика почѣсть. като и
пѣшь въ егѣле. и апль хѣвъ въ и ѿ дѣха стѣго прѣе сѣлд. и наѣчи се
сѣчѣко вѣжтѣно. и напѣса егѣле на еврѣнскѣи ѣзыкъ, и послѣ го
ісѣдѣш. и наѣчи пардѣне и мидѣне. и чюдеса тѣмо мнѣго стѣри
и црѣкви имѣ наѣтоѣ и напѣрави. И като пондоуха апостѣлѣте по
сѣчѣкѣ зѣмлю да казѣватѣ ѣме хѣѣ. а матден възлѣзе на една
гѣра, и оваѣчесе тѣкѣмо ѣ една рѣза. и трѣпѣше стѣдѣ и мрѣзь
и мѣнѣсе нѣкѣе врѣме. И кѣнѣсе матдею ѣѣ дѣто ѣ стѣриль ѿ
прѣсть чѣка. катѣ отрѣче мѣладо. и прострѣ си десницѣта и по-
дѣде мѣ тоіага. и рѣ' мѣ. възлѣни товѣ. и слѣзи ѿ планинѣта и
понди въ зѣмирлѣишю, на крѣтиліницѣта дѣто ѣ остѣна вода. и по-
сѣди товѣ. и със мѣѣта десница ѣѣ да сѣ въкорѣни, и да сѣ
вдѣгне дрѣво мнѣгоплодно. и ѿ краи нѣго ѣѣ да слѣзе слѣ-
до(с)тѣ мѣдѣвнаа. и ѿ корѣнь нѣговь ѣѣ да истѣче кладѣнѣцѣ
и ѿ нѣго да сѣ измѣють грѣдскѣте мѣжѣте, что съ звѣро-
ѣмни. и пѣкъ цѣкъ да ѣкоуѣсатѣ ѿ ѣнѣзи сладѣсть, да си

ѿслаждать сич'кото тѣло и безакон' (об.) сткото щѣть да оста-
 веть, и тогáзи мáтдеи прѣе чѣтото мѡ се дáде ѿ рѡка гнѣи и
 остави онѣзи гѡра и слѣзе дѡлѡ. и пондѣ къ великымъ градъ
 змирминь. и царица фѡлвана посрѣщ'нь апла съ сына сы полд-
 фрадоиа. и съ снахъ си нѣвра. что вѣхѡ выли имáле вѣсь лѡ-
 кавь. и исцѣляль гы виль стѣ мáдени. и тогáзи онѣзи вѣсь до-
 ндѣ ѿ невидимо. и подѡма страшиѣ стѣмѡ аплѡ. и каже мѡ. кой
 те на нá повдигнь. или кой ти дáде тѣзи тогáга нá да гоннишь.
 и аплъ рѣ. крѡтко дондѡ да гоню нечисты дѡхѡве. и онѣзи вѣсь
 исчѣзна. и царица сѣ не ѡдѣлаѣше ѿ апла. и рáзврã епкпъ плá-
 тонъ, чѣ е доишьль аплъ и пойде със' попове и дѣаконе и прослави
 бá и рече. миръ теѡѣ матдею и стѣмъ рѣ: миръ вá ѡ чѣда. и
 вѣлѣзоха въ градъ. и зáви онѣзи тогáга ѡ земакато мѡ вѣше
 заповѣдаль бѣ, дете мѡ се ѡви като ѡтрѡче мáдо. и ѡкорѣни-
 се оноѡ дрѣво сѡхое и прорáсте и цѣѣ пѣсти, и рѡж'ва, тоѡ чá.
 и плодъ зрѣль принесе, и сладость медѡвна кáпе ѿ нѣго. и ѿ
 коренат' мѡ истече клáден'ць и тоѡ като видѣхѡ тáмо что се
 слáчиха (276) людѣ чюдѣхѡсе на чюдо неизрѣнное. и много
 граждáне потекѡше и чюдѣхасе и идѣхѡ ѿ оноѡ дрѣво слáдкоє.
 И рáзврã црѣ рѡдинь. за женѣта си и за сына си и за снахъ
 си. кáк' съ хѡвѣе исцѣляле. и ѡзрáвеле позарáчѡвасе. а́ми пá
 имáше гнѣвь на апла. зацо се не ѡдѣлаше ѿ нѣго женáта мѡ
 и помысли да изгѡри мáтдеа на ѡг'нь. зацо така подовáше
 правѣдникѡ такѡзи искѡшенѣе да потѣган дете го е избрáль хѣ
 на аплъскы чинь. И ѡ тѣзи ноць царь щѣше да хвáти мáдеа.
 а хѣ сѣ ѡви мáдею и рѣ мѡ. не бѡнсе матдею áзь ёсмь със'
 теѡѣ, а́ми се дрѡжь и крѣннсе. И съвѡднсе ѿ сына мáдени. и
 помáнсе бѡ и стáнь рáно и пондѣ ѡ цркви. и вѣ" въ пость и на
 мáтѡѡ и колѣнѣтѣ си прѣклáнише. догдѣ дондѣ епкпъ плáтонъ
 със' попови и дѣаконы. и скáза аплъ епкпѡ тоѡ видѣнѣе. Кáк'
 ще царь да пѣсти вѡйны да ме хвáти. зацо съ слѣзле въ нѣго
 дѣволите. и ищкѣть да сѣ вѣють съ нá. а́ми да сѣ ныѣ прѣдá-
 демь хѡ и тоѡ ще нá избáви. и не ще остави до краи дете се на
 нѣго надѣѣ, и блáгодарнше бá. а царь мыслѣше кáкъ да стѡри дá

го бѣе. зашо мнѡ нарѡдъ вѣхѹ вѣровали като вѣше испьднѣ оногѡзи вѣса Ѡ женѣта мѡ и Ѡ синѣ мѡ и діаволъ сѣ ѣки като воинь и рѣ царѡ что си повѣденъ Ѡ тогѡзи чюждѣнца магѣсника, матдеа. дето вѣше иѣкоги мѡтоѡмѣцъ, а сегѡ е вѣжѣн ѡпѡл. и пондѣ жена твоѡ и снѣ твоѣ и женѣта мѡ. и вѣроваше въ хѣа. и сегѡ съсѣ нѣго ѡидѡше да поють въ црѣкви. И матден излѣзе съсѣ епѣпа и съсѣ дрѡгы вѣрны. и ѡхѡждаше камѣто вратѡта что се зовѡтъ карѣа. и разѡвѣра царѣ. и пѣсты четѣры воинны орьжаны. и рѣ и мѣ, ѡко не приведѣте тогѡзи магѣсника. вѡсь на мѣсто нѣго живы на ѡгнь изгорѣвѡ, и тѣе пондѡха и чюха тѣкѣмо гла чѣ дѡма, а нѣкого не могѡха да видѣть. И пондѡше и казаше царѡ. гла чюхѣме че дѡма. ѡми нѣкого не могѡхѣме да видѣмѣ. и дѡмата и мѣ напѡконѣ вѣше. вѡвѣнъ іс хсѣ бѣ нашъ снѣ вѣшныго црѣ въ вѣкы. и разѡдѣсе царѣ и пѣсти дрѡгы воинне .кѣ. зѡвѣроѡбразны, чтото ѡдѡтъ людѣе. и рѣ и мѣ. идѣте и вѣе разѡксѡйте и хѣ, и живы ги поѡще и пондѡше и тѣе като се приближѣха при тѣхѣ. и видѣха отрѡче краснѡ че слѣзе (277) Ѡ нѣето, и дрѡжи въ рѡцѣте си запѡлена свѣщѣ. и прѣтече на срѣщѣа тѣ. и изгори имѡ ѡчитѣ. и тѣе Ѡ вѡлѣсть ѡстѡви хѣа сѣ орьжѣето и иѣгаше. и дондѡше при царѡ, и не могѡтъ да дѡмѡтъ. И діавѡлъ нѡкѣ се прѣстѡри като воинь. и иѡкѣсе царѡ и рѣ мѡ. видѣишѣ ли Ѡ царѡ. какѣ чѣни мѡгѣа тоѣзи чюждѣнецъ. и не мѡжеише никакѣ да го загѡвишь. мѡкарѣ и салѣси да пойдѣшь не мѡжеишѣ мѡ ничто стѡри мѡкарѣ и вѡйска мнѡго да пѣстишь на нѣго, а тѡн ѡе запрѡти старѣишии на діавѡлите. и пѣсти ѡе вѣсѡвѣе. та цѣкѣтѣ посмрадѣ и теѣѣ и вѡйсѣта ти. и запѡли ѡе полѡта твоѡ. и сѣчѣкы грѡ твоѣ. ѡсвѣнъ тѣа нѣще изгори дето вѣрѡвати и мѣе хѣѡ. ѡко ли го и въ пѣщѣ распѡлена тѣришь. и тѡмо ниѡе не ѡе го покрѣди. и рѣче мѡ царѣ, ѡзь теѣѣ не зѣаю Ѡ гдѣ си. ѡми ѡко мѡжеишь го тѣ бѣи да ти дѡмѣ мнѡго зѡто. и нѡи съсѣ твоѣто ѡрѡжѣе, и посѣчи мѡдеа, и пѡтона вѣкѣа. И діавѡлъ мѡ рѣ. ѡзь не мѡгѡ матдеа видѣ. ни смѣю да мѡ се покѡжѣ. и тѡи по сѣчѣкы грѡ посмрадѣ съсѣ тоѡа и мѣе хѣѡ да го прокѡлѣши. И рѣ мѡ царѣ конѣ си тѣ воинне, та си така чрѣнъ и мрѡчѣнъ. и діавѡлъ мѡ

(об.) каже. азъ вѣхъ сѣ въселѣлъ ѓ твоата жена. что се зовѣ болѣста лалѣѣ. а ѣмето мѣде велѣзавѣлъ, асмѣдесъ, зарведѣосъ, асѣолохъ. ноѣсъ сѣнѣ дѣустосъ. сѣщи сатана и дѣаволь. и матден мѣне испѣди ѿ твоата жена. детѣ е сегѣ съсѣ нѣго ѓ црѣва, и тѣа и смѣнь твои и жена та мѣ. и зная че щѣшь и тѣ царѣ да вѣрѣвашъ хѣ. детѣ казѣвать на нѣгово ѣме да се покѣють. и тѣн ѣ царѣ до вѣка. И рѣ мѣ царѣ. като си бѣлъ мрѣчнѣ сатана и дѣаволь. заклѣнѣлѣ те съсѣ матдеа аѣла иди и нѣкого да не поврѣдишь. и исчѣзѣнь тогѣзи дѣаволь, и бѣ като дѣмѣ конѣциъ, и не видѣксе. тѣмѣ ѿ невидѣмо рѣ. ѿ зло ѣме потѣенное что съ казѣва и намѣ заѣ бѣка. и что стѣри матден съсѣ нѣ. и не мѣже нѣде дрѣжино мѣда вѣкѣ тѣка вы. заѣмо азъ ѿхожда кѣ ѿгнѣ вѣчнѣ. И тогѣзи се ѣвѣа царѣ, и прѣзѣ тѣнѣзи днѣ млѣчѣ. и на ѣтрѣ рѣно, стѣнѣ и пойдѣ съсѣ двѣ момѣка ѣ црѣва безѣ ѣрѣжѣ. и пѣсты нѣпрѣ дрѣгы двѣ момѣка да кажѣтъ мѣдею какѣ ѣде царѣ ѓ црѣва ѣ тѣи да стѣне нѣговь ѣченикъ това рѣ давно излѣкѣсти матдеа. да ѣ (278) заѣзе вѣнь да го хѣати да го ѣвѣе. И гѣ рѣ аѣлѣ мѣдеѣ, да излѣзе изѣ црѣвата съсѣ платѣна еѣкѣпа. и излѣзе и стѣнѣ при вратѣта црѣковнѣ. и когѣ се при влѣжи царѣ при нѣго. ослѣпѣ. и людѣ мѣ рекоше ѣтѣ матден. и царѣ рѣ. гдѣ ѣ и кѣдѣ ѣ че не видѣѣ. и тѣе мѣ рекоше, ѣй го че стѣи прѣ теѣкѣ. и царѣ рѣ. ѿ, и ѣкѣ мѣне. и тѣжѣко ми. ослѣпѣ и не видѣ нѣкого. и сѣчѣко тѣло мѣе разѣслабѣсе. ѣми ти се мѣлю влѣжнѣ мѣдею. прѣсти моѣто зло. като си влѣгѣмѣ ѣѣ сказѣтель. мнѣ ми се детѣ казѣвашѣ тѣи ѣса до сегѣ .Г. днѣ. какѣ ми се ѣви момѣкѣ красѣнь. и рѣ ми. заѣмотѣ си помѣслѣлъ на срѣцѣто си зло на рѣва моѣго мѣдеа, за това рѣ, и ѿидѣ на нѣѣ. ѣми ѣко е истѣннѣнѣ вѣ твои. и ѣко е рѣкалъ да ти се погрѣвѣ твоѣго тѣло ѓ нашѣ градѣ, да ти ѣмѣме памѣть за нашѣ спѣнѣе. ѣ тѣи ѿпѣди тѣа вѣсѣве невидѣмнѣ. да проглѣдама. и подѣи на тѣло то ми ѣрѣкѣе. И мѣден аѣлъ, оставѣ си рѣцѣте на ѣчѣте тоговѣи и стѣри знамѣнѣе на крѣтъ. и рѣ. гѣи ѣ хѣ. дай мѣ да проглѣда (об.) и царѣ дрѣжѣше матдеа за дѣснѣ рѣкѣи и проглѣда. и повѣдѣ мѣдеа вѣ полѣтыте си. а платѣнѣ еѣкѣпѣ

идеше при мѣдеа ѿ лѣва страна. Тогдази рѣ маѣ царѣ. мѣчителю лѣстивы, до кога да чинишь дѣволицинѣта твоа что се не оставишь ѿ злѣто твоѣ. и царѣ се разгнѣка на нѣго зацо мѣ подѣма тѣа рѣчи. и повѣлаѣ да го люты мѣкы помѣчи и повѣдоха го на мѣстото гдѣто обываше людѣ. и рѣ на войнѣте си, азѣ съмь лють че тѣхъны бѣ что го казѣвати. какъ гы извѣжда ѿ ѿгнь вѣчны. и не може ничто злѣ да имъ се стѣри. амы вѣе да го положите на земалять вѣзнакъ. и съѣ желѣзны пирѣне да мѣ приковѣте и рѣцѣте и нѣсѣте. и покрывѣте го със' пѣпѣрь. и посипѣте със' маслѣ. и синпѣрь, и дѣлѣѣ, и пѣкло, и смола. и ѿ лози сѣхы прѣчкы ѿгоре натѣрѣйте мнѣго. и запалаѣте ѿгнь. и ако го нѣкоѣ ѿнѣма, а вѣе и нѣго на ѿгнь тѣрѣте. И апла матден мнѣго се мѣи на вратѣа да не скрѣветь ни да плачатъ. амы със' радѣсть да идѣтъ слѣѣ тоѣго. и тѣѣ баѣгодареѣа и славеѣха бѣа и доидѣше войнѣ катѣ злѣ сеѣкроѣе и приковѣаше мѣдеа ѿ земалята. и сиѣко (279) стѣрише катѣ имъ заповѣдалѣа царѣ и запалаше ѿгнь и хрѣтианѣ что вѣхѣ изѣколад дѣмахѣ и вѣкахѣ. едѣны бѣ хрѣтианъскыи. детѣ ѿе своѣѣго апла и вѣѣ ѿгнь да спасѣ. а сладгыѣте едѣнакъ помнѣго каадѣхѣ ѿгнь. а ѿгнь се прѣлагаше на рѣса, и вѣваше хлѣдкъ. и вратѣа видѣха какъ ѣхлади аггль ѣнѣзи ѿгнь и раѣвахѣсе и пѣахѣ. едѣны бѣ хрѣтианъскыи. и катѣ видѣхѣ тоѣа чѣдо мнѣ вѣрѣвахѣ и ѿ тѣнѣзи глѣа, потрѣсѣ сиѣкы градѣ и поидѣше войнѣ царевы, и рекѣше. ныѣ коѣкѣто каадѣѣ ѿгнь а тѣѣ помѣнѣва на имѣ хѣ. и гасѣ ѿгнь, легѣма ѣ маѣсникъ. а хрѣтианѣ изѣколад глѣдѣа и смѣютъ ни се. и ныѣ ѿ срѣамъ повѣгнѣхъме. Тогдази рѣ царѣ да зѣмать ѿ пѣциѣте полатны и ѿ ѿгниѣтата жерѣкѣ да занѣсѣтъ. и изѣколад да поставѣтъ ѣи. вѣгоѣе, злѣты. да видѣѣ далѣи ѿе ѣваи и ѿ вѣнѣте жерѣдѣта. и донесѣха мнѣго жерѣдѣ. и царѣ слѣѣ тѣѣ идѣше и чѣваше да не ѣкрадне нѣкоѣ хрѣтианѣнѣ ѿ вѣгоѣете злѣты. или да ѣваѣ жерѣдѣта. и катѣ поидѣ царѣ при апла и видѣ го че глѣда на нѣѣ и тѣлѣѣто мѣ посипано със' регѣзѣе и хрѣстѣе ѿ горѣкѣ на мѣдеа (об.) натѣрено на .г. лѣкѣте и повѣлаѣ да прискѣпѣтъ жерѣдѣта изѣколад, да сѣ запали хрѣстѣѣто. и матден

помѣисе бѣ и рѣ ги иу хѣ избави ме. и попалии челѣкстите на вѣ-
 говете имь. и да пожѣже цѣра ѡгнь до полѣтите. ѡми нѣ да
 исчѣзне цѣрь, ѡми да е живь, дѣвно се покѣе. и пламенѣ се
 вѣдигнь великъ и висѣкъ, и мнѣше цѣрь. че изгорѣ матден до-
 сѣщь. и засмѣбасе и рѣ. что ти помѣгна бѣ твоѣ. И стѣорисе
 чюдо голѣмо. сичькии ѡгнь ѡвадѣсе ѡ мѣдеа. и изгори злѣ-
 тыте вѣгове, и ничто не ѡста ѡ тѣхъ. и цѣрь повѣгна и дѣмаше,
 ѡ тѣжко мѣне, загынаха моѣте вѣгове. ѡ повелѣнѣ матдево.
 дето смѣ вѣлѣожиль ѡ тѣхъ хилѣдо хилѣдѣ жалтниць. подобрѣ
 вѣше. да вѣ направиль вѣгове ѡ кѣмникъ. зацо ни гѣри ни го
 нѣкѣи краде. и мнѣго ѡ сѣдгыте мѣ изгори. и дрѣго се чюдо
 пѣкъ стѣри дѣвно. прѣтѣорисе ѡ ѡнѣзи ѡгнь като еднѣ голѣма
 и стрѣшна змѣа и гонѣше цѣра по полѣтите. и изѣколѣ го вѣ-
 тѣче, и цѣше да сѣ ѡлѣзе вѣ полѣтите. а змѣата го не попѣсти.
 а тѣи се вѣрна пѣкъ назѣдѣ кѣмто матдеа (280), и ѡгнь пѣкъ
 сѣлѣ тѣго. и привѣка тѣрдѣ цѣрь. мѣю ти се матдею. что си
 что да си мѣкарь магѣсникъ мѣкарь вѣрѣ мѣкарь бѣ, или бѣжи
 ѣченикъ. дето нѣси изгѣрѣль ѡ толѣкѣзи ѡгнь. и ѡпѣди ѡ мѣне
 тогѣва стрѣшнаго змѣа ѡгниѣниго, и прѣсти ми злѣто, като ме
 и прѣвѣнь стѣри та прогледѣ. и мѣден послѣша го. и запрѣти
 на ѡгнь. и ѡгѣсе. и тогѣзи матден поглѣднѣ на нѣо. и помѣисе
 бѣ. на евѣрѣнскѣи ѣзыкѣ и зарѣчи на вѣртѣа бѣ чѣсто да сѣдѣ-
 вать, и прѣдѣде ги на гѣ. и рѣ. Мирь кѣ и прослѣви бѣа и прѣ-
 стѣвисе вѣ шѣстѣи чѣ днѣ. мѣць ноѣ, ѣи. И повелѣ цѣрь тогѣзи
 на мнѣго сѣдгы нѣговѣи, да донѣсѣтъ ѡ полѣтите злѣтын ѡдѣрь
 цѣрѣнь. да ѡстѣвать на нѣго тѣлѣто матдеовѣ, и да гѣ занѣсѣтъ
 вѣ полѣтите. И вѣше тѣлѣто ѡпѣлово, като че е заспѣло. и
 ѡдежѣата мѣ, и рѣзѣте. ѡ ѡгнь непѣчѣнкѣти ни ѡ главѣта мѣ,
 едѣнь кѣсѣмь. и като го носѣха на ѡдѣрь. когѣ го видѣха че
 сѣдѣ на ѡдѣртѣ. когѣ го видѣха че хѣди прѣ ѡдѣрь. и дѣсѣнта
 си рѣка на пѣатѣоновѣта главѣ ѡставѣше и пѣаше сѣсѣ хѣртѣанѣте.
 и тогѣ като глѣдѣаше цѣрь и сѣдгыте мѣ. (об.) и сичькии на-
 рѣдѣ. стрѣ голѣмь напѣде на тѣѣ, и чюдѣхасе тѣрдѣ. и
 мнѣго вѣлѣни и вѣснѣи прѣстѣпахѣ при тѣлѣто на ѡдѣрь стѣо

апла, и зрѣавы бѣваахѹ. и что имашь царь ѱоглавѣци ѹ тойзи чѣ, члѣкъскы оврѣзь дѹбнѣха. и като црѣха да ѹлѣзѹтъ въ полѣтите видѣше сичкыте матдеа, че стѣнь Ѡ ѹдрѣтъ и на нѣето видѣха го двѣма ѡтрѹци красны, и посрѣцинѣха го, кѣ. мѹжѣе, ѡблѣчени въ свѣтлы ѡдѣжды, и златы вѣнѣци имѣхѹ на главьта си. и видѣхѹ ѹтрѹче красно. че вѣнѣчава матдеа. и отидѣ на нѣето. и царь стоаше при кратата полѣтны, и никомѹ не даваше да ѹлѣзѹтъ вътрѣ. освѣнь тѣкъмо чтото го носѣха. зацо и царь единакъ немаше съвершѣна ами вѣше къ мѣсль вѣпаднѣль. и повелѣ да направать ковѣчегъ желѣзнь и да вѣложеть въ нѣго тѣло то аплово. и със олово го запѣчати. и въ полѣноцѣ ѹтворѣ въстѹчнитѣ врата на полѣтыте. и повелѣ тѣ го трѣнѣха ѹ морето. да виды ѡко излѣзе и Ѡ морето да вѣрѹва съ сичко срѣце въ хѣ. и оу тѣзи нѹцѣ ѣвѣсе апль платонѹ епкпѹ, и рѣ мѹ платоне епкпе. Възми еѣлѣе и (281) дѣдѣ ѱалтѣрь и съвѣры вратѣа много и пойдѣ на въстѹчна странѣа полѣтыте. и запѣни. ѡлѣлѣна. и прочѣти еѣлѣе. и принѣсѣте стѣни хлѣвъ. и Ѡ лѹзи трѣ грѹзди, и изѣдѣте го и причѣстѣте се. зацо е ѣс гѣ това покѣзаль. и стѣнѣ епкпѣ и тѣче въ црѣковѣ. и ѹзе еѣлѣе и ѱалтѣрь и съвѣра попѹве и дѣаконы и много вратѣа. и дѹнде на въстѹчна странѣа полѣтыте. и кога слѣнце истѣче. тогази повѣлѣ пѣвѣцѹ, да се вѣскѣчи на камѣнь на срѣщѣ истѹкъ, и да пѣе ѱалтѣрь. хѣвала пѣсни дѣдѣви. Чѣнаа прѣ гмѣ съмрѣтъ прѣкѹвнѣ егѹ. ѡзь оѹснѹ и спѣхѣ. вѣстѣ ѡко гѣ застѹпитѣ ме. и като се чѣтѣше ѱалтѣрь. сичкыте рекоше. слава тѣвѣ гѣ что си прослѣвиль и на нѣето и на землѹ. и принѣсе просѣѹра за матдеа и причѣстѣшѣсе. и прослѣвише бѣа. и кога бѣ чѣ шѣстыи. глѣда платонѣ спрѹти морето ѣви мѹ се лѣден на морето Ѡ далѣчь. колѣкото до сѣдѣмъ стѣды. и двѣ мѹжа Ѡ дѣвѣте страны нѣговѣи ѡблѣчени къ ѡдѣжды свѣтлы и ѹтрѹче красно със тѣ. това сичкы врата видѣха и чюха гла чѣ каже аминь. и тогази помрѣзнь моретѹ катѹ камѣнь. и ѣки се ковѣчегъ (об.) дѣтѹ вѣше оѹ нѣго матдеѹовото тѣло и тоизи чѣ понѹоха и извѣдѣха ковѣчегъ на землѹ. И царь Ѡ полѣтите

това сичко глѣдаше и почюднсе мнѹго. и слѣзѣ и притѣче и
 поклоннсе на истокъ на ковчегѹ и помѣнсе. и пакъ припаде на
 нѡсѣкте плаѡнѹ епкпѹ и на сщеници, и на дѣаконѹ и сторн ме-
 танѣ и покѣасе и плаче и исповѣда. и рѣ въ истинѹ вѣрѹвали
 истинномѹ гдѣ ісѹ хрѣ. и мѣюсе вѣмь дайте и мене хрѣ знаменѣ
 и крѣтите мѣ и азъ да си дамъ моата полѣта матрѣю аплѹ и да
 оставите ковчегъ на моатъ златъ ѹдръ на голѣми триклннъ. и
 мене причестѣте със' хрѣ даръ. И блгочѣстивнн епкпъ помѣнсе
 за него и побчи го мнѹ. и настави на закѹ добрѣ и тѹи се покѣа
 и исповѣда и пла чѹтѹ е сторилъ злѹ. и поѣѣ епкпъ тѹ го съвлѣ-
 коуха и знамена го. и помаза го маслѹ и крѣти го ѹ морето. въ
 йме ѹца, и сна, и стгѹ дха. и катѹ излѣѹ ѹ водѣ, и поѣѣ епкпъ
 да го овлѣкѹ въ рнзи свѣтлы. и блвнвъ хлѣбъ и растѹори го
 по законъ ѹ стѣи чаши и прѣкѣн' се причѣсти епкпъ и послѣ при-
 чѣсти и цѣра. и рѣ. това е тѣло хрѣ. и ѹ чаши тѹ рѣ. това е кръвъ
 хрѣ пролѣана. да бѹде теѣѣ на грѣхѹвете (282) оставленѣе и на
 вѣчннн жнвотъ. и гла сѣ чю ѹ съвѣше, чѣ каже амннъ. и цѣръ
 катѹ чю тѹнзи гла причѣстнсе със' радѹстъ и съ стрѣ. и ѣвнсе
 аплѹ матрѣн и рѣ роднне црѣ. да не бѹде теѣѣ йме рѹдннъ. амнѣ
 да ти бѹде йме мѣдѣн. и тѹ фулѣано цѣрице ѹ сегѣ да ти бѹде
 йме сѡфѣа и да бѹдѹтъ йменѣта вѣши напнсаннн на нѣсѣ. и ѹ тѹ-
 нзи чѣ епкпъ плаѡнѹ поставн цѣра да е сщеникъ а сна мѹ дѣаконъ.
 и сторнсе тогѣзи радѹстъ велнка въ цркви. и сичкнте рекѹше
 амннъ. и пакъ рѣ аплѹ мѣдѣн епкпѹ. и тѹ възлюбленннн плаѡтѹе.
 по трѣтѣа годнна цѣешъ да сѣдѣшъ при мене. отн ми тѣка рѣчъ гѣ.
 и стѹль епкпѣскнн цѣе да прнйме тѹнзи цѣръ. детѹ го нарѣкѹ на
 моѣ йме матрѣн. и слѣдъ нѣго цѣе пакъ да прнйме снн' мѹ стѹль
 епкпѣскнн, ѹ ѹца своѣго. и рѣ ма. мнръ вѣмь. и показѣсе катѹ
 чѣ възмѣде на нѣѹ със' двѣ аплѣ. и ѹ гѹрѣ чюсе гла и рѣ мнръ
 вѣ радѹѹ и весѣлѣе. и да не бѹде ѹ тѹнзи градъ. нн рѹѣство нн
 сѣчъ. нн вѹйска чюжда да дѹйде. радн мѣдѣа нзбрѣнннннн моѣго
 детѹ гѹ с'мь залѹбнлъ въ рѹѹ вѣчнннн да бѹде. отн цѣе да е
 прослѣвенъ до вѣка. детѹ мѹ е памѣ и чѣ. нѹе. сн ѹ хрѣ ісѣ гѣ
 наше. емѹ сла въ вѣкы амннъ.

Мученіе апостола Филиппа.

Печатается по рукописи Н. С. Тихонравова XVII вѣка.

Лица того, дї, стго апла филиппа слово ѿ блей є овѣсенъ филиппъ на дрѣво за носѣте. є носѣте свои на омывеніе тебѣк прострѣк. є и был' си овѣсенъ филиѣ стрѣмоглавъ. въ дї.

Бѣше стын апль филиппъ ѿ града вид'савиди, ѿ гдѣто бѣше пѣтръ апль и ан'дреа. Много се поканни и налегнь, та навчи кнїга пррчьскыє. и сѣбкын го члѣкъ знаѣше ка є чїсть и дѣвствѣнникъ. И като вы крѣщеніе хѣо. и видѣ хс въ галлилен. и наидѣ го. и рѣ' мѣ, да иде слѣдъ нѣго. и поидѣ слѣ' хѣ. и послѣ наидѣ филиппъ наданаїла. и каза мѣ как' є наш'ль іса снѣ іѡсифова. дете е ѿ назарѣдъ. и много дѣмы въ стѣе еѣлїе скѣзѣва за нѣго. ѣми да ѡставї тѣ дѣмы. и да кажѣ гдѣ є проповѣдвалъ ѣме хѣо. Като цѣхѣ да идѣть аплѣте по сїчкы свѣтъ и мѣтѣахѣ жрѣвїе комѣ гдѣ се падне да иде. и паднѣсе жрѣвїе аплѣд филиппѣ да иде на асїадскѣ зѣмлю. И дрѣжина мѣ вѣхѣ апль вардоломен, (об.) и сѣстра сѣща филиппѣ марїамна. слѣтѣ тѣ идѣше и слѣгоукаше имь. и проїдоха мисїд'скыє и андїйскыє градѣве проказѣвахѣ хѣо ѣме. и много ѿ невѣрнѣ члѣци и вѣи и скрѣвь прѣтрьпѣха и рѣны, и въ тѣмници гы затѣараха. и съсь камѣнїе гы побывахѣ. и доїдоха до асїи, и наидѣха въ злѣоблжннѣго апла іѡанна бгослѣва. когѣто ан'типатѣвата женѣ

никанора върова въ х̄а. и стахѣевъ дѡмъ когато се кр̄ти. и
 фѣлиппа хвѣтиха невѣрнѣи, и влачаха го по блѣниците. и напокѡнъ
 мѡ прокрѣтѣха глѣзныте и петѣте и шѣксѣха го за дръво и
 така се помлѣи и прѣдаде сѡ дш̄ѣта бѣ. и тоа чѡ разтрѣперасе
 землѣята. и просѣднѣсе и много се людѣе провалиха невѣрнѣи
 и пропаднѣха и покрѣи ги землѣята. и страшно потѣтна землѣятъ
 и шпласнѣхасе тамо людѣе ѡ градъ. и притѣкоше на сестра мѡ
 мѡртѣмна, и на вардоломѣа ап̄ла прощенѣе шѣѣха, и вѣрѡваше
 и кр̄тишесѣ и снѣха тѣлото ап̄ла фѣлиппѡ, и погрѣвоше го.
 и стахта поставѣнѣха да имъ ѣ еп̄кпъ. а тѣѣ шидѡха въ анкаснѡю: ~
 Тази свѣтлаа свѣзѣа гнѣ великѡ ап̄ла. еднѡкъ като (269) вѣше
 живъ. и вѣше по тѣзи галлилѣа като казѣваше и шчѣаше да вѣ-
 рѡвать въ х̄а. и жена го нѣкоа срѣщнѣ. изнесѡваше ѡтрѡче мрѣ-
 тво да го погрѣве. и плачѣшѣ като сѣка мѡйка. и ап̄ла и рѣче
 постѡй ѡ жѣно и шзѣ на мрѣтвото дѣте дѣснѡта рѣка. и рѣ мѡ.
 стѡни чѣ ти повелѣка х̄с дѣто го ѡзь проповѣдѣвакъ. и стѡнъ
 ѡновѡ мрѣтво дѣте. и испрѡкисѣ на нѡсѣте си и повѣлѣ мѡ ап̄ла
 да си ѡде дома си. и мѡйка мѡ припаде на ап̄ловѣте нѡсѣ. и
 млѣше мѡ се. да ги кр̄ти. и той ги кр̄ти. и надчи. И рѣ мѡ дх̄ъ
 стѡи. да поѡде въ адѣна великѡ чѡдо да чѣны. ѡми тогѡзи
 адѣнѣне вѣхѡ мѡдрѡ еллинѣскаа надчили. и не приемѡхѡ ап̄ла
 шченѣето и не тѡчѣха го ни за шѡ. ѡмъ ап̄ла като запѡчѣ да
 чѣны чѡдеса. и тѣ са чѡдѣха и дѡмаха си тоѡзи ѡ тоѡ мѣсто
 нѣѣ, ни ѡ градъ нѡшъ. ѡми ѣ чѡждѣнець и какъ шѡвзнѡчѣ нѡшѣта
 мѡдрѡсть и потѣпѣка ны. и показасѣ ѡ нѡ похѣтръ. ѡми какъ
 да стѡрѣи да постѡме послѡнѣ до иерлѣимъ, до архѣреѡ еврѣнскѡго.
 зашѡ тогѡзи власть ѡмѡше архѣрѣи еврѣнскѣ на адѣна. и про-
 вѡдѣха послѡнѣ (об.) до иерлѣимъ, и много дѡмъ хѡдѣны напѣ-
 саха. и рѣкоше. Чѡ си начѣлѣникъ на иерлѣимъ пѣшѣ до твоѣ вла-
 дѣчѣство, нѣмѣ людѣе адѣнѣйскѣи. тѡка ѡ насъ нѣкои дѡшѡль
 имѣтѡ мѡ фѣлиппъ казѣвасѣ ѡ вѡше мѣсто. и не знѡемъ чѡ
 стѡри и потѣпѣка нѡше шѡчѣство и зѡконъ. и казѣва нѡво ѡме
 нѣкоѡго иса и пронѣсе тѡка по сѣчѣки ѣзыци. и чѣны сѣс ѡновѡ
 ѡме исцѣлѣнѣе. и вѣсѡве ѡ чѡка шгѡнѡва, и ѡ разлѣичны воѡлѣсты

члѣци исцѣлѣва. и не тѣк'мо това. ѿми и единый нѣкон члѣкъ вѣше
 ѿ тойзи свѣтъ ѿмрѣль. и нѣго със' ѿме ісѣво повѣка го, и
 оживе и станѣ и сегд' хѣди зрѣвъ. и ные сѣ чюдѣи на тѣзи нѣгова
 рѣбота и глѣдаме ката днѣ, ѿхождають людіе на нѣгова вѣра
 и ѿмнѣжихасе хрѣтіане. ѿми вижѣте поскоро как' щете повелѣ
 да дойде при вѣ. и това посланіе видѣ архіерѣи. исплѣнисе съ
 іадъ срѣето мѣ. и ѿидѣ съ голѣма грѣдыни, и прѣвѣзнѣсень. и
 дойде до западнѣ странѣ до адіна. и ѿлѣзе ѿ градъ съ гнѣвъ.
 и ни хлѣвъ нѣще да іадѣ. и повелѣ на високо мѣсто да мѣ
 стѣрѣтъ да (270) сѣдне да сѣди. и швалѣчесе въ ѿдѣжда архіе-
 рѣнска хѣбава и извѣранѣа и покѣчисе и сѣднѣ на прѣстоль. и
 голѣмисе тврѣдѣ. и със' нѣго что вѣхѣ дошлѣ книжѣвныци.
 стоахѣ околѣ нѣго срѣмно със' голѣмъ страхѣ. и повелѣ да при-
 ведѣтъ фѣлиппа. и привѣдоше го, стѣ посрѣде и рѣ' мѣ архіерѣи.
 не сосѣха ли тебѣ тол'кова людіе что гы сѣ прѣлѣстнѣа ѿ
 неиспедѣпцаниче. дѣто нѣ си ѿстаѣнѣа, ни въ іудѣю и галлілею
 и самарію. ѿми си дошлѣа да прѣлѣстишь и прѣмѣдарите аді-
 ниане. със' твоѣта лѣсть дѣто прѣвѣарашъ людіе та гы исцѣ-
 лѣваш и блѣзнишь гы. ѿми ѿзъ да кѣжд' на твоето прѣлѣщеніе
 какко е. и кой съ тебѣ кѣрѣвалѣ сѣмы пакы тѣе да тѣе приѣють.
 Чѣйте ѿ мѣжѣе томѣзи фѣлиппѣ что мѣ вѣше ѿчитель. та се
 рѣди да прѣвѣрати мѣісѣовъ законѣ. ѿ ные го ѿсѣднѣх'ме със'
 блѣенныи законѣ. да ѿмре на крѣтъ. и голѣ висѣше на крѣтъ ѿста-
 венѣ. и нѣкон члѣкъ богѣтъ іѡсифѣ пойдѣ ѿ пілата и млѣисе да
 го сънѣме. и пілатѣ радѣ великыи днѣ что вѣше блѣзѣ, даде
 ѿм' го да го погрѣвѣтъ. и ѿчениците мѣ радѣ любовѣ что мѣ
 дрѣжѣхѣ законѣ. пондѣоха нѣщю та го ѿкравѣхѣ. и извѣднѣха
 хитринѣа и просѣаха адма какъ ѣ въскрѣлъ ѿ мрѣтѣвѣхѣ. да ѿмѣ
 ѣ лѣсно да прѣлѣщавать мнѣ людіе. дѣто е доишлѣа ѿ тѣе и до
 вѣсъ тойзи фѣлиппѣ. что го жѣлае царѣ архѣла да го фѣти и да
 го затрѣе, да не прѣлѣщава тол'кова людіе, ѿми ѿко щете ѿ вѣе
 го скѣро свѣзанъ проводѣте до іерлѣи'. и като рѣче това беза-
 коннѣа архіерѣи, и доврѣши си дѣмѣта. глѣдаахѣ изоколѣ фѣлиппа
 что ще да рѣче. и ѿтворѣи сѣи крѣтко ѿстѣта фѣлиппѣ. и рѣче. ар-

хѣрею. сѣне члѣче. защо ти е залѣдо и любншь да дѣмашь лѣжа. и защо на пѣсто срѣцето си ѡтегнѣвашь; не ли си ты дето наплѣни на стражарете рѣцѣте ѣмь съ залѣто. токо дѣвно потаю и да не казѣвать че ѣ въскрѣль хс. и знаѣшь дѣто си оставилъ печѣть на грѣбѣть. тази цѣ хѣла тебѣ на ѡнѣзи страшнын днѣ да ти се ѡвеличи безакѣнниче. тѣа дѣмы като чѣо архѣрен разгнѣкасе тврѣде. и скѣчи ѣдовѣть да ѡвѣѣ аплѣ, и не мѣже. защо тоѣ чѣ ослѣпѣ. и сѣчѣката мѣ снага стѣорисе кнѣла. ѣ дрѣгите изѣколѣд като видѣхѣа тоѣ мнѣше ѣм' се (271) че ѣ мѣгѣа стѣорилъ. та потѣкохѣа на фѣлиппѣа да го виѣють. а то и тѣѣ така патѣхѣа и ослѣпѣхѣа. и аплѣ фѣлиппѣа видѣ гѣ какѣ ѣ невѣрѣѣ ѡ тѣѣ и безѣмѣѣ. защо им' се мнѣше че ѣ дѣакол'скаѣа тѣази рѣбота. тѣа се прослѣзи тврѣдѣ. и прѣклѣонисе дѣлѣд тѣа се помѣли бѣѣ и рѣче. оумлѣнѣнь вѣдѣи гѣи на твоѣ блѣгѣсть. и на твоѣи разѣмѣ да гѣи привѣдѣшь. и тоѣа аплѣа като сѣ прѣклѣонилъ и мѣисе бѣѣ. и ѡ нѣѣто зрѣвѣѣ доидѣ на ѡнѣа сѣчкѣте, и пакѣ зрѣвен бѣхѣа. и разѣмѣхѣа стрѣ вѣжѣи. ѣмѣи пак' гѣи видѣ аплѣ ѡтѣи нѣѣ съ ѡтверѣжѣнѣи добрѣ със' разѣмѣ. макѣрь и да ницѣхѣа да сѣ крѣтетѣ. и аплѣ пак се помнѣ помѣли бѣѣ. и вѣжѣвнаѣа силѣа ѡ нѣѣто слѣзе и вѣговѣте ѣмь потрошѣи. И что вѣхѣѣ се тѣамо загнѣзднѣлѣ вѣкѣѡвѣ. погѣбѣи и страшно се потрѣси землѣа, и голѣк' страхѣа напѣде на тѣѣ. и сѣчѣкѣи привѣгнѣхѣа при аплѣа, и привѣкахѣа със' великѣ глѣ. Великѣ ѣ бѣѣ фѣлиппѣе детѣо го тѣи казѣвашь. и сѣчѣкѣи вѣ него да вѣрѣѡвамѣѣ. и мѣисе тебѣ крѣтѣи нѣа сѣчѣкѣите. Тѣѣкѣмо архѣрен нѣѣце. ѣмѣи глѣѣдаше като сѣчѣкѣите сѣ крѣтихѣа. а тоѣи зѣ да дѣма хѣлѣны дѣмы на гѣа нѣашего иѣ хѣа. и землѣа вѣкѣ не мѣже дѣа го трѣпнѣи. ѣмѣи се просѣднѣа тоѣа чѣа пѣо него и провѣалисе, и ѡтѣидѣ пѣо землѣа вѣ ѣда несѣитѣого. и тогѣази ѡнѣа что се крѣтихѣа. видѣхѣа сѣчѣкѣи как' се провалѣи ѡнѣзи безакѣннын архѣреѣа, ѡплашихѣасе. и ницѣхѣа съ сѣчѣко срѣце наѣка ѡ аплѣа. и аплѣа ги наѣчи и ѡтверѣди. и накрѣса нѣѣкогого ѡстѣви ѣмь ѣпѣпа. дето го помѣнѣѣва аплѣа пѣвѣель на римлѣан'ско послѣнѣѣ. и прѣклѣони ѣм' се аплѣа фѣлиппѣа, и ѡнѣидѣ на пѣарѣѣ гѣрадѣ. и покрѣѡвѣ ѡ нѣѣто ницѣше. и тогѣази мѣ се ѣжѣи ѡбрѣзь ѡрѣель залѣтокрѣлѣнѣа назна-

мѣнѣваше х̄а распѣтаго и със' нѣго се зкрѣпи пакы. и подкандваше се да иде да проповѣдѣва х̄а и кандакѣнскыя градѣе вебидѣ. и въ азѣтѣ Ѡпад залѣзе въ коравь. и въра голѣма и страшна стѣри се на морето и ѡ тѣзи нѣчь ѣвнсе нѣ коравѣть крѣть и просвѣти като слнще, и провидѣлисе. и Ѡпадѣха до азѣтѣ. и излѣзе из коравь и поиде апль ѡ нѣкоего члѣка, и дѣщерь нѣгова вѣше болна със' ѡко. и бы при вѣрь, почѣ апль да си стѣри мѣлѣвѣ, и тѣа познѣ какы ѣ тѣизи вѣжн члѣкы. и кога си съверѣши апль мѣбата. и ѡнѣзи мѣма като сѣше близѣ при врата (272) дѣлны и наче да си подѣма сѣ агла фѣлиппа. и като ѣ подѣма агль слѣдѣкы дѣмы, та си заборави волѣсть на ѡкѣто. и Ѡидѣ ѡнѣзи мѣма при баца си. и рѣ мѣ. Ѡ като подѣмѣ със' онѣгози чѣуждѣнѣца члѣка кѣкѣ мѣ не боли ѡкѣто. и баца ѣ рѣче и кѣи члѣкы. и тѣа мѣ рѣ. вчѣра дѣто излѣзе из коравѣть, и прѣх'ме го тѣа нѣщѣва ѡ дѣлнѣта кѣлѣта. и Ѡцѣ ѣ рѣ. да бы знѣвал чѣдо че бы ты нѣкон исцѣлѣнѣ тѣизи смрадѣ из ѡкѣто. та бых' си и дѣшѣта полѣжилѣ на срѣѣ. и тѣа мѣ рѣ. видѣ ми се ѡчѣ. ѡтѣ ѡнѣзи члѣкы мѣже исцѣлѣн члѣкѣ сѣч'ко злѣ. и сѣч'ка волѣсть. и ѡнѣзи члѣкы позѣва апла, и със' нѣго слѣдѣко си подѣма и вѣровѣ и крѣнсе сѣч'кы дѣмѣ нѣговы. и мѣлѣшесе аглѣ да и исцѣлѣн ѡкѣто. и рѣ ѣи апль. чѣдо тебѣ дарѣвамѣ тѣизи влѣть, да си самѣ исцѣлѣишѣ ѡкѣто ѡутрѣ да стѣнешѣ и помѣни ѣме хѣѣ. и положѣ си самѣ рѣката на болнѣто ѡко, и исцѣлѣн си самѣ ѡкѣто. и Ѡ тѣогази ѣме ѣн бы прѣмѣдѣраѣ харѣтѣна. и със' влѣвъ вацѣн' сѣ та стѣнѣ ѡчѣннѣца сѣмѣ аплѣ фѣлиппѣ. слѣвѣше бѣ. и влѣвѣше. и Ѡ тѣамо Ѡидѣн (об.) фѣлиппѣ въ иѣраполь, и със' нѣго что вѣхѣ ѡчѣннѣнѣ. и ѡчахѣ тѣамо не свѣнѣхѣсе из ѡколѣ по ѡнѣа стрѣны и цѣхѣ да ѡловѣть съсѣ хѣтѣрѣ фѣлиппа да го ѡвѣѣтъ зацѣо го прѣлѣстѣнѣка ѣмѣхѣ. ѡтѣ зацѣото мнѣго женѣ вѣхѣ вѣрѣвѣали и хѣдѣха слѣ апла и чннѣхѣ и тѣе исцѣлѣнѣе и ѡчаѣхѣ мѣжѣе и женѣ глѣдаха тѣхѣ и ѣдѣхѣ слѣ нѣ. за товѣ се и ѡнѣа воѣхѣ ѡтѣ да не быха и тѣхѣны жены вѣрѣкѣали и прѣлеѣ дѣхѣ стѣнѣ, да идѣтъ и тѣе слѣ нѣго. ѣми ѣцѣхѣ да го привѣѣтъ със' камѣнѣе. и нѣкон члѣкы ѣрь ѣмѣто мѣ гражѣанѣнѣ извѣранѣ и почѣтенѣ

ицѣше да стори мѣръ, да ѿнѣме апла ѿ каменѣто да го не ѡбѣють. и присрѣди гы и рѣ мѡжѣе. гражѣне. ѿ послѣшанте мѣне и постойте нѣ ѣ правѣдно намъ така да чиниме едномѡ члѣкѡ чюждин'цѡ. ѿми да видиме и да испытаме неговото ѡченѣе. да не вѣде добро за дшѣта ны. и что е как'во е и тѣе като чюха ѿ ѿра тѣзи дѡма послѣшаха го, и не смѣаха да мѡ прѣстѡпжтъ дѡмата. зацо вѣше избрѣнъ члѣкѡ. и тогѣзи прѣвѣнъ тѡй поклонѣсе до носѣте аплоен, и млѣаше мѡ се да го завѣѣ (273) домѣ си. и като го завѣде и сѣше със' нѣго ѿрь и идѣше и пиаше и пѣтѣше го за мнѡго нѣчто. а женѣ ирѡва нар'кеала раз'гнѣвасе на мѡжѣтого си радѣ фѣлиппа. и цѣше да сѣ распѡсти със' ѿра и да и даде что е донѣсла имѣнѣто, тѣк'мо ѿко не испѣди ѿ домѣ си фѣлиппа. ѿми аплѣ видѣше ѿра как' ще да сѣ крѣти тѣ го мнѡго поѡчи и ѡтерѣди го да вѣрѡва доврѣкѣ. и имѣаше ѿрь ровѣнѣа злѣ падаше ѿ боласть и помѣи мѡ се да ю исцѣлѣи. и аплѣ ю стори зрѣва, и надчѣ ю да се боѣ бѡ. тогѣзи като видѣкѣ жена ирѡва апла что стори, и дѡмыте мѡ чю. и рѣ мѡжѣ томѡ си. ѡкыдѣкѣ дондѣ до нѣ тоѣзи блѣгын члѣкѡ. и ѿрь рече. тоѣзи казѣва за црѣтво нѣное, ѡ женѡ. амѣи ѿко цѣшь да го послѣшаме да ны е доврѣкѣ на ѡновѣ мѣсто. зацо е тоѣзи члѣкѡ великомѡ бѡ слѡга. и тѣѣ послѣша и крѣтихасе и двѣта и сѣч'кы дѡмѣ нѣговы. и дрѡгы мнѡго прѣидоше и крѣтишесѣ. амѣи завѣстывѣи дѣвола видѣкѣ какѣ ѡстѣпѣ ѿ нѣго и прихѡдетѣ къ бѡ. стори да пов'дигнѣ ѡгнѣ и запали ирѡвы дѡмѣ. и аплѣ раздѣмѣкѣ дхѡ стѣи. че е ѿ дѣвола тоѣзи ѡгнѣ, без'страшно пойдѣ (об.) и ѡгасѣ го. И послѣдѣ поѡха апла и завѣдоха го на съборѣ. рѣ аплѡ и арѣстархѣ что вѣше начѣл'никѣ на съборѣ. видѣх'те ли какѣ се поѡноснѣ зацо си магѣсникѣ. ѿми вѣди кам'то нѣ и оставѣсе не дѡман тоѡ ѿме за хѣа распѣтаго. догдѣ не тѣ сме привѣле със' каменѣе. И тоѡ испѡстѣсе и хвѣти апла за космѣте и тѣгли го да го затѡри въ тѣмницѡ. И аплѣ леѡма цѣше арѣстархѣ лѡдѡсть да ю ѡмѣдри. и пакѣ да вѣди сѣч'кын съборѣ че е слѡга сил'номѡ бѡ. и вѣкнѣ да чюеть сѣч'кыте. дѣто е срѣцѣто нѣше стѡриль едномѡ по едномѡ. и дшѣкѣ

нѣ даде да сѣ к'днгаме и да х'одн. И что е Ѡ моѣто срѣце гнѣвъ.
та ме наснлы и подѣмаха. амнн гнн испалнн мн дѣмата. Тази
рѣка что съ е прострѣла на моата глава космнте мн дето гы сн
ѡстнлы гнн. да мѡ исцѣх'не рѣката и съставнте да мѡ се нз'мѣнѣ.
и тоа чѣ, исцхна мѡ рѣката и тази странѣ окото ослабѣнѣ и със'
дшнте оглаше. и съворѣ като вндѣ това чюдо поднвнхасе. и
млѣх'дсе срамно аплѡ да гы прости. и аплѣ ймѣ рече. что е бѣ
стѡрнлы члѣкѣ съставнте. тои гы ѣ и нзмѣннлы. амнн ако пондете
кам'ко (274) ба. тогази мѡже прѣ исцѣакннѣ. а сегѡ не мѡже.
И тогази нѣкого мрътѣв'ца нзнѣсѣваха да го погребѣтъ. и за-
прѣха ѡдрѣ арнстарховн людѣ. и рекѡше аплѡ на прнсмѣѣ. ако
тогѡзн въскрѣсншь. снч'кы ные да сѣ поклѡнн бѣ твоѣмѡ. И стѣ
аплѣ вднгнаъ сн рѣцѣте и помѣннсе бѣ. и тогази прнстѣпн при
ѡдрѣ и рече крѡт'ко. деофнле. и мрътѣвецѣ сѣ нсправн. и поглѣда
със' ѡчнте сн. и аплѣ мѡ фнлппѣ рѣ. х'с тн повелѣва да стѡ-
нешь. и тѡн слѣзе Ѡ ѡдрѣ и прнпаднѣ на нѡсѣте аплѡ. и кѡже.
благодѣрю те стѣ вѣжнн. ѡтн ме Ѡ мнѡго злѡ нз'бавн въ тѡнзн чѣ.
защо ме сегѡ влачаха двѣмнна вѣсѡве смрадны. и вѡнецн, и
тѣмны. и немлѣтнѣм, на сна. и сегѡ ѡще мѡла'ко да не бѣше
тѣ прнв'тасал' цѣѣха да ме тѡрѣтъ въ глѣвннѡ смраднѡю. и
тогази снч'кыте съ почюднха на това прѣславное чюдо, и дѡ-
мах'д. как'во се чюдо стѡрн дето нѣ го е вндѣль. по нстннѣ ве-
лнкѣ ѣ бѣ детѡ го тѡнзн казѣва. и ные Ѡ сегѡ снч'кы ѡ нѣго да
кѣрѣваме. и крѣтншесе снч'кы. (об.) и нрѣ архнстарха оувѣрн го
и крѣтн го и исцѣлн го. и деофнлѡ роднтелнѣте прндѡше кѣ аплѡ
и крѣтншесе и набчн гы и аплѣ. и заповѣда нмѣ, бѣ, вѡгѡве что-
то гы нмах'д. да гы раздѣде по снромасн защо Ѡ злѡто вѣх'д и
такѡ стѡрн. и аплѣ настѡвн и ѡтвердн снч'кнте. и встави нмѣ
нра да нмѣ ѣ еѣкпѣ. и Ѡ тѣхѣ ймѣ поставн снѣнннцы и дѣа-
коны " црѣкова повелѣ. и съгрѣднха, и остнн ймѣ. и помѣннсе бѣ
и сам' сн вндѣ на фнргню и на лнкавнню и аснн и та да пропо-
вѣда х'ѣо йме томѡ слѡ, въ вѣ^{тѣ} алнн : —

Мученіе апостола Өомы.

Печатается по рукописи Н. С. Тихонравова, XVII вѣка.

Мѣца ѡктом'врѣа ,ḡ, слѡво на ст҃го аплѣа дѡмы. йщѣше прѣвѣнь да си вѣлѡжи рѡкѣта въ рѣврата, х̄с. ѡми сегѡ зарѡди тебе слѡве пробѡдѣнь въ дѡмѣ въ рѣврата кѡжѣта надѣта въ дѡмѣ и прѡстрѣнь въ ḡ влѣви, ѡ.

Вѣ ѡновѣ врѣме, когѡто вѣхѡ аплете въ іерлѣимь и раздѣлихѡ сѣчка землѣа, като мѣтахѡ жрѣвѣе, когѡ вѣ гдѣ ѡце да пѡсти. И паднѣсе жрѣвѣе, дѡмѣ близьнѣцѣ да йде въ индѣю ѡ ѡнь не щѣше тѡмо да йде, ѡми кажѣше не мѡгѣ ѡзь понѣ тѡл'кози трѣдь, и далѣчно мѣсто и злѡ. ѡзе сѣ ѡ еврѣискѣ рѡ, и слѡвь ѣс'мь и тоѡ тои дѡма и гѣ мѡ се йвн тѡ мѡ каже не вѡйсе дѡмо, моѡ влѣтъ ѡце да вѡде сѣс' тебе. и тои рѣ. ги пѡсти мѣ гдѣ йщешь, тѣк'мо въ индѣю не дѣн мѣ пѡцѣа. и тогѡзи се слѡчнѣ ѡ индѣа нѣкон члѣкѣ кѡпѣць дошлѣ оу іерлѣимь. ймето мѡ вѣше лѣванѣ пѡстенѣ вѣше ѡ индѣиского цѡра гвѣгафѡра. да йще да ѡцѣннѣ маѣстора дрѣводѣл'ца, и знѣйника цѡ зѣда кѡменѣе и да е хѣтрѣць и хѡдѣше йз' градѣ и пѣташе за так'вогѡзи члѣка хѣтра. и гѣ мѡ се йвн, като едѣнѣ члѣкѣ ѡ волѣринь. и рѣ мѡ тѣ ли йщешь члѣка маѣстора дрѣводѣл'ца. и ѡн'зи кѡпѣць мѡ каже ѡзь йщѣмь. и гѣ мѡ рѣ ймѡ ѡзь ѣдного члѣка хѣтра маѣстора дрѣводѣл'ца. ѡми ѡкѡ щѣшь да ѡцѣннѣ да ти гѡ дѡмь.

и показѧ мѡ го ѡдалече. и ѡцѣнихасѧ и ѡзѣ гѣ ѡ него ѡраковѧ
 ,Г, грѡша и записѡха цѡ трѣвѣе и тогѧси хс завѣде домѧ и прѣ-
 даде го ѡномѡзи кѡпѣцѡ ѡвѡнѡ и кѡпѣць кѧтѡ видѣѣ домѧ и по-
 пита го за хѧ и рѣ товѧ ли е твоѡ гпѡдарь тѧ тѣ ѡцѣни и даде
 тѣ мѣне и домѧ рѣ. истинѧна е гпѡдинь мѡй и на ѡтрѣ помѡлисе
 домѧ гѡ бѡ и рѣ, волаи твоѡ гпѡ да вѡде. и поиде при ѡногози
 кѡпѣцѧ ѡвѡнѡ и оулѣзоухѧ ѡ корѡвѣ и двѧта. и домѧ ничто не
 имѡше при себѣ тѣкъмо цѣнѡта сѡ что вѣше на прѣ ѡзель. и
 попита го ѡнѡзи кѡпѣць и рѣ мѡ какѡвѧ мансторѧ ѡмѣешь. и
 дома рѣ на дрьвѡ сѡмь дрьводѣлецъ и ѡмѣю и рѧла и корѡвѣ да
 правнѡмь. и на камникѣ сѡмь хытрѣць да сѡндамь дворѡвѣ царѣскѡ
 и полѡты да правѡ и ѡвѡнѡ мѡ кѧже. такѡвогѡзи манстора и
 царѣ ищѣ. И сѡдѡчѡсе тогѧзи вѣтрѣ дѡбрь, и поидѡхѧ вѡнѡзѡ при
 инѡдѡ и поидѡхѧ на стѡнѣ ѡ нѣкон грѡдѣ ѡнѡдропѡлѣ и вѡхѧ ѡ
 ѣднѡ кѡцѧ. и тѡмо цѡ вѣше гпѡдарь и сѡдѡта на онѡвѡ мѣсто и
 чинѣше свѡдѡба на своѡ дѡщѣра дѡвѡше ю ѣдномѡ царѣскимѡ
 смѡнѡ. и зѡвѡхѧ на свѡдѡбата ѡногози кѡпѣцѧ и дома сѡсѣ нѣго.
 и ѡногози кѡпѣцѧ царѣскимѡ чѡлка посадихѧ на почѣтѣно мѣсто
 ѡ домѧ на край на пѡлошо мѣсто и когѡ вѡ вѣрѣмѣ да се вѣсе-
 лѡтъ. и да пѡютъ сѡсѣ голѣма чѡша вѡно дѡидѣ рѣдѣ и до домѧ.
 вѡнѡ чѡлкѣ нѣ лѣ пѡзѡсе ѡ мнѡго пѡтѣе и не цѣкѣ да ѡзме ѡнѡ-
 зи чѡша и ѣдинѣ вѣзѡмнѣ ѡ сѡдѡгѡте цѡ сѡдѡжѡхѡ оулѡдри домѧ
 ѣднѡ плеснѡца. и рѣ мѡ на свѡдѡба сѡ зѡванѣ, цѡ сѣ не рѡдѡвашѣ,
 ѡмѡ сѡ посрѣнѡлѣ и дѡма мѡ рѣ. да ти ѡстѡвен гѣ сѡгрѣшенѣето
 на ѡнѡзи свѣтъ. ѡ рѡката цѡ сѡ прострѣ та мѣ ѡдѡри сѡвѣрѣе да
 ти ю растрѣгнѣтъ и мнѡго лѡдѣе да видѣтъ. И тѡѡ чѡ тѡнѡзи
 сѡдѡгѡ ѡидѣ на клѡденѣць ѡ вѣнѡка двѡрь да дѡнесѣ водѡ да при-
 лѡва ѡ кѡнѡто и сѡдѡчѡсе сѡвѣрь на ѡнѡзи клѡденѣць и хѡвѡти
 онѡгѡзи момѡка и ѡдѡвен го и раскѣса го и ѡзѣ мѡ пѣ ѡнѡнѡзи
 рѡкѡ цѡ вѣше ѡдѡрила ѡплѡ. и дѡнесѣ ю на трапѣзѡта прѣѣ
 сѡчѡките и ѡстѡвен ѣ да се покѡже на сѡчѡките да видѣтъ цѡ е
 не правѡда вѡла и ѡдѡрила ѡплѡ. И сѡчѡки лѡдѣе гѡедахѧ ѡнѡнѡзи
 рѡкѡ да ю познаѡютъ чѡ е. и нѣкоѡ жѡна дѡтѡ свѡрѣхѧ тѡ вѣше
 видѣла и чѡла цѡ вѣше рѣкѡлѣ домѧ ѡномѡзи момѡкѡ цѡ го

плесна. И рече твердѣ и высоко на шнѣзи трапѣза. чюйте вѣ цю стѣ съврѣни сегѧ на тѣзи трапѣза малы и великы и да знѣете че съ є намѣ сегѧ показало чюдо, на тѣзи трапѣза гѣ ли є или вѣжн нѣкон апль цю сѣдн тѣка сегѧ със нѧ защѣ азъ видѣ като го плесна винарѣ цю слѣжи и тон мѣ рѣ тѣзи твоѧ дѣсна рѣка ѱѣ да ю донесѣ, и много людѣ да видѣтъ и видѣте как' мѣ се съвѣ дѣмата тоя чѧ и тогѧзи сичка трапѣза почюдисе и развѣрасе тока чюдо и до гѣдѧра. И когѧ се разыдохѧ званныте цю вѣхѧ на свѧдѣбата тогѧзи зовѧ ѣнзи гѣдѧрѣ апла и попита го и рѣ мѣ. като можеш да прокльнѣшь чѣка и съмрѣтъ го найде сътвори влѣнѣе и помѣнѣсе бѣ за мѣбата дѣщерѧ дето ї є сегѧ свѧдѣбата и покажн и, нѣкое добрѣ знамѣнѣе и апль домѧ зарадувасе и рѣ да вѣде цю си рѣкѣ и тоя чѧ ѡидѣ при тѣхѣ гдѣто вѣхѧ самы ѡнѧ млѧды и много дѣмѧ имѣ и кѧза имѣ зѧ хѧ бѧ как' сѣ породн, и как' сѣ распѣ, и вѣскрѣсе вѣ трѣты днѣ и кѧкъ ѣ тон ѣговѣ апль и наѣчи гѣ на чѣстота да си чѣсты и да си пльтѧ своѧ ѣчюватѣ и много имѣ покѧза и прѣдѧде гѣ на бѧ и ѡидѣ. и тоя чѧ сам' си гѣ при тѣ доидѣ и прѣтворн си ѣвразѣ като дѣмѣ аплѣ, и зѣ да дѣма съсѣ ѡнѣзи мѣмѣ и ѡнѣзи мѣжѣ нѣинѣ като ѣспровѣдн, ѡгдѣ пакѣ тѣка се найде и гѣ мѣ рѣ. азъ домѧ нѣсьмѣ. ѧмн съмѣ вратѣ и гѣ ѣговѣ. ѧмн кѣн цѣ ходн послѣтѣ мѣне като и дома ѣ да сѣ ѡречѣ ѡ тонзи свѣтъ. и да ѣстѧви и цѧрство і женѣ и села зарѧдн и мѣ и залюбн мѣне нѣ тѣк' мо вратѣ моѣ цѣ бы амн и наслѣдникѣ на моѣ цѧрство цѣ да вѣде дѣ вѣка и да црѣвѣва със' мѣне тока рѣ и лѣѣа вѣкѣ сѣ прѣ тѣ не видѣ. И ѡнѧ млѧды тѣзи дѣма като высѣрѣ на срѣето си съкрѣхѧ и зѣговѣрихѧсе и ѡвѣщѧхѧсе бѣ до живѣта своѣго єдинѣ дрѣгѣ да сѣ не смѣсѧтъ на єднѣ да си тѣлотѣ ѡскрѣвѧтъ и сичка ноцѣ прѣвѣхѧ на молѣва. И на ѣтрѣ пойдѣ цѧрѣ при млѧдыте, да гѣ выдѣ и видѣ как' съ спѧле на далѣчѣ єдинѣ ѡ дрѣгѣ и не смѣсѣват'сѣ ѧмн стоютѣ на молѣва. Почюдисе и зѣ да гѣ пѣта цю стѣ сѣнко тѧка скрѣвнѣ и нѣ стѣ наедно да сѣ веселѣте и тѣ мѣ рѣкохѧ ныѣ цѣ така да вѣдемѣ єдинѣ дрѣгѣн не цѣ да смѣ на єднѣ до живѣта

нашего. ни да си нахѣта наша смѣсимь да си ю ѡсквернимь. зацо тамо на ѡнѣзи радость на вѣчное црѣтво да сме на едно нераздѣлкени, и да црѣтвѣваме на иѣное црѣтво до вѣка ѡти така на надчн гѣ, дето ны се иѣвы на ѡвразѣ и на прилика на ѡногози пѣтника дѡма като чю царь тѣа дѣмы ѡ тѣ ѡплашисе и почюднсе и рѣ скоро да ми доведѣте ѡногози прѣлѣстника дето е ва така надчнль и прѣлѣстнль и мно҃го искаѣа го и не наидѡха го. и царь се ѡвѣща голѣмь дѡрь да дадѣ кон го наиде амн бѣ ѡнѣа маадь не ѡставѣше амн и м' се чѣсто ѡвакѣаше и ѡчаше гь. И тѣ сѣ дрьжаѣа на чистота. и мно҃го дѣмѡха царѣ да си оумирн срѣцето и казѣвахѣ ма дето го ть ищешь а тон при на чѣсто дохожда амь ныѣ ѡ нѣго не щем се ѡдѣван амн и ть да знаешь и да вѣрѣваш гѣ на самсн надчн и царь като чю ѡ ѡнѣа маадь такѣизи дѣмы вѣрѡва съ снчко срѣце и напѡконь развѣра какѣ ѣ ѡтишль дѡма въ индѣю ѡндѣ и царь и дѣщерь нѣгова и зѣт ма въ индѣю и крѣпѣнѣе прѣѣха ѡ аплѣа дѡма и така прѣвѣхѣа чисть до живѡта свое҃го и непрѣстанно бѣ сѣ молѣхѣа и слаѣхѣа стѣа трѣнѣа и полбчнхѣа нѣно црѣтво. И аплѣа дѡма като слѣзе въ ипѣтскыи градь. казаѣа царѣ индѣтискомѣ гдн да-фѡрд какѣ ѣ довелѣ авѣань кѡпѣць хьтѣра маѣстора ѡбрѣдѣвасе царь и повелѣ да слѣзе дѡма и почѣ царь да го пѣта какѣво умѣешь да правншь и дѡма рѣ дрьвѡдѣлець сѣмь и ѡмѣю да правн рѣла и колеса и корѣве а ѡ каменѣе ѡмѣю да зндѣа двѡрѡве царскѣ на стальпѡве каменнѣы и царь се зараѣва тѣрдѣ. и рѣ, и азь тако҃гози маѣстора ищемь да ми съзндашь, амн вѣжѣ какеѡ каменѣе тѣвѣвѣа и какѣво дрьѣе и дрѣго цю тѣвѣвѣа и почнн да зндашь. и аплѣа дѡма видѣ ѡновѣ мѣсто хѣвако и вѡда мно҃го и прилнчно. и рѣ дѡма. довро мѣсто и прилнчно амн сегѡ не мѡгѡ започѣ да зндѣа. и царь ма рѣ амн кога щешь. рѣ дѡма. да започнѡ ѡ мѣа фѣрѣварь и да съврѣшѡ до мѣа ѡктѡмѣрѣа тази рѣчь. аплѣска да знаменѣва за ѡнѣзи свѣтъ, как' щѣ да ма вѣде рѣ царь. снчкн маѣстѡре на лѣтѣ започнѡвѣа а ть знѣме кажешь да започнешь и рѣ дѡма така пѡвѣае и така е пѡдѡврѣ и рѣче царь кога щешь то҃гази да почнешь. а

ты̀ сегд̀ вѣлѣжи мѣстото да видимь и ѡзъ какъ ко́ щешь да сто-
ришь зацо ѡзъ тѣка на година ѣднѣщъ дохѡждѣ. и дома ѡзѣ
мѣрка и велѣжи сичко ѡновѣ мѣсто гдѣ цю цѣ да стѡри и
прозорци на истоку да стѡри зацо да свѣти да е видѣло. ѡ
врата ѡ западѣ да залѣзва и да е ѡ прѣде мѣсто широко и при-
лично. и царь видѣ като велѣжи ѡплъ арек'са мѡ, и зарѡувасе.
и рѣ мѡ. въ истинѣ члѣче, хытръ си былъ и остави мѡ жалтици
мнѡго и ѡтидѣ си царь домѣ си. И тогѣзи ѡплъ дома като ѡзѣ
ѡновѣ злато поидѣ по сички градше и по села и раз'дѣде ѡновѣ
иманіе на сыроты и на сыромѣси. и съградѣ на нѣето црѣтомѡ
нѣрѣкѡсътворена полѣта. И мин'се нѣкое, врѣме и пѣсти царь
да вѣдетъ съградѣ ли дома ѡн'зи полѣта. и пѣсти и брашно и
цѣсти. и найдѡха го на ѣдинъ градъ, и попытаха го, и казаха мѡ
трѣвде ли ѣднакъ нѣщо. и дома рѣ. сичко съврѣши и напра-
вихъ (об.) тѣк'мо е ѡстало покрѡвъ да покрѣе. ѡми злато кѣке
не имѣ. ѡзъ за тоѡ вѣхъ трыгнѣль да дѡндѣ на цара да ицѣ
злато. ѡми добрѣ вы срецинѣ, идѣте и донѣсте ми злато, зацо
ѡзъ имѣмъ тѣка ѣднакъ нѣчто да кѡпѣкамъ и поидѡха ѡныѣ на-
зѣдъ, и казаха царѡ какъ ѣ съврѣшена полѣта, тѣк'мо за по-
крѡвъ трѣвдева злато. и царь сѣ зарѣдѣва. и пѣсти мнѡго злато,
и рече хѡбѣвъ покрѡвъ да ми направишь. зацо когѡ дѡндѣ да
видѣ да ми арек'са. и тогѣзи ты̀, мнѡго хвала и почѣсть щешь
да имашь. и ѡплъ дома оу'зѣ и ѡновѣ злато на ѡн'зи градъ гдѣто
гы чѣкаше. и поглѣда на нѣо, и рѣ благодарю те члѣколюб'че, ги.
ѡти сѣкомѡ различно спсѣнїе знаѣшь и чинишь мѡ. и поидѣ и раз-
дѣде ѡновѣ сребро и злато на сыромѣси, и комѡ кол'котѡ трѣвд-
ваше. И мин'се мал'ко врѣме. поидѡха нѣкоѣ члѣци ѡ ѡныѣзи
мѣста и градше и села, гдѣто вѣше ѡплъ, до цара. и царь гы
попыта за ѡн'зи полѣта дали ѣ съврѣшена, и тѣ мѡ казаха да
сѣ не надѣнешь царѡ на тогѣзи члѣка, да ти съградѣ полѣта. тѡи
сичко твоѣ злато цѡ мѡ си провѡдилъ раздѣде по сыромѣси и
по сыротѣ, и по дальници. и царь като чю тѣѡ дѡмы, зачѡди-
се дали е истина. и поидѣ самъ да иде на ѡновѣ мѣсто. и кон'дѣса
близдѣ тамѡ на ѣдинъ градъ и попыта тамѡ град'скы, (52) воляре

и нѣговы члѣци, за ѡнѣзи полата, и за домѣ гдѣ ѣ правиль илѣи
 что рѣботы и тѣе мѣ така казаха. ничто нѣ ѣ направиль ѣми
 ходи по сички градше и села и дѣва по сырмаси и по сироти.
 и из' тьмница запрѣни люде и звѣжда. и длѣжни ѡкдпѣва, и
 ѡчи да вѣрѣвать ѣдиногѣ бѣ хѣа распѣтаго. и каже хѣ ѣ същи бѣ,
 и тои ѣ сътвориль нѣо и землю. ѣми и пакъ тѣ ѣ чюнь члѣкъ ходи
 ѡ ѣднѣ риза, и ѣдѣ тѣкъ мо ѣдинъ хлѣбъ, и вода а дрѣго нишо. и
 да рѣшь че ѣ нѣкон магѣсникъ илѣи ѣ лѣстникъ ѣ тои сѣребро и
 златѣ не ѡзѣма, ѣми ѣднѣкъ твѣето и мѣнѣе раз'дѣде. и дрѣго пакъ
 мрѣтѣвы люде вдѣга. и хрѣомы и вѣолны и сѣлѣвѣа и дрѣгы чюдкѣса
 чѣни. и вѣидимѣ го какъ ѣ пакъ ѡмѣнь и кнѣжѣнь и пѣстникъ. и
 чюдимѣ се и ныѣ на тогѣзи члѣка прилѣча да вѣде стѣ и вѣжѣи члѣкъ
 ѣми и ѣвѣанъ твѣои вѣрѣны' кѣпѣць нѣго слѣша и вѣои мѣ се, и със'
 никѣго ходи. Тѣа дѣмы катѣ чю царѣ ѡ волѣрето, зѣ да сѣ вѣиѣ по
 лицѣето и наплънисѣ съсъ ѣдѣ. и повелѣкъ скѣро да найдѣтъ домѣ
 и да го привелѣдѣтъ. и когѣ го доведѣдохѣа пѣнитѣха го царѣ направилѣ
 ли ми сѣи полата. и домѣ рѣе направѣи. и царѣ рѣе, да ѣдемъ сегѣ
 да ѣ видѣи. и рѣе домѣ не мѣожешъ сегѣ царѣ тѣи видѣтъ тѣзи по
 лата. ѣми когѣ ѡмрѣешъ. зѣцѣо не направѣи ѣзъ тѣебе на тоѣзи
 скѣтъ лѣжѣовны'. (об.) детѣ ѣ днѣска и мѣашъ, а ѡтрѣѣ ѣ ѡстѣвишь.
 ѣми тѣи направѣихъ полата на нѣѣето да ѣи и мѣашъ до вѣѣка. И царѣ
 катѣ чю тѣи дѣми ѡ домѣа. раз'гнѣвѣасѣ твѣрдѣтъ. и повелѣкъ да
 затвѣоретѣ ѡ тѣмнѣца, и домѣа и кѣпѣца тогѣ ѣвѣана. додѣ вѣды
 какъ да стѣори да сѣи и звѣади толѣкози и мѣнѣе кыдѣтъ ѣ разнесѣно.
 и напѣконъ да затрѣѣ и дѣвѣта. и аплѣ домѣа раѣвѣашесѣ и дѣмашѣ
 ѣвѣанѣ кѣпѣцѣ. не бѣонсѣ и не грижѣисѣ ничто за тоѣа. тѣкъ мо вѣ-
 рѣкан, и ничто не цѣешъ злѣо доѣвы. ѣми ѣднѣкъ и мѣашъ голѣмо
 доѣро на ѡнѣзи свѣтъ. И прѣз' тѣзи нѣощъ царѣ. и нѣгоѣвы вѣратѣ,
 и волѣре царѣвы ѡ ѣдѣ и ѡ грижа не мѣогѣха ни хлѣбъ да ѣдѣтъ,
 ни да заспѣтъ, и слѣдчѣсѣ та сѣе раз'вѣолѣкъ царѣкъ вѣратѣ, ѡ грижа
 царѣка. и пѣсти до вѣрата сѣи царѣа тогѣа да доѣде да го вѣиды. и
 катѣ сѣи дѣмаха ѣдинъ дрѣгы. и рѣе вѣратѣ царѣвъ. ѣзъ ѡ твѣоѣ
 грижа ѡмирамъ, ѣми хѣбѣвѣе тѣѣлѣото мѣоѣ да скѣташь и царѣ
 плачѣшѣе на нѣго, и мѣыслѣшѣе какѣвѣи пѣчьстѣ да мѣ стѣори, и да

го погрѣвѣ със' мнѣгоцѣнна ѡдѣжда. и тога си дѡмаха. и дѡшата мѡ излѣзе. и мнѣго плачь стѡрнсе. И агглы занѣсоха дѡшѣта мѡ въ рѡн и кѡзоваха мѡ мнѣго мѣста хѣбава, детѡ гы ѣ бѣ ѡгѡтнѡлѡ, за доврѣ людѣе, що сѣ бѣ ѡѡгодиле. и кога го докѣдоха на ѡнѣзи полѡта детѡ жъ сѣградилѡ вѣше домѡ царѣотомѡ и тогази го попитаха агглы, и рѣкоха мѡ, коѣ мѣсто арѣк'сѡкашь да сѣдѣшь ѡ нѣго. и тои (53) рѣ мѡю кы се стѣ агглы, на тѣзи красна полѡта що ѣ наикраина, и нефѣл'нна келѡа, да мѣ ѡстѡвите тѣка да прѣвѡва'. И рѣкоха мѡ агглытѣ, не мѡжешь ты тѣка да вѣдѣшь. зацо ѣ тѡзи полѡта вратѡва ти, детѡ жъ направи ѡнѣзи хрѣтѣанинѣ домѡ. Тогази имѡ рѣ. мѡлю кы се стѣ агглы, кѣз'вратѣте мѣ назѡдѡ да ю кѡпѣ ѡ нѣго. И тога чѡ кѣз'врати мѡ се дѡшата въ тѣлото. и станѣ и рѣ. гдѣ ѣ врат' ми. скѡро го викайте. имамѡ нѣщо да мѡ се мѡлю. и пойдѡха и казѡха мѡ, гдѣтѡ сѣше вѣн'ка и плачаше. и рѣкоха мѡ, ѡживѣ врат' ти, чиститѣ царѡ, и вика тѣбе. и цар' се зараѡва, и притече при нѣго. и цѣлѡва го. и врат' мѡ рѣ. царѡ, азъ тѣбе видѣѣ и чѡ, като се ѡвѣща да дадѣмѡ ѡ цар'ствѡто сѣ половина, заради мѡи живѡтъ. и цар' рѣ. нѣ до полѡ црѣтѡто ми да дѡ, ѡми и главѡ своѡ за тѣвѣ щѣ полѡжи. И врат' мѡ рѣ. имѡ нѣчто да ти ищѣмѡ да ли го щѣш' ми. и царь рѣ на мѡѡ рѡка сѣч'ко ѣ, ищѣ что щѣшь да ти дарѡва и рѣ врат' мѡ, мал'ко ти нѣчто ищѣ. ѡми ми се заклѡни да се не помѣтнѣшь, и цар' мѡ се заклѣ. Тогази врат' мѡ кѡза мѣне бѣ раѡ тѣбе ѡзе дѡшѣта и вѡдѣха мѣ агглы въ рѡн. и видѣѣ полѡта твоѡ детѡ тѣ и сѣградилѡ домѡ хрѣтѣанинѣ ѡми ти нѣка ищѣ да ми ю продадѣшь. и цар' се замысли, и рѣ имам' ли азъ полѡта в' рѡн. и врат' мѡ рѣ, имашь. азъ ю видѣѣ ѡ вѣн'ка. ѡ вѣтрѣ, и агглы желѡють да ю видѣть, детѡ ѣ такѡзи красѡта на нѣа, ѡко члѣско нѣ ѣ видѣло. и царь рѣ. тога ли мѣ ѣ сѣградилѡ ѡнѣзи хрѣтѣанинѣ. и рѣ врат' мѡ, тога (об.) що ѣ сегѡ ѡ тѣмниѡтата. и царь рѣ. заклѣх' ти се за земљанѡ цар'ство да ти дамѡ что ищѣшь ѡми тога не дава. ѡми имамѡ ѡногѡзи мѡнѡстора, да го испѡсти и сѣ тѣмниѡтата, да сѣгради и тѣбе. И повелѣ царь скѡро да извѣдѡтъ домѡ и ѡвѡна кѡпѣца из' тѣмниѡтата. и

като гы извѣдоха, припаде царь на нѡсѣте мѡ. и плаче и мѡли мѡ се. Прости ме вѣи аїлѣ това съгрѣшенїе, зашѡ не знаа и мно҃го ти съгрѣши и стори мѣ да сѣмь и азъ хѣь равь, дето го ты казѡвамь. И аїль мѡ рѣ. азъ процака, и да стѣ прѡсти, и да вѣдете ѡвѣци със' хѣа ба моѣго на цѣтѡ нѣноѡ. и прѣе гы, та гы крѣти въ ѡме ѡца и сна и стѣго дхѣа. и кога се крѣтиха та ѡм' се ѡви агѣль. и сѣѣть сѣ голѣмь просвѣти. и почюднсе аїль дѡма и напѡкон' гы наѡчи, и наставн гы, и ѡтверди гы. и ѡзлѣзе ѡ тамѡ и ѡде на пѣть своѡ да проповѣдѡва ѡме хѣѡ. И поїде на пер'сидь, и мно҃го стори знаменїе, и напѡконь поїде на пар'дѡ и мїдѡмь. и пакь на ѡн'дѣа. и крѣтнсе снѣ царевь. и женѡ терѣтѣа и мигдѡнѣа и нар'ка, вѣрокаха въ хѣа. и царь смедѣн разгнѣваесе катѡ вѣрова сѡмь нѣговь. и повелѣ да ѡзвѣдѡтъ домѡ, на нѣкоа планина кысѡка и ѡзвѣдоха го і със'вѡдоха го със' копѣа, и така си прѣдаде дшѣкта въ рѡцѣ вѣи то мѣтѡмнѣ бѣ помѡшн на : ~

Хождение Богородицы по мукамъ.

Печатается по рукописи Н. С. Тихошравова, XVIII вѣка.

Словъ прѣсти вѣе кѣкъ е ъвѣш(ла) сете мѣки:

(1) Престѣм дѣвѣ вѣа марѣм ищѣши сѣте мѣки дѣ вѣди и вазлѣзи нѣ горѣ елѣвн'скѣ високѣ и помолисѣ гдѣ вѣб и речи вѣ имѣ вѣа и снѣ и стѣго дхѣ пѣсти ми вѣе стѣ ар'хангѣла ми-хѣилѣ да ми кажи на небѣтѣ и нѣ зимѣта цѣ имѣ вѣ този чѣсѣ слѣзи ар'хангѣлѣ михѣилѣ и четри стотѣнѣ ангѣли сѣсѣ нѣгѣ и Ѡ истѣкѣ :р: и Ѡ запѣтѣ :р: и Ѡ плѣдне :р: и Ѡ полѣ-нощѣ :р: и прѣстѣпѣха и зѣха дѣ цѣлѣватѣ скѣтовѣте на прѣстѣм вѣа и дѣмѣхѣ рѣдѣсе на :з: нѣвисѣ стѣрилѣ си шѣнѣкленѣ рѣ-дѣсе на прѣстѣлѣ си дѣла рѣзѣмѣ рѣдѣсе тѣвѣ слѣветѣ хѣрѣвѣми и висѣка си дѣ прѣстѣлѣ гдѣнѣ и шѣарнѣса стѣм вѣа и речи рѣдѣсе и ти вѣнѣкѣдѣ михѣилѣ дѣтѣ слѣвѣкѣшѣ нѣвѣ-дѣмѣго (вѣга) рѣдѣсе вѣнѣкѣдѣ михѣилѣ стѣмѣ дхѣ си слѣвѣ рѣдѣ-се вѣн(вѣд)ѣ михѣилѣ пѣвилѣ ѣси ѣрѣнѣго дѣлѣвѣла правѣ дѣтѣ слѣвѣвѣ... рѣдѣсе вѣнѣкѣдѣ михѣилѣ ти свѣтишѣ вѣнаги ни ѣвѣсѣш.. (рѣд)ѣсе вѣнѣкѣдѣ михѣилѣ ти шѣшѣ да потѣрпѣшѣ на мар'тѣвѣ дѣтѣ сѣ ѣмрѣли Ѡ вѣкѣ рѣдѣсе вѣнѣкѣдѣ михѣилѣ юнѣкѣ ни... дѣ прѣстѣлѣ вѣжѣски ти на сѣчкѣте ангѣли пѣвели и речиѣм вѣвѣрѣдѣницѣ нѣ михѣилѣ кажи ми сѣга цѣ имѣ нѣ небѣ(тѣ) и нѣ зимѣта и речи ар'хангѣлѣ чѣван вѣе ѣсѣ дѣ ти каже сѣ(тѣ) ра-

воти и речи вѣа: кáжи ми, коакѡ сá маки, дѣто сá мáчá(тъ) грешните хѡра. и речи архангелъ миханалъ: маки са вѣсь чѣтъъ ...и рача архангелъ миханалъ дá са ѡтвори мѡдѡ и са ѡтвори. и ви(де) вѣа, дѣто сá мачехá се ѡ смѡла и ѡ червени маже и жѣни, плавахá (ка т)о ривá ѡ мѡретѡ. и попита вѣа миханалъ: цѡ са тѡка имъ (гр)ехо. речи архангелъ миханалъ: чѡвѡи, вѣе, тези, цѡтѡ сá тѡка ни варвали вѣ имѣ шѡá и снá и стáгѡ дхá, за тѡи са тáи мачáтъ (м)ѡкá. и виде вѣа тимнинá гѡламá и попита архангелá миханалацѡ ѡ тáзи тимнинá, кѡм сá вáтре. и речи архангелъ миханалъ: млогѡ са дѡши вáтре. и речи вѣа на миханалъ: дá са дигни тáзи тимнинá, дá вида тáзи мáкá. и речи архангелъ миханалъ: ни прилага дá са види тáзи мака, вѣе, ѡти ѡ зарачанѡ ѡ вѣá, дá ни видатъ балъ свѣтъ, дáде принде хѡсѡ, дá ги садн на фѡрѡ пришеѣственá. и ваздáхна си вѣа и си дигнá ѡчите нá нѣветѡ (2) и речи: вѣ имá шѡá и снá и стáгѡ дхá дá сá ѡкрие тáзи мáка, и ѡкрисá тмнинáтá и покри :ѡ: нивиса. и попита вѣа: цѡ стровати тѡкá ниверни, какъ са саврахти тѡкá, пакъ тие нити глáсѡ имáха, нити сá чѡвахá. и рѣкѡхá а̀нгелите, дѣтѡ ги пáзехá: зацо ни дѡмáти на вѣа. и рѣкѡхá, дѣтѡ сá мáчехá: ни сме видели балъ свѣтъ, ѡ кáкѡ сме запрени, зарáтъ тѡи ни можимъ дá погледними нá горе дá сá ѡварнимн дá ти прихортѡвами. пакъ вархѡ тáхъ лежѣши се смѡла гѡрецá. и виде вѣа и расплáкáса, и рѣкѡхá и, дѣтѡ сá мáчехá: прѣстáм вѣе тѡби синъ дѡдн и ни ни исмисли ни дѡраамъ, ни исáккъ, ни иѡнъ крастителъ, нити прѡрокъ мѡисѡ, нити апостолъ пáвелъ, тие ни нá питахá, а̀ми ти ѡти на питашъ, прѣстáм вѣе. тогизи вѣа попита архангелá миханала речн: цѡ са тези тѡка, цѡ имъ грѣхѡ. и речи архангелъ: вѣе тези са, дѣтѡ ни са варвали стáм троицá, и тѣбе вѣа ни са тá чели, чи са и рѡдилъ хѡтѡсѡ ѡ тѣвѣк. тогизи вѣа имъ речи: зле сти са измамили ѡкáлни и гѡрки, ни видити ли, чи за моитѡ имн са мáчитн синъ ца. и пакъ падна тимнинáтá вархѡ тáхъ катѡ на прѣтъ. и речи архангелъ: вѣе, кадѡ ищишъ дá идимъ на пладне или на запатъ. и речи вѣа: дá идимъ на пладне, и дѡдѡхá сичките а̀гѣли, цѡтѡ вáхá, чи ѡдигнáхá стáм вѣа нá пла(дне). и тáмъ ти-

чѣши рекà вгнѣнà, и лижаха в нѣм много маже и жѣни, идниѣ дѣ
 впасѣ, дрѣгѣ дѣ мишците, дрѣгѣ дѣ шиѣ, дрѣгѣ дѣ вѣрхѣ. и виде
 ги вѣѣа и расплакаса. и рѣчи архангѣлъ на вѣѣа: тѣзи, цѣтѣ са дѣ
 впасѣ ѣхѣ вгнѣнѣ, тѣзи са ващина и манчинà клѣтва зелѣ, за
 тѣи са таи мачатъ. и рѣчи вѣѣа: а̀ми тѣзи, цѣтѣ са дѣ мишците ѣ
 ѣгнѣнѣ. и рѣчи архангѣлъ: тѣзи са вѣѣе красника си злѣ почитали
 и зли рѣчѣ имъ са дѣмали и кѣрени са сà сàсъ тахѣ за тѣи са
 таи мачатъ. и рѣчи вѣѣа: а̀ми тѣзи, цѣтѣ са дѣ шиѣта. и рѣчи ар-
 хангѣлъ: тѣзи са ели чилѣшко мисо, за тѣи са таи мачатъ. и рѣчи
 вѣѣа: мѣжи ли чилакъ чилѣшко мисо да ѣде. и рѣчи архангѣлъ:
 чѣвѣи вѣѣе, а̀зи да ти каже: тѣзи са дѣто едѣтъ вилки дѣ си по-
 митатъ дѣцатà чи ги фѣрлатъ на ѣтетà да ги ѣдѣтъ, и вратъ
 врата зѣтрива, или ваѣа дѣтитѣ си да издаде на цѣре или на
 крѣле да го зѣтриѣ. такѣизи едѣтъ чилѣшко мисо, за тѣи са таи
 мачатъ. и рѣчи стѣа вѣѣа: а̀ми дѣтѣ са дѣо вѣрхѣ ѣ вгнѣнѣ. и рѣчи
 архангѣлъ: тѣи даржаха чесномо крѣстѣ и дѣмаха: зѣѣо са кла-
 немн чесномѣ крѣтѣ, коги ни ѣ кадаръ да на изѣвѣи ѣ грѣхѣвете,
 за тѣи са таи мачатъ. виде вѣѣа на дрѣго мастѣ чилакъ дѣ
 висн за ѣзико, и черѣе го идѣха, и вгнѣнъ гѣ вѣдѣлѣши. и по-
 пита вѣѣа миханлà: на този чилакъ цѣ мѣ и грѣхо. и рѣчи ар-
 хангѣлъ: дѣвалъ дѣкати сàсъ фѣидà, зѣ тѣи са таи мачи. и виде
 вѣѣа жина, дѣ висѣши за ѣшите. и по̀пита вѣѣа архангѣла: цѣ ѣ
 тѣзи жина, цѣ и грѣхо. и рѣчи архангѣлъ: тѣзи жина прислѣш-
 валà комъшиѣтокъ си и ко̀владѣла го на ѣѣци хѣрà та стрѣвала
 крѣмолà, за тѣи са таи мачи. и расплакаса вѣѣа за нѣм и рѣчи:
 подѣврѣ чилакъ да ни са и рѣдѣлъ. и рѣчи архангѣлъ: вѣѣе иѣщи
 ни си видѣла голѣмитѣ маки. и рѣчи вѣѣа: да идимъ да ги видимъ
 и тахѣ. и рѣчи архангѣлъ: на кадѣ иѣшишъ да идимъ вѣѣе. тѣи
 рѣчи: да идимъ на запатъ. и сѣбрахаса сичкитѣ ѣ ѣнгѣли и
 вѣдѣгнаха прѣчѣстѣа вѣѣа на запатъ, и виде вѣѣа вѣлакъ про-
 странъ и срѣтѣ него вѣдрѣѣе вгнѣни, и лижаха вѣрхо тахѣ. пла-
 маѣы вгнѣни изгарѣши ги, и тѣе триперѣха вѣрхѣ имъ. и виде
 вѣѣа и расплакаса и по̀пита архангѣла: ко̀м са ватре и цѣо имъ
 грѣхо. и рѣчи архангѣлъ: тѣзи ни са хѣдѣли ѣ стѣа нѣдѣлѣ на

чѣрковѣ на ѡтрѣне, ами са спали кѣто мѣртвы. и рѣчи вѣѡа: акѡ вѣди чилакъ бѡленъ, що ще дѣ стори на черкѡвѣ. и рѣчи архангелъ: чѡвѣи, вѣѡе, акѡ са кашата запѣли ѡ чѣтри ст(р)ани, пакъ бѡлавию да ни мѡжи да излези нѣванъ, тѡи грѣхъ нѣмѣ; акѡ ли повѣгни, тѡи грахъ има. вѣѡа рѣчи: такафъ чилакъ да ни са и рѡдилъ. (об.) кои ни стѣни рѣнѡ ѡф ниделе сѣсъ жи- ната си и сѣсъ дницата си, да ѡтиди на черкѡвѣ да стѡи на ѡтрѣне и да цѣлѡвѣ стѡе ѣвангелие, тѡи тѣи са мѣчи. и виде вѣѡа и дрѡго мѣсто: имѣши стѡлѡвѣ ѡгнѣни, и на тахъ сѣдѣха мѣже и жѣни, и горѣши ѡгнъ вархѡ тахъ. и по- пита вѣѡа архангелѡ: ами тѣзи цѡи имъ грѣхо. и рѣчи ар- хангелъ: тѣзи ни са стѣвали, кѡги видѣтъ пѡпъ да ѡтажда на черкѡвѣ, зѣ тѣи са тѣи мѣчатъ. и виде вѣѡа дѣрво жѣлазнѡ и жилѣзни мѡ клѡнитѡ, и нѣ тахъ висѣха мѣже и жѣни мѡлѡгѡ за ѣзико оубѣсени. и пѡпита вѣѡа архангелѡ: цѡо са тѣзи, цѡо имъ грѣхѡ. и рѣчи архангелъ: тѣзи сѣ брѡдницѣи и магѡисницѣи и кле- ветницѣи, дѣто разделѣтъ брѣтъ ѡ брѣтѣ и мѣже ѡ жѣни и жѣни мѣже и кѡмѣцъ ѡ кѡмѣци, и рѣчи вѣѡа: мѡжи ли сѣ ѡдели брѣтъ ѡ брѣтъ. и рѣчи архангелъ: чѡвѣи вѣѡе дѣ ти кѣже: кѡи са крацѣи стѡе крацѣнѣ дѣ насѣтнѣ да пѡтѣпчи, тѣи са мѣчи. и виде вѣѡа на иднѡ мѣствѣ дрѡги чилакъ, чи висѣши оубѣсенъ зѣ: ѣ: нихътѣ зѣ кракѣтѣ и зѣ рацѣте, и ѡ нѣго тичѣши крѣфъ, и ѣзико мѡ вѣши сфѣрзѣнъ сѣсъ плѣмѣкъ ѡгнѣнъ, ни можѣши да си ѡдѣхни, да рѣче: гѣи пѡмилѡи. и виде вѣѡа и расплакѣсѣ, и помѡлисѣ нѣ гѣа вѡгѡ, и рѣчи: пѡмилѣди го вѣко стѣи, да са развѣрзи ѣзико нѣ тѡзи чилакъ. и скарши вѣѡа мѡлѣвата си и пристапа ѣнгелѡ, дѣто пазѣши мѣните, и развѣрза ѣзико нѣ чилакѡ и пѡпита вѣѡа чи- лакѡ: цѡо си стѡрилъ, чи са мѣчишь на тѣзи мѣкѣ. и рѣчи ар- хангелъ: тѡзи чилакъ иконите и черкѡвите ниѣ пѡчитѣлъ чистѡ, за тѣи сѣ тѣи мѣчи. и рѣчи вѣѡа: кѣтѡ и стѡрилъ, тѣи дѣ пѣти. и пакъ мѡ са сфѣрзѣ ѣзико. и пакъ рѣчи архангелъ: ѣ нѣдѣ вѣѡе дѣ видишь, дѣ са мѣчатъ мѡлѡгѡ грѣшнѣи хѡра. и виде вѣѡа пѡпѡвѣ ѡвесени и сфѣрзѣни за :ѣ: нихъте за кракѣтѣ и зѣ рацѣте, и ѡгнѣнъ вѣрхѡ глѣватѣ имъ изѣлѣзѣши и ѡпѣлѣши ги. и пѡпита

вѣца архангелѣа: цю̀ са тѣзи, цю̀ имъ грѣхо. и рѣчи архангелъ ми-
 ханлъ: тѣзи са пѡпѡвѣ ни са пѡчитали прѣстѡлъ вѡжїи и тѣлото,
 сїѣ рѣчь конкѡтѡ, и на хѡратѡ и чѣркѡвентѣ, снѣ рѣчь ѡдеждїите
 черкѡвни: чѡвѡити и вѡрѡити, кѡкъ са мѡчатъ грѣшните хѡра:
 кѡи вратѡ согрѣшилъ, вѣѡ да са пѡкаж; ѡко ли вратѡ согрѣшилъ
 на вратѡ, да са прѡстѡтъ и да са пѡчитѡтъ рѡзрѡшенѡ (sic)
 мѡлитвѡ Ѡ ерѣж и Ѡ дѡховникѡ ѡца, и вѣѡ да прѡсти ѣмѡ согрѣ-
 шѣнїѣ, еможе слѡва и деръжавѡ во вѣки аминъ : —

Откровение Варуха.

Печатается по рукописи Н. С. Тихонравова XVIII в.

И дрѣгѣ знаменїе чѣдїса пѣсочї гдѣ на чилака. имашїи идинѣ праведенѣ чилакѣ и блаженѣ, имѣ емѣ върѣвѣ, детѣ го прѣводи прѣрѣкѣ — еремїа за смѣкїни. чи спа варѣвѣ :ѳ: години. тогїзи анѣлѣ гдѣнѣ пѣсочи чѣдѣ на дѣша нѣгова. рѣчи анѣлѣ на варѣвѣ: ила да ти кажа таиннїте и силнїте вѣжїи, какѣ излазва снѣцитѣ ѿ негѣ прѣстолѣ, чи присвѣтѣ сватѣ нѣгѣвѣ пѣ сичката зима. и видѣ варѣвѣ врѣжи сасѣ :д: лица и :м: анѣли, носехѣ и клепахѣ врѣжи. и на врѣжи седѣши идинѣ чилакѣ, имашїи венѣцѣ вгнѣнѣ на глава си. и дѣди идна гадїна сасѣ крилѣ, и днѣтѣ крилѣ стїгашїи на истѣкѣ, и дрѣгѣтѣ на запатѣ. и попита варѣвѣ анѣлѣ: анѣле, како и тои, детѣ сидѣ чилакѣ на врѣжитѣ и на глава си имѣ венѣцѣ вгнѣнѣ. и рѣчи анѣлѣ на варѣвѣ: тои, детѣ гѣ видимѣ, тѣи снѣцитѣ, пакѣ гадїната пѣкрїва на снѣцитѣ вганїю и зарїте мѣ сасѣ крилата си. акѣ да ни пѣкрїва на снѣцитѣ вганїю, измиратѣ сичкїте хѣра пѣ свѣто стѣ вганїю на снѣцитѣ. за тѣи си пѣстира гадїната крилата неїни, и ни впадева вганїю на хоратѣ, зацѣтѣ таи заповѣдалѣ гдѣ, нази гадїна да сдѣгова пѣ сичката зима дѣ сваршенїе векѣ. чи рѣчи анѣлѣ на варѣвѣ: а ила да видимѣ, цѣ е писанѣ на тази гадїна на крилата и. и приблїжїса варѣвѣ и видѣ писмо писанѣ на крилата. и като звѣзди светешї писмотѣ

и казваха слобата: нити самъ ѿ нивнетѹ, нити самъ ѿ зимата, нити самъ ѿ престолъ вѹжїи. и пита варовѹ. ка зѹватъ на ими тази гадина. ангѣлъ рѣчи мѹ: зѹватъ гѹ финиѹзи. и пакъ рѣчи на варовѹ ангѣлъ: чѹван варовѹ слѹва гдѣа. и запѹхѹ песни гласѹе гдѣми ѿ нивнса и рѣчи варовѹ. гласъ и гармѣлъ има ѿ ниветѹ. ангѣлъ рѣчи: сига раздѣлетъ свѣтъ ѿ свѣтъ, занѹсетъ ангѣлите корѹнатѹ на сѣнцитѹ на престѹлъ вѹжїи. и виде варовѹ сѣнцитѹ нди катѹ чилакъ пѹважнѹлѹ и пѹсажнѹлѹ. и гадината пѹважнѹлѹ ѿ ѿганѹ на сѣнцитѹ. и ѹмѹрени вѹхѹ и мѹлитѹва вѣгѹ строѹаха и казваха: стѹ ти тихи стѣа слаѹа вѣз'смартнаго ѿца нѣвѣснаго стѹао блѹженѹаго їса хрѣста ѿ стѹ стѹа твои си прѹвѹднѹлѹ гдѣи вѣже всѣдержитѣлѹ, дѣтѹ си на небетѹ и на зимата. и този часъ нѹщиа питѹанте зѹпожѹа по сичкиѹ свѣтъ. излѣзи радѹсъ и пита варовѹ: маогѹ почивѹа сѣнцитѹ. и си пѹложи ангѣлъ рацете си на долѹ и рѣчи: коги пителъ пѹе, тѹгизи нди ѿ престѹлъ вѹжїи, и носетъ сѣнцитѹ :мѹ ангѣли, и мѹ приносетъ свѣт'лѹсъ свѣтъ ѿ свѣтъ, и мѹ ѹгѹждѹтъ на глава мѹ венѣцъ, чи тогизи свѣти пѹ сичкиѹ свѣтъ ѹт' зарите на сѣнцитѹ. и рѣчи ангѣлъ на варовѹ: когитѹ нди сѣнцитѹ ѿ истокъ дѹ зѹпатъ, чи ѿ чнаовеците скарѹбите имъ и ѿ безаконїе на̀ши лошѹаѹи чи си ѹтажда вѣчѹръ на негѹѹѹтѹ мастѹ, дѣтѹ си пѹчнѹа. и пакъ приндѹа сѣнцитѹ на зѹпатъ, и виде свѣтъ вичере, и пѹемъ ѿца и снѹа и стѹао дѹхѹа аминъ. и :дѹ: ангѣли биратъ венѹци ѿ главаѹа на сѣнцитѹ и принесѹватъ на престѹлъ вѹжїи и са пѹклонѹѹватъ и казѹватъ, їкѹ свѣтъ гдѹ вѣгѹ на̀шъ и са поклѹнаѹѹаѹи пот' нѹзи егѹ, їкѹ стѹ гдѹ вѣгѹ на̀шъ. ѹмнѹватъ ангѣлите венѣцѹ и го занѹсетъ на престѹлъ вѹжїи, и гѹ блѹгѹсѹлаѹѹѹа гдѹ венѣцѹ, и занѹсетъ венѣцѹ пакъ на сѣнцитѹ, дѣтѹ и мастѹтѹ, и пѹложѹватъ на сѣнцитѹ на глава мѹ. и сѣнцитѹ сас' радѹсъ приемѹ стѣи венѣцъ неговѹ и каѹѹа: тѣѹѹ слаѹа ѹснѹлѣемъ гдѣи вѣже мѹн, акѹ стѹ просѹетнѹлѹ еси по сичкиѹ свѣтъ. пѹк' дѹѹгѣе ангѣли казѹватъ аминъ. и пита варовѹ: коѹ и крѹгъ лѹни и кѹѹа и свѣт'ло негѹѹѹѹ. ангѣлъ рѣчи на варовѹ: мѹцъ ликъ катѹ жинѹ, и сѣди на кѹлило, и кѹлилотѹ гѹ носѣхѹа :мѹ: ангѣли. и рѣчи варовѹ: мѹцъ немѹ свѣтнѹло катѹ

сѣнциѣ. пакъ ангѣлъ мѣ рѣчи: Ѡ века катѣ вѣши адѣмъ ѣ раѣ сасъ ева и пристапахѣ заповѣданіе вѣжїи, чи паднаха Ѡ животъ райски, и гѣ изгони гдѣ на зимата и зе Ѡ него ѣдежда райска и светлотѣ, детѣ светешн катѣ сѣнциѣ, и швѣлчи го ѣ гнафѣ гвѣламъ и мѣ рѣчи гдѣ: адѣме, проклетѣ дѣ вадїшѣ на рабѣтата твоѣ на зимата, и транї на глаѣка твоѣ. и плака адѣмъ горнїю, и вїдеха ангѣлите, чи изгони гдѣ адѣма Ѡ раѣ, и сѣ ѣплашиха тварѣде и сѣнциѣ и сичкѣтѣ сѣзданїе вѣжїи, и плакаха Ѡ с(т)рѣхѣ. ангѣлите триперѣха и зимата и горите пѣтриперѣха. пѣкъ мѣсїцѣ ни плака и ни сѣ ѣплаши Ѡ гнафѣ вѣжїи, и гдѣ зе скѣтиадѣтѣ Ѡ мѣсїцѣ и дѣ (д)нѣшнїю днѣ ни свети скѣтѣ ни светѣ катѣ сѣнциѣ, и за тѣи ни ѣ мїѣ ѣ свѣдѣнїе катѣ сѣнциѣ. и рѣчи гдѣ на мѣсїцѣ: твоитѣ свѣтло и твоите зѣри да сѣ и сваршатѣ дѣ :кѣ: дїне на иднїѣ сахатѣ, и пакѣ да сѣ раждашѣ нѣфѣ дѣ свѣршенїе свѣтѣ. и вїде варѣвѣ ѣзарѣ вѣда голѣмъ и рѣчи: какѣфѣ и тѣзи ѣзарѣ. ангѣлѣ мѣ рѣчи: Ѡ този ѣзарѣ пїатѣ швѣлци вѣда и прилїкатѣ зимата, и расте сичката трѣва и плѣтѣ. и вїде вѣрѣвѣ на :гѣ: тн нївесѣ врата, катѣ двѣри зѣтѣворени, и на двѣри писанѣ на дѣвери ангѣлѣ. и рѣчи варѣвѣ: кѣи фѣлзи вѣтрѣ. рѣчи варѣвѣ: хѣди дѣ сѣ варнїмъ Ѡ свети тезн двѣри. ангѣлъ рѣчи: гѣгнї приндї арѣхангѣлѣ мїханѣлѣ, и тезн двѣри бїватѣ ѣтворени, и този чѣсѣ излѣзи глаѣсѣ гвѣламъ и страшенѣ, и приндѣ арѣхангѣлѣ гѣврїнѣлѣ, вѣнѣводѣ на вѣсѣхѣ пѣлѣкъ ангѣлѣски, и седнѣ на стѣлѣ ѣгѣ, и приндѣха ангѣлн мѣгѣ Ѡ страните на зимата и сѣ пѣкладнѣвахѣ и нѣсѣхѣ дѣрдѣвѣ Ѡ мїлѣстенїе на хората, и придаваши секи ангѣлѣ дарѣ сї на арѣхангѣлѣ гѣврїнѣлѣ, и приемаши дарѣ и гѣ придаваши стѣмѣ дхѣ. и дрѣгѣ ангѣлн приносѣха дшнї прѣвѣднїи и придавахѣ на арѣхангѣлѣ мїханѣлѣ, и арѣхангѣлѣ гн даваши стѣмѣ дхѣ. та и сѣ таинните Ѡзравени (sic) Ѡ гдѣ нашего їсѣ хрѣста во веки вековѣ ѣмнїѣ. —

Епистолия о недѣлѣ.

Печатается по рукописи Н. С. Тихоновова XVIII вѣка.

И другіе знаменіе чѣднса.

Дѣ знанти блáгословени хрстиени, как' е пад'нала тѣзи стѣа епистолѣ Ѡ гдѣ бгѣ и спаса нашѣго їса хрѣта и какò слѣзи Ѡ нѣбеса въ іерусалимъ града Ѡ гдѣ бгѣ и спаса нашѣго їса хрѣта въ свитѣа черкѣва въ Іерусалимъ. чи да знанти братіе, какò слези Ѡ нѣветѣ при патрикѣ вѣжигропъцкиѣ за вѣши вѣзаконіе, детѣ строватъ хорѣта вѣзаконіе и грѣхѣве пѣ зима та волни и ниволни. и послѣшанти синца, шци и братіе и попѣве и чѣрвѣцие и сичкиѣ съвѣоръ хрстиен'ски: блáгодатъ вѣмъ и миръ Ѡ гдѣ бгѣ и спаса нашѣго (об.) їса хрѣта. чѣдни и днени са тѣзи равѣти и дѣми вѣжїи, детѣ жда са кажатъ вѣмъ сига. тѣзи стѣ епистолѣ слѣзи на гратъ Іерусалимъ Ѡ ниветѣ и стана над' стїи престолѣ и лвиса на патриархѣ(р)хѣ вѣжигропц-(к)ниѣ ївѣакимъ на сѣнъ и мѣ речи ангѣлѣ: стѣни чи иди ѣ черкова чи вишъ, какò слѣзи Ѡ ниветѣ надъ престолъ вѣжїи. чи стѣна патриархѣ чи ѣтиди ѣ черкѣвата чи виде камакѣ, детѣ висеши нѣ престолъ вѣжїи, чѣденъ и стрѣшенъ теарде на ѣро и ни давашиса никомѣ да гѣ пѣфани, шти вѣши силенъ и тежакъ и помисли смиреніе патриархъ чи саврѣ митрополити и епископи и егѣмени и калѣгери и попѣве и диакони чи сториѣа мѣлава три дни и три ноци. чи третїи дѣнъ из'лезе глѣсѣ Ѡ нивиса и Ѡ

камакѣ, детѣ вѣши нѣтъ престолѣ на еро. и прие гѣ смиреннѣ патриархѣ камакѣ ѣ рацѣте си и сидѣши камакѣ смиренѣ и вварнаса сми(62)рѣннѣю патриархѣ и виде тѣзи стѣ епистолиа и рѣчи: дѣмѣмъ вѣмъ, слѣшѣнти братѣ и да раздѣменти синѣве челоуечески, пѣстихѣ вѣмъ епистолиа на Іерѣсалимѣ ѣ черкѣвата на стѣго апѣстола пѣтра и павла и сига пѣстихѣ фѣѣра, доно са покажи; пѣкъ вие ни послѣшахѣти и ни раздѣмахѣти, чи е тази стѣ епистолиа ѣ нѣветѣ слѣзла. ѣ рѣчѣтите гѣдѣви моа рака писала тази стѣа епистолиа зарѣтъ стѣа нидѣла и зѣ стѣ петѣкъ распѣтѣ мѣого и за стѣ мѣи празници и за безакѣнѣе вѣши, дѣто согрѣшавати вие диниа и нѣциа. ни знати ли, чи ѣзи пѣстихѣ вѣмъ пророци и ѣчителѣ зарѣтъ грѣхѣвете вѣши, пакѣ вие ни вѣрвати и ни са пѣканвати зарѣтъ ваще рабѣти лошавѣ, цѣѣтѣ ги стрѣвати ниѣти пѣчитати свѣтѣла нидѣла мѣа вѣскѣрсенѣе моѣ. ни знати ли, чи вѣ свѣта нидѣла пѣстихѣ вѣмъ свѣтѣи архѣангѣла гаврила та благовести на свѣтаа вѣѣа зачѣтѣа и воплощенѣе. пакѣ вие ни пѣчитати безѣѣмни челоуѣци свѣтаа нидѣла, зарѣтъ тѣи пѣстихѣ на вѣзи ѣзици погани на зимѣта дѣ вѣ пролежѣтѣ вѣмъ карвитѣ. чи на ѣнѣи времи малоко са вѣхѣти покаели, дѣде са насѣтихѣти и пакѣ зѣхѣти да стрѣвати лѣшавѣ работѣ. ни чѣвати ли на свѣтѣе евангѣлиѣ цѣѣ дѣма: нивѣтѣ и зимѣта цѣа са пѣклани ами моѣте дѣми ни цѣатѣ да вѣдѣтѣ лѣжѣи, ами цѣатѣ да вѣдатѣ до вѣка. пѣстихѣ на вѣзи замѣи лѣѣти и сѣчѣ и нимилѣстниѣ гадѣвѣе, зан трѣдѣ и глатѣ и жеѣи и вѣсенѣици и цѣѣрци и зима лѣѣта и млогѣ знамѣнѣе чѣдѣса пѣстихѣ на вѣсѣ за нивѣрѣство ваши катѣ на египѣтѣ мѣисѣи за синѣвѣте Ісраилюѣи. пѣкъ сига пѣстихѣ за стѣа (63) нидѣла вѣскѣрсенѣе мѣѣе и за стѣи мѣи празници пѣкъ вѣѣи ни почи-тати стѣа нидѣла и стѣи мѣи празници ни чофѣти ли мѣи стѣи книги, ни знати ли детѣ стрѣватѣ неправдѣ. какѣва фѣидѣа дѣ-вивати ѣзи са распѣхѣ за вѣзи и погриванѣ вѣхѣ и ѣвѣсенѣе вѣхѣ зарѣтъ вѣзи и сѣсѣ жѣлѣчѣ и ѣцѣтѣ ма напоухѣа и ли-жахѣ и ма нарекѣха ѣбниѣа и третѣе дѣнѣе вѣскѣраснахѣ и подѣрѣ :ѣ: дѣне са вѣзнесѣхѣ, ѣдетѣ вѣхѣ слѣзлаѣ и смиаихѣса і

ИЗБАВИХЪ ВАСЪ Ѡ СИЧКИТЕ РАБѢТИ ДИАВОЛСКИ И ДАДОХЪ ВАМЪ
 ЖИТѢ И ВИНѢ ДѢ СИТОСЪ И ИСПАЛНИХЪ ВАШИ ДОЛЪ СЪСЪ СИЧКѢТѢ
 ДѢБРО. ПЪКЪ ЁЕ НИ ПЪЧИТАТИ НИТИ МИЛОСТЕНІЕ ДАВАТИ Ѡ РАЦѢТЕ
 ВАШИ НА СЮРМАСИТЕ НИ ДАВАТИ НИЩѢ, АМИ ѠПАДНАХТИ Ѡ СИЧКѢТѢ
 ДѢБРО. АЗИ ВАМЪ ДАДѢХЪ ВОЛѢВЕ И КѢНИЕ И ГѢВЕДА И Ѣ ѠФ'ЦИ И
 ШЕЛАНКѢ И САСЪ СИЧКѢТѢ (ОБ.) ДѢБРО ѢКРАСИХЪ ВАСЪ КАТѢ ИДНО
 ЦВЕТИ ХѢВАВО, ПЪКЪ ЁЕ НИ ПРИХОДВАТИ Ѣ СЪАА ЧЕРКѢВА ГДЪѢВА;
 АЗИ СИДА НА СЪИ ПРѢСТОЛЪ, ПЪКЪ ВНЕ НИ ХѢДИТИ ДА СА МОЛИТИ,
 АМИ СИ ѢД'ВАРНАХТИ ЛИЦИТѢ ВАШИ Ѡ МЕНЕ И Ѡ МЛОГѢ ДѢБРО,
 КОЛКѢТѢ ДАДѢХЪ АЗИ ВАМЪ ПЪКЪ ВНЕ ТОЛАНЪ СИ ШЕВЪРНАХТИ ЛИЦИТѢ
 Ѡ МЕНЕ И ИМИТѢ МОИ ВѢКИ НИ ПОМИНѢВАТИ И СВИТОЕ ЕВАНГЕЛІЕ НИ
 ВАРВАТИ И МОИТЕ КНИГИ ЦѢ ДѢМАТЪ. АЗИ ПОМИСЛИХЪ, ДА ПОГѢВА
 РОТЪ ЧЕЛОВЕЧЕСКИ, СИЧКИТЕ ЦѢТѢ СА ПО ЗИМАТА ДА ГИ ПѢГОВА КАТѢ
 НА НОУѢВЪ ПОТОПЪ. И КОИТѢ ФЛѢЗИ Ѣ ЧЕРКѢВА, НЕМА ДА СА ѢДАВИ,
 АМИ ЦА СА ИСПАСИ. И ПАКЪ СА ѢМИЛОСТИВНИХЪ ЗАРАТЪ МОИТЕ ПРА-
 ЗНИЦИ АПОСТОЛИ ПРѢРОЦИ И МѢЧЕНИЦИ И ИСПАСИТЕЛИ ПРЕСВЕТИИ
 МАТИ МОА ВЦА И ПРЕДТЕЧА ІВАНА, ДЕТѢ МИ СА МОЛАТЪ ВІНАГИ И
 НАСТѢЛАВАТЪ ВІНАГИ ЗА РОТЪ РИСТИЕНЦИ (sic). И ѠДИГНАХЪ МНОГО
 (64) ЗЛО Ѡ ВАЗИ, ПЪКЪ ЁЕ НИ РАЗѢМАХТИ, АМИ С[И]НЦА ИМИТѢ
 МОИ ѠСТАВИХТИ И ЗАБРАВИХТИ. ДѢВИЦИ, ЖЕДНИ И ГЛАДНИ, И ГѢЛИ И
 ВѢСИ, СИРѢТИ И СЮРМАСИ, И СЛЕПИ И БОЛНИ ВИКАТЪ И ПЛАЧАТЪ ЗА
 МОИТЕ ИМИ, ПЪКЪ ВНЕ НИ ГИ ПѢГЛѢДВАТИ НИТИ СА ѢВРАЦАТИ, ДА ГИ
 ПОГЛЕДНИТИ. НИ ЧѢФТИ ЛИ НА СЪОЕ ЕВАНГЕЛІЕ ПОМИЛВАТИ СЮРМАХА,
 И ГДЪ ВАСЪ ДА ПОМИАКА. И ПАКЪ РЕЧИ: КОИ МИЛОСТИФЪ, ТОИ ЖДА Е
 ПОМИЛВАНЪ Ѡ ВЪА. И ПАКЪ РЕЧИ СЪИ АПОСТОЛЪ ПАВЕЛЪ: НЕ МА МИ-
 ЛѢ(Т)ИВИ ХѢРА, КОИТѢ НИ Е МИЛОСТИФЪ И НИ ПОЧИТА МОИТЕ ПОПѢВЕ
 И МОИ СЪИ ПРАЗНИЦИ И НИ СЛОША ВАЩА СИ И МАИКА СИ И НИ ПЪЧИТА
 МОИТЕ ПОПѢВЕ, АМИ ИМЪ СА ПРИСМИВА И НА КРАСТѢ МОИ СА СМѢИ. НИ
 ЗНАТИ ЛИ, ЧИ СА МЛОГѢ ТРѢДИТИ, ПЪКЪ МАЛАНЪ ДѢБИВАТИ И ѠТ'
 СИЧКѢТѢ ДѢБРО ѠТ'ПАДВАТИ (ОБ.) ЗА НИВЕРСТВО ВАШИ. АЗИЦИТЕ И
 ПОГАНИТЕ НЕМАХА ЗАКОНЪ, ПЪКЪ СИГА ЗАКОНЪ ДАРЖАТЪ И МИЛО-
 СТЕНІЕ СТРОВАТЪ, ПЪКЪ ЁЕ ЗАКОНЪ ИМАТИ, ПЪКЪ НИ ДАРЖИТИ АМИ
 БЕЗАКОНІЕ ЗНАТИ ДА СТРОВАТИ. АЗИ ВАМЪ ДАДѢХЪ ВѢШКИ, ДЕТѢ
 РАЖДАТЪ ИМИШЪ, ДА ЕДЕТИ ЧИ ДА БЛАГОСЛАВЕТИ МЕНИ. НАСИТИХЪ

васъ, и къкъ вѣ мене завравихти и дабвехти са каквотъ евреите ѓ пдстѓ масть. първе тои си ѡзловиха и пакъ ще да дода за неверстѣе ваши, да исѓша кладенците и изворите ваши, и лѓзи-
ата вѓши жда ги изгѓра, съсъ рѓса гѓреца да ги ѓпала, и ни-
виата ваши да изгѓра за непослѓшеніе ваши. безѓмни хора,
ѡти си ни ѓварнители сарцетѓ, безѓмни челоѡеци на евреите моиси
законъ дади и ни гѓ (65) пристапеатъ. къкъвотъ и дрѓгѣ азици
законъ нематъ, пкъкъ законъ дѓржатъ. асъ вѓмъ законъ да-
дѓхъ кращеніе мое, пкъкъ вѣ законъ ни дѓржити, нити идннъ
законъ ни пазихти, ни почитати стѓ неделя. ни видити ли а
христиени, какъ е стѓла неделя въскресеніа мѓе и пакъ ѓ стѓ ни-
дѣла сотворихъ адама перевозданаго и аврама. въ стѓю неделяю
лвнхъ са пѓ дарѓвотъ мавринскѓ и радѓсъ вѓца ѓф неделя пѓстихъ
архангѣла гавриила въ назаретъ и вѓ неделя приехъ кращеніе
вѓ иврѓдановѓ, ѡти ни почитати стѓ неделя, ами станахти за-
висници, свѣтъ ѓстави хти чи флѓзѓхти ѓ тимнината. ни знанти
ли безѓмни челоѡеци, чи пакъ ѓф неделя жда дода да саде
живи и мартви. ни знанти ли, защо ази си разлахъ крафта
заратъ вази, пкъкъ вне ни почитати велики петакъ. ази дадохъ
:ѓ: пѓсти на гѓдината, да ви са прѓстетъ грѣхѓѡе вѓши. про-
клетъ да е тѓзи чилакъ, коитѓ еде прие пости блажнѓ ѓ срада
или ѓ петакъ. да е апатима. законъ божи коитѓ пазити, тои ще
да вади на царство нивѣсноѡ. ни видити ли, безѓмни челоѡеци,
чи ази вѓмъ дадѓхъ 5 дине, да равѓтнати, пкъкъ седмю денъ
стѓла неделя, да ѓтѓждати ѓ черкѓѡа, да са молити и да за-
мнати благословеніе и прощеніе ѡ грѣхѓѡе. и коитѓ пазити и кои
хѓди ѓ черкова мѓе сасъ благословенѓ и сокрѓшено срѓце, и ази
ѡа да испална негѓѡата каѡа пшеница и ѡ винѓ и ѡ сичкѓѡто
дѓврѓ и (66) здрави и ще да ѡфарли сичкотѓ зло ѡ негѓ и ще
да гѓ благослова. ни видити ли безѓмни челоѡеци, защо равѓ-
тити ѓ стѓ неделя. ази ви дѓмамъ, да варвати монте речъ,
пкъкъ вне са фарлети сами себе си ѓхъ едо; ами коги да ни дамъ
дашъ и рѓса ѡ нивѓтѓ, ами вне цѓѓ ще да сторити. казвамъ,
ако ни пазити законъ мой и стѓ празници мои ни дѓржити, и

сичкѣтъ дѣво мои ца да ѡварна сичкѣтъ на зло. ами вие сюр-масе, ка цети да са искринте ѿ мене. и пакъ дѣмамъ вамъ: проклетъ да е този чилакъ, които врата своего ни почита, или негоѡ кѡмшиа, зацо комъшиата и като братъ и пѣ дѣа стѣго ами рождѣнъ братъ пѣ паата. и проклетъ да е тѣзи чилакъ, и контѣ кѡма своего по законъ ни почита. зацо кѡмъ става ке-фиаъ за чилака на кращенитѣ, (об.) когитѣ кращва. и пакъ про-клетъ да е тѣзи чилакъ, контѣ ни празнѣва стѣа нидѣла ѡт сѣбѣта ѡд' деветию часъ, дѣде истиче сѣицитѣ ѡх' пондѣаникъ, зацютѣ угнъ приносе въ домъ свои и гнав' бѣжн. и пакъ дѣ-мамъ вамъ: ако ни са пѣкаети и да са ѡставити ѿ лошаенте работи. тѣко ми престолаъ мои страшнаго и да ни поклоне ѡца моего и мишцею моею престѣа вѣа мати мои и сасъ многѣтъ оученици мои и херѣвимите и съсъ страшните серавими акѣ ни ѡпазити, детѣ ви заповѣдамъ вамъ, имамъ да ви пѣста идно повелѣнѣ на зимата. ами послѣшанти братѣ и варванти, детѣ дѣма стѣе евангѣлѣе, зацѣтъ имамъ на нивѣтъ дашъ горешъ и камаци гѣлеми, и громи имамъ да пѣсте на васъ и да ва пѣ-гѣва сасъ люта (67) смартъ да ви плата и трѣдъ ваши да са запали съсъ угнъ и ца сторож трѣсакъ гѣламъ и страшнѣ на месницѣ фѣврѣарѣ на :ѣ: да погинити сасъ люта смартъ. и ца да пѣсте угнъ ѿ нивѣтъ сасъ крафъ на мицъ марта на :г: дине да изгѣра лѣзната ваши и дарѣтата и плаинитѣ да ги исѣша. и цѣ да прѣвода зѣери лютю съсъ две глави и съсъ крили ѡрлюве сасъ ѡпашки кон'цки и когитѣ ги видити, тѣгизи ца са ѡплашнти тѣарде и ца са пѣкаети и ми плоть ваши и лица ваши цѣтъ да ги пѣдатъ прѣтъ вчите ваши и на мицъ їднѣ на паматъ стѣго апостола петра и павла. и тогизи ца да пѣсте угнъ на вази, чи цѣ да багати, чи масть нице да наме-рити да са искринти, ѡти сичкѣтъ масть и мои. чи тѣгизи и космите на главата (об.) ви са четени и цѣ да паднити ѿ мене, ѡти съсъ гѣламъ гласъ цѣ да вкати: скорѣ насъ приметн мартѣи. чи ни можимъ веки да теглимъ и да тарпимъ ѡ тезн валци лютн и ѡт' този гнафъ божин и цн да ѡварна сѣицитѣ

на марчина и месницѣ ѿ крафѣ. чи сами себе си да са изгѣвити идинѣ съсъ дрѣгѣи и ще да са бѣарнѣти да хѣртѣвати идинѣ съсъ дрѣгѣи, ѡти ни ѡпазихѣти заповедѣ бжїи, ами ѡпазихѣти диаволскѣте рабѣти. имамѣ да ви пѣста внасакѣ да ѡмрети, защотоѣ законѣ мои ни държахѣти. ази проводихѣ вамѣ книги, да читети и да си пазѣти дѣшѣте кашѣи, пѣкѣ вие мене ни послѣшахѣти, нѣти ги пѣчетѣхѣти, ѿ черкова мое ни хѣдити, ами са подѣсмѣвахѣти на тези, дѣтѣ хѣдатѣ ѿ черковата. идинѣ (68) дрѣгѣи клеветяхѣти и единѣ съсъ дрѣгѣи са бѣждахѣти по зан рабѣти и зехѣти да завидѣвати братѣ на брата. ни видѣти ли, чи сасѣ ваще азици лошавѣ бога хѣлахѣти, на анѣтихриста слѣгѣвати. ѡ безѣмни хора и злодѣмници се на диавола слѣгѣвати и имати злотѣ на фалава и станахѣти зависници и магѣѡсници сте на дѣверотѣ, на злотѣ варзи и прислѣдшници, ѡставяхѣти бгѣа, залюбяхѣти тимѣнината. тишко на тѣмѣзи, контѣ са свадѣи съсъ кмѣшѣмѣтѣкѣ си и мѣ дѣма дѣми хѣлани. тои сасѣ имѣтѣ мои зацо са кара. ни знанѣти ли, чи синѣца ни зѣмета жѣда ни пѣгални заратѣ злите вашѣ рабѣти, цѣтѣ ги стрѡвати дѣнѣи и нѣцѣна или кѣкѣво ще да ѡдрѣчетѣи, кѣкафѣ цѣвапѣ ще да дѣти на страшнотѣ садовѣници. тамѣ са сѣчкѣте рабѣти секимѣ, сѣчкѣте рабѣти ѡтѣкритѣ да са раздѣли, кон катѣ и рабѣтилѣ, да мѣ платѣи. ни чѣфѣти ли, цѣо дѣма на стѣе евангѣлие ѡ мѣтѣа. кажи ще да доди синѣ вожїи, да сади живѣи и мартѣви съсъ негѣвата слава. тогѣзи сѣчкѣте ангѣли цѣатѣ да пѣтриператѣ ѡтѣ негѣ, дѣтѣ никоги ни мѣ са пригришили. ами вие безѣмни чѣловеци, како ще да сторѣти, катѣ вїе винаги пригришавати съсъ ваще грѣхѣвѣи и кѣнаги ни хѣдити ѿ черкѣвѣа моѣ да са молѣти чи на садовѣницѣтѣ да са ѡмѣаѣстѣви на вази гѣѣи и да ви прѣсти грѣхѣете. или ако ни са ѡставѣти ѡ лошавѣти рабѣти вашѣи (sic) и ѡченѣтѣ диаволско, ще да пѣсте на вази цѣрци и васѣници и дрѣгѣе зан гадѣвѣе, да поедатѣ трѣвата по зѣмѣта и нѣвѣната вашѣи, и ще да стани (69) глатѣ за безаконїе вашѣи. и ако са намери након чѣлакѣ богѣхѣдѣникѣ, да рѣче: зацо ни и тази епѣстолаѣа. да ѣ проклетѣ ѡ бога и ѡ стѣа вѣѣа и ѡ сѣчкѣте

свѣци нѣбесни и да са придаде ѡх' ѡгнѣ вечнаго и въ тмѣ кро-
мечнѣю и да са причите съсъ Іѡдата наидно. на тези (sic) дето
казватъ злини и распеветъ фторию пѣтъ христа бога на красъ,
чи да са расипи негѣвѣ домъ, каквотѣ и рикалъ, и нема да има
живо и жда мѣ распилеатъ чѣжди хора иманитѣ неговѣ трѣтъ
ще да стани катѣ содомъ и гоморъ. пѣкъ тишко мѣ и гѣрко,
контѣ чита тази епистолие, чи да нѣ е ниши и да нѣ е причита
претъ хора и претъ соборъ ѡ празници вожѣи и да е прѣводи
пѣ сила и пѣ градица. ѡ горе на тези, детѣ са ни видатъ идинъ
дрѣгѣи. ѡ горе (об.) вамъ пѣloverци, ѡ горе, контѣ завиде на
красника си или на сюрмаси. ѡ горе вамъ, христорѣгатеи сер'-
дечни, контѣ согришава бащи си или маики си и караса съсъ
тлх'. и ни са пращатъ, защотѣ бащата и, детѣ сотвори богъ
на зимета. ѡ тишко на тези, които попа ни почита, защотѣ и
сдѣга вожѣа. вие чи ѡкоравати сдѣгите мон и ги хѣланти, ами
мене ѡкривелвати. и тишко на тези попѣве, детѣ ни ѡчатъ хо-
рата пѣ законъ чи щатъ да са исфарлатъ ѡ чинъ поп'цкию.
ѡ тишкѣ на тези попѣве, детѣ строватъ сдѣжвата си съсъ гнафъ
сѣаа литѣргиа, защо а̀нгѣли има да пѣатъ сасъ нѣгѣ сѣа
литѣргиа съсъ стѣахѣмъ богомъ. ѡ горе тишко на тези кѣлогири,
кѣи ѡ черкѣва стѣи и блѣдъ са мѣли: тѣи кѣто Іѡдѣ и ветава
своего спасителя. и кон (70) тѣи стро(ва) блѣдникъ. ѡ тишко
на тези жени, които пшатъ плаки¹⁾, да нематъ рѣжба дѣца и
ги ѡмѣраватъ на сарцетѣ си. ѡ тишко на тези, детѣ исмасватъ
рашъ на брашнотѣ или прѣсо, чи си ниши цената за чисто. ѡ
горе на тези, детѣ исмасватъ прах' или пепелъ, чи го прѣда-
ватъ на место всакъ, чи нишатъ цената мѣгѣ и тишко, детѣ
зематъ лѣц'ко нѣщо чи го строва негѣвѣ. ѡ горе на тези, детѣ ни
варватъ сѣи апѣстоли и мѣченици и сѣи книги черкѣвни. ѡ горе
на този, контѣ чѣи клипалѣ чи да ни ѡтиди ѡ черкѣва. ѡ тишко
на този попъ, детѣ ни става рѣнѣ, да ѡтиди на черкѣва ѡ сѣа
нидѣла, и сичките книжовници. ѡ тишко на този, които и ла-
комъ за мѣгѣ имани. ни видите ли, ѡ без'ѡмни хора, чи ще

1) Т. е. плаки.

да ѡмрети; цѣто сте сабрали, ца ѡстанатъ на свето на дрѡгѣ
 хѡра. ами ни траба ли, да имати, колкѡтѡ да са гечиндисвати;
 ами нишишь да имашъ ѡ дрогѣте по млогѡв (sic) и ѡ врата
 си, и са карашъ за млогѡв и завидвашъ на комшината си. ѡ
 тешко на тези жени, дѣтѡ месатъ прѣсѡри съсъ гнѡфъ и ни си
 приминѡватъ дрехите и ни са ѡчисватъ ѡ тахната мраснина.
 ѡ тишко на тези хѡра, дѣтѡ даватъ пари да даржатъ кадѡтѡ
 тахъ. и го сади кривѡ чи правѡтѡ строга криво и изважда ком-
 шината си на садъ и конто строга грахъ съсъ лоцки жени или
 жените съсъ лѡцки мѡже или съсъ погани лзици чи си ѡмар-
 саватъ талѡтѡ и ѡпаждатъ ѡ стѡе кращенѣ. ѡ тишко на третю
 венчило или читѡртѡ жѣнени, зацо и на ванъ ѡ зѡконъ и ваѡдъ
 строга ѡ черкѡва води. ѡ тишко на тѡзи чилѡкъ, контѡ ни ва-
 рева сие стѡе писанѣ съсъ страхъ. ѡ тишко на тези попѡве, кѡтѡ
 ни даржатъ правило. ѡ тишко на тѡзи попъ (71), контѡ ни ѣ
 припиши тази епистолиа. ѡ горе на тези грамѡтици, дѣтѡ ни
 ѡ пишатъ. ѡ тишко на тези хѡра. кѡтѡ знаи книга чи ни фаца
 да ѡ пиши за негѡвѡтѡ лакомсто. казва: зацо да ѡ пиша тава,
 нама да стана попъ или калѡгерин'. ами, контѡ ѡ пиши и контѡ
 ѡ чите на дрѡжина, и це да има благословенѣ ѡ гѡа вѡа въсе-
 даржителю. ѡ тишко на този, дѣтѡ са ѡтиватъ чи са привикватъ.
 ѡ тишко на този, контѡ прислѡшва или кѡмшиа и гѡ прислѡшва
 коги са исповеѡва чи да ѡважда на дрѡгѣ хѡра ѡ да мѡ са смѣн.
 ѡ тишко на тези, дѣтѡ издаватъ хѡрата напразнѡ. ѡ тишко на
 тези, дѣто ни приематъ сюрмасите испадналите или дѡвенците
 на кацата си. ѡ тишко на тези, дѣтѡ имъ дава гѡъ, пѡкъ тие
 ни даватъ милостѣнѣ за гѡа ѡ тахната рака (об.). ѡ тишко на
 тези, дѣто са каратъ напразнѡ чи ни са прѣставатъ и дрѡгѡ зло
 строватъ чи ни са пѡкайватъ. ѡ тишко на тези, дѣтѡ са при-
 смиватъ и намигватъ и ходетъ помижду жени. ѡ тишко на
 тези жени, дѣтѡ си приправетъ лицитѡ, дѣтѡ гѡ и правилъ гѡъ
 съсъ негѡва рака, и са каратъ и си продаватъ лицитѡ кѡтѡ
 кѡрви и телѡтѡ си. ами ни знаити ли, чи на фѡтѡрѡ пришестеѡа
 сасъ ваѡници це да ги диратъ и въ ѡгнѡ вечни це да ги фар-

летъ. ѿ тишко на тези хора, дето строватъ шмрази на мла-
 денци. ѿ горе на тези хора, детѣ ни приематъ сюрмаси. ѿ тишко
 на тези таргофци, детѣ ни сивватъ (?) тахната си таргофцина
 правѣ. ѿ тишко на тези, дето мислатъ зло на сюрмаси. ѿ горе
 на тези ваши и маики, детѣ ни бчатъ децата си на законъ бо-
 жин и ни ги бчатъ да иматъ страхъ ѿ бга. ѿ тишко на тези,
 детѣ ни исмисетъ за смъртнику чѣсъ, чи ги чѣка угнѣ вѣчни.
 ѿ тишко на тези, кѣатѣ ни варватъ стѣла тронца въ има шѣа
 и сѣа стѣго дха и чеснаго крѣста. ази дадѣхъ вамъ черкѣва моа
 седалищи и покѣнщи съсъ страхъ, да са молитъ за грѣхове
 ваши, пѣкъ вие ни дѣфаж'дати да са прѣстити ва черкѣва моа.
 ази дадѣхъ сичкѣтѣ дѣбро на зимата, пѣкъ вие мене оставихти.
 акѣ бех'ти варвали мене їса хрѣта и стѣи мои книги, ни ца ѣстаѣи
 на васъ гратъ нити смѣртъ нити глатъ нити зима тѣш'ка ни-
 ти зло ами ако даржити законъ мой, ще даржити заповетъ
 мой, ще да вади зимата катѣ латѣ и малкѣ да са трѣдити и
 малкѣ ще да казандискати (об.) пѣкъ вѣе законъ мой ни дар-
 жити и зла даржава даржити и много зло теглѣти. де и хлапѣ
 ваши, де и винѣтѣ ваши, де и винѣто и метъ ваши, де и ма-
 слѣто ваши, де и здравитѣ ваши и сичката радѣсъ ваша гѣлама,
 детѣ а имахти. нили сичкѣтѣ дѣбро загѣвихти за непослѣшанѣ
 ваши. ако даржити заповетъ мой и да варвати, как'вотѣ за-
 рачвалъ вамъ, много дѣбро ще да вади вамъ и ще да ѡемна
 ѿ вази сичкѣтѣ зло и шганъ мой и гнафъ мой ни ще да е на
 вази дѣ ва веки. ако ни даржити, цѣтѣ пиши ѣ стѣе еѣангѣлие,
 и акѣ ни почитати стѣла нидѣла въскресенѣ мое и сичките мои
 прѣзници съсъ миаѣстенѣ и съсъ чистѣ сърце, как'вото трава
 и съ вацитѣ мѣленѣ да са прославе иметѣ мое съсъ моета дѣ-
 врина, дѣтѣ имамъ на вази. и пакъ дѣмамъ вамъ: коги чѣити
 оу' черкѣва (73) клепааю мои, синца катѣ сасъ криле да фрак-
 нити съсъ сичкию домъ ваши съсъ свѣщи и маслѣ, да са пѣ-
 молити и да са пѣкладнити за избавленѣ ваши грѣхи и да са
 прѣстити съсъ страхъ и съсъ триперени гѣламѣ и сичкѣтѣ
 сърце да са пѣкладнити мене и на пречиста мати моа вѣа и на

сичките свѣци мои. и контѣ са моли, да има благословеніе ѿ нине и до века аминѣ. и пакѣ дѣмамъ вамъ: проклетъ да е този чилакъ, които ни варва тази книга. и ази пѣстихъ вамъ първа книга тази и третѣ, дано са вихти пѣкаели да даржити морта даржава нова и за моите стѣ празници и апостоли и за предитеча ѿана крастителѣ моего, заповетъ мои да ги пѣчитати. и ако са намери православенъ чилакъ, да припиши тази епистолия, или попъ или диаконъ или (об.) након господаръ, да ѣ испиши и да ѣ проводи вретъ ѿ истѣкъ дѣ запатъ, и на пладне и на полднѣщъ, и по градѣве и по сила. макаръ да е согрѣшилъ този чилакъ, колкѣ много да е согрѣшилъ, гдѣ ще да го прѣсти и гнавъ вожїи ца са дигни ѿ него и домъ и на чада его здрави и цятъ да бадатъ и ни ще да има ѣ негѣвъ ротъ ни слапъ, нити хромъ и ще да полдчи благословеніе авраамовѣ и благословенъ да е този чилакъ книжовникъ, които ѣ чите на претъ соборъ и да побчи ротъ христенцки въ стѣла черкова мол. и да варвати синца, зацо и ѿ вѣга тѣи писаніе речъ ѿ гдѣ да въздадемъ слава съсъ вара на гдѣ нашего їса хрѣта съсъ страхъ и триперени и секимѣ, които варва :дѣ: евангелисти, ще да са дигни гнафъ вожїи ѿ него и ще да мѣ са прѣстятъ грѣхѣвете и на страшнѣтѣ (74) садовици христосѣвъ. и тебе слава и держава во вѣки вѣковѣ аминѣ. пакѣ да познанти, чи станаха чѣдеса на ѣнди врѣми на иерѣсалимъ на мѣтъ ноѣмврїе на :ѣи: дине ѣф нидела. катѣ са читѣши тѣзи стѣ епистолие ѣ черкѣва чеснаго и живоноснаго грѣва христова, излези гласъ ѿ нибетѣ и речи: тази епистолия ѿ вѣга. варванти синове челоувѣчески и причитанти секи празници, зацотѣ, които ѣ искрни тѣзи епистолие или да риче, чи и негѣва, анатима да е. и тѣзи епистолие да са чите претъ соборъ христенцки на кацимата ви и, които знан, да ѣ пиши, не да ѣ искрни. зацо контѣ ѣ искрие, пада ва ѿгнѣ вечни. зацотѣ и зараченѣ: ни искриванти сами сѣбе си ѣх' едѣ, дѣтѣ гѣ едатъ чѣреенте и раждата и хандѣте (об.) гѣ ѣт'крѣдватъ. и контѣ искрни ѣ зимата, тон си загѣвѣва дѣшата, амин ни искриванти сокровице вѣши ѣ зимата, амин го искриванти

на ниветѣ; зацо, детѣ сиди и манитѣ ваши, тамъ ще да е и сарцетѣ ваши и стетѣ ваши, тамъ нема чѣрве на рѣжда, ни ходити да ги ѡкрити и на ниветѣ. коитѣ си искрива и манитѣ, тои са нарича сюрмахъ съсъ дѣшата си. ни чѣвата ли на стѣе евангеліе: блажени ници дѣомъ, ѣко тахное е царство нивесное. таи и ние братѣ, да ни искривами и манито ѣ зимета, ами на нивето по милѣстеніе да дадемъ на сюрмаси, зацотѣ тахъ ги нарича гдѣ братѣ негови. зацо видимъ, цѣ пиши на стѣе евангелие, кон пригледва сюрмаси, милѣстеніе дава, той бѣо на заемъ дава. (75) и пакъ премѣдри словомъ речи: милѣстеніе вганъ пѣгаслава и вѣда, и на чилма грѣховеѣ ѣгаслава, и ние да дадемъ на заемъ бѣѣ, да са ѣстѣвимъ ѡ лошавите рабѣти, дано са ѣмилѣстивни гдѣ на нази, даде намъ дѣвро и да сподѣви берекетъ ѣт' рѣса нивеснаѣ и ѡ влага зноина и да сподѣви насъ къ царство нивесно, емѣже слава и дар(жа)ва и честъ и поклѣненіе въ вековъ аминъ.

Ѣваршихъ сѣ слово и, конто е чите, да риче: бѣѣ да прѣсти сичкию ротъ христенѣ цки и мене грѣшнаго. аминъ.

**RETURN
TO**

CIRCULATION DEPARTMENT
202 Main Library

642-3403

LOAN PERIOD 1 HOME USE	2	3
4	5	6

ALL BOOKS MAY BE RECALLED AFTER 7 DAYS

1-month loans may be renewed by calling 642-3405

6-month loans may be recharged by bringing books to Circulation Desk

Renewals and recharges may be made 4 days prior to due date

DUE AS STAMPED BELOW

OCT 24 1976		
REC. CIR. OCT 25 '76		
OCT 11 1979		
REC. CIR. JUN 14 1979		
REC. CIR. NOV 13 1979		

FORM NO. DD 6, 40m, 6'76

UNIVERSITY OF CALIFORNIA, BERKELEY
BERKELEY, CA 94720

© 1

U.C. BERKELEY LIBRARIES

C005347675

